

Bronisław Kielar

Sanocki „Sokół” Towarzystwo patriotyczne

1889 + 135 = 2024

Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Sanoku

2024-03 – Dom Sokoła w Sanoku wybudowany w 1900 r. przez Sokolów

Autor

- Bronisław Kielar

Zdjęcia

- Muzeum Historyczne w Sanoku,
- Archiwum TG „Sokół” w Sanoku,
- Janusz Kaszycki, Bronisław Kielar, Mateusz Kielar, Tomasz Kielar, Zdzisław Kłeczek, Teresa Koza, Zbigniew Koziarz, Barbara Milczanowska, Tadeusz Nabywaniec, Paweł Sebastiański, Witold Sebastyański, Anna Fastnacht-Stupnicka, Stanisław Żyłka.
- Część zdjęć nieznanego autora.

ISBN

- 978-83-939031-3-9

Wydawca

- Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Sanoku
ul. Mickiewicza 13, 38-500 Sanok

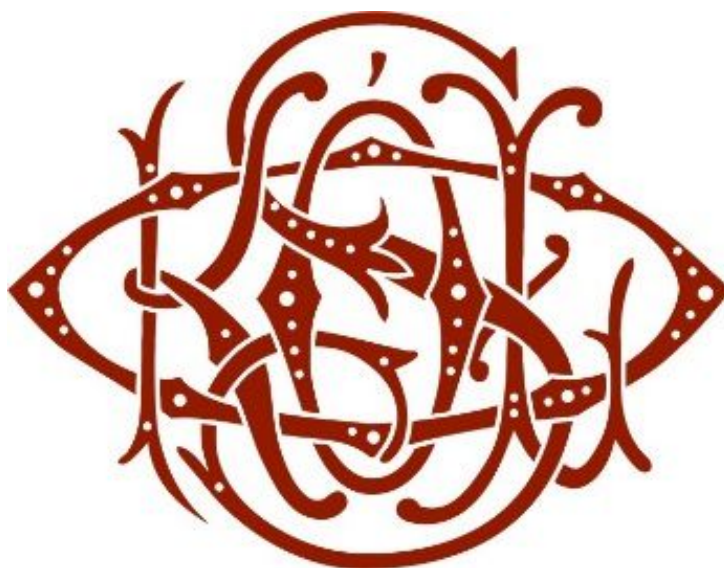
z Zarządem (2021-2024) w składzie:

1. Bronisław Kielar – prezes
2. Jerzy Robel – wiceprezes
3. Zdzisław Skrzypczyk – wiceprezes
4. Andrzej Chrobak – sekretarz
5. Jerzy Skoczyński – skarbnik
6. Barbara Milczanowska – członek
7. Witold Sebastyański – członek

Druk

-

Sanok, 2024

Zawołania używane przez Sokołów:

Bóg, Honor, Ojczyzna!

Czołem Ojczyźnie, szponem wrogowi!

Mens sana in corpore sano! – W zdrowym ciele zdrowy duch!

W myśli Bóg i Ojczyzna, w sercu męstwo, w sumieniu siła!

Silni duchem i ciałem!

Silni ciałem, silni duchem!

Ramię krzep, Ojczyźnie służ!

Hartuj ciało, hartuj ducha, bo świat tylko silnych słucha!

Pracuj dla siebie, rodziny i Ojczyzny!

Jednością silni!

Należy działać i budować ideę narodową nie dla zysku
i nie dla próżnej sławy,
a jedynie dla własnej satysfakcji i dobra swego Narodu.

Nie pal śmieci – nie truj dzieci!

Nie wstydź się, że jesteś Polakiem!

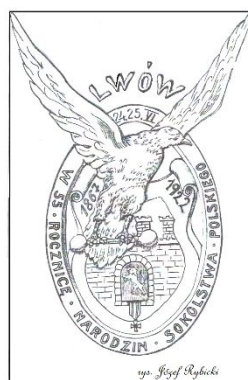
Kto nie szanuje sam siebie, nie ma prawa oczekiwać szacunku!

Na szczyt można wejść, ale wszystkie drogi ze szczytu prowadzą w dół.

Bronisław Kielar

Historia Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Sanoku

(1889-1914-1920-1939-1946-2000-2004-2024)

2024

Spis treści

Strona	Temat
7	Od autora.
8	Cel utworzenia „Sokoła”.
12	Znaczące daty i okresy w dziejach sanockiego „Sokoła”.
18	Dom Sokoła – 1896 1900-1907-1914-1915-1918-1939-1946-2010-2024.
27	Dom Sokoła jako: „SANOCKI POMNIK WALKI O NIEPODLEGŁOŚĆ”. 27. Sokół zrywający się do lotu z ciężarkami w szponach. 31. Rzeźba sokoła zrywającego orłowi kajdany niewoli. 32. Tablice pamiątkowe umieszczone na ścianie Domu Sokoła.
34	Opis techniczny Domu Sokoła
35	Hymn „Sokoła”.
37	Patron „Sokoła”.
43	Sztandar – 1901-1908-1914-1920-1939-2000-2011-2020-2024
54	Uchonorowanie rodziny, która ukryła i przechowała Sztandar do 2000 r.
56	Poświęcenie Sztandaru TG „Sokół” w Brzozowie.
58	Działalność w okresie 1889-1939
98	Odzyskanie niepodległości w Sanoku – 1918: 98. Przejęcie władzy w Sanoku w 1918 r. na rzecz Państwa Polskiego. 102. Kwestie narodowościowe na ziemi sanockiej w okresie ustalania granic. 104. 100. rocznica Bitwy Warszawskiej (1920-2020). 105. Notki biograficzne mieszkańców powiatu brzozowskiego, którzy brali udział w walkach o niepodległość Polski w latach 1914-1921. 107. Walne Zgromadzenie sanockiego „Sokoła” już w Polsce – 1920. Działalność w nowej rzeczywistości.
125	Historia TG „Sokół” w Sanoku w okresie 1945-1946-1949
131	Reaktywowanie Towarzystwa i starania o zwrot nieruchomości. 131. Wznowienie działalności Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Sanoku – 2000 133. Reaktywowanie TG „Sokół” w Sanoku – 2004 139. Wykaz decyzji administracyjnych i wyroków sądowych
145	Działalność statutowa w okresie 2004-2024 145. Sport, spotkania oplatkowe, konkursy i inne 172. Grupy tematyczne TG „Sokół” w Sanoku 180. Sokole uroczystości rocznicowe i inne spotkania 188. Udział w uroczystościach zewnętrznych 208. Polowa Drużyna Sokoła – 1913-2021 234. Ulica SOKOŁA w Sanoku 236. Odznaki, medale, klamra, legitymacje TG „Sokół” w Sanoku 241. Prace remontowe wykonane na działkach „Sokoła” i w Domu Sokoła 245. Prace administracyjno-biurowe TG „Sokół” w Sanoku
246	Prezesa TG „Sokół” w Sanoku 1889-2005
247	Władze TG „Sokół” w Sanoku
263	Przyjaciele i współpracownicy „Sokoła”
271	Podziękowanie dla współpracowników
272	Literatura
273	Maria Konopnicka – „Ojczyzna”
	Zdjęcia prezentujemy na: sokolsanok.pl/zdjecia

Od autora

W opracowaniu Stanisława Nicieji pt.: »Moje Kresy. Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”«, możemy przeczytać:

Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” było jedną z najprężniejszych organizacji społecznych po upadku powstania styczniowego i odegrało fundamentalną rolę w dziele odzyskania przez Polskę niepodległości.

Historycy dziejów politycznych nie potrafili tysiącom działaczy Sokoła oddać sprawiedliwości. W podręcznikach historii sokolstwo traktowane jest marginalnie, jako kuriozum obyczajowe, atrakcyjne poprzez widowiskowe formy działania, ale mało istotne.

Nazwiska bezinteresownych, pełnych poświęcenia i pasji ideowców, stawiających sobie za cel dbałość o tężyznę fizyczną młodzieży w myśl hasła „W zdrowym ciele zdrowy duch”, rzadko trafiały na karty historii.

Tę niesprawiedliwość warto wypominać, bo jest to ciągle autentyczna biała plama w polskich dziejach narodowych.

Mając świadomość tego, iż założyciele gniazd sokolich, w czasie zaborów tworzyli ośrodki sportu i kultury polskiej, a także ośrodki rozwoju ruchu narodowego i narodowowyzwoleńczego, zająłem się na poważnie sprawą reaktywowania sanockiego gniazda.

Im głębiej wchodziłem w tematykę „Sokoła”, tym bardziej uświadamiałem sobie o dużych lukach w opisie historii. Zauważyłem, że „Sokół” jest pomijany, a przecież jest to wielka krzywda dla tysięcy wspaniałych działaczy-patriotów sokolich.

Oprócz działalności dorosłych Sokolów, utworzono Polową Drużynę Sokolą, a pod skrzydłami „Sokoła” tworzone Skauting oraz „Samarytanina Sokolego”. „Sokół” współpracował z innymi organizacjami niepodległościowymi, a potrzebującym udzielał pomocy lokalowej, organizacyjnej i materialnej.

Okazuje się, że okres od utworzenia „Sokoła” w 1867 r., do 1920 r. był okresem bardzo pracowitym, a działalność „Sokoła” znacząco wpłynęła na odzyskanie niepodległości przez Polskę w 1918 r. i zwycięstwo w 1920 r. nad bolszewikami.

Po odzyskaniu niepodległości sanoccy Sokoli brali udział w przejmowaniu władzy w mieście, a także zabezpieczeniu bezpieczeństwa dla ludności.

Po zwycięskiej wojnie z bolszewikami w 1920 r., Sokoli, a także tak bardzo zasłużony dla sprawy polskiej gen. Józef Haller byli odsuwani od honorów należnych dla zwycięzców.

Przerwa w działalności sanockiego „Sokoła”, trwająca od 1939 r. do 2004 r. (65 lat) wyrządziła również wielką szkodę Towarzystwu i jego członkom.

Zebrałem wiele materiałów, dotyczących tej zacnej organizacji i działających w niej wspaniałych ludzi, które przedstawiam w niniejszej książce pt.: **Sanocki „Sokół”, Towarzystwo patriotyczne – 1889-2024.**

Poprzednie pozycje, w opracowaniu których uczestniczyłem to:

1. Praca zbiorowa, 125 lat sanockiego „Sokoła” – 1889-2014 (Tadeusz Mięksisz, Paweł Sebastiański, Marcin Smoter, Bronisław Kielar),
2. Śpiewnik Sokoli 1889-2014, na podstawie Śpiewnika Stanisława Budweila z 1905 r.,
3. Bronisław Kielar, 130 lat sanockiego „Sokoła” – 1889-2019.

Czołem!

Książkę dedykuję mojej kochanej rodzinie (żonie i synom z rodzinami), która cierpliwie znosiła moje działania w „Sokole”, a wrazie potrzeby pomagała mi.

1892 – Dh Antoni Durski (1854-1908)
Naczelnik sokolstwa polskiego we Lwowie
– pionier gimnastyki.

Miroslaw Tyrš (1832-1884)
Współzałożyciel czeskiego „Sokoła”

Jindřich Fügner (1822-1864)
Współzałożyciel czeskiego „Sokoła”

Cel utworzenia „Sokoła” – (Lwów: 1867, Sanok: 1889)

Inteligencja polska, po powstaniu styczniowym (1863/64) doszła do wniosku, że Polacy nie są przygotowani do walki o niepodległość, nie potrafią się zorganizować, nie mają odpowiedniej kadry wojskowej, zaplecza logistycznego, nie mają sprzętu aby skutecznie pokonać zaborców, a następnie utrzymać zwycięstwo.

Po wielu próbach utworzenia odpowiedniej organizacji, powstaje wreszcie Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” we Lwowie (1867), które wzbudzało coraz to większe zainteresowanie młodzieży i wielu dorosłych zainteresowanych walką o niepodległość Ojczyzny.

Towarzystwo rozrastało się w całym zaborze austriackim, a także w pozostałych zaborach oraz w skupiskach polonijnych w bardzo wielu krajach Świata.

Wzbudzany był duch narodowy, wzrastał entuzjazm i chęć do walki o niepodległość Polski.

Rozwijana była idea sokola:

zdrowia i siły, a przez zdrowe ciało przygotowanie podłoża rozwoju ducha niezłomnego, pełnego hartu, posłuchu i karności, oddanego na usługi narodu – oto cel organizacji „Sokoła”.

Powyższe wyrażano w zawołaniu: „**W zdrowym ciele zdrowy duch**”.

Wtedy właśnie głoszone hasła:

- zabezpieczenia bytu codziennego jednostkom i społeczeństwu,
- oświaty powszechnej,
- obrony i organizacji narodu,

były zaczątkiem polskiego ruchu narodowego.

Polacy, nie mogąc pogodzić się z zaborami, wzorując się na powstałym wcześniej „Sokole” czeskim, utworzyli we Lwowie Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „SOKÓŁ”. Statut Towarzystwa zwanego później „Sokołem Macierzą” zatwierdzony został **7 lutego 1867** roku.

W Czechach działali uważani za twórców światowego ruchu gimnastycznego dwaj Czesi pochodzenia niemieckiego: Miroslav Tyrš (1832-1884) i Jindřich Fügner (1822-1864), współzałożyciele czeskiego „Sokoła”, którzy głosili następujące hasło:

„Należy działać i budować ideę narodową nie dla zysku i nie dla próżnej sławy,
a jedynie dla własnej satysfakcji i dobra swego narodu”.

Założycielami lwowskiego „Sokoła” byli akademicy, Klemens Żukotyński i Ludwik Goltental, do których dołączył Jan Żalplachta, major z powstania 1863 r.

Do zatwierdzenia nowej organizacji pozyskano też dr. Józefa Millereta, radnego miasta Lwowa, i lekarza domowego ówczesnego namiestnika Agenora hr. Gołuchowskiego.

W marcu, w ratuszu lwowskim, odbyło się zebranie wyborcze, na którym powołano władze organizacji, gdzie pierwszym prezesem został dr Józef Milleret.

Dh Antoni Durski jako naczelnik sokolstwa lwowskiego, bardzo pracowity i zasłużony dla sokolstwa polskiego. Organizuje grono nauczycielskie, opracowuje pierwsze programy gimnastyki szkolnej i towarzyskiej, organizuje I Zlot Sokolstwa we Lwowie.

Pomimo trudnych warunków, szczególnie, ruch sokoli rozwijał się bardzo dynamicznie i w okresie przed I wojną światową powstało kilkaset gniazd zrzeszających kilkadziesiąt tysięcy członków. W zaborze austriackim rozwijał się najlepiej i tu utworzono VII okręgów.

Powstawały gniazda pod zaborem austriackim, a później w trudniejszych warunkach także w zaborach pruskim i rosyjskim oraz na emigracji, m.in. w Niemczech, Francji, Wielkiej Brytanii, Kanadzie czy USA.

W 1884 roku powstały gniazda w Tarnowie i Stanisławowie, w Krakowie, Przemyślu, Kołomyi i Tarnopolu w 1885 r., w Rzeszowie i Bydgoszczy w 1886 r., w Jaśle, Wadowicach i Nowym Sączu w 1887 r., w Jarosławiu i Sanoku w 1889 r., w Brzesku, Brzozowie i Krośnie w 1892 r., w Zagórzu i Ropczycach w 1894 r., w Lesku w 1898 r, w Dynowie w 1905 r., w Ustrzykach Dolnych w 1906 r., w Rymanowie w 1907 r., w Pisarowcach w 1908 r. oraz wiele innych, np. w Perkowie w 1923 r., w Raciborzu i Międzybrodziu Białskim w 1914 r., w Lesznie w 1918 r., w Warszawie w 1919 r.

Powstaje Hymn Sokoła – piękny utwór Jana Lama.

Patronem gniazd sokolich został Tadeusz Kościuszko (1746-1817), którego rocznicę śmierci święcono **15 października**.

Każdy członek Towarzystwa zwany był Sokołem, a jego obowiązki ujmowano w trzech grupach:

1. wobec Ojczyzny i Narodu,
2. wobec Sokolstwa,
3. wobec innych Sokolów.

Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Sanoku utworzone zostało 22 lata później, tj. **28 czerwca 1889 r.**

Głoszono wówczas hasła:

- podtrzymywanie i rozwijanie świadomości narodowej,
 - podnoszenie rozwoju życia umysłowego i sportowego w społeczeństwie,
 - kształtowanie postaw patriotycznych,
- zgodnie z sokolim zawołaniem „**W zdrowym ciele, zdrowy duch**”.

Powołanie Towarzystwa w Sanoku zainicjowali w 1888 r. dyrektor gimnazjum dr **Karol Petelenz** wraz z lekarzem miejskim dr. **Karolem Zaleskim** i starostą powiatowym sanockim dr. **Leonem Studzińskim**.

28 czerwca 1889 roku ukonstytuował się pierwszy stały Wydział (Zarząd) TG „Sokół” w Sanoku.

Na zebraniu założycielskim, dr Karol Zaleski uzasadniał wielką potrzebę gimnastyki w życiu ludzkim, zachęcał do pracy nad odwagą, przyzwyczajeniami do dokładności i porządku, do znoju, pracy, wytrwałości.

Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Polsce, było jak się okazało najbogatszą i najbardziej wpływową organizacją II Rzeczypospolitej Polskiej.

Praca Sokołów nad organizacją Towarzystwa, organizowaniem wielkich i niezwykle inspirujących obchodów patriotycznych, imprez kulturalnych i sportowych, była doceniana przez społeczeństwo polskie.

To właśnie dzięki solidnej, wytężonej pracy tysięcy Sokołów udało się w dużej mierze zachować polskość i doprowadzić do odzyskania niepodległości Polski w 1918 r.

Do zasług „Sokoła” trzeba zaliczyć powołanie Polowych Drużyn Sokolich, zorganizowanie Harcerstwa Polskiego, tworzenie załączków wojska polskiego. Na wymienionych oparli się Józef Haller i Józef Piłsudski, tworząc Legiony, organizując Błękitną Armię. Sokoli powszechnie brali udział w Powstaniu Wielkopolskim oraz powstaniach śląskich. Organizowali polski sport, oraz przygotowywali całe zastępy polskich działaczy.

Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” jest organizacją, z którą nie może się równać żadna inna. To właśnie do tej dumnej historii starają się nawiązywać współcześni działacze „Sokoła”.

Nowa Reforma, 20 listopada 1889 r., nr 267, s. 2, Kraków

Listopad 1889

Sanok, 13 listopada (Koresp. N. Reformy). Z prawdziwą przyjemnością donoszę, że ludziom dobrej woli, którym sprawy publiczne leżą na sercu, udało się w naszym mieście zawiązać Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”. Z początku, jak to zwykle bywa, nie brakło takich, którzy nie wierzyli w pomyślny skutek podjętych zabiegów, lecz się pomylili. Nasz „Sokół” już w pełnym ruchu, a dziś grzechem byłoby wątpić o dobrem powodzeniu. Poważni ludzie: radcy sądowi, profesorowie gimnazjalni z dyrektorem, lekarze biorą udział w ćwiczeniach, a ta okoliczność każe mieć nadzieję, że i młodszych wielu zapisze się do Towarzystwa i pomnoży szeregi sanockich „Sokołów”. Że u nas „Sokół” jest, niemalą w tem ma zasługę **dr Karol Zaleski**, prawdziwy lekarz obywatel. On to na walnem zebraniu r. 1888 dla zawiązania oddziału „Sokoła” wygłosił rzecz o znaczeniu ćwiczeń gimnastycznych w higienie, następnie ją wydrukował i cały dochód z rozprzedaży przeznaczył na budowę sali gimnastycznej dla „Sokołów”.

Sanoczanie powinni by poprzeć zacne usiłowania dobrych obywateli i tłumnie się zapisać do „Sokoła”, który niewątpliwie przyczyni się do ożywienia życia towarzyskiego w naszym mieście.

Rok XXIII.	Październik 1903.	Nr. 10.
PRZEWODNIK GIMNASTYCZNY		
<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;"> <p><i>Cena prenumeracyjna:</i></p> <p>Miejscowa rocznie bez przesyłki . 2 kor. 40 h. z przesyłką . 2 " 60 "</p> <p>Zamiejscowa z przesyłką . 3 " — "</p> <p>Miejscowa półroczn. bez przesyłki . 1 kor. 30 h. z przesyłką . 1 " 40 "</p> <p>Zamiejscowa z przesyłką . 1 " 60 "</p> <p>Numer pojedynczy bez przesyłki 30 hal.</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>„SOKÓŁ”⁸⁶</p> <p>ORGAN ZWIĄZKU POLSKICH GIMNAST. TOWARZYSTW SOKOLICH. WYCHODZI PIERWSZEGO KAŻDEGO MIESIĄCA.</p> <p>Prenumerować można: w Administracji, w kancelaryi Tow. „Sokół” l. 8. ul. Zimorowicza i we wszystkich księgarniach.</p> <p>Redakcyja we Lwowie przy ulicy Wągilewicza l. 9.; Administracyja przy ulicy Akademickiej l. 25.</p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;"> <p><i>Przedpłata roczna z przesyłką pocztową pod opaską:</i></p> <p>Do Królestwa polskiego, Litwy, Rosyi i rs. 50 kop. Do W. Ka. Poznańskiego Prus i Niemiec 3 marki. Do krajów związku poczt. Europy i Stanów Zjed. Ameryki 5 franków. Do krajów innych podług taryfy pocztowej z doliczeniem opakowania 1 t. d.</p> </div> </div>		
Pilne korespondencye upraszamy nadsełać najpóźniej do 15. w miesiącu.		
<p>Obowiązkiem każdego prawego Sokola polskiego jest:</p> <p><i>Dbać o zdrowie fizyczne i duchowe swoje i swoich;</i></p> <p><i>Przestrzegać czystości i wyłącznego używania mowy polskiej;</i></p> <p><i>Popierać przede wszystkim przemysł polski;</i></p> <p><i>Pracować usilnie nad uświadomieniem i pozyskaniem ludu do pracy narodowej.</i></p>		
<p>Treść: Odezwa do polskich Towarzystw sokolich i do polskich Druhów Sokolów! — X. Sprawozdanie Wydziału Związku polskich gimnast. Tow. sokolich. — Sprawy pozlotowe. — Do Druhów idących do wojska. — X. Zlot gimnastyków niemieckich w Norymberdze. (E. Cenar. — Ciąg dalszy). — Zlot w Budziejowicach. — Sprawy bieżące Związku polskich gimn. Tow. sokolich w Austryi. — Odezwa w sprawie założenia Tow. gimn. „Sokół” we Frysztaacie. — Różne sprawy.</p>		

Znaczące daty i okresy w dziejach sanockiego „Sokoła”

7 luty 1867 – Utworzenie „Sokoła” lwowskiego

28 czerwca 1889 – Utworzenie „Sokoła” sanockiego

1867-1914 – 47 lat bardzo efektywnej pracy: prace organizacyjne, budowa wielu Sokolni, szkolenia, ćwiczenia, przedstawienia, uroczystości, zawody, zloty.

1892 – Utworzenie Związku Sokolstwa Polskiego we Lwowie.

1896 – „Sokół” przemyski został gniazdem centralnym Okręgu IV., do którego należało również gniazdo sanockie.

1896-11-19 – Rada Miejska Sanoka przekazała „Sokołowi” działkę pod budowę Sokolni.

1899-06-28 – Poświęcenie kamienia węgielnego i rozpoczęcie budowy Sokolni.

1899-11-29 – Poświęcenie i otwarcie sali gimnastycznej.

1904-01-28 – Rada Miasta Sanoka uchwała nadać nowo powstałej ulicy usytuowanej między Gimnazjum, a Poczta (obecnie Piekarnią), nazwę **SOKOŁA**. Burmistrzem był wówczas dh Aital Witoszyński. Prezesem PTG „Sokół” był wówczas dh inż. Władysław Adamczyk. Działo się to w okresie zaborów, a mimo to sanoccy radni potrafili docenić i uhonorować działalność patriotów głoszących idee niepodległościowe i krzewiących kulturę fizyczną.

1901 – Dzięki inicjatywie i zabiegom panien Olgi Rylskiej i Zofii Zdankiewiczówny wykonano Sztandar sokoli.

1908-06-28 – VI. Zlot Gniazd Sokolich Okręgu IV. w Sanoku – poświęcenie sztandaru sanockiego.

1909 – podczas jednego z pierwszych wykładów w lwowskiej szkole instruktorskiej Polskiego Związku Wojskowego, Mieczysław Neugebauer Jako Komendant kursu, zlecił Andrzejowi Małkowskiemu, równocześnie członkowi „Sokoła” przetłumaczenie podręcznika Skouting for Boys, brytyjskiego generała Sir Roberta Baden-Powella, na potrzeby Oddziałów Ćwiczebnych „Sokoła”. Był to początek późniejszej działalności skautowej Andrzeja Małkowskiego.

1909-1914 – Przygotowania Polowych Drużyn Sokolich (PDS) do walki o niepodległość Ojczyzny. Inicjatorem powołania PDS w 1909 w Krakowie był Stanisław Rowiński. We Lwowie od połowy 1912 r. PDS organizował kpt. Józef Haller.

1910-07-14/16 – V. Zlot Sokolstwa Polskiego w Krakowie (Wszepolski Zlot „Grunwaldzki”), zorganizowany z okazji 500. rocznicy zwycięstwa nad Krzyżakami i odsłonięcia „Pomnika Grunwaldzkiego” stał się dla „Sokoła” wielką uroczystością. Zwieńczenie pomnika ufundowanego przez Ignacego Jana Paderewskiego stanowi rzeźba króla Władysława Jagiełły na koniu. Po odsłonięciu pomnika, kilkuset chórzystów z terenów

objętych zaborami odśpiewało po raz pierwszy „Rotę” Marii Konopnickiej. Na Zlot przybyło 8000 sokołów z gniazd galicyjskich, z zaboru pruskiego i rosyjskiego, z USA oraz sokoli polscy z gniazd w państwach europejskich. Współorganizatorem Zlotu był sanoczanin dr Stanisław Biega.

Sanocki „Sokół” wysłał na Zlot 40 ćwiczących, a w pochodzie wzięło udział 80 druhów z Sanoka. Przed wyjazdem na Zjazd, sokoli z Brzozowa, Leska i Zagórza przeprowadzili próbę generalną w Parku Mickiewicza w Sanoku.

1911-02-26 – przewodnictwo Związku Sokolego we Lwowie podjęło decyzję o wprowadzeniu skautingu w całym ruchu sokolskim na terenie Galicji oraz organizowaniu pod kierownictwem naczelnika Kazimierza Wyrzykowskiego skautowych kursów instruktorskich, w tym kursu w Brzuchowicach w pierwszej połowie 1911 r. Na kursach instruktorskich Andrzej Małkowski omawiał treść tłumaczonej przez siebie książki Baden Powella.

1911-05-21 – Powołano Naczelną Komendę Skałtową.

1911-05-22 – Andrzej Małkowski wydał rozkaz powołujący pierwsze Drużyny Skautowe.

1911-11-11 – Andrzej Małkowski głosił idee skautingu w sanockim Domu Sokoła.

1912-12-10 – Decyzja o powołaniu Stałych Drużyn Sokolich (SDS później PDS), podjęta we Lwowie.

1913-02-22 – Powstanie nowego wydziału „Samarytanina Sokolego” w Sanoku pod przewodnictwem Pani Heleny Ślączkowej, w którym prowadzono kursy dla pań chcących pracować w imię szczytnych idei. Kursy prowadzili m.in. lekarze: dr Józef Kurasiewicz i dr Władysław Pajączkowski.

1913-06-29 – Pierwsze ślubowanie Druhów Stałej Drużyny Sokolej w Sanoku (SDS później PDS).

1914-01-18 – W Domu Sokoła zwołano wiec obywatelski z powodu zapowiedzi „zwinięcia” istniejącej Fabryki Wagonów i Maszyn w Sanoku, a jednocześnie wybudowaniu połączenia kolejowego: Brzozów-Krosno, a nie Brzozów-Sanok, co groziłoby upadkowi Sanoka. Wg Tygodnika Ziemi Sanockiej z dnia 25.01.1914 r. str. 2, udział w wiecu wzięło tysiąc uczestników.

1914 – Przygotowania do obchodu 25-lecia istnienia TG „Sokół” w Sanoku zostały przerwane przez wybuch I wojny światowej 28 lipca 1914.

1914-09-6/19 – Przyjęcie w Sanoku Legionu Wschodniego pod dowództwem płk. Józefa Hallera (~7 tys. osób). Podkomendni J. Hallera wyruszyli w drogę ze Lwowa do Sanoka 29 sierpnia 1914 r. Szlak wiódł przez Lubień Wielki, Rudki, Sambor (Sąsiadowice), Chyrów (Tarnawa), Ustrzyki Dolne, Lesko. W szeregach żołnierzy był również ppor. Stanisław Biega s. Stanisława, ur. w Sanoku.

1914-1915 – Dom Sokoła w czasie inwazji rosyjskiej używany był na cele wojskowe (26.09.1914–8.10.1914 i 6.11.1914–7.05.1915).

1914-1918 – Udział tysięcy polskich Sokołów w walce o niepodległość Ojczyzny w I wojnie światowej.

1918-10-31/11-01 – Do koszar przy ul. Mickiewicza, w których stacjonowała jednostka Austriacka pod dowództwem płk. Iwana Maksymowicza (narodowości ukraińskiej), z Domu Sokola udała się delegacja w celu przejęcia władzy.

1918-11-01 – Z Domu Sokola wyszły na ulice miasta pierwsze polskie patrole wojskowe.

1919-04-13 – Zjazd delegatów trzech związków sokolich z byłych zaborów w Warszawie. Podjęto uchwałę o utworzeniu jednego związku sokolego pod nazwą „Związek Towarzystw Gimnastycznych Sokół w Polsce” (ZTGS w Polsce).

1920-02-06 – Po długiej przerwie wojennej, trwającej od 1914 r. zwołano Walne Zgromadzenie członków „Sokola”. Wybrano władze z prezesem Adamem Pytlem.

1921 – Po przeniesieniu Związku Sokolstwa Polskiego ze Lwowa do Warszawy, Sanok został stolicą Okręgu II. sokolego, do którego przystąpiły gniazda z Brzozowa, Leska, Ustrzyk, Pisarowiec i Zagórza.

1925-08 – Spotkanie z delegacją Sokolów amerykańskich, przejeżdżającą przez Sanok. Owacyjne powitanie, przemówienie druha prezesa dr. Teofila Starzyńskiego, odznaczenia sanockiego „Sokola” odznaczeniami „Sokola” amerykańskiego.

1928-11-11 – dla upamiętnienia dziesiątej rocznicy odzyskania niepodległości i wymarszu pierwszych polskich patroli z sanockiego „Sokola” Komitet Obywatelski ufundował tablicę marmurową i umieścił ją na frontowej ścianie budynku.

1928 – W Domu Sokola zainstalowano światło elektryczne.

1929-08-3/4 – 40 rocznica sanockiego gniazda – poświęcenie i otwarcie nowego Boiska sokolego.

1918-1939 – Bardzo pracowity okres: odbudowa i zjednoczenie gniazd z 3 zaborów, udział w tworzeniu władzy, oświaty i infrastruktury samorządowej.

1934 – Gniazdo sanockie ponownie weszło w skład Okręgu IV. w Przemyślu.

1872-1938 – Udział delegacji sanockiego „Sokola” w następujących zlotach:
I – 1872 – Lwów, II – 1894 – Lwów, III – 1896 – Kraków, IV – 1903 – Lwów,
V – 1910 – Kraków, VI – 1921 – Warszawa, VII – 1929 – Poznań, VIII – 1938 – Katowice.

1939 – w 50 rocznicę swojego istnienia, sanocki „Sokół” łączy się z całym Narodem, stawia swój sztandar obok sztandaru Armii Narodowej i ślubuje Rzeczpospolitej dać swoich najlepszych druhów na Jej potrzeby wojenne.

1939-1945 – II wojna światowa – Pierwszymi ofiarami okupantów niemieckich byli sanoczanin wywiezieni do niemieckiego obozu koncentracyjnego Weimar-Buchenwald. Zginęli tam m.in. sokoli: dh Maksymilian Słuszkiewicz – burmistrz, dh dr Jerzy Pietrzakiewicz – prezes „Sokola” oraz dh dr Zygmunt Kruszelnicki – były wiceprezes. Rzeźba sokola usytuowana na dachu Domu Sokola została strącona, rzeźba Sokola zrywającego kajdany niewoli również została zniszczona (po wojnie w niszy umieszczono kulę). Pomnik patrona „Sokola” Tadeusza Kościuszki, stojący na Pl. Św. Jana, obok budynku dr. Zalewskiego, został zniszczony. Dom Sokola przemianowany został na Stadt Halle (Hala

Miejska) i służył jako miejsce organizowanych wieczornic, spotkań oraz wystaw wyrobów rzemiosła.

1943-05-09 – W sali głównej Domu Sokoła odbyło się odczytanie proklamacji o powstaniu dywizji SS-Galizien (ukraińskiej 14 Dywizji Grenadierów SS).

1945-12-14 – Miejska Rada Narodowa uchwaliła oddać gmach „Sokoła”, dotychczas administrowany przez Zarząd Miejski, Towarzystwu.

1945–1949 – Odbudowa gniazd, przejmowanie Sokolni, bezskuteczne starania o rejestrację gniazd u władz PRL.

1946-01-13 – Tadeusz Wojtowicz i Władysław Fastnacht zorganizowali Walne Zgromadzenie sanockiego „Sokoła”, na które przybyło 52 osoby.

1946-03-06 – Odmowę rejestracji sanockiego „Sokoła” przyjmuje dh sekretarz Emil Teodorowicz, co uniemożliwiało dalszej działalności Towarzystwa w PRL. A. Misztal - naczelnik Wydziału Społeczno-Politycznego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie podjął decyzję o zlikwidowaniu tej organizacji na podstawie art. 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 27.10.1932 roku, /Dz.U.R.P. Nr 94 poz. 808/.

1946–05-22 – Rzeszowski Sąd Okręgowy (sędzia ppor. Norbert Ołyński, oskarżyciel ppor. Marian Stokłosa) na wyjazdowej sesji, która odbyła się w Domu Sokoła, skazał na karę śmierci przez powieszenie dwóch żołnierzy z oddziału Antoniego Żubryda: Władysława Skwarca i Władysława Kudlika.

Wyrok wykonano publicznie, 24 maja 1946 r. na Stadionie „Wierchy” w Sanoku.

1949 – Zarządzeniem z dnia 15 kwietnia 1949 r. Urząd Wojewódzki w Rzeszowie z rażącym naruszeniem prawa likwiduje TG „Sokół” w Sanoku, a likwidator adwokat dr Tadeusz Trendota w dniu 29.12.1949 r. przesyła do UW protokół (z dnia 23.11.1949 r.) z przeprowadzonej likwidacji.

1951 – Miejska Rada Narodowa w Sanoku, zacierając ślady po „Sokole”, zmienia nazwę ulicy SOKOŁA na MODRZEWSKIEGO.

1949-1990 – Przez 41 lat mówienie i pisanie o „Sokole” było zakazane. Za przechowywanie sztandaru groziło więzienie. Mimo to Sokoli przechowali wiele sztandarów, dokumentów, książek i innych pamiątek.

1990 – Możliwość reaktywowania gniazd i przejmowania nieruchomości.

1992 – Władze Krakowa przekazały nieruchomości reaktywowanemu „Sokołowi”.

2000 – Pierwsze działania związane z reaktywaniem sanockiego „Sokoła”. Utworzone PTG „Sokół” w Sanoku nie zostało uznane za kontynuatora „Sokoła” przedwojennego ze względów formalnych.

2004 – Skuteczne reaktywowanie TG „Sokół” w Sanoku i rozpoczęcie działań zmierzających do odzyskania nieruchomości.

2010 – Po pokonaniu wielu przeszkód administracyjno-prawnych sanocki „Sokół”, 1 maja 2010 r. przejął DOM SOKOŁA.

2010-2020 – Jednym z naszych zadań jest prowadzenie „Polowej Drużyny Sokolej”.

2011-05-27 – Po 72 latach, 110. letni Sztandar powrócił do Domu Sokoła.

2014-06-28 – Odślonięcie i poświęcenie tablicy pamiątkowej o treści:
PAMIĘCI DRUHÓW SANOCKIEGO „SOKOŁA” PIERWSZYCH SANOCZAN
ARESztOWANYCH WE WRZEŚNIU 1939 R, KTÓRZY PONIEŚLI MĘCZEŃSKĄ ŚMIERĆ
W NIEMIECKIM OBOZIE KONCENTRACYJNYM WEIMAR-BUCHENWALD. Byli to:
dh Maksymilian Słuszkiewicz, dh Jerzy Pietrkiewicz, dh Zygmunt Kruszelnicki.

2017-02-07 – Odślonięcie i poświęcenie tablicy pamiątkowej o treści:
1867-2017 W 150. ROCZNICĘ Utworzenia POLSKIEGO TOWARZYSTWA
GIMNASTYCZNEGO „SOKÓŁ” WE LWOWIE. Ku chwale Sokołów walczących o wolność
i niepodległość Polski.

2017-02-07 – Odślonięcie i poświęcenie tablicy pamiątkowej o treści:
11.11.1918-11.11.2018 W 100. ROCZNICĘ ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI PRZEZ
POLSKĘ CZCIMO PRZYWÓDCÓW I BOHATERÓW NARODOWYCH: MARSZAŁKA
JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO, ROMANA DMOWSKIEGO, IGNACEGO PADEREWSKIEGO,
GENERAŁA JÓZEFA HALLERA, GENERAŁA TADEUSZA ROZWADOWSKIEGO,
WINCENTEGO WITOSA ...

2019-06-28 – Odślonięcie i poświęcenie tablicy pamiątkowej o treści:
1889-2019 130 LAT SANOCKIEGO „SOKOŁA”
DRUHOWIE ZASŁUŻENI DLA „SOKOŁA” I SANOKA: DR KAROL ZALESKI (1856-1941),
DR KAROL PETELEŃ (1847-1930), ADAM PYTEL (1856-1928), FELIKS GIELA (1859-
1936), DR STANISŁAW BIEGA (1862-1923), INŻ. WŁADYSŁAW ADAMCZYK (...-1915), DR
EMIL GAWEŁ (1875-1921), JAN KILLAR (1884-1939), MJR TADEUSZ ZBYSZYCKI (1892-
1987), MARIAN SZAJNA (1873-1936)

2019-07-29 – Starania Zarządu „Sokoła” z dh. prezesem Bronisławem Kielarem zakończyły się sukcesem. Rada Miasta Sanoka z przewodniczącym Andrzejem Romaniakiem przywraca nazwę ul. SOKOŁA. Burmistrzem jest Tomasz Matuszewski. Dzieje się to w roku, w którym obchodzimy Jubileusz 130-lecia utworzenia Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Sanoku – 1889-2019.

2020-07-04 – Uroczystość honorująca dh. prezesa Adama Pytla (1856-1928) zorganizowana przy Jego grobie z odnowionym nagrobkiem, przez TG „Sokół” w Sanoku.

2020-08-15 – Odślonięcie i poświęcenie tablicy pamiątkowej o treści: W HOŁDZIE SANOCZANOM – UCZESTNIKOM ZWYCIĘSKIEJ WOJNY Z BOLSZEVIKAMI 1919-1920.

2017-12-07 – Mając dokument z Archiwum Narodowego w Krakowie, dotyczący likwidacji **Związku Sokolstwa Polskiego** z siedzibą w Krakowie z 1948 r. (pismo z dn. 30 czerwca 1948 r. zawiadamiające Zarząd Stowarzyszenia Związku Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” o decyzji likwidacji, sygn. PWRN Stow. 8.), **7 grudnia 2017 r. wysłaliśmy wniosek do MSWiA o stwierdzenie nieważności decyzji Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie z dnia 4 czerwca 1948 r., dotyczącej likwidacji Związku Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” w Polsce z siedzibą w Krakowie.** (Związek Sokolstwa został formalnie i ostatecznie rozwiązany reskryptem woj. krakowskiego z dnia 05.07.1948 r., nr adm. porz. 1/167/48.)

Po postanowieniu MSWiA oraz wyroku WSA w Warszawie, obecnie oczekujemy na ostateczny wyrok NSA w Warszawie w/w sprawie.

Po usunięciu z obiegu prawnego decyzji władz PRL z 4 czerwca 1948 r., likwidującej ZTG „Sokół” w Polsce z siedzibą w Krakowie, po przyjęciu Statutu ZTG, zarejestrowaniu Związku w KRS, sprawy organizacyjne Sokolstwa Polskiego można będzie wreszcie uporządkować.

Dom Sokoła – 1896 1900-1907-1914-1915-1918-1939-1946-2010-2024

1. Kalendarium

1889-06-28 – pierwsze Walne Zgromadzenie utworzonego Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Sanoku, na którym wybrano władze w składzie:

- **dr Karol Petelenz** – prezes – dyr. gimnazjum,
- **dr Jan Radek** – zastępca prezesa – lekarz powiatowy,
- **Roman Vetulani** – sekretarz – prof. gimnazjalny,
- **dr Stanisław Biega** – sekretarz – nauczyciel gimnastyki i bibliotekarz,
- **Feliks Giela** – podskarbi,
- **Ignacy Morawiecki** – wydziałowy,
- **Kazimierz Lipiński** – zastępca wydziałowego,
- **Ludwik Salo** – zastępca wydziałowego,
- **Albin Świtalski** – zastępca wydziałowego,
- **dr Lemer Tytus** – zastępca wydziałowego,
- **dr Karol Zaleski** – zastępca wydziałowego,
- **Józef Wilecki** – zastępca wydziałowego.

Dzień **28 czerwca 1889** r. przyjmujemy jako dzień powstania TG „Sokół” w Sanoku.

1890-12-04 – Prośba do Rady Miejskiej w sprawie parceli budowlanej pod Sokolnię (Gmach Sokoła, Budynek Sokoła, **Dom Sokoła**).

1896-11-19 – Rada Miejska Sanoka pod przewodnictwem burmistrza Cyryła **Ładyżyńskiego** uchwała bezpłatne przekazanie części ogrodu publicznego pod budowę Sokolni, co Rada Powiatu Sanockiego zatwierdziła Uchwałą z dnia 2 stycznia 1899 r.

1899-06-28 – Poświęcenie kamienia węgielnego. Dom Sokoła wg projektu dh. inż. Władysława Beksińskiego wybudowali członkowie Towarzystwa w okresie zaborów, kiedy to na mapie nie było Polski. Było jednak wielu Polaków, którzy myśleli o niepodległości i czynili wszystko aby ją odzyskać. Kilka miesięcy później, **29 listopada 1899**, poświęcono i otwarto salę gimnastyczną, a już w **1900** r. „Sokół” wprowadził się do własnej sali. Jak na tamte czasy było to niespotykane tempo realizacji inwestycji.

Koszt budowy budynku z przyrządami, sceną i urządzeniem wewnętrznym miały wynieść około 17 700 złr. (wg. sprawozdania 1899).

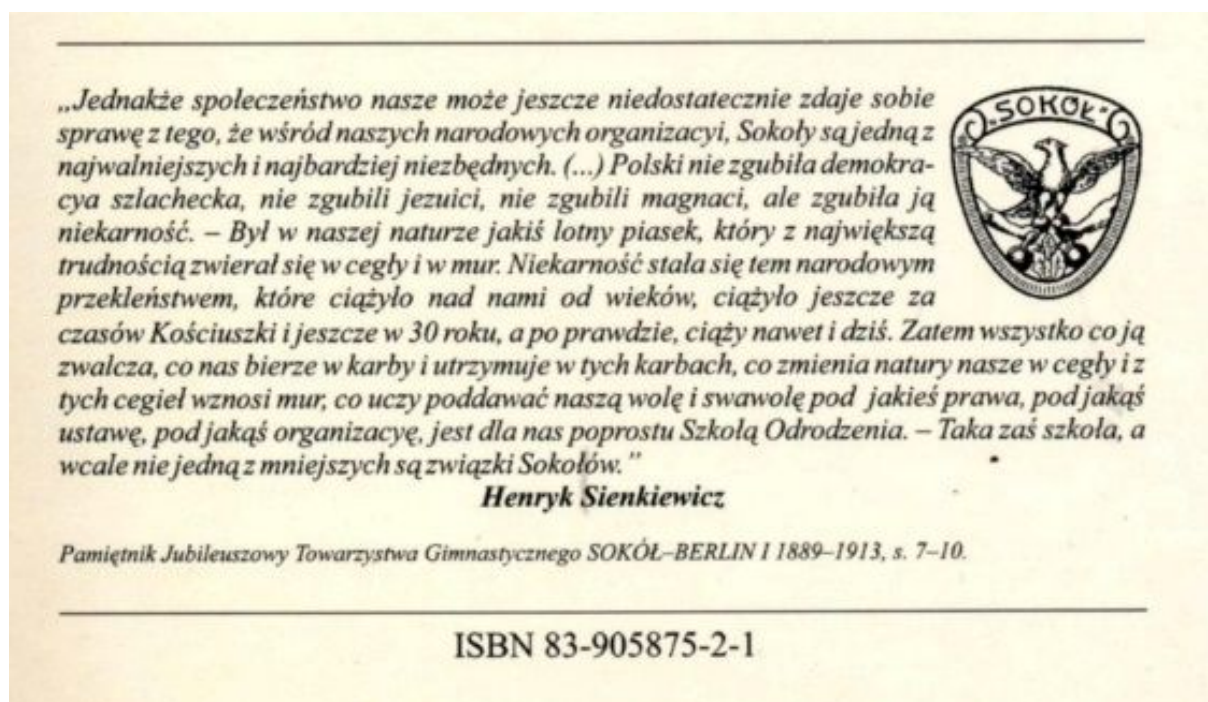
1907 – Oficjalne oddanie Domu Sokoła do użytku.

1908-06-28 – W VI. Zlocie Gniazd Sokolich Okręgu IV. zorganizowanym 28 czerwca 1908 r. w Sanoku, wzięło udział 500 osób. W programie przewidziano: poświęcenie sztandaru sanockiego „Sokoła”, okolicznościowe odczyty, musztrę i pokazy gimnastyczne.

1910 – Przygotowania do V. Zlotu Sokolstwa Polskiego w Krakowie w rocznicę Grunwaldu, którego współorganizatorem był sanoczanin dh dr Stanisław Biega (14-17.10.1910).

1911 – W sali „Sokoła” uruchomiono stały teatr elektryczny (kinoteatr – dzisiaj kino). Prąd wytwarzał zainstalowany agregat.

1914 – Sala „Sokoła” wykorzystywana była przede wszystkim do ćwiczeń Stałej Drużyny Sokolej, do ćwiczeń wojskowych. Odbywały się one pod kierownictwem druha kpt. Franciszka Stoka. Prowadzone były również ćwiczenia polowe wraz z innymi Towarzystwami niepodległościowymi, a w szczególności z Drużynami Bartoszewskimi.

I wojna światowa trwała od 28 lipca 1914 r. do 11 listopada 1918 r. pomiędzy ententą (Trójporozumieniem), tj. Wielką Brytanią, Francją, Rosją, Serbią, Japonią, Włochami (od 1915) i Stanami Zjednoczonymi (od 1917) a państwami centralnymi (Trójprzymierzem), tj. Austro-Węgrami i Niemcami, wspieranymi przez Imperium Osmańskie oraz Bułgarię.

Był to największy konflikt zbrojny w Europie od czasu wojen napoleońskich. Wojna zakończyła się klęską państw centralnych, likwidacją mocarstw Świętego Przymierza oraz powstaniem w Europie Środkowej i Południowej licznych państw narodowych. Była też jedną z głównych przyczyn rewolucji lutowej i rewolucji październikowej w Rosji. W jej wyniku zginęło ponad 14 milionów ludzi.

1914-1915 – Budynek w czasie I wojny, po wkroczeniu armii rosyjskiej (26.09.1914–8.10.1914 i 6.11.1914–7.05.1915) używany był na cele wojskowe oraz religijne. W sali gimnastycznej odprawiano nabożeństwa prawosławne. Po powrocie wojsk austriackich budynek służył także celom wojskowym. W lipcu 1915 r. druhowi prezesowi Adamowi **Pytlowi** udało się odzyskać budynek, który tylko od czasu do czasu oddawano do użytku wojska.

**Nadszedł rok 1918, rozpadły się 3 wrogie mocarstwa.
Z chaosu wojennego wyłania się Wolna, Zjednoczona
i Niepodległa Polska.
Powstało znowu Państwo Polskie.
Odradzał się również sanocki „Sokół”.**

W nocy z 31 października na 1 listopada 1918 r., do koszar przy ul. Mickiewicza w Sanoku, w których stacjonowała jednostka austriacka pod dowództwem Ukraińca płk. Iwana Maksymowicza, z Domu Sokoła udała się delegacja w celu przejęcia władzy. W delegacji wzięli udział m.in.: dh **Adam Pytel** z ramienia „Komitetu Samoobrony Narodowej” i jako prezes „Sokoła”, dr. **Wojciechem Ślęczką** członek „Komitetu Samoobrony Narodowej”, dh dr. **Paweł Biedka** burmistrz miasta Sanoka jako przewodniczący delegacji. Już rankiem, 1 listopada 1918 r. z DOMU SOKOŁA wyszły na ulice miasta pierwsze polskie patrole wojskowe.

1920-02-06 – Po długiej przerwie wojennej, trwającej od 1914 r. zwołano Walne Zgromadzenie członków. Wybrano władze:

- **Adam Pytel** – prezes,
- **dr Emil Gaweł** – I. z-ca,
- **Adam Bratro** – II. z-ca,
- **Witold Dąbrowski** – sekretarz i z-ca naczelnika,
- **Zygmunt Tomaszewski** – z-ca sekretarza i z-ca bibliotekarza,
- **Tadeusz Dworski** – skarbnik,
- **Józef Moskal** – z-ca skarbnika,
- **Maryan Szajna** – naczelnik i gospodarz,
- **Stanisław Budweil** – z-ca gospodarza,
- **Mieczysław Strojek** – bibliotekarz,
- **Feliks Giela** – współzałożyciel sanockiego „Sokoła”,
- **kpt. Franciszek Stok** – komendant Polowej Drużyny Sokolej,
- **Michał Drwiega** – burgrabia,
- **Witold Dąbrowski** – komendant Skautu,
- **dr Józef Kurasiewicz** – lekarz Towarzystwa,
- **ks. Szymon Korpak** – kapelan,
- **Władysław Konik** – chorąży.

Delegaci do Zarządu Okręgu: Adam Pytel, dr Emil Gaweł, Witold Dąbrowski, Tadeusz Dworski, Maryan Szajna, Franciszek Stok.

Po osiągnięciu najważniejszego celu (**odzyskanie niepodległości**) rozpoczęto usuwanie zniszczeń budynku i sprzętu. Z inicjatywy dh. prezesa **Adama Pytla** odnowiono i odmalowano wszystkie wewnętrzne pomieszczenia, najpiękniej salę gimnastyczną, odświeżono kurtynę i scenę, doprowadzono do porządku kulisy, uzupełniono i poprawiono przyrządy gimnastyczne, przebudowano magazyn, służący do przechowywania rekwizytów scenicznych, odnowiono kręgielnię i zakupiono znaczną ilość krzeseł. Na zewnątrz również gmach odnowiono.

W późniejszych latach uporządkowano bibliotekę (ponad 1500 tomów), urządzono na sposób przedwojenny czytelnię (1925), zorganizowano „Kółko Dramatyczne” (1923). Po otrzymaniu od Miasta placu poza dawną kręgielnię (1925) przekształcono go na nowe obszerne boisko, a w 1929 roku poświęcono je i oddano do użytku publicznego (obecnie parking na byłym lodowisku).

Na miejscu dawnego boiska urządzono kort tenisowy (obecnie parking za kioskiem).

1921 – Przeniesienie Związku Polskich Towarzystw Gimnastycznych Sokolich ze Lwowa do Warszawy. Lwów stał się stolicą Dzielnicy Małopolskiej, a Sanokowi przypadła godność stolicy Okręgu sokolego, do którego przystąpiły gniazda w Ustrzykach, Lesku, Zagórzcu, Brzozowie i Pisarowcach.

1921-11-12 – Starostwo w Sanoku informuje Pana Wiktora Dywana o wydaniu mu przez Województwo we Lwowie, licencji na urządzenie „Przedstawień kinematograficznych” w Sanoku pod nazwą „Polonia” w sali „Sokoła”, do końca grudnia 1922 r. Przedsiębiorstwo kinowe „Diwana”, którego „Sokół” był akcjonariuszem, jako mało dochodowe, działa przez krótki okres.

1928 – Dla upamiętnienia dziesiątej rocznicy odzyskania niepodległości i wymarszu pierwszych polskich patroli z sanockiego „Sokoła” Komitet Obywatelski ufundował tablicę marmurową i umieścił ją na frontowej ścianie budynku. Gdy nastąpiła II wojna światowa tablicę zdjęto, ukryto i przechowano w Muzeum Historycznym w Sanoku.

1928 – W Domu Sokoła zainstalowano światło elektryczne.

1929 – Poświęcono i oddano do użytku nowe boisko sportowe (później basen, amfiteatr, lodowisko, obecnie parking).

W latach trzydziestych Towarzystwo zaliczane było do najpoważniejszych organizacji mających za cel rozwój życia umysłowego i sportowego. Kwitło w „Sokole” życie towarzyskie: urządzano zebrania towarzyskie, zabawy i wieczorki taneczne oraz różne imprezy świąteczne i okolicznościowe, działało „Kółko Dramatyczne”, ślizgawka, tenis, kręgielnia oraz czytelnia, biblioteka, chór sokoli i orkiestra. „Sokół” uczestniczył w wielu uroczystościach zewnętrznych państwowych i narodowych. Organizowane były zloty w Sanoku i innych miastach. W Sali gimnastycznej okazjonalnie „urzędowała komisja poborowa”.

~1934 Dom Sokoła w Sanoku – Rzeźba Sokoła zrywającego kajdany niewoli.
Od prawej: Zygmunt Patała. Zdjęcie ze zbioru Anny Fastnacht-Stupnickiej.

1939 – W 50 rocznicę swojego istnienia, sanocki „Sokół” łączy się z całym narodem, stawia swój sztandar obok sztandaru Armii Narodowej i ślubuje Rzeczypospolitej dać swoich najlepszych i najliczniejszych druhów na Jej potrzeby w wojnie. **1939-09** – Okupanci, niemieckie dowództwo I Dywizji Górskiej, po

zajęciu miasta wyznaczyli 10 zakładników spośród powszechnie szanowanych obywateli Sanoka, m.in. dr. **Jerzego Pietrzkiwicza** – prezesa TG „Sokół”, dr. **Zygmunta Kruszelnickiego** – wiceprezesa TG „Sokół”, **Maksymiliana Słuszkiewicza** – burmistrza, **Antoniego Nabywańca**. Zostali oni wywiezieni do niemieckich obozów koncentracyjnych, skąd już nie powrócili.

W okresie okupacji niemieckiej, podczas II wojny światowej Dom Sokoła przemianowany został na STADT HALLE (HALA MIEJSKA) i służył jako miejsce organizowanych wieczornic, spotkań oraz wystaw wyrobów rzemiosła.

1943-05-09 – W sali głównej Domu Sokoła odbyło się odczytanie proklamacji o powstaniu SS-Galizien (ukraińskiej 14 Dywizji Grenadierów SS).

1944-08-03 – Pierwsze oddziały radzieckie wkroczyły do Sanoka, które 9 sierpnia ostatecznie wyparły z Sanoka wojsko niemieckie.

1945-09-01 – Wybór Tymczasowego Zarządu „Sokoła”.

1945-12-14 – Miejska Rada Narodowa uchwaliła oddać gmach „Sokoła”, dotychczas administrowany przez Zarząd Miejski – Towarzystwu.

„Sokół” wprowadził się do swojego budynku, w którym jednak Wojskowe Przedsiębiorstwo Kinowe „Kino Podhalanka w Sanoku”, bez zgody Towarzystwa, zajmuje salę gimnastyczną na Kino. Szybko okazało się, że o kontynuowaniu działalności Towarzystwa nie mogło być mowy.

1946-01-13 – Tadeusz Wojtowicz i Władysław Fastnacht zorganizowali Walne Zgromadzenie sanockiego „Sokoła”, na które przybyło 52 osoby.

1946-02-26 – Sanocki „Sokół” zawiadamia Związek TG „Sokół” w Krakowie o objęciu w posiadanie budynku, o rozpoczęciu pracy z młodzieżą oraz o wyborze Zarządu w składzie:

- Antoni **Morończyk** – prezes,
- Władysław **Fastnacht** – wiceprezes,
- Zygfryd **Gölis** – wiceprezes,
- Stanisław **Pirożyński** – naczelnik,
- Emil **Teodorowicz** - sekretarz,
- Mieczysław **Malikowski** – skarbnik,
- Ludwik **Patała** – gospodarz

oraz członkowie Zarządu: Zofia **Pirożyńska**, Władysław **Kucawski**, Franciszek **Moszoro**, Kazimierz **Stropek**, Zygmunta **Słuszkiewicz**, Leopold **Szwarc**, Jan **Wójcik**, Adam **Bieniasz**, Stanisław **Chyła**.

1946-03-06 – Urząd Wojewódzki Rzeszowski, **Wydział Społeczno-Polityczny odmawia zarejestrowania Towarzystwa** uzasadniając, że członkowie „Sokoła” mogą zrzeszać się w organizacjach Wychowania Fizycznego i Przystosowania Wojskowego, które mają być utworzone.

1946-05-22 – Sąd Okręgowy w Rzeszowie na wyjazdowej sesji, która odbyła się w gmachu Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Sanoku (ówczesna tymczasowa siedziba „Domu Żołnierza”), w trybie doraźnym, decyzją sędziego ppor. Norberta Ołyńskiego, na wniosek oskarżyciela ppor. Mariana Stokłosa skazał partyzantów NSZ **Władysława Skwarca i Władysława Kudlika** na śmierć przez powieszenie. Wyrok wykonano 24 maja 1946 r., na stadionie „Wierchy” w Sanoku, w obecności młodzieży szkolnej.

1947-11-25 – Urząd Wojewódzki Rzeszowski, Wydział Samorządowy **przekazuje „Kino Sokół w Sanoku” – „Towarzystwu Przyjaciół Żołnierza”**.

1949-03-24 – Decyzja Urzędu Wojewódzkiego Rzeszowskiego **o likwidacji TG „Sokół” w Sanoku**.

1949-11-23 – Likwidator, adwokat dr Tadeusz **Trendota** sporządza protokół przekazujący majątek TG „Sokół” na rzecz Zarządu Gminy w Sanoku, po bezprawnej likwidacji Towarzystwa. W protokole ujęto nieruchomości przy ul. Mickiewicza wraz z budynkiem oraz inwentarz ruchomy. Nie stwierdzono żadnych wierzytelności, ani też długów. W związku z odmową zarejestrowania Towarzystwa - następuje bardzo długa przerwa w działalności. Budynek „Sokoła”, na wiele lat przechodzi w ręce Przedsiębiorstwa Państwowego, Centrali Wynajmu Filmów, Oddział w Rzeszowie – firmy prowadzącej „**Kino Pokój**”.

1990-12-31 – „Kino Pokój” zostaje zamknięte z powodu likwidacji Państwowego Przedsiębiorstwa Kinematografii.

1992-09-03 – Działka pod budynkiem zostaje wpisana na podstawie decyzji komunalizacyjnej Wojewody Krośnieńskiego (*podjętej z rażącym naruszeniem prawa*) do księgi wieczystej KW nr 47343.

1992-07-01-1993-01-31 – Kino prowadzone było przez Spółkę Cywilną Wanda Kozłowska – Marek Szostak.

1993-08-01 – 2001 – Budynek dzierżawiony był Spółce „Sukcesor” Janusz Stabryła – Andrzej Kotulski gdzie prowadzono kawiarnię „Park” i „Kino Pokój”.

1999 – Od momentu ujawnienia faktu przechowywania sztandaru „Sokoła”, przez Barbarę **Słuszkiewicz**, Teresę **Dalską** i jej córkę Annę **Kindlarską-Dalską** rozpoczęły się działania o reaktywowanie Towarzystwa.

2000-03-04 – Rejestracja Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego (PTG) „Sokół” w Sanoku przez Sąd Okręgowy w Krośnie. PTG „Sokół” nie mogło być jednak uznane za następcę prawnego przedwojennego „Sokoła” ze względów formalnych.

2000-11-27 – Pierwsza prośba kierowana przez PTG „Sokół” w Sanoku do władz Miasta o zwrot nieruchomości. Prośby Towarzystwa nie znalazły poparcia u burmistrza Zbigniewa **Daszyka**, Zarządu Miasta i Rady Miasta. Władze miasta nie zwróciły nieruchomości

Towarzystwu ale podjęły działania w kierunku przeprowadzenia remontu i zagospodarowania budynku.

2002-04-03 – Umowa dzierżawy budynku zawarta do dnia 2.04.2017 r. między Gminą Miasta Sanoka, a Firmą Handlowo-Usługową Beata Amarowicz.

2004-07-11 – Na zebraniu zorganizowanym w domu Ludmiły i Zbigniewa Kazimierza **Patałów**, na którym postanowiono reaktywować Towarzystwo Gimnastyczne (TG) „Sokół” w Sanoku, obecni byli przedwojenni członkowie: Maria **Czerepaniak**, Janina **Maczek**, Zofia **Sarkady**, Ludmiła **Schmidt**, Janina **Stefańska**, Hipolit Zygmunt **Keller**, Zbigniew Kazimierz **Patała** oraz Ludmiła **Patała**, Eugeniusz **Czerepaniak**, Bronisław **Kielar**, Barbara **Milczanowska**, Paweł **Sebastianiński**.

2004-09-16 – Wybrano Zarząd w składzie: Zbigniew Kazimierz **Patała** – prezes, Hipolit Zygmunt **Keller** - wiceprezes, Janina **Maczek** - sekretarz, Zofia **Sarkady** - skarbnik, Maria **Czerepaniak** - członek, Janina **Stefańska** - członek, Ludmiła **Schmidt** – przewodnicząca Komisji Rewizyjnej.

2005-05-25 – Wpis do rejestru KRS pod numerem **234935** Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Sanoku, w Sądzie Rejonowym w Rzeszowie.

Towarzystwo zostało uznane przez MSWiA za kontynuatora i następcę prawnego przedwojennego „Sokoła”.

2010-02-15 – Prawomocny wyrok Sądu Rejonowego w Sanoku (SSR Elżbieta Starzychowicz-Świerczak), który przywraca nieruchomości „Sokołowi”. Zakończony został kolejny ważny etap w historii „Sokoła”.

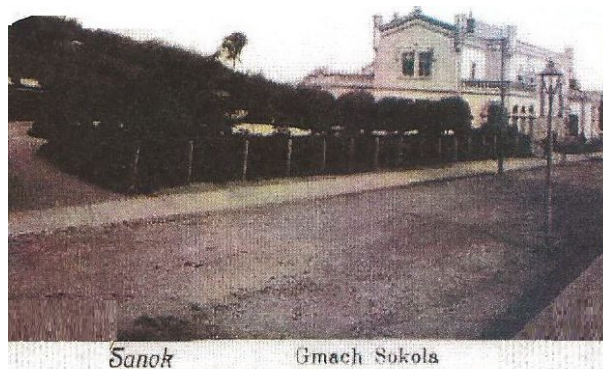
2010-04-31 – Miasto przekazuje budynek „Sokołowi”.

2011-02-21 – „Sokół” przejmuje lokal na I piętrze, gdzie przeprowadza kapitalny remont.

2011-05-21 – Po 65 latach przerwy zorganizowano pierwsze zebranie Zarządu TG „Sokół”, w swoim pomieszczeniu.

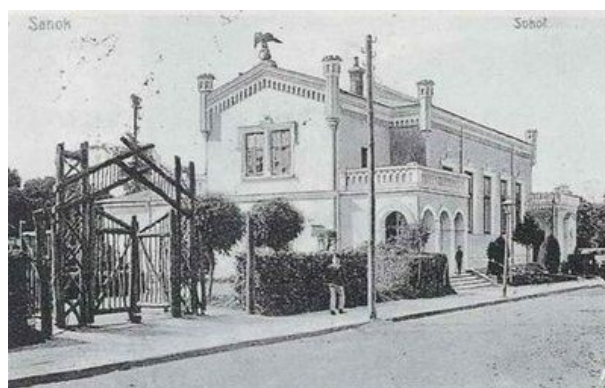

1900 – Dom Sokola w Sanoku

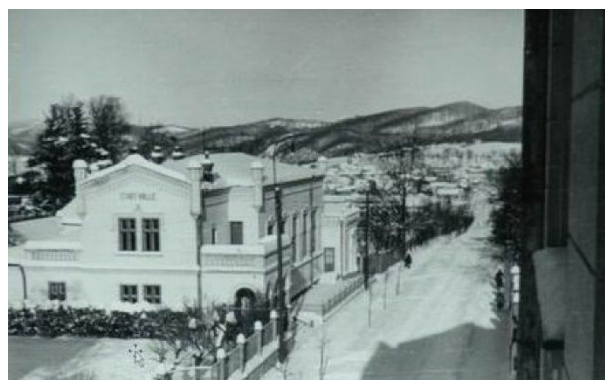

Sanok

Gmach Sokola

1939 – Widokówka z Domem Sokola

1940 – Stadt Halle – Dom Sokola w Sanoku

Sanok, ~1960 – Dom Sokola wykorzystywany na KINO POKÓJ

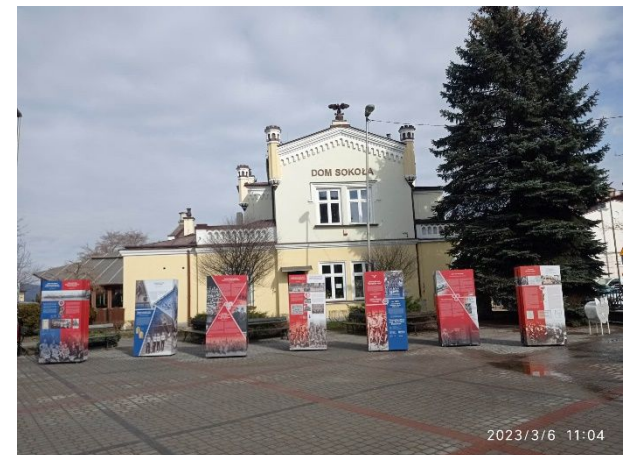
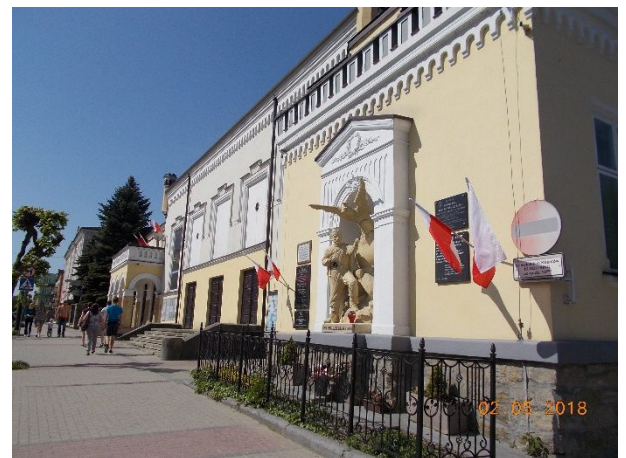
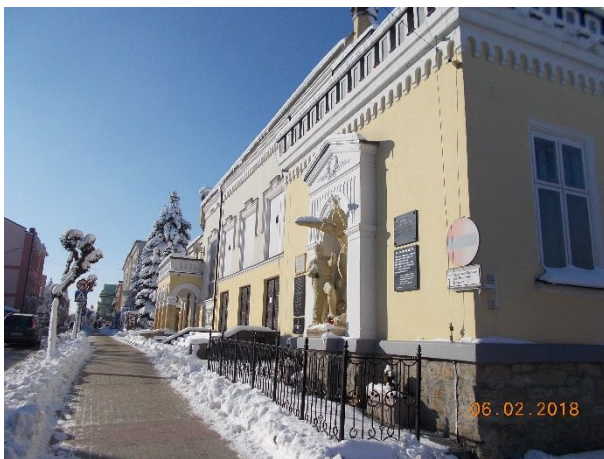

DOM SOKOŁA w okresie PRL-u używany jako KINO POKÓJ
U góry widoczna czerwona gwiazda z sierpem i młotem, flagi (czerwone i bialo-czerwone),
godło bez korony, a na dole napis: **POGLEBIAJMY NIEUSTANNIE PRZYJAŻN Z NARODAMI ZSRR**

Sanok, lata sześćdziesiąte – widok na ul. Piłsudskiego.
Widoczny Dom Sokola – „KINO POKÓJ” i Pomnik w Parku.
Zdjęcie ze zbioru Muzeum Historycznego w Sanoku

Dom Sokoła

jako:

„SANOCKI POMNIK WALKI O NIEPODLEGŁOŚĆ”.

Wybudowany czasie zaborów, przez wielkich sanockich patriotów Dom Sokoła przeznaczony był na salę gimnastyczną oraz salę na różne zajęcia, spotkania, uroczystości patriotyczne, na których głoszone idee niepodległościowe. Przygotowywano tu również młodzież pod względem fizycznym, sprawnościowym i wojskowym do podjęcia walki o niepodległość.

Z DOMU SOKOŁA wyszły na ulice miasta Sanoka pierwsze polskie patrole wojskowe już 1 listopada 1918 r.

1. Symbolem Towarzystwa jest: „Sokół zrywający się do lotu z ciężarkami gimnastycznymi w szponach”.

Rzeźba sokoła zrywającego się do lotu z ciężarkami w szponach, wykonana została najpierw w gipsie przez sanockiego artystę-rzeźbiarza **dr. Krzysztofa Woźniaka** (1961-2012) jako ostatnia Jego praca, która następnie została odlana z żywicy zbrojonej włóknem szklanym przez Józefa Siwonia, w Łowcach. Rzeźba została uroczystie umieszczona na dachu Domu Sokoła w dniu 29 czerwca 2012 r.

Jest to już **czwarta rzeźba**, o takim przeznaczeniu.

2012 – Rzeźba sokoła w gipsie wyk. przez dr. Krzysztofa Woźniaka

2012 – Rzeźba sokoła przed wystawieniem jej na dach Domu Sokoła.
Siedzą od lewej: dh. Zdzisław Skrzypezyk, dh Bronisław Kielar

Pierwsza rzeźba sokoła ustawiona na Domu Sokoła wybudowanym w 1900 roku.

Druga rzeźba wykonana z kamienia, na zamówienie „Sokoła” w 1939 roku, ustawiona jest obecnie na Cmentarzu Miejskim przy ul. Rymanowskiej na zbiorowym grobie 112 zamordowanych Polaków – więźniów sanockiego więzienia, zamordowanych przez Niemców na stoku góry „Gruszka” i tam powinna pozostać.

1900 – Pierwsza rzeźba sokoła ustawiona na dachu Domu Sokoła

W Tygodnika Sanockim, w dniu 19.05.1993 r. ukazał się artykuł **Stefana Stefańskiego** pt. „**Kamienny sokół na cmentarzu sanockim**”, który przedstawiam poniżej.

Sanoczanie i obcy przebywający na sanockim cmentarzu przy ul. Rymanowskiej zadziwia dużych rozmiarów rzeźba w kamieniu, przedstawiająca sokoła w locie. Ponieważ znam historię tej rzeźby to przedstawię ją Czytelnikom „Tygodnika Sanockiego” tym bardziej, że niektórzy upodobniają ją do godła niemieckiego zwanego popularnie „gapą”.

*Krótko przed II wojną światową, ówczesny zarząd Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Sanoku zlecił, sanockiemu rzeźbiarzowi **Stanisławowi Piątkiewiczowi**, wykonanie w kamieniu sporych rozmiarów sokoła, (wys. z cokołem 260 cm rozpostarte skrzydła 200 cm) godła Towarzystwa, który miał być ustawiony na szczycie południowej ściany gmachu „Sokoła” od strony parku przy ulicy Mickiewicza.*

Stara rzeźba ptaka, wskutek upływu czasu (od 1900 roku) i zmian pogodowych była już bardzo zniszczona, dlatego postanowiono zastąpić ją nową.

Rzeźbiarz zlecenie wykonał, starą rzeźbę zdjęto, nowa czekała na wydzwignięcie nad budynek.

Niestety wybuch II wojny światowej we wrześniu 1939 roku uniemożliwił zamontowanie rzeźby na przeznaczonym miejscu, dlatego złożono ją w pomieszczeniu gospodarczym na zapleczu gmachu „Sokoła”.

*W 1941 roku, spotkany na ulicy gospodarz obiektu **Władysław Ziąbrowski** powiadomił mnie o przechowywaniu kamiennej rzeźby i prosił abym rzeźbę zabrał i ukrył ją w zamku sanockim, ponieważ może ona być zniszczona przez Niemców.*

W umówionym dniu załadowaliśmy rzeźbę na furmankę, osobno korpus, osobno skrzydła. Nakrytą starymi papierami i szmatami rzeźbę przewieźliśmy do zamku, gdzie została złożona w pomieszczeniach dawnych stajni (budynku obecnie nie istniejącego). W tym miejscu rzeźba przeleżała do 1945 roku.

Po przejściu linii frontu w kierunku zachodnim rozpoczęliśmy ze zmiennym szczęściem porządkowanie budynku zamkowego, pomieszczonych w nim resztek zbiorów muzealnych oraz otoczenia budynku. Około 1950 roku postanowiłem rzeźbę sokoła wyciągnąć z ukrycia aby ją postawić na klombie koło studni zamkowej przed budynkiem. W tym miejscu rzeźba do połowy lat pięćdziesiątych zdobiła otoczenie zamku. Zwiedzający ekspozycję muzealną lub spacerowicze dokonywali indywidualnych lub grupowych zdjęć na tle rzeźby.

Pod koniec lat pięćdziesiątych rozpoczęto prace przy ekshumacji zwłok Polaków – więźniów sanockiego więzienia, zamordowanych przez Niemców na stoku góry „Gruszka” w rejonie Tarnawy Górnej i Leska. Przypomnę, że w nocy z 5 na 6 lipca 1940 roku wywieziono z sanockiego więzienia 118 więźniów z których 117 rozstrzelano na wspomnianym wyżej miejscu, jeden z wywiezionych, Jan Schaller uciekł z konwoju. Po wojnie mieszkał i pracował w rejonie Nowego Sącza.

2012 - Sanok, Cmentarz Miejski.
Rzeźba sokoła wykonana w 1939 r. przez Stanisława Piątkiewicza, która nie została wystawiona na dach Domu Sokoła z powodu wybuchu II wojny światowej. Obecnie stoi na zbiorowej mogile 112. rozstrzelanych Polaków przez Niemców, w nocy z 5/6 lipca 1940 r., na górze „Gruszka”.

Komitet zajmujący się ekshumacją pomordowanych z „Gruszki” na cmentarz w Sanoku, zwrócił się do Muzeum Historycznego z propozycją umieszczenia rzeźby sokoła nad wspólną mogiłą na cmentarzu w pobliżu mauzoleum Ofiar Oświęcimskich.

Na tym cmentarzu sokół rozpościera swe skrzydła nad wspólną mogiłą pomordowanych Polaków.

Piszę to krótkie wspomnienie dla utrwalenia skromnego fragmentu historii Sanoka, oraz dla położenia tamy plotkom o niemieckim pochodzeniu rzeźby.

Przedstawić należy również artykuł **Andrzeja Romaniaka** z dnia 5.03.2010 r., członka Stowarzyszenia opieki nad starymi cmentarzami w Sanoku, pt.:

Tajemnice sanockiego cmentarza – rzeźba sokoła na zbiorowej mogile rozstrzelanych Polaków

W nocy z 5/6 lipca 1940 r. niemieccy okupanci dokonali jednej z największych zbrodni na terenie ziemi sanockiej – egzekucji 112 więźniów sanockiego więzienia. Miejscem tej egzekucji było wzgórze „Gruszka” koło Tarnawy Górnej, a jej ofiarami byli Polacy, którzy zostali ujęci podczas przedzierania się na Węgry.

Przed egzekucją aresztowanym urządzono w sanockim sądzie „proces” - wszyscy aresztowani otrzymali wyroki śmierci. Nocą z 5/6 lipca 113 skazanych zapakowano na cztery policyjne samochody ciężarowe i przez Zagórz i Tarnawę Górną przewieziono na wzgórze „Gruszka”. Podczas transportu udało się zbiec jednemu z aresztowanych. Na „Gruszcze” czekał już wykopany, odpowiedniej wielkości, dół. Egzekucja zakończyła się nad ranem 6 lipca. Wykonali ją żołnierze z 45 Batalionu Policyjnego stacjonującego w Rzeszowie. Po zasypaniu mogiły została ona zamaskowana zwalonymi świerkami. Jednak mimo tego, mieszkańcy Tarnawy dowiedzieli się co kryje zasypany dół i co wydarzyło się nocą.

Zwłoki zamordowanych doczekały się ekshumacji i godnego pochówku dopiero w listopadzie 1947 r. Ich szczątki przewieziono do Sanoka i pochowano w zbiorowej mogile na cmentarzu przy ul. Rymanowskiej. Na mogile ustawiono rzeźbę drapieżnego ptaka z rozpostartymi skrzydłami. I właśnie ta rzeźba ma swoją interesującą historię. Zapewne wielu sanoczan, a także przyjezdnych odwiedzających sanocką nekropolię, zastanawia się co robi niemiecka „gapa” na grobie rozstrzelanych Polaków. Przypomnijmy, że podczas niemieckiej okupacji „gapą” nazywano powszechnie nazistowską wersję herbu III Rzeszy. Istotnie, na pierwszy rzut oka, sylwetka drapieżnika na sanockim cmentarzu, przypomina znienawidzony przez Polaków symbol, jednak nie ma z nim nic wspólnego. W rzeczywistości rzeźba ta przedstawia sokoła z rozpostartymi skrzydłami, wspierającego się na kamiennej kuli.

Jej autorem był sanocki artysta-rzeźbiarz **Stanisław Jan Piątkiewicz** – syn znanego rzeźbiarza Stanisława Piątkiewicza. Stanisław Piątkiewicz – senior pozostawił po sobie wiele prac na terenie Sanoka i okolic. Spod jego dłuta wyszedł m. in. pomnik Władysława Jagiełły odsłonięty w 1910 r. w Mrzygłodzie, a następnie zniszczony przez Niemców podczas II wojny. Również on był autorem figury Matki Bożej, która zdobi fronton naszego kościoła parafialnego pw. Przemienienia Pańskiego oraz figury Chrystusa, która stała niegdyś obok wejścia do kościoła oo. Franciszkanów. Z jego pracowni wyszła również rzeźba Atlasa zdobiąca narożnik kamienicy przy ul. Kazimierza Wielkiego.

Jego syn – Stanisław Jan – kontynuował rodzinne tradycje. Urodził się 10 października 1897 r. w Rymanowie. Po ukończeniu szkoły wydziałowej w Sanoku, uczył się zawodu rzeźbiarza w pracowni swojego ojca, a później naukę kontynuował w Szkole Zawodowej Przemysłu Drzewnego w Zakopanem, w oddziale rzeźby figuralnej, którą ukończył z wynikiem celującym w 1914 r.

W 1915 r. został powołany do armii austro-węgierskiej i brał udział w wojnie, a po 1918 r. służył w odrodzonym Wojsku Polskim. Zdemobilizowany został w 1921 r. i powrócił do pracy w zakładzie ojca. Miał również w swoim życiu egzotyczny epizod pracując przez kilka miesięcy, jako rzeźbiarz, w fabryce mebli w Hawanie na Kubie. Po powrocie do Sanoka kontynuował swoją pracę rzeźbiarską. Niestety, z tego okresu zachowało się niewiele jego prac. Szczęśliwie przetrwała zawieruchę wojenną wspomniana już rzeźba sokoła.

Zlecenie na jej wykonanie Stanisław Jan Piątkiewicz otrzymał w lecie 1939 r. od **Jerzego Pietrkiewicza** – prezesa sanockiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”.

Rzeźba ta miała być umieszczona na szczycie budynku Towarzystwa przy ul. Mickiewicza i zastąpić tą pierwszą, która była już zniszczona. Stanisław Piątkiewicz zlecenie wykonał i 30 sierpnia 1939 r. oddał gotową pracę, jednak transakcja nie została sfinalizowana do końca – do wyrównania rachunku pozostała kwota 50 zł. Również nowa rzeźba sokoła nie została umieszczona na zaplanowanym miejscu. 31 sierpnia zmobilizowany rzeźbiarz wyjechał do jednostki wraz z którą, po wybuchu wojny, znalazł się na prawym brzegu Sanu.

Po 17 września dostał się do sowieckiej niewoli, a później został przekazany Niemcom i znalazł się w obozie na terenie Niemiec. Z niewoli powrócił w 1941 r. i aż do zakończenia wojny przebywał w Sanoku. Już w październiku 1944 r. zaangażował się w działalność Cechu Rzemiosł Różnych i przez długie lata pracował tam jako kierownik biura Cechu. W związku z tym, że Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” zostało na krótko reaktywowane, 10 marca 1946 r. Stanisław Piątkiewicz zwrócił się do jego władz z prośbą o uregulowanie płatności za wykonaną rzeźbę, która szczęśliwie przetrwała okupację. Prośba rzeźbiarza została rozpatrzona pozytywnie i należność w wysokości 1000 zł uregulowano.

Nieznane są losy rzeźby podczas II wojny. Prawdopodobnie władze niemieckie nie zniszczyły jej, być może ze względu na podobieństwo z niemiecką „gapą”. Faktem jest, że znalazła się ona na dziedzińcu zamkowym i tam przetrwała wojnę i pierwsze lata powojenne. Niestety, nie zachowały się dokumenty wyjaśniające szczegółowo jej wojenne losy. Być może, po zakończeniu wojny, były plany ustawienia jej na pierwotnym miejscu przeznaczenia, tzn. na dachu budynku „Sokoła”.

Plany te nie powiodły się – Towarzystwo zostało przez komunistyczne władze zdelegalizowane.

Na szczęście rzeźba sokoła nie została przez władzę „ludową” zniszczona i stała na godnym miejscu – mogile rozstrzelanych Polaków.

Jej autor Stanisław Jan Piątkiewicz zmarł na zapalenie płuc 29 stycznia 1970 r. i spoczął na sanockim cmentarzu przy ul. Matejki.

Trzecia rzeźba została wykonana i ustawiona na Domu Sokola przez sanockiego artystę Adama Przybysza w roku 2003.

Wykonana została z materiału mało odpornego na działanie warunków atmosferycznych i po krótkim czasie odpadły jej skrzydła, a pozostała część była w rozsypce, a przez to bardzo poważnie zagrażała bezpieczeństwu przechodzącym koło budynku.

W dniu 22 czerwca 2011 r. rzeźba została zdjęta z budynku.

2003 – Trzecia rzeźba sokola, która została zdjęta w 2011 r.

2. Rzeźba Sokola zrywającego orłowi kajdany niewoli, umieszczona na ścianie frontowej Domu Sokola (w Ogródku Pamięci).

Pusta wnęka na ścianie Domu Sokola czekała od czasów wojny, kiedy to hitlerowcy zniszczyli umieszczoną tam rzeźbę „**Sokola zrywającego kajdany niewoli**”.

W okresie PRL we wnęcie, zamiast rzeźby Sokola umieszczono „kulę”.

Odtworzona rzeźba Sokola powstała na zamówienie Urzędu Miasta. Autorem rzeźby jest sanocki artysta **Adam Przybysz**. Wygląd Sokola został odtworzony z przedwojennego linorytu znajdującego się w Muzeum Historycznym oraz dzięki pomocy historyka **Edwarda Zajęca**. Koszt wykonania i zamontowania rzeźby wyniósł około 10 tys. zł.

Uroczyste odsłonięcie rzeźby „Sokola zrywającego kajdany niewoli”, zorganizowano 11 listopada 2003 r. z udziałem harcerzy sanockiego hufca ZHP, władz miasta i powiatu.

Starający się o odzyskanie Domu Sokola członkowie sanockiego „Sokola” nie zostali zaproszeni na uroczystość odsłonięcia.

Placyk wokół rzeźby Sokola został ogrodzony. Ładne, kute ogrodzenie, wg projektu Adama Przybysza sfinansował i wykonał Wiesław Kijowski, właściciel firmy „Profil”. Ogrodzenie kosztowało 2,7 tys. zł.

1939 – Sokół zrywający orłowi kajdany niewoli

W PRL, w miejsce zniszczonej przez Niemców rzeźby Sokola, wstawiono kulę

2010 – Odtworzona w 2003 r. rzeźba „Sokola zrywającego kajdany niewoli”

„Sokół zrywający orłowi kajdany niewoli” usytuowany był w niszy ściany frontowej i przetrwał okres zaborów, a następnie już w wolnej Polsce do 1939 r. Okupanci niemieccy rzeźbę zniszczyli, a po wojnie władze PRL-u w niszy umieściły kulę. Po długiej 64-letniej przerwie (1939-2003), rzeźba znowu umieszczona została na swoim miejscu.

3. Tablice pamiątkowe umieszczone na ścianie Domu Sokola:

1. Tablica powieszona z inicjatywy Rady Miejskiej i Komitetu Obywatelskiego w dniu 1.11.1928 r., w 10. rocznicę wyjścia z Domu Sokola, wczesnym rankiem 1 listopada 1918 r., pierwszych polskich patroli na ulice miasta, pod kierownictwem dh. kpt. Franciszka Stoka i dh. Mariana Szajny.

Treść inskrypcji umieszczonej na tablicy:

„W DNIU 1-XI. 1918 r. GARSTKA MŁODZIEŻY OWIANA RADOSNYM ZAPALEM POLSKIEGO CZYNU UTWORZYŁA w SOKOLE POD WODZĄ KPT. FR. STOKA i NACZELNIKA SOKOLA M. SZAJNY PIERWSZĄ w SANOKU SIŁĘ ZBROJNĄ DLA OBRONY WSKSZESZONEJ OJCZYZNY KU PAMIĘCI POTOMNYCH w DZIESIĄTĄ ROCZNICĘ WYZWOLENIA POLSKI”.

2. Tablica powieszona 21.09.1996 r. (odnowiona 27.09.2003 r.) przez Hufiec ZHP Ziemi Sanockiej, upamiętniająca Andrzeja Małkowskiego, który w Domu Sokola głosił idee skautingu w dniu 11.11.1911 r.

3. Tablica powieszona 28.06.2014 r. z okazji 125-lecia istnienia TG „Sokół” w Sanoku przez członków „Sokola”, ku pamięci Druhów sanockiego „Sokola” – pierwszych Sanoczan aresztowanych we wrześniu 1939 r., którzy ponieśli męczeńską śmierć w niemieckim „Obozie Koncentracyjnym Weimar-Buchenwald”. Byli to: dh Maksymilian Słuszkiewicz (* 1884 + 1940) – Burmistrz Miasta Sanoka (1937-1939), dh Jerzy Pietrkiewicz (* 1888 + 1940) – dr prawa – adwokat, prezes sanockiego „Sokola” (1936-1939), dh Zygmunt Kruszelnicki (* 1889 + 1940) – dr prawa – sędzia S.O. i adwokat, wiceprezes sanockiego „Sokola” (1936-1939).

4. Tablica powieszona w 25 rocznicę założenia Klubu TPLiKP-W w Sanoku, w maju 2015 r. przez jego członków, ku pamięci Polaków, mieszkańców Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich II Rzeczypospolitej, ofiar zbrodni niemieckich, sowieckich i nacjonalistów ukraińskich w latach II wojny światowej.

5. Tablica powieszona 7.02.2017 r. przez członków TG „Sokół” w Sanoku o następującej treści: 1867-2017 – W 150. ROCZNICĘ UTWORZENIA POLSKIEGO TOWARZYSTWA GIMNASTYCZNEGO „SOKÓŁ” WE LWOWIE. Ku chwale Sokołów walczących o wolność i niepodległość Polski.

6. Tablica powieszona w dniu 11.11.2018 r. przez członków Towarzystwa o następującej treści: 11.11.1918 – 11.11.2018 – W 100. ROCZNICĘ ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI PRZEZ POLSKĘ CZCIMI PRZYWÓDCÓW I BOHATERÓW NARODOWYCH: MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO, ROMANA DMOWSKIEGO, IGNACEGO PADEREWSKIEGO, GENERAŁA JÓZEFA HALLERA, GENERAŁA TADEUSZA ROZWADOWSKIEGO, WINCENTEGO WITOSA ...

7. Tablica powieszona 28.06.2019 r. przez członków Towarzystwa, na okoliczność 130-lecia TG „Sokół” w Sanoku, o następującej treści:

1889-2019 – 130 LAT SANOCKIEGO „SOKOŁA” DRUHOWIE ZASŁUŻENI DLA „SOKOŁA” I SANOKA – DR KAROL ZALESKI (1856-1941) – DR KAROL PETELENZ (1847-1930) – ADAM PYTEL (1856-1928) – FELIKS GIELA (1859-1936) – DR STANISŁAW BIEGA (1862-1923) – INŻ. WŁADYSŁAW ADAMCZYK (...-1915) – DR EMIL GAWEŁ (1875-1921) – JAN KILLAR (1884-1939) – MJR TADEUSZ ZBYSZYCKI (1892-1987) – MARIAN SZAJNA (1873-1936).

8. Tablica powieszona 15.08.2020 r. przez członków Towarzystwa, na okoliczność 100-lecia „Cudu nad Wisłą”, o następującej treści:
W HOŁDZIE SANOCZANOM – UCZESTNIKOM ZWYCIĘSKIEJ WOJNY Z BOLSZEVIKAMI 1919-1920.

Opis techniczny DOMU SOKOŁA w Sanoku

DOM SOKOŁA (budynek) usytuowany w Sanoku przy ul. Mickiewicza 13 na działce nr 543/2 o powierzchni 0,1220 ha, stanowi własność TG „Sokół” w Sanoku. KW nr KS1S/00075343/2.

Jest to budynek wolnostojący, piętrowy, częściowo podpiwniczony z dachem wielospadowym o konstrukcji drewnianej płatwiowo-stolcowej, kryty blachą ocynkowaną. Budynek konstrukcji murowanej, ściany nośne podłużne, grubość ścian zewnętrznych wynosi na przestrzeni sali kinowej 70 cm, pozostałe ściany zewnętrzne mają grubość 50 cm. Środkowa ściana podłużna posiada grubość 67 cm.

Stropy nad pomieszczeniami – drewniane belkowe /strop strychowy/

Nad częścią niską – dach pulpitowy jednospadowy pokryty blachą ocynkowaną.

Schody do pomieszczenia na I piętrze jednobiegowe z wejściem od zewnątrz od strony północnej.

Wejście główne od strony wschodniej (od ul. Mickiewicza) poprzez podcień przedwejściowy. Wyjście z sali kinowej od strony wschodniej przez 3 otwory drzwiowe na podest schodów zewnętrznych.

Istniejący foyer przed salą kinową zaadoptowano na salę kawiarni z zapleczem, z wejściem od strony zachodniej - od strony parku.

Zewnętrzne schody wejściowe do budynku od strony podwórka – betonowe jednobiegowe.

Wejście do pomieszczeń piwnicznych zapewnione jest od strony zewnętrznej budynku betonowymi schodami od strony północnej.

Mury cokołu i podziemia ścian zewnętrznych wykonane są z kamienia łamanego na zaprawie wapienno-cementowej pokryte warstwą tynku i malowane.

Głębokość posadowienia fundamentów jest różna i wynosi od 95-120 cm.

Ściany zewnętrzne nośne nie posiadają fundamentów betonowych.

Elewacje otynkowane tynkiem kat. III gładkim, częściowo ozdobne.

Filary podcienia od strony wejścia na elewacji wschodniej oraz częściowo ściany podcienia obłożono płytkami ceramicznymi.

Stolarka okienna i drzwiowa - skrzynkowa nietypowa, wykonana częściowo z drewna miękkiego, częściowo z tworzywa sztucznego (kolor biały). Tynki elewacji malowane wielobarwnie farbami fasadowymi.

Pomieszczenia piwniczne posiadają powierzchnię: **87,12** m² (46,88 m² x 2,2 m) + (40,24 m² x 2 m) (w tym 19,67 m² pow. komunikacyjna).

Pomieszczenia parteru posiadają powierzchnię: **453,97** m² (w tym 33,97 m² pow. komunikacyjna).

Pomieszczenia I piętra posiadają powierzchnię: **36,73** m².

„Oranżeria” posiada powierzchnię: **111,70** m².

Razem pow. użytkowa: **577,82** m² + **111,70** m² = **689,52** m².

Kubatura budynku: **4 950** m³.

(Wielkości powierzchni uaktualnione w czasie postępowania podatkowego – 14.09.2011 r.)

Opis DOMU SOKOŁA, zdjęcia: <http://www.sokolsanok.pl/historia/dom-sokola>.

Hymn Sokoli

1. **O**spały i gnuśny zgrzybiały ten świat,
na nowe on życia koleje,
z wygodnej pościeli nie dźwiga się rad;
i duch i ciało w nim mdleje.

Hej, bracia Sokoły, dodajcie mu siłę,
by ruchu zapragnął, by powstał i żył! – bis

2. **Z** niemocy ciemności i ciało i duch
na próżno się dźwiga i łamie.
Tam tylko potężnym i twórczym jest duch,
gdzie wola silne ma ramię.

Hej bracia, kto ptakiem przelecieć chce świat,
niech skrzydła sokole od młodych ma lat!

3. **W**ięc razem ochoczo w daleki ten lot
sposobić nam skrzydła i ducha.
Nie złamie nas burza, nie strwoży nas grzmot,
gdy woli siła posłucha.

Hej, bracia Sokoły, dodajmy mu siłę,
by ruchu zapragnął, by powstał i żył.

Słowa: Jan Lam (1838–1886).

Marsz Sokołów (Hymn Sokoli) – pieśń powstała w połowie XIX w., będąca hymnem młodzieżowej organizacji sportowej i patriotyczno-wychowawczej „Sokół”, założonej we Lwowie w 1867 r. Sokołami nazywano młodzież zrzeszoną w organizacji. Autorem tekstu był Jan Lam (ur. 16 stycznia 1838 w Stanisławowie, zm. 3 sierpnia 1886 we Lwowie) – nauczyciel, powieściopisarz, satyryk, redaktor „Dziennika Polskiego”.

Pochodził z rodziny niemieckiej ze Stanisławowa, jednak wybrał polską narodowość, biorąc udział w powstaniu styczniowym. Konsekwencją tego był pobyt w więzieniu austriackim.

Był bardzo popularnym satyrykiem, krytykował austriacką biurokrację w Galicji, jej wrogie nastawienie do Polaków i ruchów wolnościowych. Stawiał zarzuty i szlachcie, i klerowi, oskarżając ich o dbanie jedynie o własne interesy. Jego felietony były dowcipne, pełne sarkazmu i ironii.

Największy rozgłos przyniosły mu publikowane od 1868 Kroniki lwowskie. Był autorem kilku powieści satyrycznych: Wielki Świat Capowic, Koroniarz w Galicji (1869), Głowy do pozłoty (1873), Idealiści (1876), Dziwne kariery (1880).

Pochowany na cmentarzu Łyczakowskim (pole 56), na pomniku wyryto napis:
Nikną wieki może sławne
Grób po grobie się otwiera
Nowe imię gasi dawne
A sława sławę zaciera.

Muzyka: Wilhelm Czerwiński (1837-1893), kompozytor oper i operetek, mazurków i pieśni.

Ospały i gnuśny, zgrzybiały ten świat

Marsz Sokolów

słowa: Jan Lam

Tempo marsza

muzyka: Wilhelm Czerwiński

1. O - spa - ły i gnu - śny, zgrzy - bia - ły ten świat. na

no - we on ży - - cia ko - le - je z wy -

- go - dnej po - ście - li nie dźwi - ga się rad i

duch, i cia - ło w nim mdle - je. Hej

bra - cia So - ko - ły, do - -daj - -my mu sił, by

ru - chu za - pra - gwał, by po - wstał i żył, hej - ,

bra - cia So - ko - ły, do - -daj - -my mu sił, by

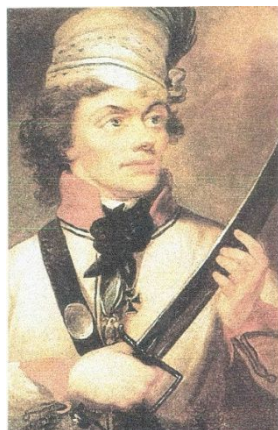
ru - -chu za - pra - gwał, by po - -wstał i żył.

Patron „Sokoła”

**Patronem gniazd sokolich w Polsce
został
5 czerwca 1898 r. Tadeusz Kościuszko.**

Rocznicę zgonu Tadeusza Kościuszki –
15 października – odtąd uroczyście obchodzano.

Tadeusz Kościuszko (1746–1817), generał wojsk amerykańskich i polskich, wódz powstania kościuszkowskiego (1794), uczestnik wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych (1776–1783), odznaczył się zwłaszcza przy oblężeniu Saratogi, w powstaniu Najwyższy Naczelnik Sił Zbrojnych Narodowych, zwyciężył pod Raławicami, po klęsce pod Maciejowicami więziony w Petersburgu, następnie na emigracji w Paryżu i Szwajcarii. Zmarł w Solurze (Szwajcaria), zwłoki jego spoczywają na Wawelu.

Patron Sokolstwa

Przewalają się lata całe, niosąc ze sobą zmiany we wszystkich dziedzinach życia. Jeden dzień staje się niepodobny do drugiego, zdaje się wszystko ulega modzie, wszystko się przeinacza – a przecież w tym odwiecznym zmiennym świecie pozostają jakieś wartości trwale, pozostaje coś, co wzorem stać się może dla lat następnych. Temi niezmiennymi wartościami są czyny i przymioty mężów, duchów opatrnościowych Narodu, którzy mimo swej śmierci żyją wiecznie w wspomnieniach, żyją przez naśladownictwo ich działalności. Mężowie tacy stają się patronami żyjących zrzeczeń, stają się duchowymi kierownikami działań w dobie dzisiejszej.

Do mężów takich, jakimi się szczyci nasza przeszłość należy między innymi Tadeusz Kościuszko, do organizacji, która obrała Naczelnika Narodu za patrona, należy Sokolstwo.

Niejednokrotnie jednak nasuwa się nam pytanie dlaczego właśnie Kościuszko, a nie kto inny stał się patronem tej wielkiej organizacji. Wszak miało Sokolstwo do wyboru mądrych królów, którzy budowali Polskę, wyciągając ją z nicości; miało zwycięskich wodzów, gromiących hordy nieprzyjaciół i zasłaniając ojczyście sadyby przed najazdem; miało prawodawców i poetów, a pozostało przy postaci wodza w sukmanie.

Główny motyw tego postanowienia tkwi w samym kierunku prac sokolich, odznaczających się cechą twórczą i ciągłością. Tworzyć nie niszczyć oto pierwsze zadanie Sokolstwa – tworzył też Kościuszko zbrojny czyn w Polsce, tworzył ponad czyn coś więcej, bo obywatela, nakładając na wieśniaka obowiązek obrony Polski. To wskazanie Patrona Sokolstwa jest też zasadniczym przykładem prac sokolich a to: urobienie pełnego i świadomego obywatela. Zatem pierwszy powód chociaż nie jedyny.

Pozostaje jeszcze drugi, polegający na ciągłość prac w związku z tradycją, na nawiązywaniu nici z przeszłością. Kościuszko zasłużył się może najwięcej przez to, że testament Rzeczypospolitej wolnej przekazał naszym pokoleniom, że wskazał jak prace Ojców, niedokończone przez rozbiory Polski, należy uskutecznić, by Naród żył ciągle, by nie zabrakło ani jednego ogniwa na drodze przeznaczeń całego Narodu.

Testamentem wolnej Polski, testamentem potężnym była Konstytucja 3-Maja, rozbiornicy chcieli ją jednak ukryć przed oczyma spadkobierców; chcieli sami te wzniosłe i szlachetne myśli dać ludom jako dar własny, jako ich dobrodziejstwo. I rzeczywiście stało się tak, że wolność konstytucyjną otrzymały ludy dopiero z rąk zaborców przez krew i szereg rewolucyj, przez czyny pamiętnego roku, zwanego wiosną ludów. To są fakty, a jednak one nie mogą się stosować do narodu polskiego. Nie może nam nikt powiedzieć, że myśmy otrzymali Konstytucję dopiero od Austrii i Niemiec, gdyż Naród polski miał swą ustawę grubo wcześniej, gdyż uchwalił ją już w XVIII wieku, gdy inne narody nie marzyły nawet o tem. Prawda, uchwała była lecz między uchwałą, a wprowadzeniem jej w czyn zachodzi różnica i oto mówią nam, że wprowadzić mieliśmy Konstytucję ale tylko papierową, tylko jako uchwałę, nigdy nie zrealizowaną. Tym właśnie twierdzeniom przeczy działalność Kościuszki. Kiedy bowiem nie dozwoliła zarówno Targowica jak następnie i państwa rozbiornicze na wprowadzenie w życie donośnej uchwały – Kościuszko w czasie sprawowania swej władzy Naczelnika realizuje ją bodaj w części i w ten sposób zaznacza, że uchwała majowa nie stała się papierową. On zatem nawiązał pracę twórców Konstytucji z pracą pokoleń następnych, On uratował Konstytucję od papierowego losu.

Sokolstwo nawiązało swoją działalność również do przeszłości: powstałe z posiewu walki w 1863 r. przyjęło właściwie dawne sztandary, zatknięte przez Kościuszkę i oddało je armji własnej, armji polskiej – wiedzie zaś dalej pracę nad urobieniem obywatela w myśl wskazań 3-Maja, w myśl przykładu swego Patrona, bo rozumie, że proces ten, proces pełnego obywatela jeszcze nie jest skończony.

Zostało to nadal programem sokolim na dziś, zostało jako spuścizna i testament Wodza w sukmanie.

Oto powody dlaczego właśnie Tadeusz Kościuszko został naszym Patronem.

Marian Wolańczyk
Przewodnik Gimnastyczny 1930 r. Nr 10

Pomniki Kościuszki w Sanoku

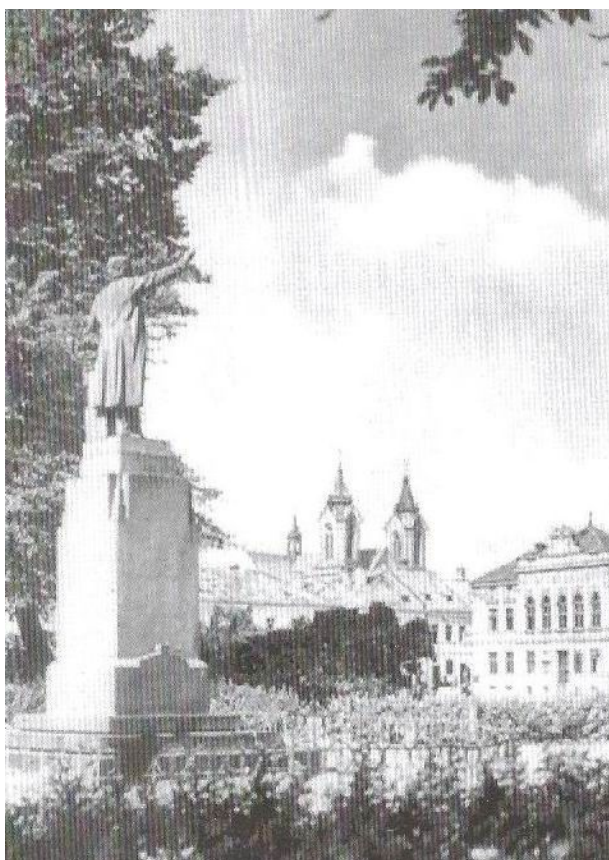
Pomnik (dłuta lwowskiego artysty Juliana Markowskiego – postument projektował inż. Wilhelm Szomek z Sanoka) bohatera narodowego Tadeusza Kościuszki, patrona „Sokoła”, z inicjatywy dr. Karola Zaleskiego wybudowano na pl. Św. Jana, dzięki staraniom specjalnie do tego powołanego komitetu budowy.

Pomnik odsłonięto 28 września 1902 r. z udziałem burmistrza Aitala Witoszyńskiego, przy uświetnieniu występami członków „Sokoła” tej uroczystości.

Pomnik został zniszczony przez okupanta niemieckiego w czasie II wojny światowej w kwietniu 1941 r.

W 1962 r. w innym już miejscu, przy ul. Tadeusza Kościuszki na Skwerze Niepodległości, wybudowano nowy pomnik Tadeusza Kościuszki (autorów rzeźbiarzy: Józefa Marka i Józefa Wajdy), pod którym przy okazji świąt patriotyczno-narodowych 3 Maja i 11 Listopada, społeczeństwo sanockie i powiatu sanockiego składa wieńce i wiązanki kwiatów jako wyraz wdzięczności wszystkim, którzy przyczynili się do odzyskania i utrzymania niepodległości przez Polskę.

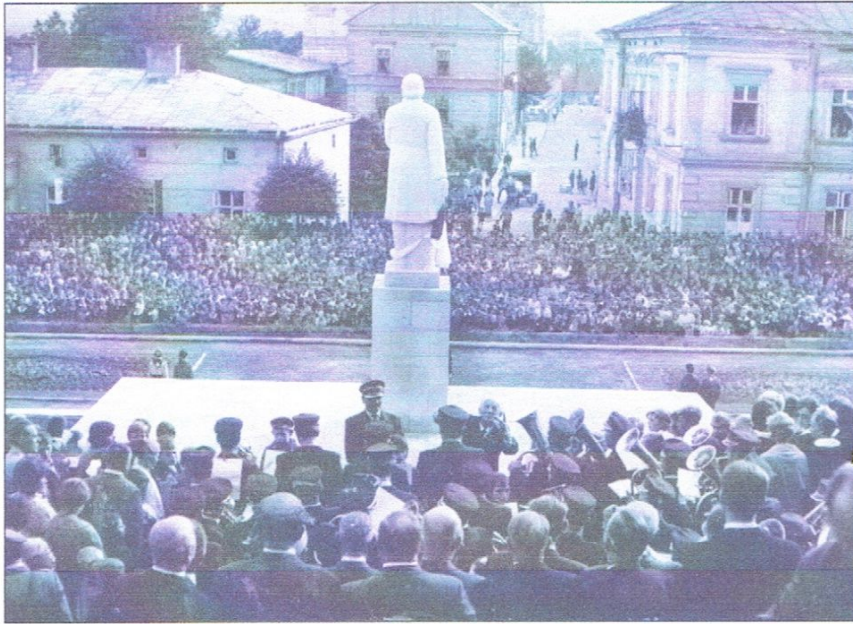
W rocznicę zgonu Tadeusza Kościuszki, w dniu 15 października, Sokoli składają kwiaty swojemu Patronowi

3 maja po raz kolejny uczymy rocznicę ustanowienia pierwszej polskiej Konstytucji. Uroczyste obchody upamiętniające uchwalenie *Ustawy Rządowej* organizowano w Sanoku jeszcze w okresie zaborów. Pozwalała na to autonomia, którą Galicja uzyskała w 1867 r. Po odzyskaniu wolności dzień 3 maja oficjalnie ustanowiono świętem narodowym 29 kwietnia 1919 r.

ANDRZEJ ROMANIAK

Szczególnie hucznie i radośnie obchodzono je w okresie międzywojennym, kiedy Polacy żywiołowo okazali swoją radość z odzyskanej niepodległości. Sanok i jego mieszkańcy również włączali się w te obchody. W trzech pierwszych powojennych latach nowe władze, chcąc zachować pozory demokracji, organizowały jeszcze uroczystości trzeciomajowe. Świętowano wtedy zarówno 1, jak i 3 maja. Jednak powoli to drugie święto zastępowano tym

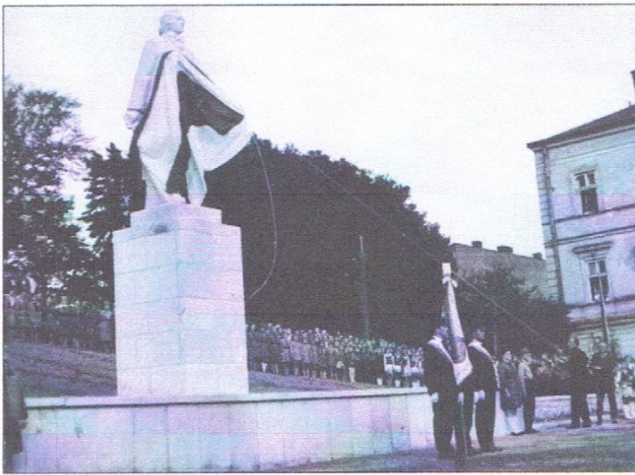

Odsłonięcie pomnika Tadeusza Kościuszki. 15.09.1962 r.

nego przez Niemców, a część była za lokalizacją u stóp południowego stoku Góry Parkowej na działce po śp. Helenie Stupnickiej. Po długich i burzliwych dyskusjach zwyciężyła ta druga lokalizacja. Projektantami i wykonawcami pomnika było dwóch krakowskich artystów: Józef Wajda i Józef Marek. Blok piaskowca, z którego wykonano postać Naczelnika, pozyskano w Zakładach Kamienia Budowlanego w Pińczowie, natomiast pozostałe elementy kamienne z kamieniołomu w Szydłowcu. Zagospodarowanie architektoniczne otoczenia pomnika zostało zaprojektowane przez dwóch krakowskich inżynierów architektów: Antoniego Kędzierskiego i Henryka M. Czajkowskiego. Całość prac budowlanych prowadziła Spółdzielnia Pracy Robót Ładowych i Budowlano Montażowych „Ład” z Rymanowa. Wysokość cokołu wynosi 4 m, a wysokość samej figury 3,7 m. Uroczyste odsłonięcie pomnika nastąpiło 15 września 1962 r. Świad-

Patrz, Kościuszkko, na nas z nieba...

Pomnik Tadeusza Kościuszki

Odsłonięcie pomnika Tadeusza Kościuszki. Odsłonięcia dokonują Stefan Stefański (z lewej) i Leszek Rychter – przewodniczący Prezydium Miejskiej Rady Narodowej. 15.09.1962 r.

pierwszym – obchodzonym dwa dni wcześniej. 3 Maja miało odejść w niepamięć i zniknąć z oficjalnego kalendarza. Dalo się to odczuć również w Sanoku. Najbardziej widocznym działaniem było pośpieszne ściąganie biało-czerwonych flag tuż po zakończeniu pierwszomajowego pochodu, tak aby żadna nie została do 3 maja. Dopiero powstanie *Solidarności* i wielki narodowy zryw z lat 1980-1981 spowodowały powrót do, zdawałoby się, zapomnianych tradycji. Potężna manifestacja z tej okazji odbyła się w Sanoku w 1990. rocznicę uchwalenia

Konstytucji. Głównym punktem uroczystości była Msza święta, odprawiona przed kościołem parafialnym. Jak oceniła Służba Bezpieczeństwa, zgromadziło się na niej ok. 7000 osób. W rzeczywistości tych uczestników było więcej. Nieprzebrane tłumy zapełniły ówczesny plac Pokoju (obecnie św. Michała) oraz okoliczne ulice. Homilię wygłosił ks. prałat Adam Sudół, a po zakończonym nabożeństwie jego uczestnicy przeszli pod pomnik Tadeusza Kościuszki, gdzie złożono kwiaty. Była to z pewnością najliczniejsza, od zakończenia

II wojny, manifestacja sanoczna z okazji rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Po wprowadzeniu stanu wojennego i delegacji „Solidarności” to sanocki kościół parafialny stał się oazą wolności, a ówczesny proboszcz ks. prałat Adam Sudół został patronem i jednym z organizatorów patriotycznych uroczystości, w tym tych trzeciomajowych. Dlatego sanocka Fara i jej gospodarz stali się głównym celem zainteresowania i działań operacyjnych tutejszej SB. W najnowszej historii naszego miasta zapisała się manifestacja zorganizowana

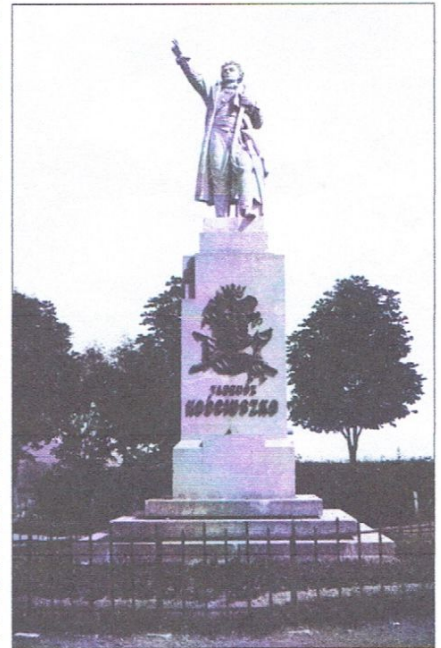
u uroczystej Mszy św. 3 maja 1986 r., kiedy to z polecenia władz urzędowo w Sanoku pokaz siły, zatrzymywano uczestników „nielegalnego” zgromadzenia i szescioro z nich ukarano wysokimi grzywnami. Podczas tych wszystkich uroczystości głównym punktem obchodów, oprócz Mszy świętej, było złożenie kwiatów i zapalenie zniczy pod pomnikiem Tadeusza Kościuszki.

Pierwszy pomnik Naczelnika stanął w Sanoku już w 1902 r. na placu św. Jana. Był zaprojektowany i wyrzeźbiony przez lwowskiego artystę rzeźbiarza Juliana Markowskiego. Pomnik został zburzony, na polecenia niemieckich władz okupacyjnych, w kwietniu 1941 r. W Muzeum Historycznym w Sanoku zachowały się tylko emblematy zdobiące jego cokół. Koncepcję odbudowania pomnika rzucono już w 1950 r. Sprzedawano specjalne cegielki, z których dochód miał być przeznaczony na ten cel. Początkowo sprawą tą zajmował się Obywatelski Komitet Obchodu 800-lecia Miasta Sanoka (w 1950 r. mijalo 800 lat od najstarszej znanej, pisemnej wzmianki o Sanoku). Jednak dopiero jakiś czas później powołano do życia Obywatelski Komitet Odbudowy Pomnika Tadeusza Kościuszki w Sanoku pod przewodnictwem Tadeusza Walczewskiego. Ponadto w jego skład wchodził radni i znaczniejsi obywatele miasta. Pierwotny projekt był autorstwa prof. Ka-

rola Hukana, jednak jego śmierć w 1958 r. uniemożliwiła realizację projektu. Ponadto wśród samych członków komitetu odbudowy były różne zdania na temat lokalizacji tego pomnika. Część (mniejsza) opowiedziała się za ustawieniem pomnika na placu św. Jana, w miejscu starego – zburzo-

kiego tego ważnego momentu w historii miasta byli licznie zgromadzeni mieszkańcy Sanoka. Pomnik Tadeusza Kościuszki to dziś charakterystyczny element krajobrazu Sanoka i ważne miejsce przypominające o naszej historii.

Fotografie ze zbiorów Muzeum Historycznego w Sanoku.

Pomnik Tadeusza Kościuszki na placu św. Jana (zniszczony przez Niemców w 1941 r.)

Sanok, 11.11.2011 r. Sokol pod pomnikiem Patrona „Sokola”, Generał Tadeusza Kościuszki.
Od lewej: Paweł Sebastianiński, Teresa Kozłowska, Barbara Miłczanowska, Waldemar Miłczanowski, Zdzisław Skrzypczyk.

Patron Sokolstwa Polskiego
od 5.06.1898 r.
Generał Tadeusz Kościuszko
(4.02.1746-15.10.1817)

1933 – Sokoli pod pomnikiem Tadeusza Kościuszki na pl. Św. Jana w Sanoku

Sanok, 15.10.2017 r. – Sokoli składają kwiaty swojemu Patronowi
w 200. rocznicę Jego śmierci.
Od lewej: Paweł Sebastianiński, Barbara Miłczanowska, Jerzy Robel,
Bronisław Kielar. Pod pomnikiem: Zdzisław Skrzypczyk.

Politechnika Krakowska

Sanok, 3.03.2018 r. – Siłowanie kwiatów pod pomnikiem Tadeusza Kościuszki przez delegację „Sokola”.
Od lewej: Ryszard Wydzirzyński, Barbara Miłczanowska, Bronisław Kielar.

Sanok, 2.02.2015 r. – Siłowanie kwiatów pod pomnikiem Tadeusza Kościuszki przez delegację „Sokola”.
Od lewej: Barbara Miłczanowska, Bronisław Kielar, Sławomir Zdobychowski-Sobczak.

Sanok, 3.02.2019 r. – Siłowanie kwiatów pod pomnikiem Tadeusza Kościuszki przez delegację „Sokola”.
Od lewej: Bronisław Kielar, Barbara Miłczanowska, Jerzy Robel.

Pomnik Generała Tadeusza Kościuszki ustawiony w 1962 r. pod Parkiem, przy ul. Tadeusza Kościuszki, wykonany przez rzeźbiarzy: Józefa Marka i Józefa Wajdy. Pod pomnikiem przy okazji świąt patriotyczno-narodowych 3 Maja i 11 Listopada, społeczeństwo sanockie i powiatu sanockiego składa wiązanki kwiatów jako wyraz wdzięczności wszystkim, którzy przyczynili się do odzyskania i utrzymania niepodległości przez Polskę.

W rocznicę zgonu Tadeusza Kościuszki, w dniu 15 października, Sokoli składają kwiaty swojemu Patronowi.

W tle widoczny budynek, w którym mieszkał **dh dr Wojciech Ślącza** (1851- 1925) z rodziną. Po II wojnie światowej budynek został przejęty przez władze PRL – obecnie mieści się tu Poczta Polska.

Dh dr Wojciech Ślącza (1851-1925), adwokat, jako członek **Komitetu Samoobrony Narodowej** wraz z Adamem Pytłem, Pawłem Biedką, Feliksem Giela, Janem Rajchłem, Michałem Służkiewiczem, dr. Karolem Zaleskim, kpt. Antonim Kyrką, kpt. Franciszkiem Stokiem i innymi, 31 października/11 listopada 1918 r. dokonali przejścia władzy w Sanoku, bez walki.

Gazeta Sanocka, 17 listopada 1907 r., nr 201, s. 3

Wieczorek Kościuszkowski

Staraniem Towarzystwa gimnastycznego „Sokół” odbył się 10 bm. uroczysty wieczorek ku uczczeniu pamięci naczelnika narodu Tadeusza Kościuszki. W przededniu tej poważnej uroczystości odprawił ks. prałat Stasicki żałobne nabożeństwo w sobotę 9 listopada, w czasie którego ks. dr Drozd, katecheta gimnazjalny, wypowiedział wspaniałe kazanie pełne głębokich myśli, jak Ojczyznę kochać należy, jak działać, by ją dźwignąć z niewoli i z jakich wad leczyć się powinniśmy, jeżeli chcemy doczekać lepszej przyszłości. Prześlicznych słów znakomitego kaznodziei słuchała z głębokim przejęciem cała polska młodzież gimnazjalna, tudzież młodzież męska i żeńska szkół ludowych, a wreszcie publiczność, która w tym roku liczniej niż w poprzednich latach wypełniła mury kościoła. Odśpiewaniem pieśni patriotycznych jak „Boże coś Polskę”, „Boże Ojczyznę Twoją” i „Z dymem pożarów” zakończyło się to uroczyste nabożeństwo.

Następnego dnia odbył się wieczorek, który zagaił słowem wstępnym prezes Sokola prof. Pytel, przedstawiając naczelnika narodu Tadeusza Kościuszkę jako wzór do naśladowania, za którym każdy Polak iść powinien, a który Sokolstwu polskiemu służy niejako za patrona. Na dalszą część wieczoru złożyły się: prześliczny śpiew panny Dębickiej i gra na fortepianie p. dra Schenka ze Lwowa — piękna deklamacja p. Michniewskiej dwóch utworów patryotycznych, a wreszcie odśpiewanie kilku pieśni przez tutejszy chór Sokola pod kierownictwem druha Budweila.

Sanok, 3 maja 1981 r. – Wielka manifestacja patriotyczna z okazji 190. rocznicy Konstytucji 3 Maja.
Fot. Zdzisław Kleczek

Sztandar TG „Sokół” w Sanoku 1901-1908-1914-1920-1939-2000-2011-2024

Polacy od wieków przywiązani są do symboli narodowych, które z biegiem czasu zmieniały się, a do których zaliczamy godło państwowe, barwy narodowe i hymn państwowy.

Używane są również sztandary, chorągwie, bandery, proporce, kokardy.

Towarzystwa Gimnastyczne działające na ziemiach polskich, w okresie, kiedy używanie barw Narodowych było całkowicie zabronione, skupiały pod swymi sztandarami odważnych, świątłych, tęskniących do wolności i propagujących szlachetne cele.

Członkowie gniazd sokolich i ich sympatycy gromadzili się pod sztandarami przy różnych okazjach takich jak np. zloty okolicznościowe, zawody, uroczystości rocznicowe np. rocznica urodzin Adama Mickiewicza, powstania styczniowego, czy dzień swojego Patrona – Tadeusza Kościuszki.

Sztandar jest ważnym elementem świadczącym o tym, że reaktywowane Towarzystwo jest kontynuatorem działalności oraz spadkobiercą jego idei, celów i wartości materialnych.

Patrząc na sztandar, widzimy:

- awers: **Sokół zrywający się do lotu**, a pod nim gałązki:
- **dębowa** (*symbol męstwa i odwagi*) i **laurowa** (*symbol zwycięstwa*),
- rewers: „**Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „SOKÓŁ” w Sanoku 1901 R**”.

Sanocki sztandar wykonano w 1901 r., a poświęcono 28 czerwca 1908 r.

Prawdopodobnie najstarszy sztandar w Sanoku – przetrwał wiele okresów.

1. Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Sanoku powołano w 1889 r.
2. Sprawozdanie z 1893 roku w swojej końcowej części zawiera stwierdzenie, iż dzięki inicjatywie i zabiegom panien Olgi Rylskiej i Zofii Zdankiewiczówny „Sokół” posiada piękny sztandar. Miał on być poświęcony zgodnie z decyzją Wydziału w dzień otwarcia własnej sali.
3. Sztandar wykonano w 1901 roku.
4. Poświęcenie sztandaru.
Dnia 28 czerwca 1908 r. odbył się w Sanoku VI Zlot Gniazd Sokolich Okręgu IV, w którym udział wzięło 500 osób.

Program zlotu obejmował: poświęcenie sztandaru Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Sanoku, okolicznościowe odczyty, musztrę i pokaz gimnastyczny.

W zlocie uczestniczyli Sokoli z Brzozowa, Cieszanowa, Dobromiła, Dubiecka, Dynowa, Jarosławia, Leska, Mościsk, Przemyśla, Radymna, Rymanowa, Sambora, Sanoka, Starego Sambora, Sieniawy, Turki, Tarnawy, Ustrzyk, Zagórza i Pisarowiec.

Zjazd odbył się w bardzo uroczystej atmosferze. Sokoli uczestniczyli w pochodzie, następnie w uroczystościach w Domu Sokoła.

W przemarszu brał udział oddział konny, składający się z 26 koni pod przewodnictwem Ludwika Hellebranda.

Ksiądz Sękowski odprawił cichą mszę świętą, a ksiądz Józef Drozd wygłosił kazanie. Potem nastąpiło poświęcenie sanockiego sztandaru.

Sztandar zakupiono z pieniędzy składowych, szarfy zaś do niego ofiarowały sanoczanki.

1936 – „Sokół” Sanok. Rząd górny od lewej: NN, NN, Władysław Borczyk, NN, NN; Środek od lewej: Ludwik Patula, Janina Strachocka, Zdzisław Robel, Bronisława Buczkówna, Eugeniusz Foltński, Antonina Barakówna, Henryk Wyżewicz, Stanisław Scaurlewa, Franciszek Szański; Siatka od lewej: Maria Paszkiewicz, Ksiądz, Franciszek Miszko, Zofia Piroszyńska (z d. Borczyk), Józef Stajna, Lenka Radwańska, prof. gimn. Jan Miller, Zygmunt Szuszkiewicz. Fot. ze zbiorów Muzeum Historycznego w Sanoku

5. 1901 – 1914 – okres organizowania „Sokoła”. Sanoczanie gromadzili się pod sztandarem, z okazji wielu uroczystości, w czasie zaborów, gdy używanie barw Narodowych było całkowicie zabronione.
6. 1914 – 1918 – Na czas wielkiej zawieruchy – I wojny światowej, sztandar sokoli i akta ukryto w bezpiecznym miejscu. (szczegóły przechowania nie są nam jeszcze znane).
7. 1918 – 1939 – w okres II Rzeczypospolitej – sztandar służył członkom i sympatykom „Sokoła” w Sanoku. Natomiast tuż przed II wojną światową, w 50 rocznicę swej działalności, w tej uroczystej chwili „Sokół” sanocki jako instytucja narodowa łączy się z całym narodem, stawia się sztandar obok sztandaru Armii Narodowej i ślubuje Rzeczypospolitej dać swoich druhów na Jej potrzeby w wojnie, która nadchodziła, w wojnie o całość granic Państwa.

1936 – Sztandar TG „Sokół” w Sanoku. Od lewej: 1. Zygmunt Szuszkiewicz, 2. Tadeusz Zbyszewski, 3. Zofia Piroszyńska, 4. Stanisław Piroszyński

8. 1939 – 1957 – sztandar przechowywał w mieszkaniu, w bardzo trudnym okresie, mjr Tadeusz Zbyszycycki.

Przed ucieczką do Argentyny, mjr Tadeusz Zbyszycycki w liście napisanym 18 lutego 1957 r. w Warszawie, adresowanym do Kochanego Stacha, napisał: *„Równocześnie proszę też Ciebie Kochany jak również i wyżej wspomniane Grono wtajemniczonych o rozpatrzenie sprawy przechowywanego w moim mieszkaniu naszego drogiego Sztandaru-sokolego, który dziwnym zrzędzeniem losu, udało mi się uratować od zagłady”*.

Mjr Tadeusz Zbyszycycki

9. Odnalezionym sztandarem, Jadwiga Słuszkiewicz owinęła 14-letnią córkę Teresę i tak został przeniesiony z mieszkania Zbyszycyckiego przy ul. Mickiewicza, do domu Słuszkiewiczów przy ul. Młynarskiej.

Roman Słuszkiewicz, mąż Jadwigi był gospodarzem TG „Sokół” w Sanoku. Jadwiga i Roman Słuszkiewiczowie owinęli sztandar w płótno lniane i dobrze zabezpieczony został ukryty w domu na poddaszu. W domu mieszkały również dwie córki, Barbara i Teresa, których zasługi są równorzędne z pozostałymi domownikami. Ze względu na bezpieczeństwo niewiele osób zostało wtajemniczonych w „akcję”.

Szczęśliwie nie został odnaleziony nawet przez oficerów UB, którzy przeszukiwali dom. Sztandar był przenoszony w różne miejsca domu i mimo to, że przez dom przewijało się wiele osób szczęśliwie przetrwał bardzo trudny okres, w którym rodzina przez fakt przechowywania sztandaru, narażała nawet własne życie. Opiekę nad sztandarem kontynuowały córki Słuszkiewiczów: Barbara Słuszkiewicz i Teresa Dalska, a także wnuczka Anna Dalska-Kindlarska, aż do 2000 r.

Ujawnienie faktu przechowywania sztandaru przez Teresę Dalską, było początkiem dyskusji w Zarządzie Towarzystwa Przyjaciół Sanoka i Ziemi Sanockiej z ówczesnym prezesem komandorem w st. sp. mgr. inż. Zbigniewem Koziarzem na spotkaniach w gronie zainteresowanych osób, w domu Państwa Ludmiły i Zbigniewa Kazimierza Patałów w Sanoku, gdzie zaproponowano działania zmierzające do wznowienia Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Sanoku. Zbigniew Koziarz został członkiem sanockiego „Sokoła” w 2015 r. i szczylił się tą przynależnością aż do śmierci w 2022 r.

10. 20.12.2000 – przekazanie sztandaru przez Teresę Dalską i Annę Dalską-Kindlarską przedstawicielom Zarządu PTG „Sokół” w Sanoku (Kazimierz Mielczarek, Bronisław Kielar, Wiesław Wilkosz), w obecności notariusza Lidii Górskiej-Galewicz.
11. W związku z tym, że PTG „Sokół” w Sanoku nie zostało uznane przez MSWiA za następcę prawnego, należało uchwalić jego likwidację i doprowadzić do reaktywowania Towarzystwa przez przedwojennych członków – TG „Sokół” w Sanoku. Zarząd PTG „Sokół” nie podjął jednak uchwały o likwidacji swojego Towarzystwa i w związku z tym część członków, która wystąpiła z PTG „Sokół”, doprowadziła do reaktywowania TG „Sokół” przez członków przedwojennych.

Sztandar w takim układzie należało przekazać uznanemu przez MSWiA kontynuatorowi, tzn. TG „Sokół” w Sanoku.

Pani Teresa Dalska (z rodziną)
prezentuje SZTANDAR – 2000 r.
Fot.: Zbigniew Koziarz

2000-12-20 r. – Uroczystość przyjęcia
SZTANDARU na Sali Herbowej
Fot.: Stanisław Żyłka

2000-12-20 r. – Uroczystość przyjęcia SZTANDARU na Sali Herbowej
w obecności notariusza
Fot.: Stanisław Żyłka

12. TG „Sokół” jest kontynuatorem i następcą prawnym „Sokoła” utworzonego w 1889 r. – mamy więc prawo do historycznego sztandaru – wykonanego w 1901 r.

Wielokrotnie zwracaliśmy się do PTG „Sokół” o przekazanie nam sztandaru jednak ze względu na brak odpowiedzi musieliśmy skierować pozew do Sądu.

W Sądzie Rejonowym Wydział Cywilny w Sanoku, Sędzia Krzysztof Dziewulski przeprowadził w dniu 7.07.2009 r. rozprawę w sprawie zwrotu nam sztandaru.

Sąd:

I. Nakazuje pozwanemu PTG „Sokół” w Sanoku aby wydał powodowi TG „Sokół” w Sanoku, sztandar.

II. Zarządza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 50 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

III. Wyrokowi nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

13. 6 sierpnia 2009 r. otrzymaliśmy wyrok z klauzulą wykonalności i zwróciliśmy się do pozwanego o uzgodnienie terminu i miejsca przekazania nam sztandaru.

14. 19 sierpnia 2009 r. Zarząd TG „Sokół” w Sanoku zwrócił się z prośbą do Sądu Rejonowego w Sanoku o egzekucję sądową wyroku dotyczącego wydania powodowi sztandaru, który obecnie jest w posiadaniu prezesa PTG „Sokół” w Sanoku.
15. 13 kwietnia 2010 r. odbyło się posiedzenie Sądu (SSR Roland Pudło) w sprawie o egzekucję sądową. Nałożona została grzywna na prezesa PTG „Sokół” w Sanoku Kazimierza Mielczarka w wysokości 200 zł. Jeżeli prawomocny wyrok Sądu z dnia 7.07.2009 r. nie zostanie wykonany i sztandar nie zostanie nam zwrócony – wystąpimy o kolejną wyższą grzywnę.
16. Czekaliśmy bardzo długo na zwrot naszego sztandaru i kosztów sądowych. Nie występowaliśmy do Sądu o kolejną wyższą grzywnę ponieważ sprawa ciągnęłaby się jeszcze bardzo długo. Byłyby kolejne posiedzenia, kolejne nie ściągnięte grzywny i kolejne wnioski itd.
17. W dniu 10.05.2011 r. zgłosiliśmy do Prokuratora Rejonowego w Sanoku podejrzenie popełnienia przestępstwa przez Kazimierza Mielczarka, który ukrył nasz sztandar i nie wiedzieliśmy gdzie on się znajdował. Z Prokuratorem Rejonowym, Izabelą Jurkowską-Hanus rozmawiali Eugeniusz Czerepaniak i Bronisław Kielar.
18. Efektem zgłoszenia w prokuraturze o podejrzeniu zaginięcia sztandaru, w dniu 19.05-2011 r. przesłuchano na policji prezesa TG „Sokół” w Sanoku, Bronisława Kielara.
19. Przesłuchano również Jana Nebesio, który prowadził biuro „Solidarności Walczącej”, gdzie do czasu ukrycia znajdował się nasz sztandar.
20. Dzień 27 maja 2011 r. jest bardzo ważnym dla sanockiego „Sokoła”.
Po 72 latach, 110. letni Sztandar powrócił do swojego budynku.
Przedstawiciele PTG „Sokół” (Jan Nebesio, Wiesław Wilkosz, Tadeusz Kędziński, Maria Wołk) przekazali Sztandar prezesowi TG „Sokół” Bronisławowi Kielarowi. Przekazanie odbyło się w naszym, świeżo wyremontowanym lokalu przy ul. Mickiewicza 13 I p.
21. Drzewiec naszego sztandaru, Pan Jacek Dalski przekazał wiele lat temu w depozyt do Muzeum Historycznego w Sanoku. Drzewiec jest już pod naszą opieką, z czego bardzo się cieszymy i bardzo dziękujemy Panu Jackowi Dalskiemu, a także Panom Andrzejowi Babiarzowi i Andrzejowi Romaniakowi za udział w przechowaniu drzewca w dobrym stanie.
22. Na drzewcu znajduje się **46** gwoździ poniżej wymienionych gniazd sokolich, a także **125** gwoździ z niżej wymienionymi nazwiskami.
Na drzewcu jest także **30** wolnych miejsc po gwoździach, które prawdopodobnie odpadły i zaginęły.
23. Nie wiemy jeszcze, co się stało z głównią sanockiego sztandaru.
Aby skompletować całość, kupiliśmy kopię główni sztandaru krakowskiego „Sokoła” i będziemy z niej korzystać do czasu odnalezienia oryginału główni naszego sztandaru.
Sztandar umieściliśmy w specjalnej gablocie.
Posiadamy również szarfy i rękawiczki.
24. Czynności konserwacyjno-naprawcze sztandaru wykonała Maria Kielar.

25. Nasz zabytkowy sztandar był prezentowany w wielu miejscowościach, na wielu ważnych uroczystościach sokolich, samorządowych i państwowych, aż do czasu wykonania nowego sztandaru.

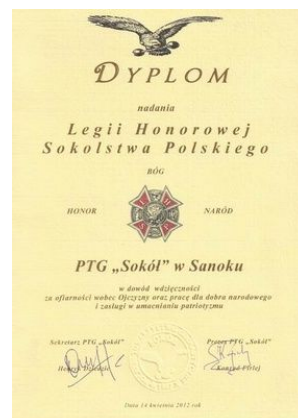
26. Nowy sztandar został wykonany 20.05.2020 r. w zakładzie ResHaft z Rzeszowa i będzie służył Sokolom przez kolejne lata.

Lp	1908-06-28 – uczestnicy uroczystości poświęcenia sztandaru sanockiego „Sokoła” i fundatorzy gwoździ
1	Związek Pol. Tow. Gimn. „Sokół”
2	TG „Sokół” Andrychów
3	TG „Sokół” Biała
4	TG „Sokół” Buczacz
5	TG „Sokół” Brody
6	TG „Sokół” Dynów
7	TG „Sokół” Delatyn
8	TG „Sokół” Dziedzice
9	TG „Sokół” Gwoździec
10	TG „Sokół” Halicz
11	TG „Sokół” Horodenka
12	TG „Sokół” Husiatyn
13	TG „Sokół” Jaworów
14	TG „Sokół” Jaworzno
15	TG „Sokół” Kalwarya
16	TG „Sokół” Kamionka
17	TG „Sokół” Kęty
18	TG „Sokół” Kopyczyńce
19	TG „Sokół” Kosów
20	TG „Sokół” Leżajsk
21	TG „Sokół” Lwów Macierz
22	TG „Sokół” Łańcut
23	TG „Sokół” Obertyn
24	TG „Sokół” Ustrzyki Dolne
25	TG „Sokół” Podhajce
26	TG „Sokół” Padwołoczyska
27	TG „Sokół” Ropczyce
28	TG „Sokół” Rozwadow
29	TG „Sokół” Rzeszów
30	TG „Sokół” Sadagóra
31	TG „Sokół” Sieniawa
32	TG „Sokół” Skawina
33	TG „Sokół” Stanisławów
34	TG „Sokół” Stary Sącz
35	TG „Sokół” Strzyżów
36	TG „Sokół” Stryj

37	TG „Sokół” Śniatyn
38	TG „Sokół” Turka n/S
39	TG „Sokół” Tuchów
40	TG „Sokół” Tarnobrzeg
41	TG „Sokół” Wadowice
42	TG „Sokół” Winniki
43	TG „Sokół” Wojnicz
44	TG „Sokół” Zagórz
45	TG „Sokół” Złoczów
46	TG „Sokół” Żółkiew
1	A. Pytel – prezes „Sokoła”
2	H. Pytlowa
3	K. Łępkowski - marszałek
4	Marszałkowa Łępkowska
5	B. Fidler - poseł
6	W. Jabłoński - poseł
7	Ks. dr J. Drozd
8	Ks. Sękowski
9	M. Adamczykowa
10	W. Adamczyk
11	Augustyńska
12	St. Augustyński
13	F. Barański
14	J. Basińska
15	St. Basiński
16	Beksińska
17	W. Beksiński
18	Bialikiewiczowa
19	W. Bialikiewicz
20	A. Biedkowa
21	Dr P. Biedka
22	St. Biega
23	A. Bielak
24	Borczykowa
25	A. Borczyk
26	A. Borzemska
27	E. Bratrowa
28	A. Bratro
29	W. Breitowa
30	Brunowa
31	J. Bruna

32	Czarnowska
33	St. Czarnowski
34	M. Dukietowa
35	W. Dukiet
36	T. Drewińska
37	Dr M. Drewiński
38	L. Eydziatowicz
39	F. Faliszewski
40	R. Gerardisowa
41	K. Gerardis
42	A. Golczewska
43	K. Golczewski
44	Hejnarowa
45	Z. Herzówna
46	H. Jabłońska
47	Dr J. Jabłoński
48	M. Jachimowska
49	Jaworska
50	Dr J. Jodłowski
51	M. Kawski
52	Kazubska
53	J. Kazubski
54	W. Kiernik
55	J. Kłapa
56	Konieczkówna
57	E. Kopecka
58	W. Kopecki
59	E. Kruk
60	K. Ksela
61	P. Linkiewicz
62	Maciejowska
63	W. Markiewicz
64	J. Maramoroszowa
65	Moszoro
66	A. Mroczkowska
67	A. Mroczkowski
68	J. Nowakowa
69	Z. Nowicka
70	J. Nowicki
71	Z. Nowosielecka
72	B. Nowosielecki
73	St. Niedzielski
74	Dr P. Niziołek
75	St. Nowak
76	M. Ostrowska
77	J. Piechowa
78	A. Piech

79	Plinkiewiczowa
80	Dr K. Petelenz
81	Protaszowiczówna
82	Remerowa
83	J. Remer
84	St. Rotterowa
85	S. Rotter
86	W. Rozumowa
87	T. Rozum
88	Bronisława Rylska
89	Scherffowa
90	J. Scherff
91	Skąpska
92	B. Skąpski
93	W. Smulski
94	Staruszkiewiczowa
95	J. Staruszkiewicz
96	P. Stepek
97	L. Swierczyński
98	A. Szajnowa
99	M. Szajna
100	W. Szomkowa
101	W. Szomek
102	Sygnarska
103	W. Sygnarski
104	Ślączkowa
105	Dr W. Ślącza
106	L. Święch
107	Dr L. Tarnawski
108	Toegelowa
109	A. Toegel
110	J. Tomasikowa
111	B. Tustanowska
112	M. Tustanowski
113	Trzecińska
114	J. Trzeciński
115	M. Wasylewiczówna
116	P. Wąsowicz
117	W. Wolińska
118	E. Wolińska
119	T. Wrześniowski
120	A. Wyka
121	S. Zacharowa
122	J. Zachara
123	M. Zaleska
124	Dr K. Zaleski
125	J. Zatcher

2011-05-27 – Sztandar sanockiego „Sokoła” przekazują: Wiesław Wilkosz i Jan Nebesio (PTG „Sokół”), Bronisławowi Kielarowi (TG „Sokół” w Sanoku).

2011-07-01 – Jacek Dalski z prawej, przekazuje drzewiec zabytkowego sztandaru sokolego dh. Bronisławowi Kielarowi.

W trakcie uroczystości patriotycznych zorganizowanych w Rymanowie, w dniu 14.04.2014 r. przez Burmistrza Rymanowa, Stowarzyszenie „Nasz Rymanów” i Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Rymanowie, **druh dr Konrad Firlej** prezes krakowskiego „Sokoła” i prezes Rady Odrodzonych Towarzystw Gimnastycznych „Sokół”, wręczył „**Dyplomy nadania Legii Honorowej**” i udekorował „**Legią Honorową Sokolstwa Polskiego**”, **sztandar TG „Sokół” w Sanoku**.

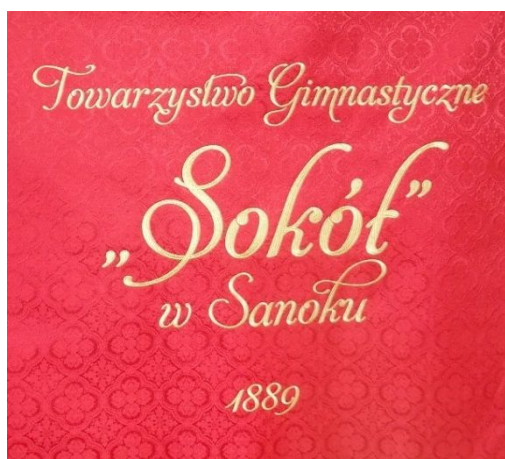
Projekt nowego sztandaru opracowany został przez Bronisława Kielara i Macieja Haudka oraz zatwierdzony przez Zarząd TG „Sokół” w Sanoku.

Na podstawie powyższego, w dniu 20.04.2020 r. opracowany został przez firmę ResHaft z Rzeszowa, projekt na hafciarce komputerowej.

W dniu 20.05.2020 r. wykonany został nowy sztandar, który zastąpi nasz największy skarb, sztandar wykonany w 1901 r.

U honorowanie rodziny, która ukryła i przechowała Sztandar do 2000 r.

W dniu 10 listopada 2015 r. w gabinecie Burmistrza Sanoka Tadeusza Pióro odbyło się spotkanie przedstawicieli Zarządu Towarzystwa Przyjaciół Sanoka i Ziemi Sanockiej – prezesa Waclawa Krawczyka i członka Waldemara Ocha, Zarządu TG „Sokół” w Sanoku – prezesa TG „Sokół” – Bronisława Kielara, naczelnika szkolenia sokolego – Zdzisława Skrzypczyka, z Anną Dalską-Kindlarską i jej córką Kingą Kindlarską oraz Jackiem Dalskim.

Celem spotkania było uhonorowanie poprzez nadanie medali „**Zasłużony dla Sanoka**”, przyznane przez Zarząd TPSiZS i podziękowanie Rodzinie śp. **Jadwidze i Romanowi Słuszkiewiczom, jej córkom śp. Barbarze Słuszkiewicz i śp. Teresie Dalskiej oraz wnuczętom Annie Dalskiej-Kindlarskiej i Jackowi Dalskiemu**, za przechowanie SZTANDARU SOKOLEGO w bardzo trudnym okresie, po II wojnie światowej w latach 1957-2000.

J. R. Słuszkiewiczowie (Roman to kuzyn burmistrza Maksymiliana Słuszkiewicza, którego uhonorowaliśmy Tablicą pamiątkową umieszczoną na DOMU SOKOŁA), a następnie ich córki: Barbara Słuszkiewicz i Teresa Dalska oraz Anna i Jacek (dzieci Teresy), dobrze zabezpieczony SZTANDAR przed zniszczeniem, przechowali przez bardzo długi okres, licząc się z bardzo poważnymi konsekwencjami wrazie wykrycia faktu ukrywania SZTANDARU.

Dopiero 10 lat po zmianie ustroju w Polsce, tzn. w 1999 r. Teresa Dalska ujawniła fakt istnienia SZTANDARU. Odbyło się to w ogrodzie Ludmiły i Zbigniewa Kazimierza Pataków, w obecności komandora w st. sp. mgr. inż. Zbigniewa Koziarza, który jako ówczesny prezes Towarzystwo Przyjaciół Sanoka i Ziemi Sanockiej, wiedząc o SZTANDARZE, poddał myśl o reaktywowaniu Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Sanoku.

Grupa sanoczan, mając informację o SZTANDARZE, zainteresowana reaktywowaniem Towarzystwa przystąpiła do działania.

Efektom tych działań było przekazanie SZTANDARU przez Teresę Dalską i córkę Annę Dalską-Kindlarską, w dniu 20.12.2000 r., przedstawicielom Zarządu PTG „Sokół” w Sanoku (Kazimierz Mielczarek, Bronisław Kielar, Wiesław Wilkosz) w obecności notariusza Lidii Górskiej-Galewicz.

Po stwierdzeniu przez MSWiA, że PTG „Sokół” nie jest kontynuatorem przedwojennego „Sokoła”, następnie po reaktywowaniu TG „Sokół”, a także po pokonaniu wielu przeszkód, w dniu 27 maja 2011 r., po 72 latach, 110. letni SZTANDAR powrócił do DOMU SOKOŁA. Przedstawiciele PTG „Sokół” (Jan Nebesio, Wiesław Wilkosz, Tadeusz Kędziński, Maria Wołk) przekazali SZTANDAR prezesowi TG „Sokół” – Bronisławowi Kielarowi. Przekazanie odbyło się w naszym dopiero co wyremontowanym lokalu przy ul. Mickiewicza 13 Ip.

Drzewiec SZTANDARU, Jacek Dalski przekazał wiele lat temu w depozyt do Muzeum Historycznego w Sanoku. Drzewiec wrócił do „Sokoła” w dniu 3 czerwca 2011 r., przyjęliśmy go od Andrzeja Romaniaka, po uzgodnieniu z Jackiem Dalskim.

Podziękowania należą się również Andrzejowi Babiarzowi, za udział w przechowaniu drzewca w dobrym stanie.

Na drzewcu znajduje się 46 gwoździ Gniazd sokolich, a także 125 gwoździ z nazwiskami.

Na drzewcu jest także 30 wolnych miejsc po gwoździach, które prawdopodobnie odpadły i zaginęły.

Należy przypomnieć, że sztandar zakupiono z pieniędzy składkowych, szarfy zaś do niego ofiarowały sanoczanki.

Gabinet Burmistrza Miasta Sanoka Tadeusza Pióro – 10.11.2015 r. – Przekazanie SZARFY należącej do SZTANDARU SOKOŁA przez Kingę Kindlarską w imieniu mamy Anny Dalskiej-Kindlarskiej i stryja Jacka Dalskiego, którzy przez wiele lat przechowywali szarfę – przedstawicielom TG „Sokół” w Sanoku. Od lewej: dh Zdzisław Skrzypczyk, dh Bronisław Kielar, Kinga Kindlarska, Anna Dalska-Kindlarska, Jacek Dalski, Tadeusz Pióro, Wacław Krawczyk, Waldemar Och.

Na zakończenie spotkania, córka Anny Dalskiej-Kindlarskiej, Kinga Kindlarska, przekazała dla „Sokoła” na ręce Bronisława Kielara szarfę należącą do SZTANDARU, która została odnaleziona w magazynie domowym.

Szarfa wykonana w 1903 roku, od 1939 roku znajdowała się poza DOMEM SOKOŁA i po 76. latach powróciła na swoje miejsce. Bardzo, bardzo dziękujemy!

Kapituła Honorowej Odznaki „SOKÓŁ” SANOK przyznała w 2017 r. Złote Odznaki dla: Anny Dalskiej-Kindlarskiej i Jacka Dalskiego.

Poświęcenie Sztandaru Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Brzozowie

Przewodnik Gimnastyczny „Sokół”
Sierpień, 1905 str. 61

Odpis

Na jednej z wieczornic rzucił d. Paschina w mowie toastowej w r. 1904 myśl poświęcenia sztandaru, która się przyjęła i urzeczywistnioną została dnia 16 lipca 1905 r.

Wydział, chcąc przez uroczystość apatyczną publiczność sokolem zająć i ideę tegoż spopularyzować dołożył wszelkich starań, by świętu temu sokolemu nadać jak najwięcej uroku, co też mu się zupełnie udało.

Śliczny dzień, liczny zjazd druhów ze Sanoka i Zagórza ze sokolicami i licznych delegatów z innych gniazd, ogromna ilość ciekawej publiczności miejscowej i okolicznej robiły z chwili wielkie jakieś święto narodowe.

O godzinie 9 rano z muzyką ze Sanoka, złożoną z 24 grających pod komendą d. Szajny ze Sanoka ruszył pochód, złożony z 80 umundurowanych druhów, straży pożarnej miasta Brzozowa i wsi Humnisk poprzedzonych i zamknięty banderyą chłopów na koniach z Humnisk, z ogrodu Biskupiego główną ulicą przez rynek ku kościołowi zabierając po drodze z domu prezesa sztandar, a z ratusza w rynku zgromadzonych gości.

Widok pochodu był wspaniały i poważny, a radość i duma, wiara i nadzieja przepelniały na przemian duszę prawdziwie polską.

W kościele po mszy dokonano aktu wbijania gwoździ. Było 14 par chrzestnych rodziców. W I-parze stanął marszałek powiatu Urbański z hr. Dzieduszycką z Jasionowa, następnie starosta Bielański z hr. Zakliczoną z Izdebek, Zdzisław Skrzyński z Bachorza z Jadowską z Trześniowa, Paschma z Licową, Dr Lic z hrabianką Dzieduszucką, Jadowski z Henryką Marin, Narajewski z Paschmową, Kwiatkowski z Olszanicką, Dr Niziołek z Wojtasiewiczową, Kaszubski ze Sławikową, Kapiszewski ze Skrocką, Dwernicki z hrabianką Dzieduszycką, Marin z Kapiszewską.

Po akcie wbijania gwoździ ks. Czenca ze Starej Wsi wygłosił wzniosłe patriotyczne kazanie.

Po kazaniu zgromadzono się w ogrodzie sokolim, gdzie przemówił prezes sokoła i wręczywszy sztandar chorążemu, odebrał odeń przysięgę. Rota przysięgi z uczuciem i przejęciem się wygłoszona zrobiła głębokie wrażenie, jakieś święte mrowie przeszło po ciele słuchaczy. Następnie dokonano wbijania reszty gwoździ.

O godzinie 1-szej do stołu zastawionego w ogrodzie zasiadło 160 osób: obsługiwali druhowie.

Ład i porządek był na każdym kroku. Przy stole w pięknym przemówieniu pierwszy marszałek wniósł toast za cześć Sokola Brzozowskiego na ręce prezesa, prezes wniósł zdrowie chrzestnych rodziców w ręce marszałka, Zdzisław Skrzyński zdrowie pań, d. Adamczyk, prezes Sokola Sanockiego zdrowie gospodarza a d. Krüger, prezes Sokola ze Zagórza toast kochajmy się.

O godzinie 4-tej popołudniu w ogrodzie Biskupim zgromadziły się wielkie tłumy publiczności na festyn. Muzyka i gwar ludzi sływały się w jedną wielką harmonijną całość ogarniającą całe miasto.

O godzinie 6-tej rozpoczęły się na boisku ćwiczenia druhów, których widok zostawił w pamięci widzów niezatarte wspomnienie, a zwłaszcza ćwiczenia 10 sokolic ze Zagórza taki wywołały entuzjazm u publiczności, że oklaskom nie było końca.

Zabawę w ogrodzie zakończyły ognie sztuczne, poczem wielka część publiczności poszła do kasyna w ratuszu na raut, na którym bawiono się ochoczo aż do rana.

Żadna dysharmonia nie zakłóciła zabawy. Ludzie różnych stanów w duchu idei sokolej jak równi z równymi, jak synowie jednej matki – Polski, zgodnie w uściskach braterskich tonęli.

Dzień wielki przeszedł, ale wspomnienie dnia tego w duszy nie prędko przeminie. Powiadają, że było to święto równości, od którego zacznie się nowa era dziejów w Brzozowie.

Przygotowano okolicznościowe odczyty, musztrę i pokaz gimnastyczny.

1910-10-02 – Tygodnik Ziemi Sanockiej

Poświęcenie kamienia węgielnego „Sokolni” w Brzozowie odbędzie się w niedzielę 2. b. m. Dzięki ofiarności społeczeństwa polskiego rozpoczął wydział Sokola budowę własnego gmachu o kosztorysie 85.000 K. Gmach wspaniały buduje architekt przemyski p. Stanisław Majerski. Po uroczystym nabożeństwie i po przemowie prezesa Sokola posła Dra Białego nastąpi poświęcenie kamienia węgielnego, poczem odbędzie się wspólny obiad w sali kasynowej, a wieczór w tejże sali uroczysty wieczorek z deklamacją i śpiewami chórowymi. Teatr włościański z Humnisk odegra na tym wieczorku fantazję dramatyczną w jednym akcie Józefa z Lauckorony p. t. „Na ruinach”. Po przedstawieniu odbędzie się zabawa z tańcami. Radość tego wielkiego święta dla „Sokola” brzozowskiego dzieląją całym sercem najbliżsi sąsiedzi Sanoczanie i życzą powodzenia zbożnej sprawie!

— Sztandary. Wydział Sokola w Przemysłu zamówił już w krakowskiej szkole robót wspaniały sztandar, do którego wzory i godła wykonał znany zaszczytnie w kraju naszym artysta malarz, p. Kaczor-Batowski. Proporzec będzie wykonany z materyi jedwabnej o barwach narodowych: białej i karmazynowej; na jednej stronie sztandaru widnieć będzie Sokół w locie, na drugiej Matka Boska Częstochowska i herby Polski, Rusi i Litwy. Na wstęgach (szarfach) będzie wyhaftowany herb miasta Przemysła i hasła sokole. Rozmiary sztandaru będą wcale okazałe; mianowicie jego długość wynosić będzie 1.75 m, szerokość 1.50 m.

Z powodu braku opisu uroczystości poświęcenia Sztandaru TG „Sokół” w Sanoku, wyżej podaję opis uroczystości poświęcenia Sztandaru TG „Sokół” w Brzozowie, który wydaje się bardzo interesujący.

Działalność sanockiego „Sokoła” w okresie 1889-1939

Po upadku powstania styczniowego (1863/64) okazało się, że Polacy nie są przygotowani do walki o niepodległość. Ich stan mentalny, fizyczny i organizacyjny – choć nie ze swej winy – był fatalny. Nie potrafili skutecznie walczyć o wolność Ojczyzny.

Patrioci dążący do odzyskania niepodległości oraz młoda polska inteligencja zaczęli zabiegać o powołanie organizacji, której celem byłoby podniesienie sprawności fizycznej młodzieży, rozbudzenie ducha narodowego, prowadzenie działań kulturalnych, oświatowych, a także wojskowych. Wzorem był utworzony w 1862 roku czeski „Sokół”.

7 lutego 1867 r. we Lwowie powstał pierwszy oddział polskiego „Sokoła” zwany gniazdem. Celem organizacji było propagowanie hasła zdrowia i siły, a przez zdrowe ciało przygotowanie podłoża rozwoju ducha niezłomnego, pełnego hartu, posłuchu i karności, oddanego na usługi narodu. Powyższe wyrażano w zawołaniu „W zdrowym ciele, zdrowy duch”.

„ ... myśl (w „Przewodniku Gimnastycznym „Sokół”) zawiązania Towarzystwa gimnastycznego we Lwowie powstała w kółku młodzieży akademickiej w drugiej połowie roku 1866 za inicjatywą ukończonego prawnika Klemensa Żukotyńskiego, obecnie adwokata we Lwowie, którego popierał elew inżynierji, Ludwik Goltental (nadinżynier kolei Karola Ludwika).

Myśl założenia Towarzystwa, któreby nie tylko umysł, ale i ciało kształciło i było dostępne dla każdego bez względu na stan, zawód, ba nawet na zapatrywania polityczne, była bardzo pożądaną, znalazła też gorące poparcie u wybitniejszych mężów, biorących żywy udział w życiu politycznym.

Przez kolejnych 17 lat „macierzyste gniazdo”, jak określano lwowski „Sokół”, funkcjonowało jako jedyne na ziemiach polskich.

Po tym czasie pojawiły się kolejne gniazda pod zaborem austriackim, a potem także pruskim i rosyjskim oraz na emigracji, m.in. w Niemczech, Francji, Wielkiej Brytanii, Kanadzie czy USA.

W 1884 r. powstały gniazda w Tarnowie i Stanisławowie, w Krakowie, Przemyślu, Kołomyi oraz w zaborze pruskim (zp) w Inowrocławiu i Wrocławiu. W Tarnopolu i Bytomiu (zp) w 1885 r., w Rzeszowie, Bydgoszczy (zp), Poznaniu (zp), Katowicach (zp) w 1886 r., w Jaśle, Wadowicach i Nowym Sączu w 1887 r., w Cieszynie w 1890 r., w Krośnie i Brzesku w 1892 r., w Jarosławiu i Sanoku w 1889 r., w Brzozowie w 1892 r., w Zagórzcu i Ropczycach w 1894 r., w Lesku w 1898 r., w Dynowie w 1905 r., w Ustrzykach Dolnych, Katowicach (zp) w 1906 r., w Rymanowie w 1907 r., w Pisarowcach w 1908 r., w Raciborzu

Helena Bilińska, przewodn. Oddziału żeńskiego Sokola lwowskiego.

i Międzybrodziu Bialskim w 1914 r., w Lesznie w 1918 r., w Warszawie w 1919 r, w Perkowie w 1923 r.

W latach 1905-1906 zakładano gniazda w Królestwie Polskim: w Ciechanowie, Czeladzi, Częstochowie, Kaliszu, Lublinie, Łodzi, Łomży, Łowiczu, Piotrkowie Trybunalskim, Płocku, Pruszkowie, Radomiu, Siedlcach, Sosnowcu, Żyrardowie i kilka w Warszawie. Niebawem jednak władze carskie zawiesiły działalność „Sokoła” na terenie zaboru rosyjskiego.

KSIEGĘ PAMIĄTKOWĄ KU CZCI DWUDZIESTEJ PIĄTEJ ROCZNICY ZAŁOŻENIA TOWARZYSTWA

GIMNASTYCZNEGO

„SOKÓŁ” WE LWOWIE

z pieczęcią „SOKÓŁ” FILIA

LWOWSKIEGO

TOWARZYSTWA

GIMNASTYCZNEGO

W SANOKU wydaną we

Lwowie w 1892 roku,

otrzymaliśmy 27 marca

2009 r. od pana Jana Pawła

Ziąbrowskiego z Warszawy.

Księga była dla pana Jana P.

Ziąbrowskiego pamiątką po

dziadku Władysławie

Ziąbrowskim, który jako

członek „Sokoła”

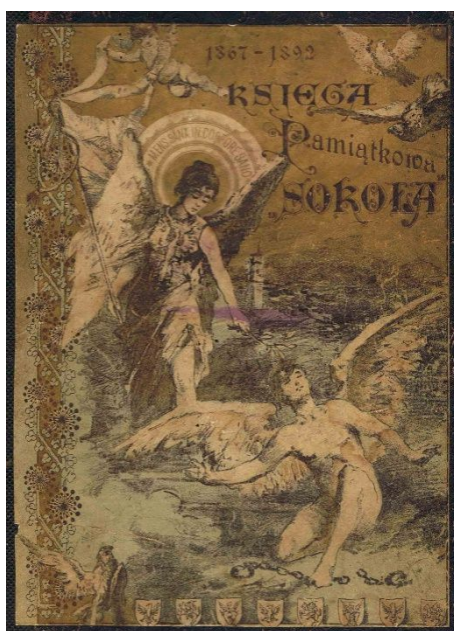
był gospodarzem budynku

„Sokoła” w Sanoku do II

wojny światowej, a następnie do czasu likwidacji

sanockiego „Sokoła” w 1946 roku. Księga liczy 261

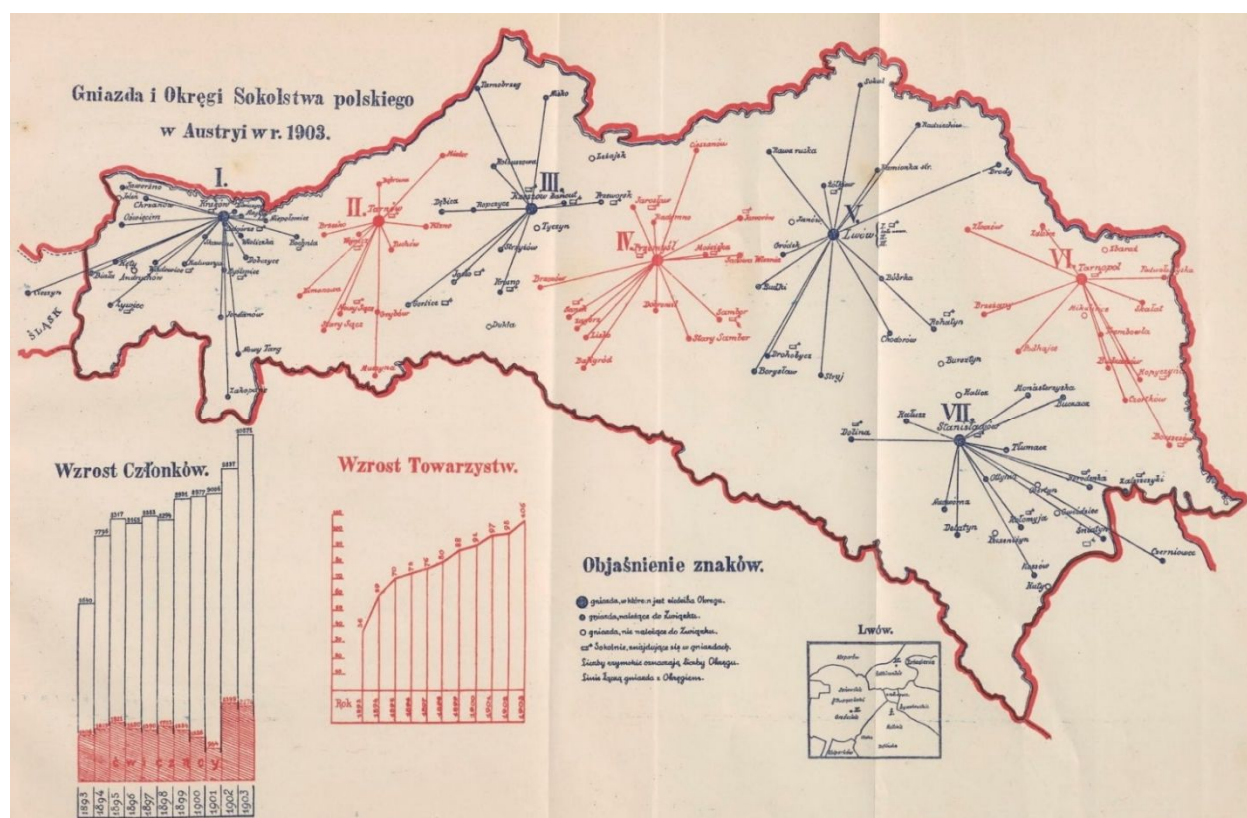
stron.

SPIS RZECZY.

Cześć Ci, Sokole!	str. 2	„Sokół” w Dąbrowej	str. 143
Cele i zadania towarzystw sokolich	5	„ ” w Rohatynie	143
Kronika „Sokoła” lwowskiego	13	„ ” w Gorlicach	143
„Sokół” w Stanisławowie	61	„ ” w Chicago Nr. I	144
„ ” w Tarnowie	63	„ ” w Berlinie	145
„ ” w Przemyślu	67	„ ” w Sterens Point	147
„ ” w Inowrocławiu	70	„ ” w Czerniowcach	147
„ ” w Krakowie	79	„ ” w Chicago Nr. II	148
„ ” w Kolomyi	87	Przegląd statystyczny	150
„ ” w Tarnopolu	88	Dr. Milleret Józef	152
„ ” w Poznaniu	97	Organizacja towarzystw sokolich	153
„ ” w Szamotulach	99	Dzieje „Przewodnika gimnasty-	
„ ” w Rzeszowie	101	cznego”	157
„ ” w Bydgoszczy	106	Dr. Żuliński Tadeusz	163
„ ” w Wadowicach	107	Dobrzański Jan	166
„ ” w Nowym Sączu	113	Dr. Krówczyński Zegota	170
„ ” w Gnieźnie	116	Hasła i pozdrowienia sokole	172
„ ” w Jasle	118	Gimnastyka w Królestwie Pol-	
„ ” w Stryju	119	skiem	175
„ ” w Jarosławiu	121	Sokół czeski i jego założyciele	178
„ ” w Sanoku	125	Dzieje i opis stroju ćwiczebne-	
„ ” w Ostrowie	127	go i sokolego	194
„ ” w Samborze	129	Znaczenie i doniosłość gimna-	
„ ” w Drohobyczu	130	styki	198
„ ” w Jaworowie	131	Ogólny rys rozwoju wychowania	
„ ” w Łańcucie	132	fizycznego młodzieży szkol-	
„ ” w Pleszewie	134	nej w Polsce	202
Kolo gimn. спів. наuczycieli szkół		Ochotnicze straże ogniowe	218
ludowych	str. 134	Pedagogiczno-hygieniczne in-	
„Sokół” w Sokalu	137	stytyucje dla młodzieży	
„ ” w Cieszynie	137	szkolnej	220
„ ” w Bochni	139	Piśmiennictwo gimnastyczne w	
„ ” w Brodach	140	Polisce	236
„ ” w Podgórzu	141	Ćwierć wieku	241
„ ” w Złoczowie	142	Hymn Sokolów	245
„ ” w Nowym Targu	143	Marsz Sokolów Wielkopolskich	251
„ ” w Monasterzyskach	143	Hymn Sokolów na cześć II.	
„ ” w Żółkwi	143	zjazdu w Pradze	253
„ ” w Krośnie	143	Chór Sokolów	256
„ ” w Czortkowie	143	Marsz Sokolów	259

Mapka z 1903 r. przedstawia VII Okręgów na terenach polskich pod zaborem austriackim: I. Kraków, II. Tarnów, III. Rzeszów, IV. Przemyśl, V. Lwów, VI. Tarnopol, VII. Stanisławów.

„Sokół” jako organizacja nowatorska, miał podnieść z kolan Naród polski i poderwać go do pracy dla idei niepodległości.

Galicja mająca sporą autonomię była dobrym terenem do tworzenia gniazd sokolich. Upowszechniano więc na szerszą skalę:

- kulturę fizyczną i niwelowano istniejące w tej kwestii przesady,
- integrowano skutecznie społeczeństwo polskie wokół wielu dyscyplin sportowych i przysposobienia wojskowego,
- starano się o edukację i wychowanie patriotyczne.

„Sokół”, działając w myśl zasady „w zdrowym ciele, zdrowy duch”, propagował różne dyscypliny sportowe: gimnastykę, kolarstwo, piłkę nożną, narciarstwo, tenis i inne, a jednocześnie prowadził tajne szkolenia wojskowe dla polskiej młodzieży.

Powstał hymn, pieśń sokola – piękny utwór Jana Lama (1838–1886), z muzyką Wilhelma Czerwińskiego (1837–1893).

Patronem gniazd sokolich został **Tadeusz Kościuszko** (1746–1817), którego rocznicę śmierci święcono 15 października.

Ruch sokoli w zaborze austriackim przyjął trzystopniową hierarchię:

- gniazda w danej miejscowości,
- siedem okręgów sokolich,
- Związek Polskich Towarzystw Sokolich w Austrii (ZPTS w Austrii) z siedzibą we Lwowie, od 1892 r.

Okręgi nie były odrębnymi stowarzyszeniami i nie posiadały osobowości prawnej, nie miały własnego sztandaru ani pieczęci. Normą postępowania dla okręgów był regulamin uchwalony przez Wydział 2 lutego 1896 r. (z późniejszymi zmianami).

Siedzibami władz okręgowych były: Kraków (I okręg), Tarnów (II okręg), Rzeszów (III okręg), Przemyśl (IV okręg), Lwów (V okręg), Tarnopol (VI okręg) i Stanisławów (VII okręg). Okręgi łączyły co najmniej trzy gniazda związkowe. Gniazda posiadały osobowość prawną i dla władz były odrębnymi stowarzyszeniami. Idea organizacji rozlała się na wszystkie zabory.

Sanok stał się samodzielnym gniazdem i należał do IV. okręgu przemyskiego. Sanockim delegatem Związku został Stanisław Biega.

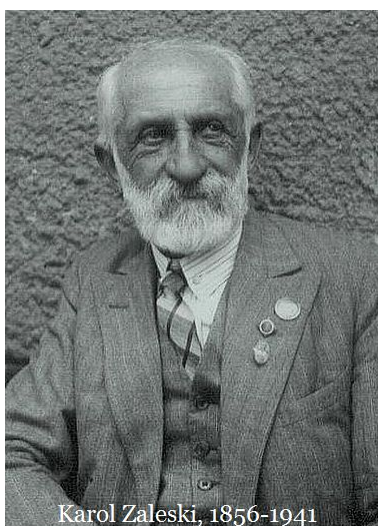
Polski nie było wówczas na mapie Europy i właśnie hasła:

- zabezpieczenia bytu codziennego jednostkom i społeczeństwu,
- oświaty powszechnej,
- obrony i organizacji Narodu, stały się zaczątkiem polskiego ruchu narodowego.

Powołanie organizacji sokolej w Sanoku zainicjowali w 1889 r.: dyrektor miejscowego gimnazjum dr Karol Petelenz, lekarz miejski dr Karol Zaleski i starosta powiatowy sanocki dr Leon Studziński.

Karol Petelenz (1847-1930)

Karol Zaleski, 1856-1941

Leon Studziński, 1832-1914

Wg »Księgi Pamiątkowej „Sokoła” 1867-1892«, wyd. we Lwowie, ówczesny Sanok, miasto powiatowe w Galicji Wschodniej liczyło:

- 5559 mieszkańców, w tym 2536 wyznania mojżeszowego, 871 Rusinów, 4 Niemców, reszta to Polacy (2148),
- władze: starostwo, Rada powiatowa, magistrat, sąd obwodowy, powiat. Dyrekcja skarbu i urząd podatkowy, urząd pocztowy,
- kościoły: 2 rzymsko katolickie, 1 grecko katolicki,
- szkoły: gimnazjum, szkoła ludowa męska i żeńska,
- stowarzyszenia: TG „Sokół”, Kółko muzyczno-dramatyczne, Kasyno miejskie, „Rodzina”.

Utworzone w Sanoku w 1889 r. Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”, należało do ogólnonarodowego ruchu mającego na celu – zgodnie z ideałami jego twórców:

- **podtrzymywanie i rozwijanie świadomości narodowej,**
- **podnoszenie rozwoju życia umysłowego i sportowego w społeczeństwie,**
- **kształtowanie postaw patriotycznych, zgodnie z sokolim zawołaniem: „W zdrowym ciele, zdrowy duch”.**

1905 – „Sokół” Sanok – Siedzą na podłodze od lewej: prof. Adam Szajna i Stanisław Budweil.
Siedzą od lewej: 2. prof. Adam Pytel, 3. Władysław Adamczyk – prezes „Sokoła”,
4. inż. Władysław Beksiński, 5. dr Karol Zaleski.
Stoją od lewej: 3. Władysław Sygnarski, 5. Tomasz Rozum, 6. dr Jan Porajewski.

Zdjęcie ze zbioru Muzeum Historycznego w Sanoku

Uzasadniając wielką potrzebę gimnastyki w życiu ludzkim, dr Karol Zaleski powiedział na zebraniu założycielskim m.in.:

Zaiste zdrowy i silny czuje pewność siebie, a będąc pewnym siebie nabiera wiary w siebie, ta zaś stwarza odwagę i energię. Więcej chyba nie potrzeba do kształcenia charakteru, a jednak gimnastyka osiąga jeszcze więcej w tym kierunku wyrabia bowiem przez systematyczne ćwiczenia tak pojedynczych, jak całych grup mięśni posłuszeństwo, przytomność umysłu, wyrabia odwagę, przyzwyczajają do dokładności i porządku, do znoju i pracy, uczy wytrwałości, wyrabia towarzyskość, kształci umysł piękna i odpowiednio duszę nastraja.

W 1889 roku dyrektorem Gimnazjum Męskiego w Sanoku został dr Karol Petelenz, współzałożyciel sanockiego gniazda TG „Sokół”. Kładł on większy nacisk na rozwój kultury fizycznej wśród młodzieży. Początkowo wprowadzono gimnastykę jako przedmiot nadobowiązkowy, a zajęcia odbywały się raz w tygodniu. W okresie zimowym uczniowie szkoły, za niewielką odpłatnością, mogli korzystać ze ślizgawki na terenie „Sokoła”.

Od 1904 roku TG „Sokół” w porze letniej udostępniało młodzieży także swoją pływalnię oraz łódki (podobnie jak i w przypadku ślizgawek młodzież gimnazjalna mogła z nich korzystać za zaniżoną odpłatnością).

Organizowane przez działaczy „Sokoła” publiczne pokazy gimnastyczne, wycieczki krajoznawcze miały duży wpływ na dbałość o zdrowie i rozwój sportu w naszym mieście.

W okresie zaborów Sokoli byli inicjatorami oraz organizatorami wielu imprez patriotycznych, zlotów i obchodów rocznic ważnych wydarzeń historycznych (m.in. Konstytucji 3 Maja, zwycięstwa pod Grunwaldem).

Sokoli uczestniczyli w tych imprezach w mundurach organizacyjnych i pod swoim sztandarem.

Najuroczyściej obchodził „Sokół” corocznie dzień swego Patrona (15.X). Wieczór Kościuszkowski był zawsze atrakcją dla całego miasta. Pokazy gimnastyczne druhen i druhow wywoływały huraganowe oklaski publiczności. Również wspaniale uświetnił sanocki „Sokół” uroczystość odsłonięcia w Sanoku pomnika bohatera narodowego Tadeusza Kościuszki w 1902 r.

Rada Miasta Sanoka darowała Towarzystwu działkę pod Dom Sokoła i boisko w pięknym miejscu – u podnóża „Góry Parkowej” (364 m n.p.m.), na szczycie której m.in. członkowie sanockiego „Sokoła” od 1898 r. sypali „Kopiec Adama Mickiewicza”. Działka ulokowana była przy nowo utworzonej ulicy również nazwanej imieniem autora „Dziadów”.

1912 – Góra parkowa w Sanoku – z prawej Dom Sokoła

Działkę pod budowę Sokolni (Domu Sokoła) przekazano „Sokołowi” w **1896** r., ponadto podarowano kamień z kamieniołomu miejskiego i drewno budowlane z lasu miejskiego.

Członkowie Towarzystwa w okresie zaborów wybudowali imponujący na ówczesne czasy gmach. Było w tym trudnym okresie wielu Polaków, którzy myśleli o niepodległości i czynili wszystko, aby ją odzyskać.

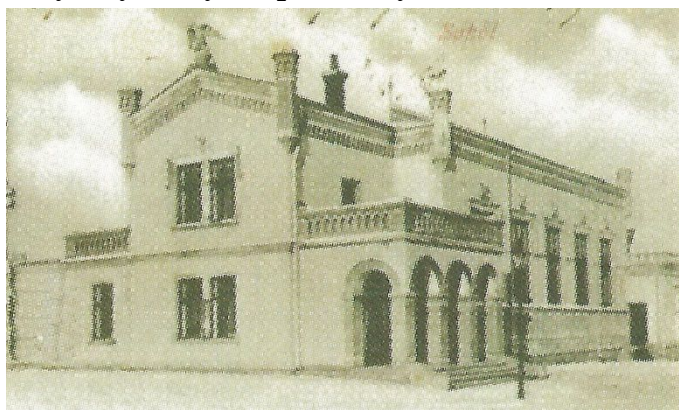
Już w **1900** roku rozpoczęto ćwiczenia na nie wykończonej jeszcze sali gimnastycznej.

Dom Sokoła oddano do użytku w **1907** r.

Koszty budowy budynku z przyrządami, sceną i urządzeniem wewnętrznym wyniosły (wg. sprawozdania z 1899) około 17 700 złr.

Dom Sokoła przez wiele lat służył sanoczanom jako hala sportowa, ale też stał się miejscem ważnych imprez kulturalnych, spotkań patriotycznych czy też publicznych zabaw.

Wówczas to założono chór sokoli, orkiestrę, zespół teatralny, bibliotekę z czytelnią, a nawet prowadzone przez pana Dywana kino, w którym „Sokół” miał swoje udziały. Oprócz tego w sali głównej i na boiskach prowadzono ćwiczenia cieleśne młodzieży szkolnej i dorosłej.

1900 – Dom Sokoła w Sanoku

Urządzano pokazy gimnastyczne druhen i drułów. Organizowano „Opłatki”, „Św. Mikołaje”, „Święcone”, różne wieczornice, zebrania towarzyskie, zabawy.

Celom na przemian ideowym, towarzyskim, rozrywkowym i zdrowotnym odpowiadały zebrania świąteczne, śródówki, bale, kręgielnia, pływalnia, łaźienki (porwane w 1913 r. przez wielką wodę), ślizgawka, tenis na trawie, bilard (w sali czytelnianej), szachy.

Obecnie **Dom Sokoła** uważany jest za:

„SANOCKI POMNIK WALKI O NIEPODLEGŁOŚĆ”.

W dniu **28 czerwca 1908 r.** sanockie Gniazdo „Sokoła” zorganizowało **VI Zlot Gniazd Sokolich Okręgu IV.**, w którym udział wzięło ~500 osób. Przybyli Sokoli z Brzozowa, Cieszanowa, Dobromila, Dubiecka, Dynowa, Jarosławia, Leska, Mościsk, Przemyśla, Radymna, Rymanowa, Sambora, Starego Sambora, Sieniawy, Turki, Tarnawy, Ustrzyk, Zagórza i Pisarowiec.

Zjazd odbył się w bardzo uroczystej atmosferze. Sokoli uczestniczyli w pochodzie, a następnie w uroczystościach w Domu Sokoła.

W przemarszu brał udział oddział konny składający się z 26 koni pod dowództwem Ludwika Hellebranda.

1908 – VI Zlot Gniazd Sokolich Okręgu IV. w Sanoku

Ksiądz Sękowski odprawił cichą mszę świętą, a ks. dr Józef Drozd wygłosił kazanie. Po mszy **poświęcono sztandar sanockiego „Sokoła”.**

W drzewcu sztandaru umieszczono 201 gwoździ (46 gwoździ gniazd sokolich, 125 gwoździ z nazwiskami, 30 gwoździ brakuje).

Gniazda wypisane na gwoździach to: *Andrychów, Biała, Buczacz, Brody, Dynów, Delatyn, Dziedzice, Gwoździec, Halicz, Horodenka, Husiatyn, Jaworów, Jaworzno, Kalwarya, Kamionka, Kęty, Kopyczyńce, Kosów, Leżajsk, Lwów Macierz, Łańcut, Obertyn, Ustrzyki*

Dolne, Podhajce, Padwołoczyska, Ropczyce, Rozwadów, Rzeszów, Sadagóra, Sieniawa, Skawina, Stanisławów, Stary Sącz, Strzyżów, Stryj, Śniatyn, Turka n/S, Tuchów, Tarnobrzeg, Wadowice, Winniki, Wojnicz, Zagórz, Złoczów, Żółkiew, Związek PTG „Sokół”.

Nazwiska indywidualne wymienione na gwoździach podajemy przy opisie sztandaru.

Przygotowano okolicznościowe odczyty, musztrę i pokaz gimnastyczny.

1910 – Sanoccy Sokoli ze sztandarem, koło Domu Sokola

1910 – Złot Grunwaldzki

Dh dr Stanisław Biega – członek i współzałożyciel sanockiego „Sokoła”, działacz „Sokoła” w Kołomyi, potem „Sokoła” Macierzy – jako sekretarz w Związku Sokolstwa Polskiego we Lwowie współorganizował w dniach 14/15.07.1910 r. **V. Złot Sokolstwa Polskiego w Krakowie** (Wszepolski Złot „Grunwaldzki”), z okazji 500. rocznicy zwycięstwa nad Krzyżakami i odsłonięcia „Pomnika Grunwaldzkiego”. Złot stał się dla „Sokoła” wielką uroczystością.

~1910 – sanoccy Sokoli we własnej sali ze sprzętem do ćwiczeń.

Trzej burmistrzowie w zarządzie sanockiego „Sokoła”; stoi czwarty od lewej: Marian Kawski. Siedzą od lewej: 4. Adam Pytel, 6. Feliks Giela

Fot. ze zbiorów Edwarda Zająca

Pomnik Grunwaldzki wykonany wg projektu Antoniego Wiwulskiego i Franciszka Blacka ufundował Ignacy Jan Paderewski (zburzony w 1939 r. przez Niemców, zrekonstruowany w 1976 r. według projektu Mariana Koniecznego). Pomnik wieńczy postać króla Władysława Jagiełły

na koniu. Od 1976 r. przed pomnikiem znajduje się Grób Nieznanego Żołnierza.

V. Złot, to olbrzymia manifestacja sokolstwa i społeczeństwa polskiego, która zwróciła oczy i uwagę wszystkich w stronę zachodu, w stronę naszego wroga, wroga krzyżackiego. Była niejako próbą orientacji społeczeństwa.

1910-07-14/16 – V. Złot Sokolstwa Polskiego w Krakowie (Wszepolski Złot „Grunwaldzki”), zorganizowany z okazji 500. rocznicy zwycięstwa nad Krzyżakami i odsłonięcia „Pomnika Grunwaldzkiego” (króla Władysława Jagiełły na koniu). Złot stał się dla „Sokoła” wielką uroczystością.

1410—1910

SOKOLI KONNI W POCHODZIE

Po raz pierwszy publicznie, 15 lipca 1910 r. w czasie uroczystości odsłonięcia Pomnika Grunwaldzkiego w Krakowie wykonano Rotę Marii Konopnickiej, którą śpiewało kilkuset chórzystów z terenów objętych zaborami. Połączonymi chórmi z trzech zaborów dyrygował kompozytor Feliks Nowowiejski, który napisał muzykę do tej pieśni. Na Złot przybyło 7097 sokołów z gniazd galicyjskich, z zaboru pruskiego i rosyjskiego,

z Ameryki, Francji i z innych gniazd z państw europejskich. Około 90 tys. osób wzięło udział w uroczystościach grunwaldzkich i przeszło w pochodzie na zakończenie zlotu.

Kraków, 1910 – Ćwiczenia z karabinami

Przed wyjazdem na Zjazd, sokoli z Brzozowa, Leska i Zagórza przeprowadzili próbę generalną w Parku Mickiewicza w Sanoku.

Sanocki „Sokół” wysłał na zlot 40 ćwiczących, natomiast w pochodzie maszerowało 80 sanockich druhów, którzy długo wspominali udział w tej wielkiej uroczystości.

2022-03-04 – Pomnik Grunwaldzki ufundowany przez Mistrza Jana Ignacego Paderewskiego – odsłonięty i poświęcony 14.07.1910 r. w czasie V. Zlotu Sokolstwa Polskiego w Krakowie, w 500. rocznicę bitwy pod Grunwaldem.

Zdjęcie: Mateusz Kielar

Rota

Nie rzucim ziemi, skąd nasz ród,
Nie damy pogrześć mowy!
Polski my naród, polski lud,
Królewski szczep Piastowy,
Nie damy, by nas zniemczył wróg...
- Tak nam dopomóż Bógi!

Do krwi ostatniej kropli z żył
Bronić będziemy Ducha,
Aż się rozpadnie w proch i pył
Krzyżacka zawierucha.
Twierdzą nam będzie każdy próg...
- Tak nam dopomóż Bógi!

Nie będzie Niemiec pluł nam w twarz
Ni dzieci nam germanił.
Oreńny wstanie hufiec nasz,
Duch będzie nam hetmanił,
Pójdziem, gdy zabrzmi złoty róg...
- Tak nam dopomóż Bógi!

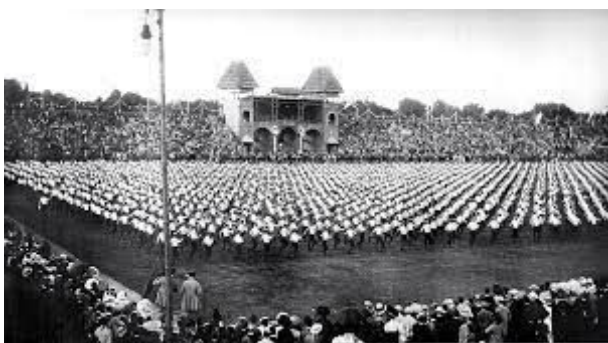
Nie damy miana Polski zgniść
Nie pójdziem żywo w trumnę.
Na Polski imię, na jej cześć
Podnosim czoła dumne,
Odzyska ziemię dziadów wnuk...
- Tak nam dopomóż Bógi!

Maria Konopnicka

1910

2008-05-31 Lwów – Bronisław Kielar składa Hold Marii Konopnickiej

Wg KSIĘGI PAMIĄTKOWEJ ZE ZLOTU SOKOLSTWA POLSKIEGO z trzech zaborów I OBCHODÓW GRUNDWALDZKICH w KRAKOWIE – 1912-1913, do której materiał zebrał i napisał J. Paderewski oraz wydał we Lwowie, czytamy m.in.:

Zgłoszone Delegacje i Deputacje większych miast galicyjskich, wyznaczone na obchód uroczystości Grunwaldzkich do Krakowa:

*Sanok: **Feliks Giela**, burmistrz, **Adam Pytel**, radny, **Wilhelm Szomka**, radny, **Leopold Biega**, radny, **Antoni Borczyk**, radny, **Michał Słuszkiewicz**, radny.*

*3 osoby. — Dep. Miasta Sanoka z inżynierem p. **Beksińskim**.*

*Rady Powiatowej Sanoka: **Dr. Jacek Jabłoński**, c. k. lekarz.*

*Sanok. „Pierwsze galicyjskie Towarzystwo Akc. budowy wagonów i maszyn w Sanoku” wysłało 50 (bursaków) młodzieży robotniczej, kształcącej się kosztem tejże fabryki na uroczystości do Krakowa pod przewodnictwem **Dr. Maciejowskiego**.*

*Związek Polskich Gimnastyków we Lwowie: Prezes Związku Dr. Xaw. Fischer, p. **Stanisław Biega**, Władysław Turski, prezes „Sokoła” krakowskiego, Dr. Stanisław Rowiński, wydziałowy Tow. sokol. Krakowskiego.*

PRZYGOTOWANIA – Grunwaldzki Zlot Sokoli.

Zlot sokoli w Krakowie trwa dni cztery. Jako dni zlotowe uważa się 15, 16, 17 i 18 lipca. W tych dniach wolno jest używać stroju sokolego; wyjeżdżający z Krakowa w dniu 18 lipca w nocy, mogą odbyć podróż powrotną jeszcze w stroju. Kto zatem przyjeżdża do Krakowa przed 15 lipca, a wyjeżdża 18 lipca, winien jest mieć z sobą zwykle ubranie. Druhów prezesów, uprasza się o dopilnowanie, aby druhowie jadący na zlot byli obeznani dokładnie z obowiązującymi regulaminami, aby każde gniazdo miało gospodarza i aby osobiście dopilnowali, iżby wszędzie panował wzorowy ład, karność i punktualność.

Przewodnictwo powierzyło główny dozór nad sprawami porządkowymi sekretarzowi Związku, druhowi Stanisławowi Biedze, nad sprawami gospodarczymu zastępcy gospodarza związkowego druhowi Filibertowi Czaykowskiemu, nad sprawami kasowymi druhowi Wiktorowi Osiadaczowi. Ci druhowie mają zorganizować w Krakowie odpowiednią pomoc.

W pochodzie uroczystym weźmie udział do 7000 „Sokołów”, w ćwiczeniach wolnych z górą 4000, w ćwiczeniach kobiet 800. Związek musi zakwaterować przeszło 8000 osób, a przeszło 6000 osób wyżywić, czego dokona we własnym zakresie za pomocą konserw, umyślnie w tym celu robionych, pod ścisłym nadzorem lekarskim.

W dniach 14, 15 i 18 lipca odbędą się zawody w kilkunastu rodzajach ćwiczeń uprawianych w sokolstwie. W sokolstwie pracuje się poważnie i wszechstronnie. Wszystkie te szczegóły odnoszą się do sokolów polskich. Chorwaci, Czesi i Słowianie; wezmą udział przez całe zastępy w ćwiczeniach osobnych.

Zainteresowanie się zlotem urosło w ostatniej chwili ogromnie. Pobyt na bilety, wielki. Zachodzi potrzeba budowania dalszych trybun.

Szczegółowy program. Dnia 6 lipca b. r. o godz. 12 w południe odbyło się pod przewodnictwem prezydenta miasta dra Lea posiedzenie podkomitetu obchodu Grunwaldzkiego, na którym uchwalono szczegółowy program uroczystości.

Pochód. 1) Część bandery! włościańskiej. 2) Młodzież gimnazjalna. 3) Straż pożarna. 4) Sokół konny. 5) Sokół pieszy. 6) Sokolice. 7) Banderya włościańska (reszta). 8) Grupy etnograficzne. 9) Deputacje krajowe polskie. 10) Deputacje zakrajowe obce. 11) Młodzież gimnazjalna. 12) Cechy. 13) Towarzystwa krakowskie. 14) Rady powiatowe. 15) Rady miejskie. 16) Wydział krajowy. 17) Publiczność. 18) Miejska straż akcyzowa.

Służba ratunkowa w czasie uroczystości grunwaldzkich. Jak się informujemy, słuchacze medycyny na krakowskim uniwersytecie, będący członkami krakowskiego Towarzystwa ratunkowego, zwrócili się do komitetu grunwaldzkiego z zapytaniem, czy nie należałoby zorganizować na czas uroczystości na szerszą skalę lekarskiej służby ratunkowej, celem szybkiego niesienia pomocy w ewentualnych wypadkach załabnięć, jakie zająć mogą podczas uroczystości.

Ówczesny Sanok był małym, biednym miasteczkiem, siedzibą powiatu sanockiego o bardzo ciekawej różnorodności etnicznej, co podaje:

SKOROWIDZ POWIATU SANOCKIEGO Wydany na podstawie dat zebranych w roku 1911 w Sanoku NAKŁADEM JÓZEFA BARZYŃSKIEGO, c. k. sekretarza powiatowego w Sanoku, DRUKIEM FRANCISZKA PATAŁY – 1911

Powiat polityczny sanocki obejmuje:

- 131 gmin pol., (127 gmin katastralnych),
- 3 c. k. sądy powiatowe,
- 3 c. k. urzędy podatkowe,
- 10 posterunków c. k. żandarmeryi,
- 23 parafii rzymsko-katolickich,
- 48 parafii grecko-katolickich,
- 5 gmin wyznaniowych izraelickich,
- 95 szkół ludowych, nadto 6 szkół nieotwartych dla braku budynku,
- 93 samoistnych okręgów polowania,
- 124 spółek łowieckich.

Według konskrypcji z 31/XII. 1910. powiat liczy:

- 108.078 (w tem 708 wojska) ludności obecnej,
- 10.717 czasowo nieobecnej.

Z obecnych:

- 42.727 rzym.-kat. (w tem 387 wojska),
- 54.664 grecko-kat. (w tem 280 wojska),
- 11.249 izraelitów (w tem 26 wojska),
- 38 innego wyznania (w tem 15 wojskowych),

z tych z językiem potocznym:

- polskim 49.194 (w tem 347 wojska),
- ruskim 59.033 (w tem 268 wojska),
- niemieckim 173 (w tem 70 wojska),
- z obcymi językami 43 (w tem 21 wojska),
- 235 obcokrajowców.

3. Okręgi sądowe i podatkowe.

L. p.	G m i n a	L. p.	G m i n a	L. p.	G m i n a
1. B U K O W S K O					
1.	Bełchówka	15.	Mokre	29.	Rzepedź
2.	Bukowsko miasto	16.	Morochów	30.	Surowica
3.	Bukowsko wieś	17.	Moszczaniec	31.	Szczawne
4.	Czystohorb	18.	Nadolany	32.	Tokarnia
5.	Darów	19.	Nagórzany	33.	Turzańsk
6.	Dolżyca	20.	Niebieszczały	34.	Wisłok wielki
7.	Dusztatyn	21.	Nowotaniec	35.	Wola Piotrowa
8.	Jasiel	22.	Oslawica	36.	Wola sękowa
9.	Jawornik	23.	Płonna	37.	Wolica
10.	Kamienna	24.	Preluki	38.	Wysoczany
11.	Karlików	25.	Przybyszów	39.	Zawadka morchowska
12.	Komańcza	26.	Puławy	40.	Zboiska
13.	Kulaszne	27.	Radoszyce		
14.	Mików	28.	Ratnawica		
2. R Y M A N Ó W					
1.	Bałucianka	13.	Ladzin	25.	Szklary
2.	Besko	14.	Lipowiec	26.	Tarnawka
3.	Bzianka	15.	Milcza	27.	Wisłoczek
4.	Czeremcha	16.	Mymoń	28.	Wola niżna
5.	Daliowa	17.	Polany surowiczne	29.	Wola wyżna
6.	Deszno	18.	Posada dolna	30.	Woluszowa
7.	Głębokie	19.	Posada górna	31.	Wróblík szlachecki
8.	Jaśliska	20.	Posada jaśliska	32.	Wulka
9.	Kamionka	21.	Rudawka jaśliska	33.	Zawadka rymanowska
10.	Klinkówka	22.	Rudawka rymanowska	34.	Zawoje
11.	Królik polski	23.	Rymanów		
12.	Królik wołoski	24.	Sieniawa		
3. S A N O K					
1.	Bażanówka	20.	Łodzina	39.	Sanok
2.	Bykowiec	21.	Markowce	40.	Siemuszowa
3.	Czerzeź	22.	Międzybrodzie	41.	Srogów dolny
4.	Dąbrówka polska	23.	Mrzygłód	42.	Srogów górny
5.	Dąbrówka ruska	24.	Nowosielce	43.	Strachocina
6.	Dębna	25.	Odrzechowa	44.	Stróże małe
7.	Długie	26.	Olchowce	45.	Stróże wielkie
8.	Dobra rustykalna	27.	Pakoszówka	46.	Trepcza
9.	Dobra szlachecka	28.	Pielnia	47.	Tyrawa solna
10.	Dolina	29.	Pisarowce	48.	Tyrawa wołoska
11.	Dudyńce	30.	Płowce	49.	Wielopole
12.	Falejówka	31.	Pobiedno	50.	Wola Krecowska
13.	Hłomcza	32.	Posada jaćmierska	51.	Wujskie
14.	Hołuczków	33.	Posada olchowska	52.	Zablotce
15.	Jaćmierz	34.	Posada zarszyńska	53.	Zagórz
16.	Jędruszkowce	35.	Prusiek	54.	Zahutyń
17.	Kostrarowce	36.	Raczkowa	55.	Załuż
18.	Lalin	37.	Rakowa	56.	Zarszyn
19.	Liszna	38.	Sanoczek	57.	Zasław

„Tygodnik Ziemi Sanockiej” w nr 12 i 13 z 1911 r. informował, że:

19 marca został uruchomiony w sali „Sokoła” stały teatr elektryczny. Prąd wytwarzał zainstalowany agregat. Jedną z informacji w „Tygodniku Ziemi Sanockiej” brzmiała:

„... Nowy kinoteatr został wczoraj w sali „Sokoła” otwarty, i jak widać z ukończonych instalacji jest przedsięwzięciem najnowszego stylu, które prócz przyjemności miało także na baczeniu wszelką wygodę publiczności. Sala jest elektrycznie oświetlona a miejsca tak ustawione, że w razie jakiego wypadku, można ją bez ścisku prędko opróżnić, co zaś najważniejsza, wydano ściśle zarządzenie, że wszystkie kapelusze damskie, a więc owe olbrzymie wiechy, balie, miednice, stogi mierzwy, kwiatów i siana, mają być podczas przedstawienia zdejmowane. Każdorazowy program podajemy na ostatniej stronie pisma”.

Istniejący kinematograf więcej jednak przeszkadzał wszelkiej pracy w „Sokole”, a mniej przynosił spodziewanych korzyści.

Teatr elektryczny w Sanoku. O ile nam wiadomo za kilka dni odbędzie się w obszernej sali tut. Sokoła I przedstawienie kinoteatru. Już widać na podwórku w Sokole wystawiony pawilon, w którym monterzy ustawiają maszyny i motory. Maszyny te sprowadzono z pierwszej fabryki motorów Benza w Wiedniu. Kinoteatr posiada najnowszy model aparatu projekcyjnego z r. 1911. słynnej światowej firmy Pathe-Frères w Paryżu. Instalacja światła elektrycznego jest w toku, — przyrządy i aparaty będą najnowsze i najlepszej jakości. Filmy dostarczyć ma również największa światowa firma Pathe'go w Paryżu. Dyrekcyja teatru informuje nas, że dla młodzieży szkolnej będą specjalne obrazy treści naukowej.

Przedstawienia odbywać się mają stale w soboty i niedziele każdego tygodnia od godziny 4—10 wieczorem bez przerwy, aby wszystkim dać możliwość oglądnięcia tych najśliczniejszych żywych fotografii. Ceny miejsc będą najprzystępniejsze — dla młodzieży szkolnej znacznie niższe.

Nowej, a tak wielce pożytecznej instytucji — życzymy powodzenia!

Stały Teatr elektryczny w Sanoku.

Przedstawienia odbędą się **W SALI SOKOŁA**

dnia 20, 21 i 22. lutego 1914.

o godzinie 3^{1/2}, 6 i 8^{1/4}. wieczorem.

Wielkie przedstawienie:

„IN HOC SIGNO VINCES.”

O S O B Y:

Cesarz Konstantyn	p. Garzes
Cesarz Maximian	p. Lombardi
Cesarz Maxentius	p. Bonino
Fausta, małżonka Konstantyna,- córka Maximiana	pna Costamagna
Konstancya, siostra Konstantyna	pna Jakobini
Licyniusz, cesarz Illyrii	p. Durelli
Św. Maternus	p. Mariani.

Aby umożliwić P. T. Publiczności oglądanie tego pięknego obrazu mimo wielkich kosztów ustanawia się ceny wstępu wyjątkowo niskie: I. miejsca po 1 K. 20 h., II. miejsca po 80 h., III. miejsca po 60 h. Dla młodzieży szkolnej na wszystkie przedstawienia tylko po 30 hal.

DYREKCJA

Teatru elektrycznego w Sanoku.

Akt I.

1. Licyniusz przybył z Illyrii do Medyolanu, celem złożenia hołdu cesarzowi Maximianowi. Widok Licyniusza wzbudza w Faustynie, małżonce Konstantyna, grzeszne namiętności.
2. Licyniusz kocha skrycie Konstancję.
3. Wjazd cesarza Maximiana do Medyolanu zostaje obwieszony
4. Maximian ujrawszy Konstancję, postanawia z nią się ożenić, a Konstancję poślubić. Tym sposobem zamierza zjednać sobie zięcia swego Konstantyna, a Fausta ma mu być pomocna w dopięciu tych zamiarów.
5. Idąc za głosem przecucia pozwala Konstacya św. Maternusowi pouczać się w nowej wierze.
6. Uczta na cześć Maximiana w pałacu Faustyny.
7. „Dlaczego nie ma Konstancyi pomiędzy nami?”

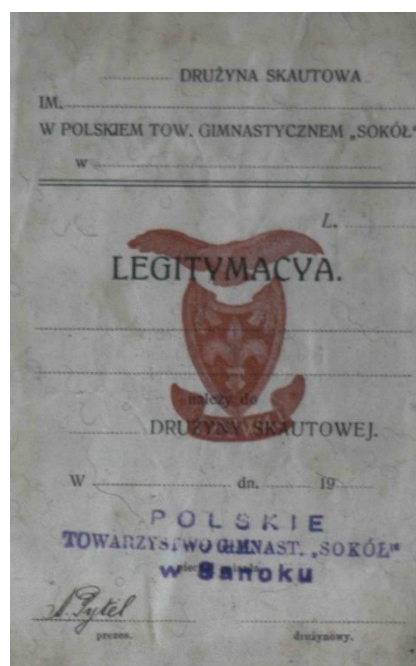
1911-02-26 – przewodnictwo Związku Sokolego we Lwowie **podjęło decyzję o wprowadzeniu skautingu w całym ruchu sokolskim na terenie Galicji** oraz organizowaniu pod kierownictwem naczelnika **Kazimierza Wyrzykowskiego** skautowych kursów instruktorskich, w tym kursu w Brzuchowicach w pierwszej połowie **1911** r. Na nich właśnie **Andrzej Małkowski** omawiał treść tłumaczonej przez siebie książki Baden Powella.

1911-05-21 – władze sokole wspólnie z „zarzewiakami” powołały przy Związku Sokolim **Naczelną Komendę Skautową**, której szefem został Kazimierz Wyrzykowski, zaś jej członkami: Olga Drahonowska, Jerzy Grodyński,

1911-05-22 – **Andrzej Małkowski** wydał rozkaz powołujący pierwsze trzy drużyny skautowe, dwie męskie i jedną żeńską. **Właśnie dzień powołania tych drużyn został uznany za datę narodzin polskiego skautingu czyli harcerstwa.** Głosząc idee skautingu w Galicji, Andrzej Małkowski odwiedził również Sanok, gdzie **w Domu Sokoła w dniu 11.11.1911 r. wygłosił wykład.**

Sanocki „Sokół” położył również duże zasługi na polu organizacji skautingu i opieki nad nim. Sokola Drużyna Skautowa powstała w 1911 r. Na posiedzeniu Wydziału 15.11.1911 r. wybrano komitet sokoli, który miał się zaopiekować Sokolą Drużyną Skautową.

Utworzono I Drużynę Skautową im. Hetmana Stanisława Żółkiewskiego i II Drużynę Skautową Żeńską im. Zofii Chrzanowskiej. Funkcje drużynowych pełnili kolejno: Jan Bratro, a następnie Piotr Niedojdało. Plutonem dowodził Tadeusz Piech, a jednym z zastępów Janusz Dukiet. Sanocki „Sokół” zorganizował w 1912 r. kolonię skautową, która okazała się praktyczną szkołą skautowego i żołnierskiego życia obozowego. Z końcem 1913 r. drużyna ta liczyła 55 członków.

Decyzję o powołaniu Stałych Drużyn Sokolich (SDS później PDS), **podjęto we Lwowie w dniu 10 grudnia 1912** r. SDS były integralnym elementem w strukturze organizacyjnej „Sokoła”, a których funkcjonowanie oparto na regulaminie uchwalonym również 10.12.1912 r. uzupełnionym o „Instrukcję do organizacji stałych drużyn sokolich”.

Gniazda zakupiły karabiny, organizowano kursy zbrojmistrzów, ćwiczenia musztry, zajęcia polowe, wprowadzono obowiązkowe strzelanie do tarczy oraz ćwiczenia nocne.

Inicjatorem i najbardziej zaangażowanym w akcję wojskową był Józef Haller, który przeszedł na emeryturę w 1912 r., co pozwoliło mu na aktywną działalność w Galicji wśród sokołów i skautów.

Przyjęto zasadę, że gimnastyka wychowawcza miała poprzedzać gimnastykę wojskową, a podstawą wykształcenia była:

- nauka musztry wojskowej,
- strzelanie ćwiczebne z broni małokalibrowej,
- topografia i budowa broni.

Drużyna Sokoła miała się składać z:

3 plutonów, każdy z nich z 3 zastępów, a zastęp z 9-13 druhów.

W skład plutonu wchodził: komendant, zastępca komendanta, trzech pionierzy oraz trzech sanitariusze.

Specjalnie dla pokazu ćwiczeń wojskowych w 1912 r. zorganizowano Zlot Dzielnicowy w Sanoku. W ćwiczeniach brało udział 46 druhów z Rymanowa, Brzozowa, Zagórza, Leska, Pisarowiec, 62 z Sanoka, 60 skautów z sanockiej sokolej drużyny skautowej.

W ćwiczeniach uczestniczył kpt. w st. s. Józef Haller, który był w Sanoku za sprawą dh. dr. Stanisława Biegi, z którym utrzymywał bliskie kontakty. Haller był inspektorem Towarzystwa Kółek Rolniczych oraz członkiem Towarzystwa Gospodarczego, prowadził liczne kursy i zainicjował taką działalność spółdzielczą właśnie w Sanoku w 1912 r.

Syn Stanisława Biegi Bolesław (1896–1976, dyplomata) wspomina (dyktowane na taśmie w latach 1973-1975 w Chicago): *Chodzili do starej, znanej restauracji, położonej za Rynkiem Łukowskim, mieli tam swój stały stolik i byli tam stałymi klientami. Prowadzono tam rozmowy na najróżniejsze tematy związane z organizacją. Ojciec, od czasu do czasu zabierał mnie tam. Miałem więc możliwość przysłuchiwania się tym rozmowom (...). Tam poznałem kapitana w stanie spoczynku (...) Józefa Hallera. Był to człowiek młody, energiczny (...) współpracował z Przewodnictwem „Sokoła”, i mając wojskowe fachowe przygotowanie kierował wyszkoleniem instruktorów (...). Też go widywałem kilka razy u nas w domu, gdzie przychodził na rozmaite rozmowy i narady z moim ojcem (...).*

Przed wybuchem I wojny światowej powstało w Galicji około 150 Polowych Drużyn Sokolich, skupiających ponad 7 tys. członków, którzy uczestniczyli w manewrach przeprowadzonych 18.10.1913 r.

W Sanoku z inicjatywy Naczelnika Mariana Szajny, w 1913 r. zwerbowano jako pierwszych 22 ochotników do mających się utworzyć Stałych Drużyn Sokolich.

Stałe Drużyny utworzone zostały również w Baligródzie, Bukowsku, Brzozowie, Lesku, Rymanowie i Tyrawie Wołoskiej. Liczba członków organizacji wzrosła gwałtownie od chwili, gdy w program ćwiczeń wcielono ćwiczenia typu wojskowego.

Stała Drużyna Sokola miała liczyć: 1 komendanta, 5 podoficerów, 90 szeregowców i 1 lekarza.

Stroje polowe posiadało 60 druhów. Odbyto w terenie kilkanaście mniejszych i kilka większych ćwiczeń w tym dwa nocne. Strzelanie ostrymi nabojami odbywało się 4 razy, tak, że każdy z druhów miał sposobność strzelać. Co niedzielę odbywały się ćwiczenia w strzelaniu pokojowym.

Po każdym ćwiczeniach gimnastycznych odbywały się ćwiczenia musztry wojskowej lub wykłady teoretyczne, które prowadził **druh komendant kpt. Franciszek Stok**.

Druhowie nabyli przez ten czas wiele wiadomości, świadczą o tym trafne odpowiedzi w czasie wykładów, nawet takich druhów, którzy zupełnie takich ćwiczeń nie znali.

Komendę SDS tworzyli druhowie: prezes dr Emil Gawel, Marian Szajna jako naczelnik i kpt. Franciszek Stok jako komendant drużyny z przydzielonym zakresem działania, instruktorami szkolenia wojskowego zostali Bronisław Proszałowicz i Jan Oklejewicz.

Pierwsze ślubowanie na sztandar sokoli w dniu 29 czerwca 1913 r. złożyło kilkudziesięciu druhów Stałej Drużyny Sokolej w Sanoku (SDS później PDS).

Naczelnik Marian Szajna zwracał się do Druhów w następujący sposób:

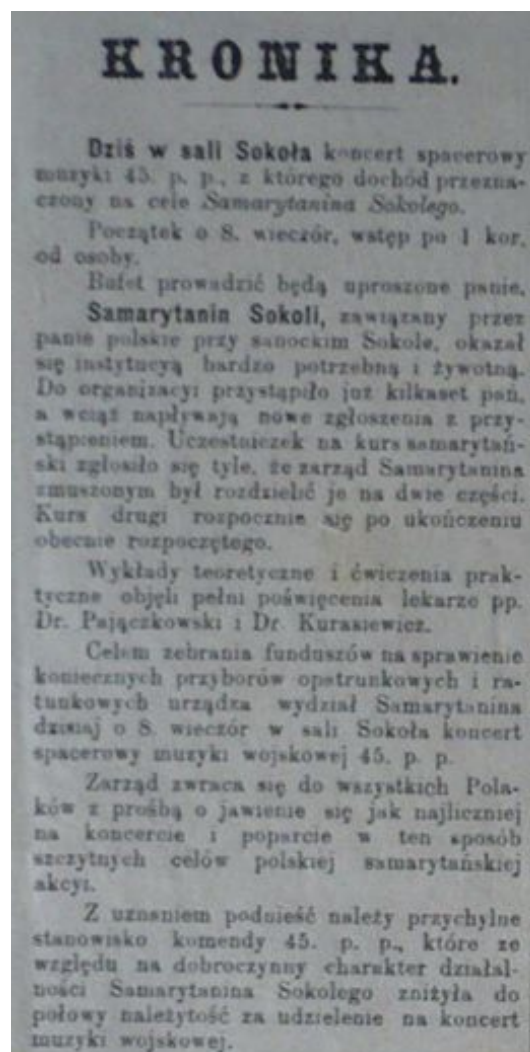
stawajcie z nami do pracy – rozwijajmy siły – hartujmy ciało i ducha nie wtedy, gdy czasowy zapal nas ogarnie, lecz wytrwale i statecznie, bo nie wiemy, kiedy nadejdzie chwila, gdy nas Ojczyzna wezwie na służbę.

W jesieni ponowiono apel o wstępowanie ochotników do tej drużyny. Wstąpiło do niej kilku uczniów gimnazjalnych, urzędników oraz członków Katolickiego Związku Młodzieży Rękodzielniczej i Przemysłowej.

w 1914 r. głównymi zajęciami sanockiego „Sokoła” były przygotowania i ćwiczenia Stałej Drużyny Sokolej i Samarytanek, zgodnie z planami Głównej Komendy Drużyn Polskich, Związku Towarzystw Sokolich we Lwowie. Były to prawie wyłącznie ćwiczenia wojskowe, którymi kierował dh. kpt. Franciszek Stok.

Ćwiczenia polowe prowadzone były również wraz z innymi Towarzystwami niepodległościowymi, a w szczególności z Drużynami Bartoszewskimi i przejętymi na wyraźne polecenie władz centralnych drużyn skautowych od Polskiej Drużyny Strzeleckiej.

24 lipca 1914 r. miało miejsce ostatnie posiedzenie pełnego Wydziału, który uchwalił odnowienie sali w gmachu „Sokoła”. Postanowiono również

1913-03-09 Tygodnik Ziemi Sanockiej

wówczas, aby podjąć przygotowania do obchodu 25-lecia istnienia „Sokoła” w Sanoku. Wszystkie te plany zostały jednak ostatecznie przekreślone przez wybuch I wojny światowej.

Wobec grożącej inwazji rosyjskiej na Galicję postarano się zabezpieczyć budynek i majątek Towarzystwa. Ukryto akta i sztandar sokoli,

a do pilnowania budynku wyznaczono zaufanego człowieka, którego nazwiska nie znamy.

Oddział konny Sokolów lwowskich w liczbie 30 jeźdźców, podczas obchodu Konstytucji 3-go Maja we Lwowie w r. 1914.

1914-05-03 – Oddział konny Sokolów lwowskich, tuż przed wybuchem I wojny światowej.

1914 – Przegląd Sokoli Nr 8, 9, str. 2

W LEGIONY!

Pierwsza część misji Sokolstwa już się wypełniła — a choć nie likwiduje ono swojej działalności — to jednak Sokole Drużyny Polowe przestają istnieć — bo wchodzi w skład Legionów. Idea sokola zmieniła się w czyn.

Na razie cel nasz święty — jako organizacja — osiągnęliśmy. Mieliśmy dostawić społeczeństwu żołnierza i fote choć ustawowy obowiązek wojskowy przerzedził nasze szeregi — odstawiśmy go i odstawiamy z ufnością, że to hasło sokolej drużyny, które weń wpoiliśmy, poniesie w dal jako legionista, i że życie swe, jeśli trzeba — złoży na ołtarzu Ojczyzny i wywalczy dla niej upragnioną wolność i swobodę.

I oto staje Sokół - żołnierz polski do walki z Moskałem, do tej świętej wojny, o której marzył w snach dzieciństwa, której gorączkowe wizje wyczarowali mu wieszczę narodu — o której słyszał nieraz od czynnych jeszcze działaczy, starców z r. 1863.

Wielki to dzień! Dzień święty!
Idziesz polski Sokole w bój — idziesz mężny i ofiarny. Cała Polska raduje się, błogosławi cię i błogosławić będzie, ale pomnij, żeś Polak, żeś Sokół, że masz wysoko nieść twój sztandar i to imię sokole, które przez 40 lat skupiało się w ciągłym wysiłku do najszlachetniejszych usiłowań. Bądź prawym rycerzem, jak twój ojciec i dziady, bądź czystym w duszy swej i płomiennym, jak dusze dawnych bohaterów.

A choć błyszcząca i czarowna nazwa legionisty okryje twój szary mundur, pomnij, żeś wyszedł z pośród rzeszy sokolej, co choć szara i skromna — dumnie w jasne leciała słońce.

Zaden cień niechaj nie splami serdeczny druhu twoich orlich skrzydeł — a gdy powrócisz zwycięski, to wróc jako chluba Ojczyzny i duma tego, co cię wydało Sokolstwa.

Żegnajcie Wy, coście w nas byli najprzedniejsi, jak wdzięczny kwiat, jak w niebo sięgająca strzała. Sokolstwo po wieczne czasy uczci w was swych rycerzy i bohaterów.

Żegnajcie żołnierze polscy, żegnajcie nam Sokoli. Wszystko dla Ojczyzny!

Czołem Wam
Redakcja.

1914 – Przegląd Sokoli Nr 8, 9, str. 4

Wyposażenie Polowe.

Nasza do niedawna jeszcze samodzielnie działająca Komenda okręgowa S. D. S. wydała następujące wskazówki co do wyposażenia ochotników zdążających na plac boju:

Mundur zupełny: rynsztunek, uzbrojenie z amunicją, żywność.

Mundur: kapelusze z podpinką, bluza, spodnie, kamasze (lub długie spodnie spięte u dołu), trzewiki sznurowane, pas, koszula sokola.

Rynsztunek: tornister, ładownica wielka, dwie małe ładownice, worek na chleb, manierka, łopatką (co drugi), kociołek (co drugi), płótno namiotowe i kołki.

Uzbrojenie: karabin, bagnet, 120 naboji (40 w ładownicach, 80 w ładownicy wielkiej, nadto 30 w worku na chleb, lub w kieszeniach).

Żywność: 2 kg. chleba, 1,5 kg. sucharów, konserwy kawy 2 porcje, 1 puszka konserwy mięsnej, sól 50 gramów, jarzyny suszone, (czekolada), tytoń.

Zawartość — wypakowanie tornistra:

Bielizna: (1 para skarpetek — onucek), 1 koszula, 3 chustki do nosa, przybory do mycia (ręcznik, mydło, grzebień, szczoteczka do zębów, proszek, przybory do golenia) w woreczku płóciennym.

Przybory do czyszczenia: (w woreczku) szczotka do sukna, szczotki do butów i pasta.

Przybory drobne: (przybory do szycia, igły, nici, guziki i t. d., łój salicylowy, zapasowe sznurowadła).

Przybory do czyszczenia broni: sznur lub wycior, konopie lub płótno, wazelina — nadto jedno płótno namiotowe i zapasowe wygodne trzewiki pod pokrywą tornistra — łopatką wzgl. kociołek przytroczony na zewnątrz — płaszcz zwinięty.

Zawartość worka: żywność, tytoń, łyżka, nóż, widelec i manierka.

Wydział „Sokoła” w pierwszych miesiącach wojny rozproszył się.

Dh wiceprezes dr Emil Gawel powołany został do wojska austriackiego, a po upadku twierdzy w Przemyślu dostał się do niewoli, z której już nie wrócił.

Naczelnik „Sokoła” dh Marian Szajna, komendant Stałych Drużyn Sokolich kpt. Franciszek Stok i dh Zygmunt Tomaszewski również byli powołani do armii austriackiej zaraz w pierwszych dniach mobilizacji. Franciszek Stok ciężko ranny w jednej z bitew z Rosjanami w Karpatach z trudem wrócił do zdrowia. Reszta członków Wydziału przebywała na emigracji.

W momencie wybuchu wojny przystąpiono do tworzenia dwóch legionów – zachodniego w Krakowie i wschodniego we Lwowie. Zdominowany przez Sokolów Legion Wschodni został rozwiązany przez Austriaków, gdyż Sokoli odmówili złożenia przysięgi na wierność zaborcy. Uznali oni, że są gotowi przelewać krew jedynie jako Wojsko Polskie, z gwarancją wymiernych korzyści dla narodu polskiego. Gdy powstał legion zachodni część Sokolów przystąpiła jednak do niego stanowiąc trzon II „karpackiej”, „żelaznej” Brygady, a symbolem ich męstwa stała się szarża pod Rokitną. Sokoli wzięli też udział w tworzeniu Legionu Puławskiego, który miał walczyć u boku Rosji przeciw Niemcom. Ostatecznie z uwagi na patriotyczne nastroje w jednostce, dowództwo rosyjskie zdecydowało o jego likwidacji. Z kolei ochotnicy ze związków sokolich z Ameryk i Europy Zachodniej stali się kręgosłupem Armii Polskiej we Francji tzw. Błękitnej Armii.

Prezes Adam Pytel w 1914 r. wraz z bliskimi przebywał w Wiedniu. Po powrocie do Sanoka Pytel wraz z Sokolimi, ludnością Sanoka i okolicznych miejscowości udzielali wsparcia przybyłemu pieszo ze Lwowa Legionowi Wschodniemu pod dowództwem Józefa Hallera. Legion obozował w Sanoku i okolicy przez dwa tygodnie od 5 do 19 września 1914 r. Wielu z sanockiej młodzieży sokolej zgłosiło wtedy swój akces do wojska, powiększając jego szeregi. Legion Wschodni wyjechał z Sanoka 19 września 1914 r., a siedem dni później Rosjanie zajęli miasto bez walki.

Dom Sokola w czasie inwazji rosyjskiej (26.09.1914–8.10.1914 i 6.11.1914–7.05.1915) używany był na cele wojskowe.

Rosjanie używali sali gimnastycznej na nabożeństwa prawosławne, a pozostałą część budynku na własne cele. Po Rosjanach gmach zajęły wojskowe władze austriackie, które przeznaczały salę na zebrania oficerskie, inną część budynku na kuchnię dla oficerów, zabawy itp.

1913-01-12 – Tygodnik Ziemi Sanockiej
1863-01-22 – Wybuch powstania
styczniowego w Królestwie Polskim
ŚWIĘTO NARODOWE

Święto Narodowe w dniu 22. stycznia b. r. powinno wypaść w Sanoku pod każdym względem imponująco.

Polskie Towarzystwo gimnastyczne „Sokol”, które ujęło w swe ręce urządzenie obchodu, zaprasza do wzięcia udziału wszystkie polskie Towarzystwa w Sanoku.

Program obchodu ustalony w ogólnych zarysach przedstawia się następująco:

Kano pobudka muzyki ochotniczej Strazy ogniowej zwiastująca dzień święty. O godzinie 11. przed południem uroczyste nabożeństwo żałobne z kazaniem okolicznościowym w kościele parafialnym, poczem pochód przez ulice miasta pod pomnik Kościuszki, gdzie przedstawiciele sokołstwa i ludu wygłoszą przemówienia.

Po południu w salach gimn. w Pałacu olchowickiej i w Sanoku Dzielnica II. popularne wykłady o Powstaniu z r. 1863. Wieczór w sali Sokola uroczysta akademja.

Blizsze szczegoly przyniosą nadsze

Dowiadujemy się, że Magistrat miasta ma wydać do mieszkańców miasta odezwę, by w dniu 22. stycznia b. r. jako w dniu Święta Narodowego ozdobili domy i mieszkania, oraz by urządzili ogólną iluminację karikową.

Sądziemy, że zbyt czynną jest wazelka zachęta do wykonania życzeń Magistratu, bo chyba nie znajdzie się ani jeden mieszkaniec Sanoka, któryby nie chciał uczcić pamięci bohaterów ostatniej walki o wolność Polski.

W lipcu 1915 r. wrócił z uchodźstwa dh Adam Pytel, który wystąpił do komendy wojskowej z wnioskiem o opuszczenie gmachu. Napotkał na poważne trudności, ale będąc kierownikiem sanockiego gimnazjum, został wezwany przez galicyjską Radę Szkolną Krajową do szybkiego otwarcia gimnazjum. Ponownie zwrócił się do komendy wojskowej z prośbą o opuszczenie budynku „Sokoła” potrzebnego na ćwiczenia gimnastyczne dla uczniów. Skorzystał w tym wypadku z okólnika wydanego przez Austriackie Ministerstwo Oświaty w porozumieniu z Ministerstwem Wojny, kładącego szczególny nacisk na ćwiczenia gimnastyczne w wychowaniu młodzieży, a polegające głównie na ćwiczeniach wojskowych starszej młodzieży. Po wielu pertraktacjach budynek odzyskano dopiero w listopadzie 1915 r. Wojskowe władze austriackie ponawiały jeszcze próby całościowego lub częściowego zajęcia gmachu. Dh Adam Pytel wyraził zgodę na wyświetlanie filmów, na działalność Czerwonego Krzyża oraz na nabożeństwa religijne żołnierzy i jeńców różnych wyznań.

Już w marcu 1917 r. rozpoczęto organizować ćwiczenia gimnastyczne młodzieży szkolnej, drużyn skautowych męskich i żeńskich. Organizowano obchody narodowe i przedstawienia sceniczne.

W listopadzie 1917 r. odbyła się lustracja gniazda przeprowadzona z ramienia Związku przez dh. Leona Korbickiego.

Warto w tym miejscu przedstawić przynajmniej krótki wycinek historii obecnego „Autosanu” (1914-1918).

Wybuch wojny nastąpił w ważnym dla sanockiej fabryki momencie. Po połączeniu z krakowską Spółką L. Zieleniewskiego zakład jeszcze w 1913 roku rozpoczął planowaną modernizację. Wojna przerwała ten proces.

W dniu 6 października 1914 r. rozpoczęła się okupacja zakładu przez wojska carskie (rosyjskie). Zakład pozbawiony znacznej części załogi nie przedstawiał dla okupanta większej zdolności produkcyjnej. Stał się jednak przedmiotem rekwizycji i grabieży.

Wojska carskie do końca okupacji, tj. do kwietnia 1915 r. wywiozły z Sanoka większość maszyn i urządzeń, gotowe wyroby-cysterny i inne wagony, zapasy szlachetnego drewna oraz inne surowce i materiały.

W opustoszałych halach fabrycznych urządzono warsztaty naprawcze rosyjskiego sprzętu wojennego, składy wojskowe, stajnie dla koni. Produkcja została wstrzymana całkowicie.

Po wycofaniu wojsk carskich dopiero w czerwcu 1915 r. przystąpiono do usuwania szkód wojennych. Część wywiezionych maszyn odnaleziono w warsztatach kolejowych we Lwowie i Stryju, skąd po stwierdzeniu ich tożsamości przewieziono je z powrotem do Sanoka.

We wrześniu 1915 r. rozpoczęto już normalną pracę. Dyrektorem naczelnym został wówczas Józef Chridoba. Zatrudniano w ograniczonym zakresie około 400 robotników, gdzie w 1908 r. zatrudniano 1175.

W latach 1915/1916 sanocki zakład wyprodukował na zlecenie rządu austriackiego 304 wagony, a dla: odbiorców prywatnych – 6 cystern, 10 wagonów tramwajowych, 5 kuchni polowych, 2 kotły parowe.

W roku administracyjnym 1916/1917 dla potrzeb austriackiego Ministerstwa Kolei wyprodukowano w sanockiej wytwórni 560 wagonów dla odbiorców prywatnych, 10 cystern i 11 kotłów parowych.

W rok później wykonano dla rządu austriackiego 347 wagonów, a w 1918 – 125 wagonów.

W tym samym czasie wybudowano 8 pierwszych wagonów towarowych z przeznaczeniem na wagony pancerne dla wojska polskiego.

Dh prezes Adam Pytel (1856-30.10.1928)

Absolwent Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Jagiellońskiego i germanistyki na Uniwersytecie Wiedeńskim.

Nauczyciel w szkołach w Samborze, Krakowie i Sanoku.

**Godność prezesa sanockiego „Sokoła” pełnił w latach:
1906-1911, 1914-1927.**

31 października 1918 r. Adam Pytel z ramienia „Komitetu Samoobrony Narodowej” i jako prezes „Sokoła”

uczestniczył w przejmowaniu władzy z rąk zaborcy.

Kierownik Gimnazjum w latach 1913–1917.

Redaktor „Tygodnika Ziemi Sanockiej”.

Burmistrz Miasta Sanoka 18.09.1924-12.01.1928.

Dh prezes Adam Pytel
(1856–1928)

Członkowie „Sokoła”, z bardzo zasłużonym dla organizacji i dla Sanoka prezesem Adamem Pytlem, wszystkie swoje działania koncentrowali wokół idei nadrzędnej – odzyskania przez Polskę niepodległości.

Adam Pytel ur. 16.10.1856 r. w Żukowicach, zm. 30.10.1928 r. w Sanoku. Godność prezesa sanockiego „Sokoła” pełnił w latach: 1909–1911, 1914–1927.

Za Jego prezesury organizowano i intensywnie szkolono Drużyny Sokole, zwiększano ich sprawność i wyposażenie.

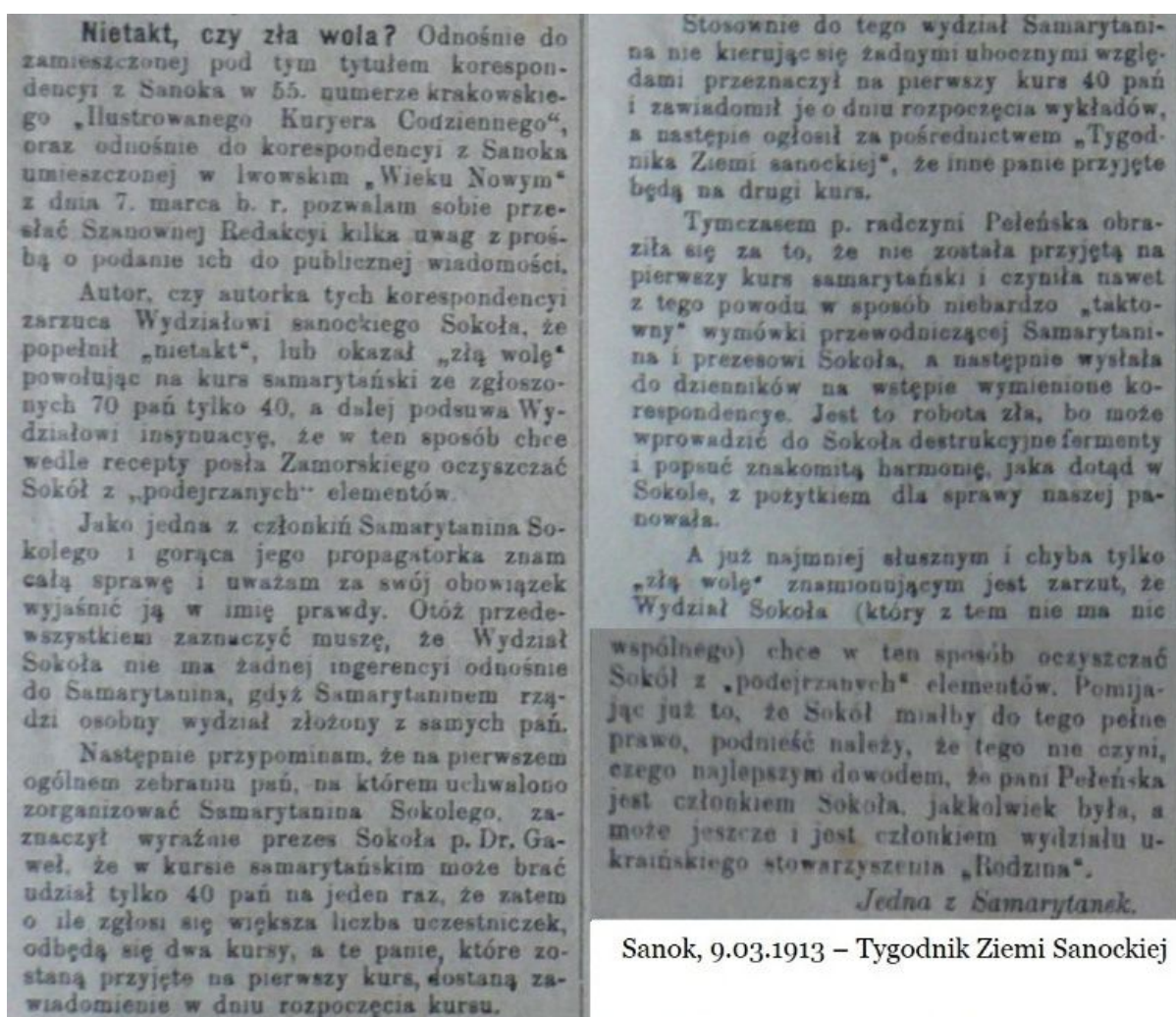
Z inicjatywy Wydziału powstał, „**Samarytanin Sokoli**” – Polskiego Czerwonego Krzyża (22.02.1913) pod przewodnictwem WP. Heleny Ślączkowej, w którym prowadzono kursy dla pań chcących pracować w imię szczytnych idei. Celem Samarytanina Sokolego było niesienie pomocy rannym tak w czasie pokoju, jak i w czasie wojny, a członkowie jego korzystać mają z tych samych praw, z jakich na podstawie konwencji genewskiej-haskiej korzystają członkowie Czerwonego Krzyża.

Staraniem Zarządu Samarytanina odbył się kurs samarytański, w którym wzięło udział 40 uczestniczek ze 100 zgłoszonych. Zgłoszenia następnych chętnych wciąż napływały. Liczebność wzrosła do 170 kobiet.

Kursy pielęgniarские prowadzili: lekarz dr Włodzimierz Pajęczkowski prymariusz szpitala powszechnego i dh dr Józef Kurasiewicz. Uczestniczki kursu wyszkolone zostały teoretycznie i praktycznie na dzielne sanitariuszki.

Wydział złożył gorące podziękowanie dr. Włodzimierzowi Pajęczkowskiemu, który nie będąc członkiem „Sokoła” ofiarował bezinteresownie swój wolny czas i trudy dla dobra sprawy i z wielkim poświęceniem prowadził kurs teoretyczny i ćwiczenia praktyczne w szpitalu. Za gorliwe zajęcie się prowadzeniem „Samarytanina” Wydział złożył również podziękowanie dh. Helenie Ślączkowej.

Samarytanka założyły aptekę polową oraz dwa szpitale polowe. Poszczególne sekcje organizowały zbiórkę pomocy finansowej i rzeczowej na cele zgłaszających się ochotników – legionistów. Otworzyły kuchnię dla ochotników, zorganizowały opiekę nad rodzinami legionistów, opiekę nad legionistami – inwalidami, utworzyły schronisko dla legionistów oraz gospodę dla nich.

Sanok, 9.03.1913 – Tygodnik Ziemi Sanockiej

Liga Kobiet prowadziła kramik, pracownię bielizny oraz kolportaż wydawnictw Naczelnego Komitetu Narodowego (NKN).

W sierpniu 1914 r. doszło do przekształcenia Przewodnictwa Związku w Komendę Główną Sokolą. W skład Wydziału Wojskowego Komendy weszli również przedstawiciele Drużyn Bartoszowych.

W działaniach patriotycznych „Sokół” wspierany był przez Drużyny Bartoszowe, Związek Strzelecki i inne.

Drużyny Bartoszowe wywodziły się ze środowiska lwowskiej młodzieży akademickiej oraz ugrupowań związanych ze Związkiem Młodzieży Polskiej „Zet”. Inicjatorem organizacji był Wawrzyniec Dayczak. Drużyny Bartoszowe reskrytem c. k.

Namiestnictwa we Lwowie zostały zarejestrowane 7 maja 1908 r. Do głównych przyczyn powołania towarzystwa należała chęć niesienia ochrony młodzieży polskiej przed wynarodowieniem się, obrona przed nacjonalizmem ukraińskim oraz nieprzystosowanie programów „Sokoła” do potrzeb wsi. W powiecie sanockim pierwsza Drużyna Bartoszowa założona została w Strachocinie z inicjatywy Józefa Smolenia, a jej statut został zatwierdzony 9 lipca 1911 r. Naczelnikiem został Stanisław Adamiak. Sanocka Drużyna Bartoszowa założona została 3 sierpnia 1911 r., a jej pierwszym naczelnikiem był Tadeusz Wolfenburg. Drużyna organizowała różnego rodzaju imprezy kulturalne, obchody narodowe i patriotyczne. W 1912 r. z inicjatywy Bronisławy Tustanowskiej utworzono Oddział Żeński Drużyn Bartoszowych.

Prezes Adam Pytel wraz z Sokolimi, ludnością Sanoka i okolicznych

miejsowości udzielali wsparcia przybyłemu pieszo ze Lwowa Legionowi Wschodniemu pod dowództwem Józefa Hallera. Legion obozował w Sanoku i okolicy przez dwa tygodnie od 5 do 19 września 1914 r. Wielu z sanockiej młodzieży sokolej zgłosiło wtedy swój akces do wojska, powiększając jego szeregi. Legion Wschodni wyjechał z Sanoka 19 września 1914 r., a siedem dni później Rosjanie zajęli miasto bez walki.

Dom Sokoła w czasie inwazji rosyjskiej (26.09.1914–8.10.1914 i 6.11.1914–7.05.1915) używany był na cele wojskowe.

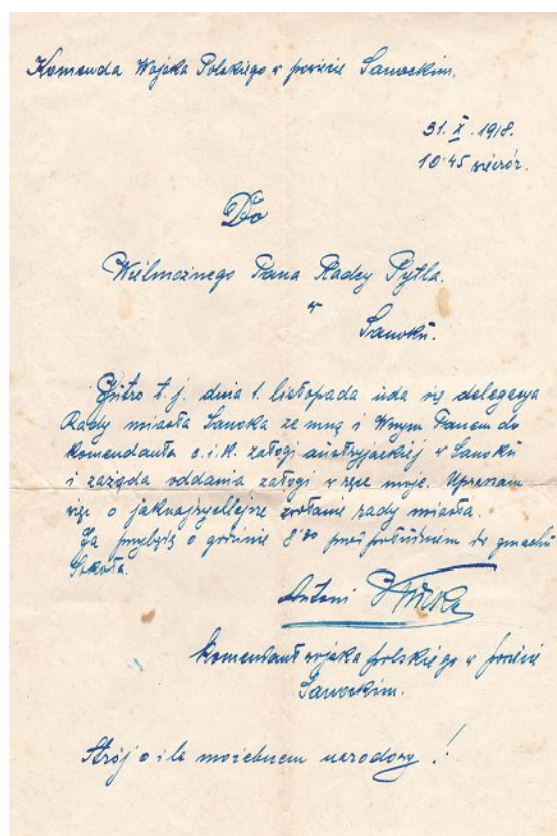
W sali gimnastycznej odprawiano nabożeństwa prawosławne. Po wypchnięciu wojsk rosyjskich z Sanoka przez wojska austriackie budynek „Sokoła” służył wojsku austriackiemu. Dopiero dzięki usilnym staraniom dh. prezesa Adama Pytla w lipcu 1915 r. udało się odzyskać budynek, który tylko od czasu do czasu oddawano do użytku wojska.

1913-06-01 Chorągiew Sanocka Drużyn Bartoszowych. Na zdjęciu widoczni m.in. Bronisław, Bronisława i Irena Tustanowscy

Lata międzywojenne – Trenig Drużyny Strzeleckiej na placu „Sokoła” od strony „Parku”

W dniu 25.11.2016 r. powyższy, bardzo ważny dokument, otrzymałem od prof. Jerzego Hrebendy z Warszawy, wnuka dh. prezesa Adama Pytla. Bronisław Kielar

Komenda Wojska Polskiego w powiecie Sanockim

31.X.1918.
10⁴⁵ wieczór.

Do

Wielmożnego Pana Rady Pytla
w Sanoku

Jutro t. j. dnia 1. listopada uda się delegacja Rady miasta Sanoka ze mną i Wnym Panem do komendanta c. i. k. załogi austriackiej w Sanoku i zażąda oddania załogi w ręce moje. Upraszam więc o jaknajrychlejsze zwołanie rady miasta. Ja przybędę o godzinie 8³⁰ przed południem do gmachu Sokola.

Antoni Kurka
Komendant wojska polskiego w powiecie Sanockim.

Strój o ile możebnem narodowy!

Z ramienia „Komitetu Samoobrony Narodowej” i jako prezes „Sokoła” dh Adam Pytel uczestniczył w przejęciu władzy z rąk austriackiego zaborcy. Był redaktorem „Tygodnika Ziemi Sanockiej”, kierownikiem Gimnazjum (1912–1917), burmistrzem Miasta Sanoka (18.09.1924–12.01.1928), kiedy to miasto zyskało oświetlenie elektryczne.

Ignacy Paderewski znając działalność sanockiego „Sokoła”, napisał do dh. prezesa Adama Pytla następujący list:

Warszawa 22 stycznia 1919 r.

Pytel, przewodniczący Sokola, Sanok

Oby więcej rodziło się w Polsce uczuć takich, jak którymi wzruszyliście mnie Druhowie i Druhinie Sokola sanockiego.

Taka tężyzna moralna idzie od ducha zdrowego – od tej dewizy, która przyświeca Sokolowi polskiemu.

Wy to Druhowie i Druhinie sokolskie jesteście najlepszą cegłą w gmachu narodowym, bo w Waszych zastępach płonął entuzjazm narodowy!

Wyście przygotowali młodzież na trud fizyczny i bohaterstwo.

– Historia zapisze trwałymi zgłoskami dzieje sokolstwa w Polsce.

I. J. Paderewski

30 października 1928 r. cały „Sokół” sanocki pogrzyżył się w żałobie.

Zmarł bowiem jego wielki i zasłużony działacz – druh prezes Adam Pytel (1856-1928). Był samoukiem, pochodził z rodziny chłopskiej mieszkającej w powiecie tarnowskim. Studia na Wydziale Filozoficznym UJ w Krakowie rozpoczął w wieku 20 lat, w 1876 r. Po czwartym semestrze przeniósł się na Uniwersytet Wiedeński, gdzie studiował filologię germańską, również na fakultecie filozoficznym. Studia w Wiedniu ukończył 12.07.1881 r.

Po studiach miał jednak kłopoty z otrzymaniem etatu profesora gimnazjalnego, gdyż władze austriackie uważały go za człowieka niebezpiecznego dla państwa. W tej sytuacji Pytel był zmuszony do udzielania korepetycji w domach prywatnych. Stanowisko profesora gimnazjalnego otrzymał dopiero w 1890 roku w Samborze, potem w Krakowie, a wreszcie w 1893 r. w Sanoku.

Z Sanokiem Adam Pytel był związany już do końca swego życia, a więc przez 35 lat. Był on człowiekiem przez całe życie uczciwym, bezinteresownym, odważnym, pracowitym, mającym czas na wszystko. „Kochała Go młodzież szkolna, kochali Go koledzy w zawodzie, druhowie w pracy sokolej, szanowali obcy. Wielką była Jego powaga, wielka wiara w Jego bezinteresowność i sprawiedliwość”.

Pogrzeb Adama Pytla stał się prawdziwą manifestacją narodową. Takiej ceremonii pogrzebowej nie pamiętali najstarsi ludzie w Sanoku.

Nagrobek dh. Adama Pytla został wyremontowany w maju 2020 r. przez TG „Sokół” w Sanoku, przy okazji 92. rocznicy Jego śmierci i w 131. rocznicy utworzenia sanockiego „Sokoła”.

Zarząd TG „Sokół” w Sanoku od kilku lat zwracał się do Rady Miasta w Sanoku, z odpowiednim uzasadnieniem, o nadanie jednej z ulic Sanoka im. ADAMA PYTLA. Efektem naszych działań jest Uchwała Rady Miasta Sanoka z dnia 29 lutego 2024 r., która nazywa łącznik między ul. Traugutta, a ul. Poprzeczną – ul. ADAMA PYTLA.

Dziękujemy przewodniczącemu Rady Miasta Andrzejowi Romaniakowi i wszystkim radnym Rady Miasta, w tym radnym członkom „Sokoła: dh. Wandzie Kot, dh. Adamowi Korneckiemu, dh. Marianowi Osękowskiemu za uhonorowanie naszego wielkiego Sokoła.

Ziemia przemyska 17 listopada 1928 str.2 nr 49 Listopad 1928 r.

Śp. prof. Adam Pytel

Wspomnienie pośmiertne

W ostatnich dniach zmarł w Krakowie prof. Adam Pytel przeżywszy lat 72. Adam Pytel - to jedna z tych czcigodnych postaci, które w okresie niewoli zorganizowały w Polsce ruch narodowy i życie społeczne narodu. Śp. Pytel - to jeden z tych żołnierzy, którym zawdzięczamy wolność. Pochodził ze wsi pod Tarnowem. Przez życie szedł własnym trudem i wysiłkiem. Ukończył gimnazjum w Tarnowie i wydział filozoficzny w Krakowie. Ale potem przez lat 10 daremnie stara się o stanowisko profesora gimnazjum. Władze austriackie mając go na indeksie, uważają za szkodnika, więc Pytel uczy w prywatnych domach. Gdy w latach 1890 - tych zelżał nieco terror policyjny, otrzymał upragnione stanowisko suplenta gimnazjalnego w Stryju, potem w Krakowie, a wreszcie w Sanoku.

W Sanoku spędził prof. Pytel ostatnich 35 lat swego życia, gdzie był duszą wszystkich prac społecznych i narodowych w mieście i powiecie.

Przez lat 30 jest radnym miasta, przez kilka lat ostatnich burmistrzem. W okresie wojny i w pierwszych latach powojennych ratuje od nędzy i niedostatku żywnościowego zniszczone miasto i powiat.

Przez ćwierć wieku jest prezesem Sokola. Przez dziesiątek lat jest Przewodniczącym Zarządu Powiatowego Kółek Rolniczych i przewodniczącym koła Towarzystwa Szkoły Ludowej. Nie ma wsi nie tylko w sanockim, ale i w sąsiednich powiatach, w której by Pytel nie był osobiście, należy do zarządu „Czytelni Mieszczkańskiej”, zabiega około budowy bursy. Jako burmistrz buduje elektrownie, nadaje odpowiedni wygląd miastu, przygotowuje budowę szkoły. Wszystkie swoje prace wykonywał ś. p. Pytel w imię wielkiej idei narodowej. Wierzył w naród wierzył w wolność! Stąd też stale jest w ośrodku ruchu politycznego. W roku 1907 jest zastępcą posła demokratyczno-narodowego Fidlera do parlamentu austriackiego. W roku 1922 kandyduje do Sejmu polskiego. Przez lat przeszło 20 przewodniczy stale Zarządowi Demokracji Narodowej, potem Związkowi Ludowo - Narodowemu.

Uczciwy, bezinteresowny, odważny, pracowity, miał czas na wszystko, Kochał Go młodzież gimnazjalna, szanowali obcy. On, znany jako zdecydowany antysemita, przy wyborze na burmistrza otrzymuje wszystkie głosy Żydów - radnych. Tak wielką była jego powaga, tak wielka wiara w Jego bezinteresowność i sprawiedliwość.

Sanok stracił najwybitniejszego z obywateli, a obóz narodowy wypróbowanego przywódcę.

Cześć Jego pamięci!

Stanisław Rymar

Dh dr Stanisław Biega s. Jana (1862–1923)

Bardzo ważną osobą dla sanockiego „Sokoła” był jeden z najbardziej aktywnych jego członków, dh dr Stanisław Biega s. Jana (1862–1923).

Urodził się 13 grudnia 1862 r. w Sanoku jako syn Jana i Antoniny z Czekańskich. W 1882 r. ukończył gimnazjum w Przemyślu. Studiował na Wydziale Prawa w Krakowie. Wykwalifikowany nauczyciel gimnastyki i bibliotekarz. W 1887 r. wstąpił do Służby Skarbowej w Dyrekcji Okręgu Skarbowego w Sanoku.

Dh dr Stanisław Jan Biega (1862-1923)

Jako współzałożyciel PTG „Sokół” w Sanoku, 28.06.1889 r., na pierwszym walnym zgromadzeniu został wybrany w skład Wydziału (Zarządu) jako nauczyciel. Ćwiczenia dla członków „Sokoła” rozpoczął już 30.10.1889 r., gdy za pośrednictwem prezesa towarzystwa uzyskano od wysokiej Rady Szkolnej Krajowej zezwolenie używania jednej sali tutejszego gimnazjum.

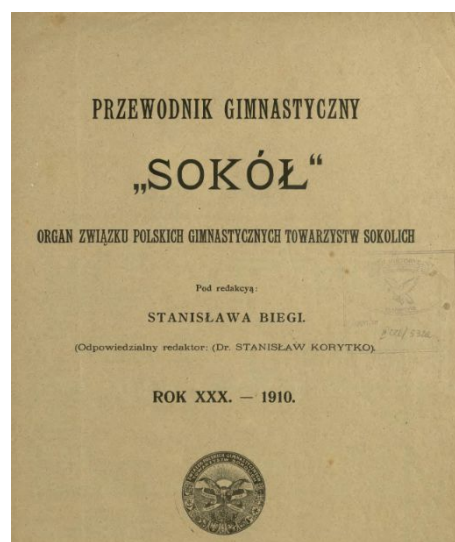
W roku 1903 przeniesiony został do Kołomyi. W 1905 r. jako starszy komisarz Skarbu przeszedł w stan spoczynku. Wchodził w skład redakcji „Słowa Polskiego” we Lwowie, gdzie pozostał do czerwca 1915 r.

Biega był członkiem Ligi Narodowej, działaczem „Sokoła” w Kołomyi, potem „Sokoła” Macierzy i jako sekretarz w Związku Sokolstwa Polskiego we Lwowie współorganizował w **1910 r. V. Zlot Sokolstwa Polskiego w Krakowie** (Wszepolski Zlot „Grunwaldzki”).

W uznaniu zasług 22 stycznia 1912 r. Związek Narodowy Polski w Stanach Zjednoczonych na Walnym Sejmie w Chicago mianował Stanisława Biegę swym członkiem honorowym.

W latach 1902 i 1905 dh Biega był członkiem Zarządu Okręgowego TSL w Kołomyi. W okręgu tym lustrował liczne Koła, wygłaszał odczyty i przemówienia na obchodach, był inicjatorem założenia Polskiej Bursy Ludowej w tej miejscowości.

W latach 1905–1915, jako referent kroniki prowincjonalnej w „Słowie Polskim”, oddał wielkie zasługi na polu umacniania polskości w Małopolsce Wschodniej. Rejestrował w tej kronice każdy objaw życia narodowego i działalności polskich towarzystw. Przez 10 lat był sekretarzem Komitetu Głównego Stronnictwa Demokratyczno-Narodowego b. dzielnicy austriackiej.

Tygodnik Ziemi Sanockiej, 24 lipca 1910 r., nr 13, s. 3.

Sanoczanie na Zlocie Grunwaldzkim w Krakowie w 1910 r.

Sanoczanie podczas święta Grunwaldzkiego w Krakowie bardzo licznie i godnie reprezentowali swoje miasto i całą ziemię sanocką. Osobny pociąg, który wyszedł w piątek z Zagórza o 7 rano i przywiózł już z sobą kilkadziesiąt Sokolów liskich, zagórskich i wesołych zagórzanek, zajechał majestatycznie na dworzec sanocki. Wagonów było zaledwie 14, wszystkie nowe lub świeżo odlakierowane, czyste i odświeżone na szybach w nalepki Jagiellove przybrane.

Prezes tutejszych Sokolów, druh Pytel, obsadzał drużynę sanocką złożoną z przeszło 150 osób, karność panowała wzorowa. Wszyscy usadowili się wygodnie, a że i aura sprzyjała nieskwarowa, wnet zaostrzyły się apetyty. Już pod Krosnem ten i ów sięgnął po kuferek i manierkę i rozpoczęło się na wielką skalę śniadanie i wzajemny poczęstunek. Szynki, kielbasy, cielęcina i kurczęta na zimno w mig ginęły, kieliszki poczęły krążyć wokół. Wnet też rozplątały się języki i wśród gwarów i wesołych śpiewów pociąg witany na wszystkich stacjach rósł w coraz to nowo przybywające drużyny i w coraz to nowo wprzęgane wagony, tak że od Stróż już się ich po szynach toczyło trzydzieści ciągnionych przez dwie lokomotywy, a wraz z nimi toczyła się wesoła zabawa przeplatana wybuchami śmiechu, dowcipu i gwarne go rozhoworu.

Porządku pilnowało dwóch wydelegowanych urzędników i kilku konduktorów, a Dyrekcji kolei państwowej, za czuwanie nad bezpieczeństwem i wygodą uczestników wycieczki należy się uznanie pełne najgorętszych wyrazów. Coraz to nowe gniazda sokole, w tych kilka włościańskich (Pisarowce, Odrzykoń) wsiadają do pociągu i witają przybyłych śpiewem, muzyką i okrzykami radości. Harmonia i pełna taktu swoboda opanowuje serca i umysły wszystkich.

W Stróżach tylko wśród zgietku i ścisku jakiś buńczuczny hrabia od Nowego Sącza docisnąwszy się do bomby piwa począł się butnie przechwalać przed swoim dawnym profesorem z 4. klasy gimnazjalnej (z której go wyrzucono), że i on, choć magnat z krwi i kości, także przywdział mundur sokoli (**nota bene** bardzo mu było w nim ładnie) i wśród wyrzutów czynionych całej demokracji i w przystępie rozżalenia, że świat niesprawiedliwy poważa się dziś śpiewać antimagnacką piosnkę: „Gdy naród do boju...!” — grzmotną szklanką o kamienną posadzkę i obryzgał gambrinusowym napojem siebie, sąsiadów i starego profesora. Był to jednak jedyny dysonans towarzyski tej wesołej, a tak rojne j drużyny, no... ale ten hrabia nie rozumiał widocznie wielkiej idei sokolej i nie godzien był nosić munduru, w którym mu tak było do twarzy.

W Bobowej nowa niespodzianka. Tamtejszemu naczelnikowi stacyi, zawziętemu hakatyście, urządzają Sokoli niewinną demonstrację, śpiewając wychyleni z okien unisono: „Jeszcze Polska nie zginęła!”. W Tarnowie już taki ścisk i rój ludzi, że miny zaczynają rzednąć; każdy kontent, że może swego miejsca upilnować, tem więcej, że i cielęcina, i kurczęta zjedzone, a manierki próżne, w końcu już i znużenie kilkugodzinnej jazdy odbija się na zmęczonych twarzach. Milkną śmiechy, rozhowory, każdy zapatrzony niemo w bezbrzeżną nadwiślańską równinę i śliczne, pełne krasu niepołomickie lasy.

Wreszcie Podgórze — Płaszów i na tle nieba zarysowuje się Wawel i historycznymi tradycjami z naszym grodem związana stolica z entuzjazmem przez wszystkich witane. Te tradycje przeszłości niemało znać wpłynęły na to, że podczas niedzielnego pochodu witano dziarskie drużyny sokole z Sanoka, Zagórza, Liska, Brzozowa, Bukowska, Rymanowa, jako też delegacje miast naszych (z Sanoka pp. Szomka, Jana Słuszkiewicza

w mieszczański strój polski ubranego i p. Borczyka) z wielkim zapalem gromkimi radosnymi okrzykami „Wiwat Sanok!! Sanocka ziemia niech żyje!”.

Przewodnik Gimnastyczny „Sokół”, 1 grudnia 1928 r., Nr 23, str.268

Poświęcenie nagrobka Stanisława Biegi

W dniu 25 listopada Sokolstwo Polskie złożyło hołd znanemu i cenionemu działaczowi sokolemu, ś. p. Stanisławowi Biedze, pierwszemu wiceprezesowi Związku Sokolstwa Polskiego w Niepodległej Polsce, stawiając na jego mogile na cmentarzu powązkowskim nagrobek. Piękna ta uroczystość rozpoczęła się nabożeństwem żałobnym za duszę ś. p. Stanisława Biegi, odprawionym przez ks. Stefańskiego w kościele św. Karola Boromeusza (na Powązkach).

Wokół ołtarza stanęły delegacje trzech gniazd warszawskich ze sztandarami, dalej zaś rodzina ś. p. Stanisława Biegi, członkowie Przewodnictwa Związku Sokolstwa Polskiego, przyjaciele zmarłego i członkowie poszczególnych gniazd.

Po skończonym nabożeństwie ruszył z kościoła pochód na cmentarz powązkowski, gdzie ks. prefekt Grudziński dokonał poświęcenie nagrobka.

Imieniem Związku Sokolstwa Polskiego przemówił wiceprezes inż. Michał Terech, przedstawiając w krótkich słowach zasługi zmarłego. Działalność s. p. Stanisława Biegi była bardzo bogata, obejmując zarówno pracę społeczną jak i polityczną.

W pracy swej kierował się zmarły zawsze miłością ojczyzny, starając się podnieść ducha patriotycznego w zwątpiałym narodzie. Sokolstwu polskiemu zasłużył się ś. p. Stanisław Biega chyba najwięcej, gdyż pomimo wielu przeciwności, dzięki swej inicjatywie doprowadził w pierwszych latach niepodległości do zjednoczenia ruchu sokolego w Polsce.

Przemówienie swe zakończył wiceprezes Terech słowami: „Cześć jego świetlanej pamięci!”. Następnie przemawiał red. Zygmunt Wasilewski, przypominając zebrany działalność polityczną ś. p. Stanisława Biegi.

Nagrobek przedstawia sokoła z rozpiętymi skrzydłami do lotu. Łapy sokoła wsparte są na trzech kolumnach z piaskowca, symbolizujących złączone Sokolstwo Polskie trzech dzielnic.

Na postumencie widnieje napis:

„Ś. p. Stanisław Biega 13.XII.1862–19.IV.1923 organizator i pierwszy wiceprezes Związku Sokolstwa Polskiego”, niżej zaś „Hołd Jego nieodżałowanej pamięci składa Sokolstwo Polskie”.

Sanoczanin Stanisław Biega był jednym z głównych inicjatorów połączenia związków sokolich działających na terenie trzech zaborów oraz na obczyźnie. Z jego inicjatywy zwołany został do Warszawy na dzień 13 kwietnia 1919 r. zjazd delegatów wszystkich trzech związków.

Związek Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” w Polsce został wpisany do rejestru stowarzyszeń i związków w Warszawie, **29 listopada 1920 r.**

Prezesem Zarządu Związku Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” w Polsce został dr Bernard Chrzanowski, wiceprezesami zostali dr Stanisław Biega i Kazimierz Czarnik. W skład Zarządu miało wejść po trzech przedstawicieli z każdej dzielnicy.

18 lutego 1923 r. odbył się w Warszawie pierwszy Zjazd delegatów wszystkich okręgów, celem przyjęcia sprawozdania z dotychczasowej działalności Tymczasowego Zarządu i wyboru nowego przewodnictwa. Prezesem został wybrany dh Adam Hrabia Zamoyski, który pełnił zaszczytną funkcję prezesa do 1936 r.

Na wiceprezesów wybrano Stanisława Biege i Kazimierza Czarnika. Naczelnikiem pozostał Szczęsny Ruciński, powołany na to stanowisko w marcu 1922 r. przez Zarząd Tymczasowy.

Na tym zjeździe uchwalono założyć tzw. Złotą Księgę Sokolstwa, w której uwiecznione miały być nazwiska druhów, którzy długoletnią pracą przyczynili się do rozwoju idei sokolej. W Księdze tej umieszczono z okazji Jubileuszu Sokoła-Macierzy nazwiska zasłużonych druhów: Żukotyńskiego, Goltentala, Dobrzańskiego, Romanowicza, Durskiego, Cenara, Krówczyńskiego i Fiszera. Uchwalono wpisać do Księgi również nazwiska druhów: Bernarda Chrzanowskiego oraz Stanisława Biegi.

W krótkce po zjeździe zmarł Stanisław Biega (19 kwietnia 1923), którego zastąpił dh inż. Michał Terech.

Dh mjr **Stanisław Biega** s. Stanisława (1893–1944)

Syn Stanisława Biegi, również **Stanisław Biega**, urodzony w Sanoku, ukończył pięć semestrów na Politechnice Lwowskiej, równocześnie przeszedł przeszkolenie wojskowe w Polowych Drużynach Sokolich, po czym wraz z kpt. **Józefem Hallerem** wyszedł 29 sierpnia 1914 r. ze Lwowa z Legionem Wschodnim, który składał się z jednego pułku zorganizowanego całkowicie i częściowo uzbrojonego oraz z drugiego pułku, do którego wielu ochotników zgłosiło się tuż przed wymarszem. Ten drugi pułk nie był uzbrojony i tylko częściowo umundurowany, a cały tabor brygady Legionu Wschodniego składał się z kilku załadowanych wozów.

Mjr Stanisław Biega (1893-1944),
syn Stanisława (1862–1923)

W 1913 r. władze galicyjskiego „Sokoła” wydały instrukcję o organizacji Stałych Drużyn Sokolich (SDS) w Galicji. Według niej gniazdo sokole miało tworzyć podstawową formację militarną w postaci drużyny. Ta miała dzielić się na trzy plutony (w stanie mobilizacyjnym cztery), te na trzy zastępy liczące od 9 do 13 druhów. Zatem pluton mógł liczyć od 35 do 47 żołnierzy, a drużyna od 129 do 165 piechurów.

Według informacji podanych przez prof. Alojzego Zieleckiego w publikacji pt. „Polskie działania niepodległościowe w Sanoku podczas pierwszej wojny światowej”:

w drużynie miano tworzyć patrole sanitarne, saperskie, łączności i gospodarcze (wóz prowiantowy z kuchnią).

Trzy (cztery) drużyny tworzyły hufiec (batalion), trzy bataliony pułk, trzy pułki brygadę, trzy brygady dywizję, trzy dywizje korpus.

Powołano Komendę Związkową SDS w składzie: Ksawery Fiszer, Kazimierz Wyrzykowski, Włodzimierz Godlewski (niebawem zastąpili go Stanisław Biega

i Kazimierz Panek) i Stanisław Haller jako instruktor wyszkolenia wojskowego (w roku 1914 zastąpił go ppłk Piotr Fiałkowski). W okręgu lwowskim szkoleniem wojskowym kierował mjr Roman Albinowski, a w krakowskim płk Zygmunt Zieliński.

W gnieździe sanockim „Sokoła” zabiegi o utworzenie SDS podjęto po wizycie Józefa Hallera. Naczelnik Marian Szajna zobowiązał sanockich majstrów, by skierowali swych czeladników i terminatorów do tworzonej SDS. W roku 1913 udało się zwerbować 22 ochotników do tej organizacji. Liczba ta wskazuje, że w Sanoku utworzono nie drużynę, lecz pluton sokoli.

Po utworzeniu 16 sierpnia 1914 r. Naczelnego Komitetu Narodowego (NKN) z sekcjami wschodnią i zachodnią, sanocki komitet podporządkował się Sekcji Wschodniej NKN z Tadeuszem Cieńskim na czele.

Pierwszy oddział, ochotników ze Związku Strzeleckiego (ZS), SDS i niezorganizowanych w liczbie 120 pod dowództwem Mariana Niedenthala, odjechał do Krakowa i włączony został do 1. pułku strzelców, a po jego reorganizacji do 5. pp. Legionów Polskich. Kilku członków SDS wysłał Szajna do Lwowa. Ochotnicy z Drużyn Bartoszewych (DB) gromadzili się w Sanoku, oczekując tu na skierowanie do tworzonej polskiej formacji posiłkowej. W pierwszych dniach września 1914 roku w Sanoku zebrało się ponad 400 ochotników do Legionów Polskich (LP). Zakwaterowano ich w sanockich szkołach. Oddziały Żeńskie, DB i SDS zorganizowały kuchnię, pralnię, szwalnię oraz gabinet lekarski dla ochotników.

Legion Wschodni, przemieszczając się pieszo ze Lwowa do Sanoka, prowadził walki opóźniające z oddziałami czołowymi Rosjan. Składał się w większości ze Stałych Drużyn Sokolich, Samarytanek, Drużyn Bartoszewych z Małopolski Wschodniej. Po dotarciu do Sanoka przez dwa tygodnie (5–19 września 1914) Legion obozował w mieście i okolicy, gdzie opiekę nad nim roztoczył prezes sanockiego gniazda PTG „Sokół” Adam Pytel, a wsparcia udzielali Sokoli, ludność miasta i sąsiednich miejscowości. Wielu z sanockiej młodzieży sokolej zgłosiło wtedy swój akces do Legionu, powiększając jego szeregi.

Do Sanoka podążały również SDS z Dubiecka, Dynowa, Jasła, Strzyżowa oraz DB z regionu sanockiego i jasielskiego.

Dołączyli do nich również ochotnicy z powiatów południowo-wschodnich Galicji. Odcięci od reszty kraju przez wojska rosyjskie, przez Węgry dojechali do Zagórza i Sanoka. Grupa ta liczyła 800 mężczyzn i kilka kobiet samarytanek.

Wskutek podchodzenia wojsk rosyjskich pod Sanok i z rozkazu austriackich władz wojskowych – żądających opróżnienia zajmowanych przez legionistów kwater – polskie zgrupowanie przeniesiono w celu dalszej reorganizacji do Jasła. Tu miano dostarczyć resztę uzbrojenia i zaopatrzenia materiałowego oraz żywności. Jednak rozpoczęta w Sanoku akcja likwidacji tego legionu (agitacja Stanisława Biegi, Karola Wierczaka, Tadeusza Cieńskiego, hr. Aleksandra Skarbka) doprowadziła do powrotu wielu pododdziałów do swych miejsc zamieszkania (Strzyżów, Łańcut). Resztę załadowano do pociągów i odwieziono do Mszany Dolnej. Tu większość ochotników odmówiła złożenia przysięgi austriackiej i opuściła szeregi.

Wg opracowania prof. Alojzego Zieleckiego pt. „Polskie działania niepodległościowe w Sanoku podczas pierwszej wojny światowej”:

Ochotnicy z powiatów sanockiego, leskiego, dobromińskiego, brzozowskiego, krośnieńskiego, jasielskiego przeszli, w liczbie około 800, do Legionu Zachodniego.

Sanocki PKN zebrał 26380 K, które zużył na utrzymanie ochotników. Dotację Rady Miasta Sanoka w kwocie 10 tys. K, złożoną na książeczce oszczędnościowej i 61 sztuk biżuterii ofiarowanej przez sanoczan na rzecz legionów, zabrał Stanisław Biega i hr. Aleksander Skarbek.

Wojska austro-węgierskie nie broniły Sanoka. Rosjanie poważnie zniszczyli kilkadziesiąt domów, ograbili, opuszczone przez właścicieli, sklepy. Na mieszkańców nałożono kontrybucję w pieniądzach i naturze.

Obszary między Sanokiem, a lasami karpackimi wielokrotnie były zajmowane przez wojska walczących stron, wsie uległy spaleni. W maju 1915 roku pod Krosnem okrążone zostały znaczne siły rosyjskie. By je uwolnić, od Sanoka wyszło silne uderzenie Rosjan. Podczas tych walk ucierpiały wioski położone w Dołach Sanockich.

W latach 1915 i 1916 Departamenty Organizacyjny i Wojskowy Naczelnego Komitetu Narodowego (NKN) prowadziły korespondencję z burmistrzem Sanoka Pawłem Biedką, by podjął starania o reaktywowanie PKN. Burmistrz zwołał na dzień 26 lutego 1916 roku zebranie 50, znanych w mieście i powiecie, osób, z którymi spotkali się delegaci NKN Julian Smulikowski i Ludwik Kulczycki. Zapoznali zebranych ze stanem sprawy polskiej, Legionów Polskich i wezwali ich do podjęcia w powiecie pracy na rzecz NKN.

Uczestnicy zebrania zadali delegatom wiele pytań, głównie o stosunki NKN ze Stronnictwem Demokratyczno-Narodowym. Wyjaśnienia, że NKN jest gotowy do współpracy z tym ugrupowaniem, ale w stronnictwie panuje dezorientacja, gdyż jego przywódcy odjechali z wycofującymi się Rosjanami, nie przekonały zebranych. Nie wierzono, że Austro-Węgry zgodzą się na połączenie Galicji z Królestwem Polskim.

Wcześniej szef DW NKN Władysław Sikorski uzyskał zgodę Adama Bratro na pełnienie funkcji delegata tego departamentu na powiat sanocki. Werbunek do LP był znikomy. Zgłaszających się ochotników odsyłał do Tarnobrzega, gdzie była zorganizowana stacja zborna. Brakowało mu środków na utrzymanie tych ochotników do czasu odesłania liczniejszej grupy oraz na pokrycie kosztów podróży.

Po przekazaniu, mocą traktatu brzeskiego w lutym 1918 roku, przez Austro-Węgry Chełmszczyzny i Podlasia Ukrainie, w Sanoku doszło do strajku robotników, urzędników i olbrzymiej manifestacji. Staroście zwracano odznaczenia państwowe. Na jego ręce złożono protest przeciwko kolejnemu rozbiorowi Polski. Nieposłuszeństwo władzom państwowym trwało nieprzerwanie do końca października 1918 roku. Ośrodkiem kierowniczym ruchu niepodległościowego stał się wydział „Sokoła”.

Na pamięć zasługują dwie sanockie rodziny, które na rzecz niepodległości Polski złożyły najwyższe ofiary. Rodzina Bratro do LP oraz do wojska polskiego oddała trzech synów, z których dwu poległo. Ludwik Gedrus Eydziatowicz zaciągnął się do LP wraz z synem, który poległ. Podczas kryzysu przysięgowego LP, Eydziatowicz załamał się i popełnił samobójstwo.

Drogi wielu sanoczan do niepodległości wiodły przez Włochy, Francję, Amerykę, Syberię. Stanęli do szeregów w latach 1918, 1919 i 1920.

Ich przygotowanie wojskowe w ruchu paramilitarnym dobrze zaowocowało.

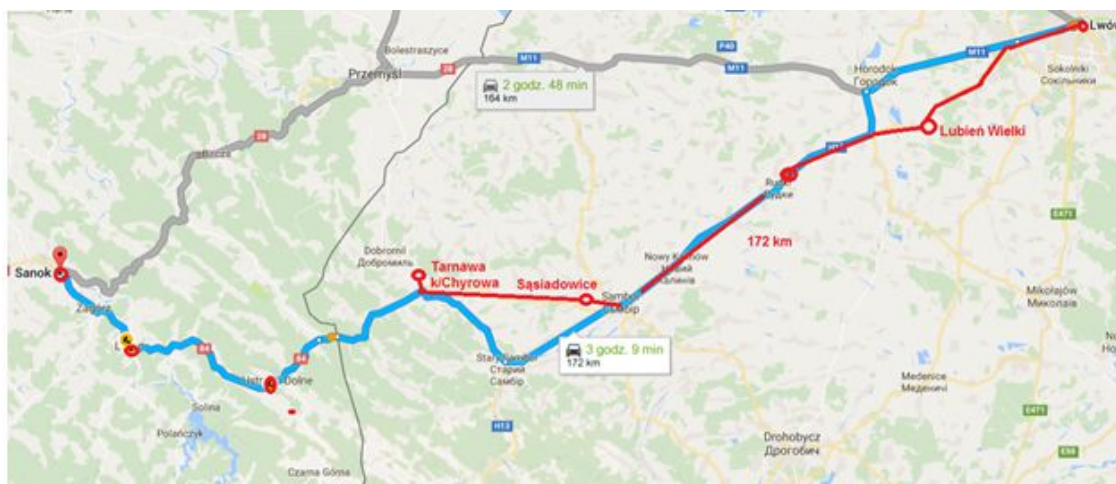
W książce pt. „3 Pułk Legionów – 1914-1934”, wydanej w Jarosławiu w 1934 r., kapitan Stanisław Librewski podaje następujące informacje:

„W sobotę dnia 29 sierpnia 1914 r. zebrał się Legion Wschodni, złożony w przeważającej części z drużyn sokolich, na ulicy Akademickiej, Placu Fredry i ulicy Romanowicza w ordynku przygotowanym do wymarszu, tudzież mieszkańcy Lwowa celem pożegnania swoich najbliższych; pod pomnikiem Mickiewicza stanęli członkowie sekcji wschodniej Naczelnego Komitetu Narodowego z Tadeuszem Cieńskim i hr. Skarbkiem na czele, obok stanęli przedstawiciele Związku Sokolego z prezesem dr. Fiszerem, około godz. 9 z rana po odbytym przeglądzie stanął w gronie tych osób komendant Fijałkowski. Zagrała trąbka, pułkownik Haller na koniu na czele drużyn liczących blisko 3000 osób, przedefilował wśród głośnych okrzyków zgromadzonych na placu Mariackim.

Na drugi i trzeci dzień wyszła reszta Legionistów około 1500 ludzi. Za drużynami podążyli: hr. Skarbek, jako przewodniczący sekcji wojskowej i Stanisław Biega, jako kwatermistrz.

Na tym zakończyły się działania Związku Sokolego; Legion Wschodni wszedł pod opiekę sekcji wschodniej N.K.N. i tenże miał obowiązek legionem się opiekować. Drużyny odmaszerowały na Skniłów, Stawczany do Lubienia według następującej marszruty:

- *sobota, 29 sierpnia – Lubień Wielki – obiad i kolacja, noclegi śniadanie,*
- *niedziela, 30 sierpnia – wymarsz do Rudek. W Rudkach obiad, msza polowa, wieczerza, nocleg i śniadanie,*
- *poniedziałek, 31 sierpnia – marsz do Sambora, tamże obiad, wieczerza, nocleg i śniadanie,*
- *wtorek, 1 września – marsz ze Sambora przez Felsztyn do Chyrowa,*
- *środa, 2 września – całodzienny odpoczynek w Chyrowie,*
- *czwartek, 3 września – marsz przez Chyrów do Ustrzyk,*
- *piątek, 4 września – marsz do Sanoka.*

Trasa marszu: Lwów przez Skniłów i Stawczany do Lubienia Wielkiego, Rudki przez Felsztyn, do Sambora (Sąsiadowice), Chyrów (Tarnawa), Ustrzyki Dolne, Lesko do Sanoka.

Według raportu z dnia 5 września 1914 r. stan Legionu Wschodniego, który składał się z dwóch pułków (mowa tylko o tych, którzy byli uzbrojeni i umundurowani) był następujący:

1. *baon 390 ludzi stacjonował w Sanoku,*
2. *baon 357 ludzi stacjonował w Krośnie,*
3. *baon 544 ludzi stacjonował w Rymanowie,*
4. *baon 830 ludzi stacjonował w Bykowcach, Zarszynie, Dolinie i Zahutyńiu,*
5. *baon 491 ludzi stacjonował w Brzozowie.*

Razem z dowództwem: 2760 ludzi.

Pobyt w Sanoku został przerwany na rozkaz wojskowych władz austriackich, które zapowiadając przyjazd do Sanoka Naczelnej Komendy Armii, zażądały opróżnienia zajmowanych przez legionistów kwater. Wobec tego legion został przeniesiony do Jasła”.

19 września legion przybył do Mszany Dolnej.

21 września 1914 legion został rozwiązany. Pozostali żołnierze Legionu Wschodniego, z Józefem Hallerem na czele sformowała Drugą, tzw. „Żelazną Brygadę”. Gotowość złożenia przysięgi zadeklarowało około 800 legionistów skupionych wokół kapitanów Józefa Hallera i Jana Kozickiego.

Przewodnik Gimnastyczny „Sokół”, listopad 1931.

Wspomnienia Karola Wierczaka. Udział Sokolstwa w Wielkiej Wojnie.

Wezwany przez zarząd dzielnicowy sokolstwa we Lwowie do przesłania swoich wspomnień z okresu „legionu wschodniego”, podaję szereg szczegółów, które nie zatarły się w mej pamięci. Wybuch wojny zastał mnie w Krakowie. Tam, razem z posłem Zamorskim organizowaliśmy Gazetę polską, której powstanie łączyło się ze zlotem sokolów w Białej. Na ten zlot, który odbywał się kilka miesięcy przed wojną, przybyło

sokolstwo z sąsiednich powiatów. Podczas marszu sokolego z Białej do Bielska niemieckie bojówki urządziły napad. Wywołało to powszechne oburzenie w śród miejscowej ludności i odpowiedzią na to było zniszczenie w tydzień później tych ośrodków w pobliskich górach, gdzie Niemcy licznie, nawet ze Śląska, na wycieczki przyjeżdżali. W Krakowie na to brutalne wystąpienie Niemców narodowcy urządzili wielką manifestację w „Sokole” i szereg manifestacji w mieście. Gazeta polska bardzo ostro występowała przeciwko napadom niemieckim i uległości czynników rządowych w Krakowie wobec agresywnej polityki niemieckiej w okręgu bielskim. Równocześnie „Gazeta” występowała stanowczo przeciwko zbyt wielkim wpływom żydowskim w Krakowie. To też doczekała się tego zaszczytu, że na drugi dzień po wybuchu wojny została przez władze austriackie zamknięta. Tego samego dnia otrzymałem wezwanie od sekretarza Związku sokolego **Stanisława Biegi**, we Lwowie, abym natychmiast przybył i wziął udział w organizacji „legionu wschodniego”. Sekcja wschodnia Naczelnego komitetu narodowego powołała Wydział wojskowy legionu wschodniego, na którego czele stanął wielki obywatel **Aleksander Skarbek**. Pierwsze potyczki wojska austriackiego z rosyjskim skończyły się dla Austriaków klęską. Do Lwowa przychodziły wiadomości, że oddziały rosyjskie się zbliżają. Władze legionu wschodniego uchwały usunąć natychmiast ze Lwowa zorganizowane oddziały legionu wschodniego. W skład tych oddziałów wchodziły przede wszystkim drużyny sokole z poszczególnych grodów ziemi Czerwieńskiej i Lwowa, oddział drużyn „Bartoszewych” i drużyn „Strzeleckich”. Stanisławowi Biedze i mnie powierzono opiekę nad oddziałami. Wyruszyliśmy razem z Aleksandrem Skarbkiem ze Lwowa, nie mając z powodu nagłego wymarszu przygotowanej intendentury. Z tego powodu zaopatrzenie oddziałów, którymi od Rudek zajmowali się także naznaczeni przez komendanta legionu wschodniego, **płk. Józefa Hallera** oficerowie, napotykało na duże trudności. Pierwszy etap po wymarszu ze Lwowa mieliśmy w Lubieniu. Po przygotowaniu śniadania, podczas odprawiania mszy polowej, przyszły wieści, że kawaleria rosyjska przedarła się przez front austriacki koło Mikołajewa i zdążyła do odcięcia nam drogi. Natychmiast zabezpieczonym marszem ruszyliśmy naprzód. W najbliższym mieście powiatowym, Rudkach, zastaliśmy zupełny popłoch i ucieczkę już władz administracyjnych. Do Lwowa z Lubienia doszły fałszywe wiadomości, że Legion wschodni musiał stoczyć bitwę z wojskiem rosyjskim i został rozбит. Nieprawdziwej tej wieści tak uwierzono, że nawet za poległych odprawiono nabożeństwo. Z Rudek przez Sambor mieliśmy posuwać się dalej. W Samborze otrzymaliśmy wiadomość, że resztę oddziałów legionu wschodniego nieuzbrojonych, wysłano pociągiem do Sanoka, że tam panuje zupełny chaos i niema dla nich ani kwater, ani jedzenia. Wówczas, po naradzie dowódcy Józefa Hallera z prezesem Aleksandrem Skarbkiem, zdecydowano, że oni obydwaj, razem ze mną, muszą dostać się autem do Sanoka. Nie można było dostać ani auta, ani przepustki odpowiedniej, a istniały ostre przepisy, że na każde auto potrzeba było mieć rozkaz otwarty sztabu austriackiego. Z autem poradziliśmy sobie szybko. Wyszedłem na drogę z kilkoma legionistami i kiedy przejeżdżało auto, w którym siedział oficer austriacki, auto to dla nas zarekwiraliśmy. Posadziliśmy legionistę – szofera, drugiego przy nim z karabinem i bez rozkazu, bałamucąc strażę na mostach, przedostaliśmy się do Sanoka. Tu zorganizowaliśmy zaopatrzenie, a władze wojskowe legionu zaznaczyły miejscową komendę i czekaliśmy na przyjeździe oddziałów, które marszem z Sambora zdążyły w kierunku Sanoka. Do oddziałów tych wrócił Józef Haller. Tymczasem Lwów został zajęty, ofensywa rosyjska szła naprzód, a myśmy zdecydowali posuwać się dalej. W Jaśle zatrzymaliśmy się parę dni. Tu w Kołaczycach wydaliśmy dla legionistów buty, przeznaczone dla wojska austriackiego. Dowiedzieliśmy się, że Austria nie ma zamiaru stawiać sprawy polskiej, że prezes Głębicki wyraźnie w tej sprawie otrzymał oświadczenie wiedeńskiego ministra spraw zagranicznych, że Austria interesuje się tylko sprawami bałkańskimi, a rozwiązanie sprawy polskiej spoczywa wyłącznie w ręku

Berlina. Ta wiadomość wywołała zniechęcenie i wrzenie w oddziałach legionu wschodniego. W tym czasie przysła wiadomość, że oddziały legionu zachodniego złożyły zwyczajną przysięgę pospolitego ruszenia austriackiego, gdzie nie było ani jednego słowa o sprawie polskiej. Po oddziałach legionu wschodniego poszło postanowienie: „My takiej przysięgi nie złożymy”. Pewnego poranka zjawił się u hr. Skarbka komendant żandarmerii austriackiej z żądaniem, aby oddziały legionu wschodniego pojechały do Krakowa i tam złożyły przysięgę. Prezes Skarbek zwrócił uwagę komendantowi żandarmerii, że władze austriackie nie mają prawa wydawania żadnego rozkazu podległym mu oddziałom, gdyż to są jeszcze dobrowolne oddziały poszczególnych organizacji polskiego przysposobienia wojskowego i tylko ich władze mogą zdecydować o ich dalszym losie. Kiedy komendant żandarmerii oświadczył, że siłą odstawi oddziały do Krakowa, na to otrzymał odpowiedź: „Rozbroić się nie damy i zrobimy to, co będziemy uważali za stosowne. Na gwałt – odpowiemy siłą”.

Wg »Historii powstania TG „Sokół” w Pilźnie«:

25 sierpnia 1914 r. drużyna należycie wyekwipowana wyruszyła do Sanoka, gdzie założony był obóz drużyn Sokolich z Małopolski Wschodniej. Tu drużynę pilźnieńską przydzielono do czwartego batalionu 2 pułku piechoty, jako 2 pluton 14 kompanii II – Brygady Legionów.

Na komendanta tego plutonu w randze chorążego mianowano Tadeusza Gawrysia i Józefa Radoniewicza.

Po ~2-tygodniowym postoju w Sanoku kilkutysięczny Legion Wschodni został przewieziony koleją do Jasła, a następnie do Mszany Dolnej.

Natomiast Józef Haller z sokolim oddziałem konnym wyruszył z Sanoka drogą przez Rymanów, Iwonicz, Duklę do Jasła. Po drodze miał doprowadzić oddział do odpowiedniej sprawności, a po obserwacji miał wyeliminować nienadających się do służby w kawalerii, mimo że oddział nie był zbyt liczny.

W dniu 12 września 1914 r. czołówka oddziałów z ppłk. Józefem Hallerem przybyła do Jasła.

Stanisław Biega s. Jana zwalczał tworzenie legionów po stronie państw centralnych i przyczynił się do rozwiązania w Mszanie Dolnej Legionu Wschodniego. Należał do założycieli Lwowskiego Komitetu Ratunkowego dla uchodźców z Małopolski (zał. 1914/15). Był członkiem Kijowskiej Rady Okręgowej oraz członkiem Rady Zjazdów w Moskwie. Utrzymywał żywe stosunki z istniejącymi wówczas w Rosji polskimi tajnymi organizacjami sokolimi i skautami.

W 1918 r. powrócił do Warszawy, gdzie poświęcił się znów sokolstwu.

Pracował nad zjednoczeniem wszystkich organizacji sokolich w Związek Sokolstwa Polskiego, w którym został wiceprezesem.

Zorganizował ogólnokrajowy zlot sokoli w 1921 r. w Warszawie.

Stanisław Biega zmarł w Warszawie 19 kwietnia 1923 r.

Po uroczystościach, które odbyły się w Senacie Rzeczypospolitej Polskiej z okazji 150-lecia „Sokoła”, w dniu 20 kwietnia 2017 r. sanoccy Sokoli zapalili światło pamięci na grobie dh. dr. Stanisława Biegi. Byli to: dh Jerzy Robel i dh Paweł Sebastiański.

Zdjęcie: dh Witold Sebastyański

Przykładowy rozkaz Hallera – 1916

Kwatera II Brygady Legionów Polskich. — 6 sierpnia 1916 r.

»Oficerowie i żołnierze polscy II Brygady!

Walczymy obecnie na froncie kresowym, granicy ziem polskich. Utrzymać go jest dla nas nie tylko obowiązkiem żołnierza, lecz i Polaka, broniącego Ojczyzny.

Walki ostatnie były dla nas pomyślne. Sobie to zawdzięczacie, własnej energii i poświęceniu.

Choć uciążliwe były zadania rezerwy grupy B., do której należała II Brygada, w marszach tych kilkakrotnych do M. i W., w kryciu odwrotu jednej dywizji austriackiej i jednej niemieckiej, wykazaliście znowu, że jesteście tym dzielnym wypróbowanym żołnierzem, że pilnujecie sławy Karpatczyków.

To też zadania zostały w zupełności wykonane.

Lecz nie danem było Wam wypocząć, gdyż 2 pp. nasz, zajmwszy odcinek w okopach, już 3 b. m. musiał wytrzymać wielogodzinny ogień ciężkiej artylerji rosyjskiej, niechroniony temi marnemi okopami od jego skutków wytrwał na stanowisku z odwagą, i pogardą śmierci. Za zimną krew, wytrwanie oraz utrzymanie dobrego ducha w oddziałach, wyrażam majorowi Mężyńskiemu w zastępstwie komendantowi 2 p. p. i porucznikowi Szyndlerowi, komendantowi 1/2 baonu uznanie i podaję ich do odznaczenia. Wyrażam uznanie kapitanowi Łukowskiemu, komendantowi III/2 baonu, baonowi 1/3 pod komendą, porucznika Sieranta i 8 kompanii II/3 baonu pod komendą podpor. Małkowskiego, który specjalnie zasłużył się w przeprowadzeniu przeciwataku w łączności z oddziałem prawego skrzydła wśród ognia artylerji i rosyjskich karabinów maszynowych, przyczem odzyskaliśmy dwa stanowiska, wypierając pchającą się piechotę rosyjską.

Wszystkich tych dzielnych oficerów podaję do odznaczenia. Dziękuję za współdziałanie kompaniom technicznym, lekarzom wraz z zakładem sanitarnym, oddziałom telefonicznym i prowianturze.

Przyszła na moje ręce pochwała Eksc. K., komendy Leg. pol. i komendy III-ej Brygady. Możemy z chlubą i radością spoglądać na te nowe czyny, wierząc silnie, iż każdy z naszych poległych bohaterów przyłożył cegielkę do budowy Polski, a krzyże, które stawiamy, znaczą, granice jej.

Rozkaz ten odczytać przed frontem wszystkich kompanii i oddziałów.

JÓZEF HALLER, pułk. L. P., kom. II-ej Brygady«.

Odzyskanie niepodległości w Sanoku – 1918

Nadszedł rok 1918, rozpadły się 3 wrogie mocarstwa.
Z chaosu wojennego wyłoniła się Wolna, Zjednoczona i Niepodległa Polska.
Powstało znowu Państwo Polskie. Odradzał się również sanocki „Sokół”.

➤ Przejęcie władzy w Sanoku w 1918 r. na rzecz Państwa Polskiego.

Traktat Brzeski zawarty 9 lutego 1918 r. na podstawie, którego Niemcy i Austro-Węgry odstępowały Ukrainńskiej Republice Ludowej, proklamowanej 25 stycznia 1918 r., Chełmszczyznę i części Podlasia, dał początek działaniom zmierzającym do odzyskania niepodległości. Cały naród zaprotestował w poczuciu wyrządzonej mu krzywdy.

Dzień 18 lutego został wyznaczony jako termin ogólnego narodowego protestu. I rzeczywiście, w dniu tym ustało zupełnie wszelkie życie na całym obszarze Galicji. Stanęła kolej, fabryki, urzędy. Odbywały się masowe wiece.

W Sanoku po przemówieniach na Rynku i odśpiewaniu Roty urządzono cichy demonstracyjny pochód ulicami miasta. Zaraz po pochodzie delegacja usunęła ze sali obrad Magistratu portret cesarza Franciszka Józefa I, a Organizacja Samoobrony Narodowej (OSN) z dr. Wojciechem Ślączką i prezesem „Sokoła” dh. Adamem Pytlem na czele ujęła w swe ręce całokształt spraw Narodu i rozważyła przywożone przez kurierów wieści z terenów wojny, o nastąpić mającej lada dzień proklamacji zjednoczonej, niepodległej Polski. Ogłoszenie niepodległości Czech w dniu 28.10.1918 r. przyśpieszyło i u nas akcję.

Zaczęła się zbliżać ostateczna klęska mocarstw centralnych. W październiku 1918 r. Koło Polskie w wiedeńskim parlamencie składa oświadczenie, mocą którego mieszkańcy Galicji uznają się za obywateli wolnego i zjednoczonego państwa polskiego. W ślad za tym, wszyscy posłowie polscy, zebrani w Krakowie, tworzą, tzw. Komisję Likwidacyjną (KL) i uchwalają zorganizować w kraju władze miejscowe i milicje dla ochrony osób, ich mienia i dla ogólnego bezpieczeństwa. Organizatorem powyższych działań został mianowany brygadier Bolesław Roja.

Na podstawie rozkazu mobilizacyjnego Komendanta Wojsk Polskich na Galicję Zachodnią, brygadiera Bolesława Roji, Komendę Wojsk Polskich w powiecie sanockim objął Antoni Kurka, porucznik byłej armii austriackiej, mianowany kapitanem wojsk polskich, który już w połowie października 1918 r. wszedł w kontakt z prezesem „Sokoła” dh. Adamem Pytlem, aby przygotować się wspólnie do objęcia władzy w mieście i powiecie w odpowiedniej chwili.

„Sokół” stał się centrum przygotowań do objęcia rządów w mieście i powiecie w imieniu Polski, kiedy nadejdzie odpowiednia chwila.

Taka ważna chwila nadeszła w nocy z 31.10/1.11.1918 r. Komendant kpt. Adam Kurka zawiadomił prezesa dh. Adama Pytla, że w dniu 1 listopada należy na podstawie rozkazu z Krakowa przystąpić do zlikwidowania rządów austriackich i zorganizowania rządów polskich w mieście i powiecie.

Wieczorem 31.10.1918 r. prezes „Sokoła” Adam Pytel przekazał pisemnie informację ówczesnemu burmistrzowi miasta Sanoka dh. dr. Pawłowi Biedce, że nazajutrz tzn. 1 listopada 1918 r. o godz. 7 rano przybędzie do niego jako burmistrza miasta wraz z kpt. Adamem Kurką celem ułożenia planu objęcia władzy w mieście dla Państwa Polskiego.

O oznaczonej godzinie pp. Pytel i Kurka oznajmiają burmistrzowi dr. Pawłowi Biedce, że tegoż dnia z nakazu KL ma się objąć Władzę z rąk austriackich na rzecz Państwa Polskiego.

Burmistrz Biedka początkowo wyraził obawę co do powodzenia sprawy, jednak po zapewnieniu go, że stacjonujący wówczas w Sanoku batalion 54 p. p. złożony w przeważającej liczbie z Czechów, wbrew jego komendantowi znienawidzonemu pułkownikowi Maksymowiczowi (Ukraińcowi) poprze akcję, zgodził się by Władza została przejęta imieniem Gminy miasta Sanoka na rzecz Państwa Polskiego. W obradach uczestniczyli również zaproszony, będący na urlopie kpt. Franciszek Stok, zasłużony jeszcze przed wojną działacz „Sokoła” i kpt. r. Eugeniusz Hofman.

Postanowiono przejąć władzę przed rozpoczęciem wiecu, by zebranych na wiecu zawiadomić o fakcie dokonanym.

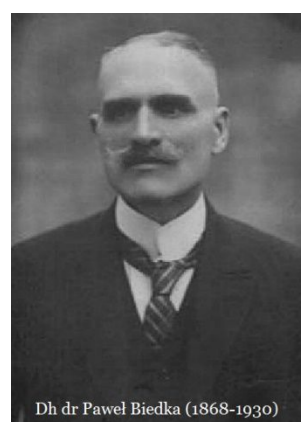
Kpt. Antoni Kurka (1887-1935)

Dh płk. Franciszek Stok (1880-1935)

Dh Marian Szajna (1873-1936)

Dh dr. Paweł Biedka (1868-1930)

W nocy z 31 października na 1 listopada 1918 r., do koszar przy ul. Mickiewicza, w których stacjonowała jednostka austriacka pod dowództwem płk. Iwana Maksymowicza (narodowości Ukraińskiej), z Domu Sokoła udała się delegacja w celu przejęcia władzy.

Dh **Adam Pytel** z ramienia „Komitetu Samoobrony Narodowej” i jako prezes „Sokoła” uczestniczył w przejmowaniu władzy z rąk austriackiego zaborcy wraz z dr. **Wojciechem Ślęczką** z „Komitetu Samoobrony Narodowej”, kpt. **Eugeniuszem Hoffmanem**, kpt. **Adamem Kurką**, kpt. **Franciszkiem Stokiem**, dh. **Feliksem Gielą**, dh. **Michałem Guzikiem**, dh. **Tomaszem Rozumem**, dh. **Michałem Słuszkiewiczem**, dh. **Marianem Szajną**, dh. dr. **Karolem Zaleskim**, przedstawicielami narodowości żydowskiej: dr. **Adolfem Bendelą**, **Harzanem Sobelem**, dr. **Jonaszem Szpiegelem**, oraz pozyskanym dla sprawy polskiej nadpor. **Viktorem Nopp-Rudolfem**, Czechem oficerem 54 pułku. Delegacji przewodniczył burmistrz miasta Sanoka dh dr. **Paweł Biedka**. Dowódcą jednostki austriackiej był Ukraińiec – płk. **Iwan Maksymowicz**, który miał pod dowództwem ok. 1000 żołnierzy, w tym 600 Czechów, 300 Niemców oraz Ukraińców i innych.

Tu w kancelarii komendanta dr Biedka przedstawiwszy się płk. Iwanowi Maksymowiczowi oświadczył mu, że jako burmistrz miasta imieniem Gminy Wolnego Królewskiego Miasta Sanoka obejmuje tymczasowo władzę wojskową i cywilną na rzecz Państwa Polskiego, aż do ukonstytuowania się Rządu centralnego.

Płk. Iwan Maksymowicz zmieszał się, widać było, że został zaskoczony, uczynił też ruch, jakby szukał przy swoim boku szabli lub rewolweru, a nie znajdując żadnej przy sobie broni – począł przedstawiać, że on ma inne rozkazy od swojej Władzy przełożonej z Przemyśla (Miltar komando), wyjął jakiś dokument, który chciał odczytywać, na co jednak odezwał się kpt. Kurka, że to wszystko nie ma żadnego znaczenia, że władze austriackie przestały istnieć, a zarazem zażądał oddania magazynów broni i mundurów, gdy zaś płk. Maksymowicz jeszcze coś chciał mówić, przerwał mu kpt. Stok odzywając się do niego po niemiecku, że może być spokojny o bezpieczeństwo swojej osoby i że dostanie asystę przy udaniu się do swego mieszkania. To go zreflektowało, a widząc prócz delegacji złożonej z osób cywilnych, zapelnioną oficerami czeskimi swą kancelarię – poddał się wezwaniu, a tylko radził utrzymać wprowadzoną przez się organizację wojskową, polegającą na wydzieleniu żołnierzy Ukraińców do osobnego oddziału.

Pp. Stok i Hofman zajęli się następnie odbieraniem koszar, przejęciem magazynów i innych obiektów wojskowych oraz oddziału wojskowej policji, delegacja cywilna zaś wraz z p. Kurką złożoną z burmistrza dr. Biedki, dr. Ślaczki, dr. Rajchla i Adama Pytla udała się do urzędów, a to do Starostwa, do Prezydium Sądu Okręgowego i do Dyrekcji Skarbu gdzie oznajmiła dokonanie przejęcia Władzy na rzecz Państwa Polskiego.

W sądzie oświadczone prezydentowi Stanisławowi Obertyńskiemu, by odtąd wyroki aż do nadejścia innych zarządzeń były wydawane w imieniu prawa, do czego p. Obertyński zastosować się i podwładnym Sądom odpowiednie zarządzenia wydać – przyrzekł. W Dyrekcji Skarbu nadradca skarbowy Władysław Bialikiewicz ze łzami w oczach przyjął delegację uważając się za szczęśliwego, że mu Opatrzność dozwoliła dożyć tej radosnej chwili wskrzeszenia niepodległej Polski. Równocześnie inna część delegacji zajęła się zdejmowaniem austriackich godeł z budynków, w których dotąd mieściły się urzędy austriackie. Godła te masowo znoszono przed dom Maksymowicza.

Płk. Maksymowicz został odstawiony pod eskortą do Krakowa, żołnierze narodowości czeskiej wyjechali umundurowani i z uzbrojeniem strzeleckim w dniu 4 listopada, żegnani przez sanoczan. Pozostali żołnierze innych narodowości mogli opuścić batalion bez uzbrojenia.

Komitet bezkrwawo przejął władzę w całym mieście z rąk administracji austro-węgierskiej.

Już rankiem, 1 listopada 1918 r. z DOMU SOKOŁA wyszły na ulice miasta pierwsze polskie patrole wojskowe, których organizatorami byli dh kpt. Franciszek Stok oraz dh Marian Szajna, który w 1912 r. współorganizował Stałą Drużynę Sokolą (SDS), którą dowodził jako komendant (SDS później PDS – Polowa Drużyna Sokola).

1 listopada 1918 r. na murach miasta Sanoka pojawiła się następująca odezwa:

Obywatele!

Z ramienia Naczelnej Komendy wojsk polskich objąłem z dniem dzisiejszym jako komendant wojska polskiego w powiecie sanockim władzę wojskową nad tutejszą załogą. Wzywam, przeto ludność miasta i powiatu do zachowania spokoju i unikania jakichkolwiek wykroczeń i zaburzeń w tej poważnej chwili. Przeciw wszelkim wykroczeniom wystąpię z całą stanowczością.

Sanok, dnia 1 listopada 1918 r.

Antoni Kurka, komendant Wojska Polskiego w powiecie sanockim.

Na 1 listopada 1918 r., na godz. 12⁰⁰ zwołał dh prezes Adam Pytel ogólne zgromadzenie członków „Sokoła”. Na ten apel zebrała się liczna brać sokola i wśród ogólnego entuzjazmu po przybyciu delegacji, która odebrała komendę w mieście, koszary i magazyn wojskowy z rąk płk. Iwana Maksymowicza, burmistrz Paweł Biedka przedstawił przebieg przejścia władzy w mieście, a prezes Adam Pytel zawiadomił zebranych o utworzeniu się rządu polskiego w Krakowie jako Polskiej Komisji Likwidacyjnej i odczytał odezwę do wszystkich komend i urzędów w powiecie oraz wezwał do tworzenia w mieście siły zbrojnej. W czasie zgromadzenia przybyli dwaj oficerowie czescy powitani burzą oklasków i oświadczyli, że żołnierze czescy pozostaną w mieście jeszcze kilka dni, dopóki nie zorganizuje się polska siła zbrojna.

Zgromadzenie zakończyło się licznym wstępowaniem druhów do milicji. W ciągu kilku dni utworzyła się pokaźna siła zbrojna, dobrze uzbrojona i to na szczęście w samą porę. Niewielka, bowiem zwłoka wystarczyłaby do objęcia rządów w mieście przez Ukraińców.

Do wieczora tego dnia nie było w mieście godła austriackiego i nie miał na czapce żaden oficer, żaden żołnierz rozetki z austriackim orzełkiem. Zawieszono flagę polską na gmachu starostwa oraz na prawie wszystkich budynkach prywatnych i państwowych. Zgromadzony tłum stał na Rynku od godziny 9 do 13 i śpiewał pieśni narodowe, płacząc z radości. Wzruszenie było powszechne.

Tak się odbyło w 1918 r. w Sanoku przejście Władzy w ręce polskie.

Komendantem placu w mieście mianowano dh. kpt. Franciszka Stoka. Tak więc Sanok stał się częścią tworzącej się Niepodległej Polski i zabezpieczony został przed groźącym napadem Ukraińców, co było główną zasługą „Sokoła” sanockiego.

Obiekty wojskowe w Sanoku i Olchowcach objęli wyznaczeni przez polską komendę placu: kpt. Franciszek Stok i ppor. Jerzy Skoczyński.

Policję wojskową powierzono kpt. Eugeniuszowi Hoffmanowi, żandarmerię zorganizował por. Władysław Żarski, magazyn mundurów i wyekwipowania objął ppor. Tadeusz Piech. Na czele milicji miejskiej stanął por. inż. Mieczysław Nawarski.

Pierwszy pluton wojskowy składający się z 55 żołnierzy (byli to przeważnie gimnazjaliści) powstał w Domu Sokoła pod dowództwem ppor. Jaśkiewicza. Pluton ten był załącznikiem trzeciego batalionu 2 Pułku Piechoty, który wszedł później w skład pułku stacjonującego w Sanoku, nazwanego 2 Pułkiem Strzelców Podhalańskich. Batalion uzupełniali ochotnicy, z których powstały trzy kompanie. Jego pierwszym dowódcą został kpt. Franciszek Stok. Następnym dowódcą kpt. Adam Kurka w dniu 25.11.1918 r. przekazuje batalion ppłk. Glazerowi, a ppor. Jaśkiewicz i ppor. Juliusz Zaleski (syn dh. dr. Karola Zaleskiego) zostali dowódcami kompanii. Utworzonym oddziałem konnym komenderował por. Paweł Wiktor, służbę sanitarną sprawował ppor. Kazimierz Niedzielski, taborem dowodził por. Michał Stepek, a kuchnię żołnierską prowadziła Kazimiera Pochnarska.

Baon wystawił warty przy moście olchowickim, magazynach wojskowych i patrolował ulice miasta, następnie walczył z Ukraińcami w okolicach Chyrowa, a później brał udział przeciw bolszewikom.

➤ **Kwestie narodowościowe na ziemi sanockiej w okresie ustalania granic.**

Wg. Szymona Jakubowskiego, sytuację na ziemi sanockiej w przededniu odzyskania niepodległości komplikowały kwestie narodowościowe. Druga połowa XIX wieku to również odradzanie się żywiołu ukraińskiego, bardzo silnego na tym terenie i również marzącego o budowie własnego państwa. Ukraińskie działania były podobne do polskich, także kładziono nacisk na rozbudowę narodowych organizacji, szkolnictwa. Istniało Ukraińskie Towarzystwo Strzeleckie, którego członkowie w 1913 roku zasilili namiastkę siły zbrojnej czyli Towarzystwo Ukraińskich Siczowych Strzelców, działały ukraińskie drużyny sokole i skautowe. Narastające animozje polsko-ukraińskie były wyraźnie podsyćane, czasem wręcz inspirowane przez państwa centralne.

1 listopada 1918 roku we Lwowie ogłoszono powstanie Zachodnioukraińskiej Republiki Ludowej. Konflikt zbrojny między Polakami i Ukraińcami stawał się nieuchronny, zwłaszcza że obie strony rościły sobie prawa do tych samych terenów, w tym ziemi sanockiej, gdzie poza stolicą powiatu żywioł ukraiński, czy też rusiński, był bardzo silny.

Przejawem tych dążeń części mieszkańców ziemi sanockiej był zwołany 4 listopada do Wisłoka Wielkiego wiec Łemków. Powstała Ukraińska Rada Narodowa dla powiatu sanockiego, która zgłosiła swój akces do nowo powstającego państwa. Wśród jej inicjatorów byli m.in. greckokatolicki proboszcz Wisłoka, ks. Pantelejmon Szpylka, proboszcz Wisłoka Niżnego, ks. Mychajło Tesla.

W skład rady, która wkrótce skupiła przedstawicieli ponad 35 miejscowości wchodził też, Teodo Szpylka (brat Pantelejmona), nauczyciel Hryhorij Sudomyr z Wisłoka Niżnego, były oficer austriacki, teraz odpowiedzialny za tworzenie ukraińskiej milicji Andrij Kyr z Komańczy, sędzia Iwan Kuciła z Kołomyi, ks. Mychajło Kril z Prełuk i ks. Iwan Kowalczyń z Puław. Powstawał twór, który do historii przeszedł jako Republika Komańczańska.

Republika rozpoczęła tworzenie własnych sił zbrojnych, ogłoszono pobór. Z każdego gospodarstwa do ukraińskiej milicji miał się zgłosić jeden mężczyzna. W szczytowym momencie komańczańskie „wojsko” liczyło około 800 ludzi. Borykało się jednak z problemami z uzbrojeniem (jedynie połowa miała jakąkolwiek broń palną) i słabością kadry dowódczej. Tylko garstka miała podoficerskie przeszkolenie wojskowe. Nadzieje na pomoc z innych ośrodków okazały się płonne.

Ukraińcy z pozostałych części Galicji mieli swoje problemy, i nie mogli dać realnego wsparcia Republice Komańczańskiej. Z każdym dniem sytuacja zaczęła zmieniać się na korzyść polskich oddziałów, które wspierane przez posiłki z centralnej i południowej Polski po kolei zdobywały ukraińskie punkty oporu. Padł Przemyśl, Lwów i szereg innych ośrodków.

Walka na torach

Przystępujące do walki polskie oddziały były mniej liczne od ukraińskich, ale lepiej zorganizowane i uzbrojone. Potężną bronią stały się uzbrojone pociągi, nieco na wyrost zwane pancernymi, ale świetnie sprawdzające się w boju. Jednym z nich był powstały w sanockiej fabryce, uzbrojony w trzy karabiny maszynowe „Kozak”. Tak go opisywał

członek załogi podporucznik Antoni Hora: Robotnicy Fabryki Wagonów L. Zieleniecki w Sanoku zmontowali nam z siedmiu wagonów kolejową pancerkę, można powiedzieć prowizoryczną. Nazwaliśmy ją „Kozak”. Skład jej wyglądał następująco: na przedzie dwie lory płaskie, w pierwszej było kilkanaście szyn kolejowych, parę podkładów i akcesoria do nich, to służyło jako obciążenie i ochrona przed minami. Następna lora posiadała wmontowany „ul” stalowy z blachy o grubości 10 mm z wycięciami na strzelanie z ckm i miejscem dla dwóch żołnierzy. Trzecia lora w kształcie węglarki o wysokości 1,30 m z wycięciami na karabiny była opancerzona szutrem rzeczonym i blachą stalową o grubości 6 mm. Czwarty wagon osobowy typu „TY” - bardzo mocna maszyna – z drugiej strony dwie lory jak wyżej opisane.

Załogę „Kozaka” walczącego w rejonie Ustrzyk Dolnych, Chyrowa i Felsztyna stanowili w dużej mierze sanoccy harcerze. Pociąg uczestniczył m.in. w ciężkich walkach pod Chyrowem w styczniu 1919 roku, gdzie śmiercią bohaterską zginęli podporucznik Stanisław Sas Korczyński i kapral Wacław Śląski. Wtedy też uszkodzony poważnie pociąg zakończył swą służbę. Drugim, uczestniczącym w polsko-ukraińskich bojach, pociągiem był „Gromobój” skierowany głównie do walk w okolicach Zagórza i obsługiwany przez miejscowych kolejarzy. Tam zginęli kolejni harcerze: Marian Solon i Stanisław Wojnar. Orderami Virtuti Militari i Krzyżem Walecznych odznaczoni zostali natomiast: Adam Gebus oraz Stanisław i Władysław Szwedowie; ponadto Krzyż Walecznych przyznano Janowi i Stanisławowi Żurowskim.

Z frontu na front

W styczniu 1919 roku polskim oddziałom udało się w wyniku ofensywy na Komańczę zlikwidować Ukraińską Radę Narodową.

Do wiosny front ustabilizował się na linii Wola Michowa – Rabe – Jabłonki – Łopienka – Zawóz – Teleśnica Oszwarowa – Hoszów – Moczary – Bandrów Narodowy – Nanowa.

Jednym z ostatnich epizodów była nieudana próba opanowania przez Ukraińców 5 kwietnia Ustrzyk Dolnych, w ciągu kolejnych tygodni resztki Ukraińskiej Armii Halickiej zostały zmuszone do przejścia na Słowację, a władze Zachodnioukraińskiej Republiki Ludowej musiały podpisać rozejm.

Koniec walk z Ukraińcami nie oznaczał jeszcze końca zbrojnej batalii o granice. Ziemi sanockiej przyniósł jednak wytchnienie. Wielu sanoczan nie zdjęło mundurów, ruszając na kolejne fronty.

W 1920 roku wielu młodych mieszkańców tych terenów oddawało krew, stawiając opór zagrożeniu ze strony bolszewickiej Rosji.

Dla wielu z nich wojna zakończyła się dopiero rozejmem na froncie wschodnim jesienią 1920 roku i traktatem ryskim z 1921.

www.podkarpackahistoria.pl – jakubowski@interia.pl

9 grudnia 1918 r. w Nowym Sączu z różnych jednostek śpieszących na odsiecz zagrożonym przez Ukraińców terenom Ziemi Sanockiej i Ziemi Przemyskiej, sformowano I batalion 2. Pułku Strzelców Podhalańskich. W jego skład weszły kompanie z Bochni i Nowego Targu oraz pluton karabinów maszynowych z Nowego Sącza. Był to formalny początek istnienia pułku, który w okresie międzywojennym nierozzerwalnie związany był z Sanokiem.

W okresie walk polsko-ukraińskich w roku 1918 w Zagórzcu zorganizował się Komitet Obrońców Węzła Zagórskiego, składający się z kolejarzy oraz członków „Sokoła”.

11 grudnia 1918 r. z Sanoka, w kierunku Chyrowa, na „front ukraiński” wyrusza na prędcie sformowany z różnych jednostek małopolskich 2. Pułk Strzelców Podhalańskich pod dowództwem płk. Jerzego Kazimierza Dobrodzieckiego. Losy tej formacji w okresie międzywojennym będą ściśle związane z Sanokiem jako miejscem stacjonowania.

Po pierwszych radościach i wzruszeniach z powodu odzyskania niepodległości Naród znalazł się wobec konieczności codziennej budowy i organizacji odrodzonego państwa. Sanocki „Sokół” również rozpoczął organizację swojej pracy w nowych warunkach.

W listopadzie 1919 r. w pierwszą rocznicę istnienia Niepodległej Polski sanocki „Sokół” urządził uroczysty wieczór, na który stawily się wszystkie władze i cały korpus oficerski pułku.

➤ 100. rocznica Bitwy Warszawskiej (1920-2020).

Pomimo ogłoszenia niepodległości 7 października 1918 r. i potwierdzenia jej rozejmem w Compiègne 11 listopada, w pierwszych latach istnienia Rzeczypospolitej jej przetrwanie nie było gwarantowane.

Za chwilę okrzepnięcia państwa oraz ostatecznego potwierdzenia jego kształtu można uważać pokój ryski z 18.03.1921 r., zawarty między Polską, a Rosją i Ukrainą. Kończył on wojnę polsko-bolszewicką.

Początkowo wiele wskazywało, że konflikt ten będzie przez Polskę przegrany. Mimo to los udało się odwrócić w toku błyskotliwie zaplanowanej bitwy. Walka rozegrała się między 12 a 25 sierpnia 1920 r. na przedpolach Warszawy i sąsiadujących terenach wschodniego Mazowsza.

Dążąca do okrążenia stolicy Armia Czerwona została wzięta w kleszcze dzięki odważnemu manewrowi Wojska Polskiego. Dobre rozpoznanie słabości przeciwnika umożliwiło ukrycie przed nim silnej grupy uderzeniowej, uformowanej poza głównym teatrem działań. Następnie przeprowadzano ją na tyły wroga.

Najbardziej krwawe walki toczyły się między 13 a 16 sierpnia w okolicach Radzymina i Ossowa – właśnie z nimi najczęściej kojarzona jest Bitwa Warszawska. Jednak zasięg operacji obejmował tereny od Nasielska i Ciechanowa na północy po Dęblin na południu. Na tym odcinku frontu walczyło ponad 100 tys. polskich żołnierzy. Drugie tyle ochotników zaciągnęło się do formacji powołanych doraźnie w celu obrony stolicy.

Ich wysiłek umożliwił realizację planu ułożonego przez generała Rozwadowskiego oraz marszałka Piłsudskiego. Siły radzieckie zostały całkowicie rozbite i odepchnięte daleko na wschód. W konsekwencji udało się zabezpieczyć przebieg granicy Rzeczypospolitej.

Dodatkowo pozbawiono Rosję dostępu do terytorium Niemiec, na którym Kreml planował rozniecić kolejną rewolucję bolszewicką.

Ze względu na światowe konsekwencje jego skutków „Cud nad Wisłą” zaliczony został przez brytyjskiego historyka Edgara Vincenta w poczet osiemnastu najważniejszych bitew w dziejach świata.

➤ Notki biograficzne mieszkańców powiatu brzozowskiego, którzy brali udział w walkach o niepodległość Polski w latach 1914-1921.

W książce pt.: „Mieszkańcy powiatu brzozowskiego wobec wojny Polsko-Ukraińskiej i Polsko-Bolszewickiej 1918-1921”, wydanej w 2021 r., Jacek Cetnarowicz, Krzysztof Hajduk i Zbigniew Sobota podają notki biograficzne mieszkańców powiatu brzozowskiego, którzy brali udział w walkach o niepodległość Polski w latach 1914-1921, opracowane na podstawie danych uzyskanych w archiwach i relacji rodzinnych. Przedstawiam kilkadziesiąt wybranych notek osób, członków „Sokoła”, zamieszczonych w/w książce.

Antoń Edmund	s. Ignacego	ur. 31.10.1888	Brzozów
---------------------	-------------	----------------	---------

Przed rokiem 1914 należał do Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” i Towarzystwa Szkół Ludowych w Brzozowie. Należał do Polskiej Drużyny Strzeleckiej w Brzozowie, gdzie pracował jako instruktor. W sierpniu 1914 roku został zmobilizowany do armii austro-węgierskiej. Brał udział w obronie Twierdzy Przemysł, a po upadku Twierdzy dostał się do niewoli rosyjskiej. Po pourocie z niewoli brał udział w organizowaniu władz polskich jako Komendant Powiatowej Milicji mianowany przez Powiatową Komisję Likwidacyjną 5 listopada 1918 r. W styczniu 1919 r. zgłosił się do Wojska Polskiego do 37 Pułku Piechoty, gdzie służył w kompanii karabinów maszynowych. Brał udział w wojnie polsko-ukraińskiej. Z wojska został zwolniony w maju 1919 r.

Źródło: Centralne Archiwum Wojskowe – ODRZUC. 31.01.1938

Kuźmiak Stanisław	s.	ur. 27.04.1886	Zmiennica
--------------------------	----	----------------	-----------

Od 1906 r. czynny członek „Sokoła” i Polskiej Drużyny Strzeleckiej w Zagórzcu. Początkiem 1918 r. pomagał internowanym Legionistom w czasie organizacji ich ucieczek. W listopadzie 1918 r. organizował w Chyrowie „Straż Polską”, która stanęła do walki z Ukraińcami.

Odnznaczony Gwiazdą Przemysła oraz Oznaką Koleżeńską Batalionu Strzelców Sanockich za pomoc w zdobyciu ukraińskiego pociągu wojskowego.

Źródło: Centralne Archiwum Wojskowe – ODRZUC. 7.10.1935.

Knauer Emilian	s. Jana i Anny	ur. 17.07.1898	Domaradz
-----------------------	----------------	----------------	----------

Przed I wojną światową należał do Towarzystwa Gimnastycznego SOKÓŁ, w Krośnie, Dukli i Brzozowie. 1 lipca 1914 r. wstąpił do Związku Strzeleckiego w Brzozowie, gdzie wyszkolił oddział 30 ludzi, których w dniu 4 sierpnia 1914 r. odprowadził do krakowskich Oleandrów. Sam również wstąpił do Legionów w 1914 r. Z powodu problemów zdrowotnych przydzielony do zadań sztabowych.

Źródło: Centralne Archiwum Wojskowe – ODRZUC. 22.02.37.

Kucharski Stanisław - 3	s. Ignacego i Karoliny	ur. 14.11.1900	Stara Wieś
--------------------------------	------------------------	----------------	------------

Od września 1912 r. był członkiem I Drużyny Skautowej im R. Traugutta przy Towarzystwie Gimnastycznym „Sokół” w Brzozowie. W grudniu 1917 r. zgłosił się ochotniczo do 2 Pułku Ułanów Polskiego Korpusu Posiłkowego. Po internowaniu i aresztowaniu Legionistów został wcielony do armii austro-węgierskiej, w której służył w 18 Pułku Strzelców. Po upadku Austro-Węgier od listopada 1918 r. do marca 1921 r. służył jako ochotnik w Wojsku Polskim, walcząc w okolicach Chyroua a następnie służąc w żandarmerii na posterunku w Brzozowie i w Batalionie Wartowniczym w Krakowie.

Źródło: Centralne Archiwum Wojskowe – AP 5721, KZ 24-655, KfM MN 166, KfMKN 40-12190

Biały Aleksander	s. Stanisława i January Wandę	ur. 22.10.1903	Brzozów
-------------------------	-------------------------------	----------------	---------

Jako harcerz brał czynny udział w pracach niepodległościowych w Brzozowie, prowadząc ćwiczenia legionów przy brzozowskim „Sokole”. W 1918 r. wstąpił, jako ochotnik, do Wojska Polskiego, walczył w wojnie polsko-bolszewickiej, został ranny.

Źródło: Centralne Archiwum Wojskowe – ODRZUC. 18.09.1933

Biały Aleksander	s. Stanisława i January Wandę	ur. 22.10.1903	Brzozów
-------------------------	-------------------------------	----------------	---------

Jako harcerz brał czynny udział w pracach niepodległościowych w Brzozowie, prowadząc ćwiczenia legionów przy brzozowskim „Sokole”. W 1918 r. wstąpił, jako ochotnik, do Wojska Polskiego, walczył w wojnie polsko-bolszewickiej, został ranny.

Źródło: Centralne Archiwum Wojskowe – ODRZUC. 18.09.1933

Chrobak Ludwik Józef	s. Jana i Franciszki	ur. 11.03.1894	Jasienica
-----------------------------	----------------------	----------------	-----------

Członek Drużyny Sokolej w Sanoku. W latach 1915-1917 służył w armii austro-węgierskiej jako komendant miotaczy min. Podczas wojny w 1916 r. stracił ramię. W 1919 r. wstąpił do wojska polskiego, w którym pełnił funkcję kierownika referatu PKU w Sanoku.

Odnznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medalem za Wojnę 1918-1921, Medalem Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości.

Źródło: Centralne Archiwum Wojskowe – I.481.C.2500

Krupa Michał	s.	ur. 13.08.1886	Jasienica Rostelna
---------------------	----	----------------	--------------------

Od 1913 r. był członkiem Sokoła w USA. We wrześniu 1917 r. ochotniczo zgłosił się do Wojska Polskiego formowanego we Francji, gdzie zostaje przydzielony do 3 Kompanii 2 Pułku Strzelców Piechoty.

Odnznaczony Krzyżem Ochotniczym i Medalem Sokolim.

Źródło: Centralne Archiwum Wojskowe – ODRZUC. 25.06.1938.

Łukasiewicz Antoni	s. Michała i Marii	ur. 13.06.1894	Dynów
---------------------------	--------------------	----------------	-------

Przed wojną należał do Drużyny Bartoszewej w Dynowie. 21 sierpnia 1914 r. wyruszył z Dynowa do Mszany Dolnej do Legionu Wschodniego. Po złożeniu przysięgi został przydzielony do 3 Pułku Piechoty. Po krzyżysie przysięgowym wcielono go do armii austro-węgierskiej. Po 1918 r. brał udział w walkach przeciwko bolszewikom.

Źródło: Centralne Archiwum Wojskowe – KN 9.11.1933.

Mikiewicz Józef - 2	s. Piotra i Franciszki	ur. 8.03.1893	Brzozów
<p>Od 1912 r. był członkiem Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Brzozowie. W armii austro-węgierskiej służył od 1915 r. do 1 listopada 1918 r. W styczniu 1919 r. ochotniczo zgłosił się do Wojska Polskiego i brał udział w walkach o Luów i obronie Kresów Wschodnich. Ze służby został zwolniony w sierpniu 1919 r. i ponownie zmobilizowany od lipca do października 1920 r.</p> <p>Odnznaczony Medalem Orłąt i Medalem Dziesięciolecia Odzyskania Niepodległości.</p>			
Źródło: Centralne Archiwum Wojskowe – ODRZUC. 25.10.1937.			

Szuber Stanisław - 1	s. Piotra i Rozalii	ur. 22.10.1884	Trześniów
<p>W 1905 r. był jednym z założycieli Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Ustrzykach Dolnych. W 1914 r. w Birczy założył koło Towarzystwa Szkół Ludowych oraz zorganizował zbiórki pieniężne na rzecz Legionów.</p>			
Źródło: Centralne Archiwum Wojskowe – KKIMN 15-4261.			

Wojtowicz Franciszek	s. Józefa i Zofii	ur. 8.09.1896	Blizne
<p>Aby uniknąć służby wojskowej w armii austro-węgierskiej wyemigrował do Stanów Zjednoczonych, gdzie pracował w związkach polskich. W lutym 1918 r. jako ochotnik zgłosił się do Armii Polskiej, formowanej we Francji, gdzie służył w 3 Pułku Strzelców Pieszych, walcząc w Wogezach. W Polsce został przydzielony do 45 Pułku Piechoty. Walcząc przeciwko bolszewikom został ciężko ranny tracąc wzrok i zdemobilizowany 3 maja 1920 r.</p>			
Źródło: Centralne Archiwum Wojskowe – KN.27.06.38.			

Wrona Franciszek	s.	ur.	Jasienica
<p>Podczas pobytu na emigracji w Stanach Zjednoczonych czynnie działał w strukturach „Sokoła” i Związku Narodowego Polskiego. 20 grudnia 1920 r. wstąpił do Armii Polskiej formowanej we Francji, gdzie służył w 6 Pułku Artylerii Polowej. Ze służby wojskowej został zwolniony w marcu 1920 rok.</p>			
Źródło: Centralne Archiwum Wojskowe – ODRZUC.07.06.37.			

Zgrych Antoni	s. Franciszka	ur. 5.09.1873	Targowiska/Brzozów
<p>Od 1893 r. pracował jako nauczyciel w Turzynie Polu. Należał do Towarzystwa Gimnastycznego Sokół i Polskiej Drużyny Strzeleckiej w Brzozowie. W styczniu 1913 r. zorganizował w Turzynie Polu drużynę strzelecką, która prowadziła wspólne ćwiczenia z Polską Drużyną Strzelecką z Brzozowa.</p>			
Źródło: Centralne Archiwum Wojskowe – ODRZUC. 21.06.1938.			

Wolański Józef	s.	ur. 3.10.1894	Dynów
<p>Przed wybuchem I wojny światowej był członkiem studenckich organizacji niepodległościowych, w tym Towarzystwa Gimnastycznego Sokół we Luowiu gdzie pełnił funkcje bibliotekarza. Od 1912 r. był członkiem Polskiej Drużyny Strzeleckiej w Dynowie.</p>			
Źródło: Centralne Archiwum Wojskowe – ODRZUC. 2.03.1936			

Marecki Franciszek	s. Jakuba i Anny	ur. 20.02.1896	Wrocanka
	<p>Przed wybuchem I wojny światowej był członkiem Drużyny Bartoszewej. 20 sierpnia 1914 r. wstąpił do Legionów, został przydzielony do 3 Pułku Piechoty, z którym walczył na Wołynie, gdzie został ranny. W 1919 r. wstąpił do Wojska Polskiego. Brał udział w walkach z Ukraińcami i bolszewikami. Po wojnie polsko-bolszewickiej zamieszkał w Turzynie Polu.</p> <p>Odnznaczony Krzyżem Walecznych nr 4467 i Krzyżem Niepodległości.</p>		
Źródło: Centralne Archiwum Wojskowe – KN.16.03.37.			

Pilański Leon	s. Andrzeja i Antoniny	ur. 20.03.1892	Brzozów
<p>Od 1912 r. był członkiem Polskiej Drużyny Strzeleckiej i Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Brzozowie. Od lipca 1914 r. do października 1918 r. służył w armii austro-węgierskiej, walcząc w szeregach 110 Pułku Piechoty na froncie rosyjskim i włoskim. W listopadzie 1918 r., jako ochotnik, wstąpił do Wojska Polskiego gdzie został przydzielony do 38 Pułku Piechoty. Ze służby został zwolniony w sierpniu 1919 r. i ponownie zgłosił się jako ochotnik do wojska w sierpniu 1920 r. Przydzielony został do Plotonu Dywersyjnego 14. Dywizji Piechoty. Ze służby wojskowej został zwolniony w grudniu 1920 r.</p>			
Źródło: Centralne Archiwum Wojskowe – KKIMN 12-3301			

Zbiegaj Zygmunt	s. Piotra i Anny	ur. 9.08.1891	Brzozów
<p>Od 1909 r. był członkiem Towarzystwa Gimnastycznego Sokół w Brzozowie, a od 1912 r. członkiem Polskiej Drużyny Strzeleckiej. Po nieudanej, wskutek aresztowania przez Moskali, próbie wstąpienia do Legionów, został w 1916 r. ucielony do armii austro-węgierskiej.</p>			
Źródło: Centralne Archiwum Wojskowe – ODRZUC. 21.06.1938.			

Wojtowicz Karol	s. Michała i Anieli	ur. 3.10.1894	Wędrna
<p>W 1914 r. jako ochotnik i członek „Sokoła” wstąpił do Legionu Wschodniego. Po odmowie złożenia przysięgi został aresztowany, ucielony do armii austro-węgierskiej i przydzielony do 20 Pułku Piechoty a następnie do 10 Pułku Piechoty. Walcząc na froncie rosyjskim został w marcu 1916 r. ranny i dostał się do niewoli, z której został zwolniony w 1918 r. Jako inwalida wojenny został zwolniony ze służby wojskowej.</p>			
Źródło: Centralne Archiwum Wojskowe – KKIMN 86-25928			

Ziemiański Stanisław - 2	s.	ur. 14.04.1893	Trześniów
	<p>W latach 1911-1914 był członkiem Drużyny Skautowej im. Hetmana S. Żółkiewskiego w Sanoku. Odnznaczony Medalem za Wojnę 1918-1921 i Medalem Dziesięciolecia Odzyskania Niepodległości. W latach 1914-1918 służył w armii austro-węgierskiej i walczył na froncie rosyjskim i włoskim gdzie dostał się do niewoli. W grudniu 1918 r. jako ochotnik wstąpił do Armii Polskiej gen. Hallera, został przydzielony do Pułku im. Francesco Nullo, z którym w lutym wyjechał do Francji gdzie pełnił służbę w 299 Pułku Strzelców Francuskich. Po przemianowaniu jednostki na 11 Pułk Strzelców Polskich powrócił do Polski. Od czerwca 1919 r. walczył przeciwko Ukraińcom a od kwietnia 1920 r. w wojnie polsko-bolszewickiej. W wojsku w stopniu kapitana pozostał do 1932 r.</p>		
Źródło: Centralne Archiwum Wojskowe – AP 1807			

W powyższych notkach przedstawiona jest udokumentowana część ochotników powiatu brzozowskiego, członków „Sokoła”, którzy zrobili wszystko co mogli, w sprawie odzyskania niepodległości naszej kochanej Ojczyzny.

W powiecie sanockim była trochę trudniejsza sytuacja z powodu większej mieszanki etnicznej, gdzie szczególne kłopoty sprawiali Ukraińcy, którzy również walczyli o niepodległość swojej Ojczyzny. Tutaj również bardzo wielu Polaków, ochotników, członków „Sokoła” walczyło o niepodległość, ale nie doczekaliśmy się jeszcze tak dokładnego opracowania, jak dla powiatu brzozowskiego.

➤ Walne Zgromadzenie sanockiego „Sokoła” już w Polsce – 1920.
Działalność w nowej rzeczywistości.

Po długiej przerwie wojennej Walne Zgromadzenie „Sokoła” w Sanoku zwołano na **6 lutego 1920** r. Wybrano na nim władze Towarzystwa w składzie: **Adam Pytel** – prezes, dr Emil Gaweł – I zastępca, Adam Bratro – II zastępca, Witold Dąbrowski – sekretarz i z-ca naczelnika, Zygmunt Tomaszewski – z-ca sekretarza i z-ca bibliotekarza, Tadeusz Dworski – skarbnik, Józef Moskal – z-ca skarbnika, Maryan Szajna – naczelnik i gospodarz, Stanisław Budweil – z-ca gospodarza, Mieczysław Strojek – bibliotekarz, Feliks Giela, dr Józef Kurasiewicz, Franciszek Stok – komendant Stałej Drużyny Sokolej.

Delegaci do Zarządu i Okręgu: Adam Pytel, dr Emil Gaweł, Witold Dąbrowski, Tadeusz Dworski, Maryan Szajna, Franciszek Stok, Michał Drwięga – burgrabia, Witold Dąbrowski – Komendant Skautu, dr Józef Kurasiewicz – lekarz Towarzystwa, ks. Szymon Korpak – kapelan, Władysław Konik – chorąży.

I wojna światowa spowodowała znaczne straty w majątku trwałym sanockiego „Sokoła”. Budynek i sprzęt były zniszczone, czytelnik nie było, ale druhowie dość szybko i sprawnie zaczęli odbudowywać przedwojenną potęgę Towarzystwa na terenie miasta.

Wydział, z pełnym inicjatywy dh. prezesem Adamem Pytlem na czele, rąk nie załamał, ale wziął się energicznie do pracy. Zaraz w **1920** roku odnowiono i odmalowano wszystkie pomieszczenia, najpiękniej salę gimnastyczną, odświeżono kurtynę i scenę, doprowadzono do porządku kulisy, uzupełniono i poprawiono przyrządy gimnastyczne, przebudowano magazyn służący do przechowywania rekwizytów scenicznych, odnowiono kręgielnię i sprawiono znaczną ilość krzeseł. Gmach odnowiono na zewnątrz, a w następnych latach uporządkowano bibliotekę (ponad 1500 tomów), w 1923 roku zorganizowano „Kółko Dramatyczne” i urządzono na sposób przedwojenny czytelnik (1925).

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości rozpoczęto zjednoczenie ruchu sokolego. Pierwsze starania do osiągnięcia tego celu podjęto na zjeździe delegatów trzech związków sokolich z byłych zaborów w dniu 13 kwietnia 1919 r. w Warszawie. Podjęto uchwałę o utworzeniu jednego związku sokolego pod nazwą „Związek Towarzystw Gimnastycznych Sokół w Polsce” (ZTGS w Polsce).

Ustalono podział na siedem dzielnic: Małopolską z siedzibą władz w Krakowie, Wschodnio-Małopolską z siedzibą we Lwowie, Wielkopolską (Poznań), Pomorską (Toruń), Śląską (Katowice), Litewską (Wilno) i Warszawską.
Statut zatwierdzony został 29 listopada 1920 r.

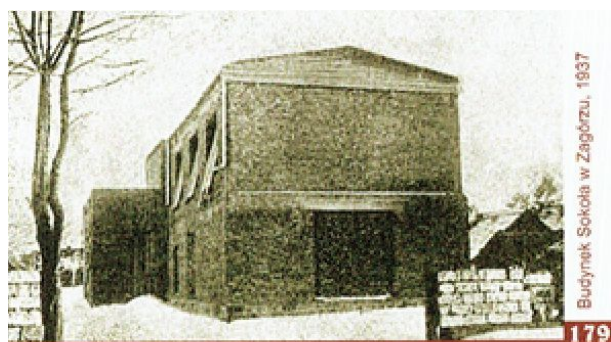
Na zjeździe delegatów Związku Sokolów z byłego zaboru austriackiego w dniu 6 marca 1921 r. podjęto uchwałę o likwidacji dotychczasowego Związku i zgłoszono akces do ZTG „Sokół” w Polsce, zatwierdzono nowy podział terytorialny na Dzielnicę Małopolską z siedzibą władz we Lwowie i Dzielnicę w Krakowie.
Sanokowi przypadła godność stolicy Okręgu Sokolego II, do którego przystąpiły gniazda w Ustrzykach, Lesku, Zagórzu Brzozowie i Pisarowcach.

1932 – Dom Sokola w Ustrzykach Dolnych

Dom Sokola w Lesku w budowie

1937 – Dom Sokola w Zagórz w budowie

Dom Sokola w Brzozowie wybudowany w 1910 r.

Piarowce, lata międzywojenne (Gniazdo utworzone w 1908 r.)
Z prawej hr. Henryk Mniszek-Tehórnicki w kapeluszu.
W środku Sokoli w mundurach (m. in. sanocey).

1927 – Dom Sokola w Sanoku

Zdjęcia 174, 95 i 179 wg książki Marzanny Raińskiej, *SOKOLNIE GALICYJSKIE HISTORIA I STAN OBECNY*, wyd. przez Małopolskie Centrum Kultury SOKÓŁ w Nowym Sączu w 2018 r.

Wycinek sprawozdania „Sokoła” z 1923 r.

18. Sokół w Sanoku (lustr. 8.III. 924) liczy 264 członków, w tem 40 osób ćwiczących się. Ćwiczenia odbywają się we własnej sali, połączonej ze sceną. Ze sali tej korzysta również miejscowe gimnazjum państwowe—28 godz. tygodniowo. Zarząd odbył 17 posiedzeń i 1 walne zgrom. Rok 1923 zamknięto nadwyżką kasową 3,657,140 mkp. Wkładki do Zw. Dziel. i Okręgu zapłacone. Na ćwiczeniu lustracyjnym było 15 dziewcząt. Na zebraniu członków (20 osób) omawiano sprawę ćwiczeń gimnastycznych, sportu i przysposobienia wojskowego.

Związek Towarzystw Gimnastycznych w Polsce w statystyce z dnia 1.01.1925 r. podaje następujące dane liczbowe dot. II. Okręgu Sanockiego:

Okręg Sanocki 1925 r.

Gniazda: *Brzozów*, zał. 1892, męż. 169, kob. 29;
Ustrzyki dolne, zał. 1906, męż. 62, kob. 23; *Zagórz*,
 zał. 1894, męż. 115, kob. 31; *Rymanów*, zał. 1907,
 męż. 65, kob. 39; *Sanok*, zał. 1889, męż. 226, kob. 28;
Lisko, zał. 1898, męż. ?, kob. ?; *Pisarowce*, zał.
 1908, męż. ?, kob. 2.

W 1925 r. Rada Miasta przekazała Towarzystwu nieużytek poza dawną kręgielnią. Burmistrzem był wówczas dh Adam Pytel. Sokoli przekształcili nieużytek na nowe, duże boisko (3.08.1929–30.09.1939). Poświęcono je i oddano do użytku w 1929 r.

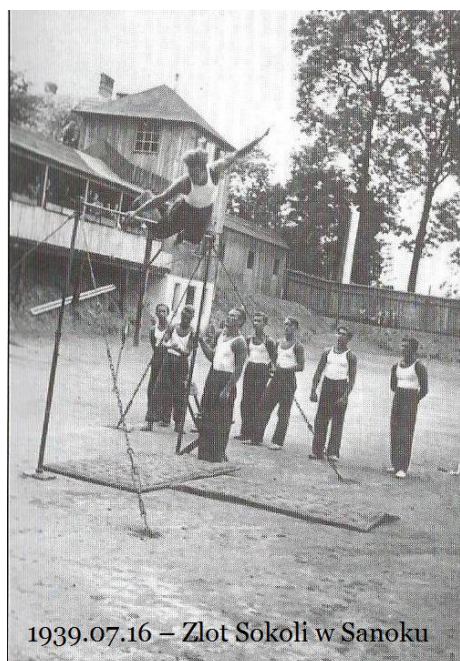
Musiła jednak z tego powodu zniknąć kręgielnia, a na miejscu dawnego boiska urządzono kort tenisowy.

W czasie wojny niemieccy okupanci na tym nowym boisku sportowym urządzili basen kąpielowy. Zaś po wojnie na płycie urządzono amfiteatr, a następnie wybudowano sztuczne lodowisko „Torsan” (1968–2006). Po przeniesieniu lodowiska na „Arenę” Urząd Miasta w jego miejsce urządził parking (1.05.2007–30.04.2013).

„Sokół” 24.07.2013 r. przejął działkę nr 541/4 i na płycie również urządzony został parking (od 15.08.2013 r.), który funkcjonuje do dziś.

Czasy II Rzeczypospolitej nie należały do łatwych. Jednak mimo trudności wynikających ze świadomości ówczesnego społeczeństwa oraz galopującej inflacji członkowie „Sokoła” organizowali spotkania szkoleniowe, dobroczynne, ideowe.

Dużo wysiłku włożono w uświadamianie i tłumaczenie, że ideologia „Sokoła” jest nadal aktualna i ważna, mimo odzyskania niepodległości.

1939.07.16 – Zlot Sokoli w Sanoku

Doprowadzono do wznowienia ćwiczeń gimnastycznych, rozgrywek piłkarskich, zawodów narciarskich i innych. „Sokół” sanocki w tym okresie wspierał harcerstwo materialnie i moralnie.

Towarzystwo zaliczane było do najpoważniejszych organizacji mających na celu rozwój życia umysłowego i sportowego. Kwitło w „Sokole” życie towarzyskie: urządzano zabawy i wieczorki taneczne oraz różne imprezy świąteczne i okolicznościowe, działało Kółko Dramatyczne, ślizgawka, kort tenisowy, kręgielnia oraz czytelnia i biblioteka. „Sokół” uczestniczył w wielu uroczystościach zewnętrznych państwowych i narodowych. Organizowane były zloty w Sanoku i innych miastach.

Boisko sportowe budowane przez Sokołów, na podmokłym terenie w okresie 1925-1929. Boisko użytkowano do 1939 r. Widoczne schody prowadzą na Kort tenisowy koło Domu Sokoła.

1938 – Sanockie Sokolice na zawodach sanitariuszek

*Gdy wieczór Andrzeja z nami spędzisz
Do ciebie uśmiechnie się los
I w sposób dziwny niespodziewany
Złotem się twój napętni trzos . . .*

*Gdzie małżeństw najwięcej kojarzy się?
Wszak to w nasz wieczór Andrzeja
Panienki Młodzięcy śpieszcie się
To dla Was szczęścia nadzieja . . .*

*W ten wieczór do siebie prosim Was
Powróżym Wam, zabawim Was . . .
Pięknych cyganek zatańczy krąg,
Wesoło spędzicie czas!*

Więc śpieszcie do „Sokoła”!

ODDZIAŁ SOKOLIC W SANOKU
URZĄDZA NA CELE KULTURALNO-OŚWIATOWE
W SOBOTĘ DNIA 30 LISTOPADA 1929
GODZ. 6 WIECZOREM W SALI „SOKOŁA”
W SANOKU
WIECZÓR ŚW. ANDRZEJA
POŁĄCZONY
Z DANCINGIEM
I WIELE NIESPODZIANKAMI
NA KTÓRY MA ZASZCZYT ZAPROSIĆ JWP. WRAZ Z RODZINĄ
KOMITET.
WSTĘP: 1.50 ZŁ. OD OSÓB - NIĘ CZŁONKÓW SOKOŁA 1 ZŁ.
STRÓJ WIZYTOWY.

Jedną z ważniejszych imprez zorganizowanych w dniach 3 i 4 sierpnia 1929 r. przez sanocki „Sokół” był Złot okręgowy w 40. rocznicę istnienia gniazda.

Uroczystość tę połączono z poświęceniem i otwarciem nowego boiska sokolego.

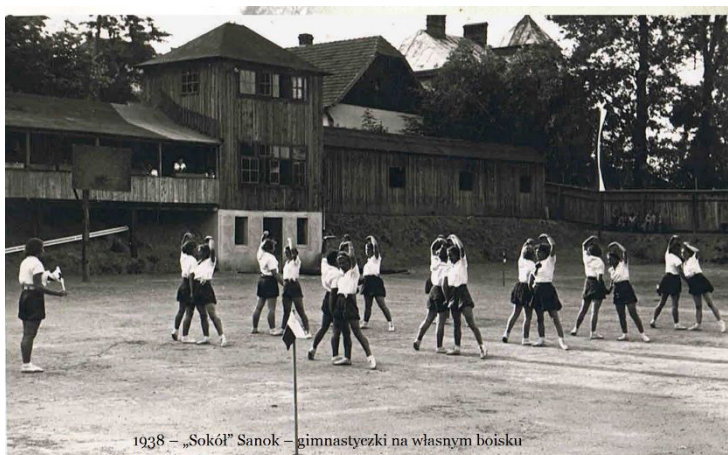
Była to niezwykła uroczystość. W piękną, sierpniową pogodę, ku ucieście mieszkańców miasta, przedelfowało ulicami Sanoka około 250 umundurowanych drułów i druhen ze Lwowa, Drohobycza, Sambora, Przemyśla, Rzeszowa, Brzozowa, Leska, Zagórza, Ustrzyk, Lutowisk i Sanoka.

Poza imprezami, które sanoccy Sokoli organizowali we własnym mieście, uczestniczyli oni także w ogólnopolskich złotach: w Warszawie w 1921 roku (26 drułów), we Lwowie w 1922 roku (25 ćwiczących) i w Cieszynie w 1923 roku (25 ćwiczących).

Ponadto brali także udział między innymi w Zlocie Wszechsłowiańskim w Poznaniu w 1929 r. i w zlocie okręgowym w Samborze, który odbył się we wrześniu 1930 r. (40-lecie gniazda).

W późniejszych latach (1927, 1933, 1939) Sanok uczestniczył w złotach we Lwowie oraz Katowicach (1937).

Począwszy od „przewrotu majowego” w 1926 r. „Sokół” polski, w tym sanocki, działał w specyficznych warunkach politycznych. Intencją rozważnych na ogół Sokolów było to, aby nie identyfikować się z żadnym z dwu wrogich obozów. „Sokół” chciał być apolityczny, a w szczególności „czysty”. Świadectwem dobrych intencji sanockiego gniazda było to, że wchodziło ono w kontakt ze wszystkimi polskimi organizacjami, bez względu na ich zabarwienie polityczne, były to: Związek Legionistów, Związek Strzelecki, Związek Pracy Obywatelskiej czy też Narodowa Organizacja Kobiet, Praca Polska, Akcja Katolicka, Towarzystwo Szkoły Ludowej.

Wszystkim tym organizacjom „Sokół” chętnie bezpłatnie udostępniał salę, bywał na ich uroczystościach (Związek Legionistów – poświęcenie sztandaru w 1931 roku), urządzał wspólne z nimi zawody (Związek Strzelecki), współdziałał w pracy oświatowej i wychowawczo-patriotycznej (Narodowa Organizacja Kobiet, Towarzystwo Szkoły Ludowej).

Wielkim przeżyciem dla miasta był przejazd przez Sanok i chwilowy postój sokołów amerykańskich na dworcu kolejowym w sierpniu 1925 roku. Jak relacjonował Tadeusz Mięksisz: *„Wojsko, delegacja oficerów, orkiestra wojskowa, drużyna męska i żeńska, tłumy publiczności, przemówienie druha Teofila Starzyńskiego, prezesa zjednoczonego Sokolstwa w Ameryce i przemówienie dh. prezesa Adama Pytla, to wiązanka wzruszających momentów tej niezwyklej chwili. Później „Sokół” sanocki ozdobiony został odznaczeniami „Sokoła” amerykańskiego. Jeszcze jedna pamiętna chwila zapisana w kronice „Sokoła” sanockiego z tego okresu”.*

Dh Teofil Starzyński
(1878-1952).
Pułkownik, lekarz,
prezes zjednoczonego
Związku Sokolstwa
Polskiego w Ameryce
od 1912 r. Zajmował się
werbunkiem ochotników
do Błękitnej Armii
we Francji.
Przybył do Polski
i uczestniczył w wojnie
polsko-ukraińskiej.
Był gościem TG „Sokół”
w Sanoku w 1925 r.
Wręczył sanockiemu
„Sokolowi odznakę
„Sokoła”
amerykańskiego.

Władze Dzielnicy Małopolskiej przekazały do kierownictwa Związku specjalny memoriał, który został przedyskutowany w dniu 2 maja 1926 r. na posiedzeniu Związkowego Wydziału Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego. Zaproponowano na nim powołanie przy Przewodnictwie **Związkowego Wydziału Organizacji Kobiet** (Sokolic), w którym mianowano:

- Marię Holder-Eggerową – przewodniczącą
- Wandę Lampową i Izę Mandukową – wiceprzewodniczącymi.

Srebrna Legia Honorowa Sokolstwa
Polskiego w Ameryce

Związkowy Wydział Sokolic dzielił się na sekcje:

- organizacyjno-propagandową – przewodnicząca Anna Nowak,
- kulturalno-oświatową – przewodnicząca Zofia Pietrziewicz,
- wychowania fizycznego,
- przysposobienia wojskowego,
- dochodów niestających – przewodnicząca Zofia Borczyk.

ZSPWA Czołem Ojczyźnie
Szponem Wrogowi

W 1926 r. zorganizowano Oddział Żeński „Sokoła” w Sanoku (Sokolic) z władzami:

- Bronisława Schwandowa – przewodnicząca,
- Zofia Borczykówna – zastępczyni przewodniczącej,
- Zygmunta Słuszkiewiczówna – sekretarz,
- Albina Wójcikówna – zastępczyni sekretarza,
- Janina Hrabarówna – skarbniczka,
- Anna Nowakowa – zastępczyni skarbniczki,
- Stefania Pierożyńska – naczelniczka,
- Weronika Radwańska – zastępczyni naczelniczki,
- Bogumiła Martynowska, Maria Szemelowska,
Zofia Pietrziewiczowa, Helena Rosołowska.

Związek Sokolstwa Polskiego w Ameryce
– Czołem Ojczyźnie Szponem Wrogowi

Gniazdo liczyło 80 druhen. Przy Oddziale istniały 3 sekcje:

- propagandowo-prasowa – przewodnicząca Anna Nowak,
- kulturalno-oświatowa, która urządzała odczyty, referaty, pogadanki przewodnicząca – Zofia Pietrkiewiczowa, zastępczyni Anna Nowak, Sekcja ta urządzała odczyty, referaty, pogadanki.
- przedsiębiorstw i dochodów niestałych na czele z Zofią Borczykówną urządzała w lecie wycieczki w okolice Sanoka oraz pikniki.

W 1935 r. władze Oddziału Sokolic:

- Bronisława Schwandowa – przewodnicząca
- Zofia Borczykówna – zastępczyni przewodniczącej,
- Zygmunt Słuszkiewicz – sekretarz,
- Janina Dziuzanka – zastępczyni sekretarza,
- Janina Strachocka – skarbniczka,
- Helena Rosołowska – zastępczyni,
- Stefania Pierożyńska – naczelniczka,
- Weronika Radwańska – zastępczyni.
- Bronisława Buczkówna, Janina Dzibanówna, Stanisława Głowacka, Zofia Pietrkiewicz, Bogumiła Martynowska, Jadwiga Słuszkiewicz i Maria Szemelowska – członkinie Wydziału.

Gniazdo liczyło 64 druhny.

Przy oddziale istniała **Drużyna Ratownicza PCK** pod komendą Zofii Borczykówny.

W każdą środę po gimnastyce urządzone były ćwiczenia praktyczne tj. posługiwanie się noszami, przenoszenie chorych i rannych. Oddział urządzał kolonie letnie i różnego rodzaju zabawy, biorąc aktywny udział w życiu sokolim.

W Domu Sokoła odbywały się też spotkania oddziału skautowego żeńskiego.

W 1928 r. zmieniono statut sanockiego „Sokoła”.

Okręg II. zorganizował 14 czerwca 1930 r. (za sprawą dh. prezesa w Zagórzcu, dr. Jana Puzdrowskiego) wycieczkę do czechosłowackiego miasta Medzilaborce, w której wzięło udział przeszło 50 sokołów sanockich.

Pomimo że sanocki „Sokół” chciał być za wszelką cenę apolityczny, to jednak we wszystkich ogólnonarodowych poczynaniach uczestniczył i przodował. Ze szczególnym zamięłowaniem świętował więc wszystkie ważne rocznice narodowe, takie jak powstania listopadowego czy Odsieczy Wiedeńskiej. W podniosłym nastroju gniazdo sanockie uczestniczyło także w żałobnych uroczystościach w dniach śmierci i pogrzebu Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Na osobnym, żałobnym posiedzeniu Wydziału (Zarządu) 16 maja 1935 roku w poważnym i nastrojowym przemówieniu prezes Jan Killar uczcił pamięć zgasłego I Marszałka Polski.

Sanok, ul. Kościuszki – okres przed II. wojną światową. Sokolice Drużyny Ratowniczej PCK, z noszami i sprzętem w maskach przeciwgazowych.

Zdj. z arch. Pawła Sebastiańskiego

Pamięć budziela ducha narodowego i Wskrzesiciela Wielkiej Polski, Romana Dmowskiego, uczczono wspomnieniem pośmiertnym na Walnym Zgromadzeniu członków 23 kwietnia 1939 roku.

W 1933 roku ukazało się sprawozdanie dla sanockiego gniazda za rok 1932. Wiemy na jego podstawie, że druhowie ćwiczyli 3 razy w tygodniu: w poniedziałki, środy i piątki od 18 do 19, w łącznym wymiarze 89 godzin. W zajęciach gimnastycznych, którymi kierowali druhowie Kaczorowski i Pirożyński, uczestniczyło przeciętnie 10 druhow. Druhny odbywały ćwiczenia w tych samych dniach co druhowie, z tą tylko różnicą, że ćwiczyły od godziny 17 do 18. Grupa ta liczyła 12 kobiet i odbyła łącznie 94 godziny ćwiczeń. Zajęcia dla tych pań prowadziły druhny Pirożyńska i Radwańska.

Gniazdo sanockie, jak wynika ze sprawozdania, posiadało w tym okresie drużynę piłki nożnej i sekcję narciarską. Drużyna piłki nożnej dwukrotnie brała udział w zawodach w Sanoku o nagrodę wędrowną Związku Strzeleckiego. Również sekcja narciarska nie była bezczynna, gdyż jej zawodnicy uczestniczyli w licznych zawodach, np. 30 stycznia 1932 roku w Iwoniczu, gdzie startowało 4 zawodników z Sanoka. Ponadto 4 druhow z sanockiego gniazda wystąpiło w zawodach tenisowych zorganizowanych w Sanoku.

Z końcem roku sprawozdawczego (1932) „Sokół” sanocki liczył 2 członków honorowych i 268 zwykłych, w tym 188 druhow i 80 druhen. „W porównaniu do 1931 roku ubyło ogółem 8 członków; szczegółowo – ubyło w ciągu roku sprawozdawczego 22, a przybyło 14 członków”. Zjawisko odpływu i przyływu członków dotyczyło wszystkich gniazd „Sokoła”, od jego powstania aż do zakończenia działalności przez tę organizację.

W tym czasie bibliotekę sokolą prowadził druh Władysław Kreowski. Jego zastępcą był druh Stanisław Pirożyński. 1 stycznia 1933 r. biblioteka posiadała zbiór 1779 tomów książek. Dużą część tych tytułów można zaliczyć do literatury fachowej. W 1932 roku zakupiono w sumie 73 nowe książki. „Wypożyczanie książek odbywało się 2 razy w tygodniu za opłatą 1 grosza dziennie od każdego tomu; z biblioteki skorzystało w ciągu roku około 50 członków”.

W 1932 r. Wydział urządził aż 18 imprez, a mianowicie: zabawę sylwestrową, 2 sobotówki, zabawę śledziową, 8 śródówek, wspólny oplatek, wspólne święcone, 2 przedstawienia teatralne, Wieczór Kościuszkowski i 1 zabawę dla dzieci na Św. Mikołaja.

ODDZIAŁ SOKOLIC W SANOKU
 --- URZĄDZA ---
 W DNIU 29 LISTOPADA 1928 W SALI
 „SOKOŁA” W SANOKU
WIECZÓR ŚW. ANDRZEJA
 POŁĄCZONY Z
ZABAWĄ TANECZNĄ
 I WIELE NIESPODZIANEKAMI
 NA KTÓRYM NAS ZASZCZYTA ZAPROSIĆ JWP. WRAZ Z RODZINĄ
KOMITET.
 WSTĘP: 100 ZŁ. OD OSOBY - A DLA CZŁONKÓW SOKOŁA I ZŁ.
 STRÓJ WIZYTOWY.
 POCZĄTEK O GODZINIE 20-TEJ (8-MEJ).

Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Sanoku

 ----- urzędu -----
 WE WŁASNYCH SALACH
 W PONIEDZIAŁEK DNIA 31 GRUDNIA 1928
WIECZÓR SYLWESTROWY
 wraz z zabawą taneczną,
 na który WP. z codziną zaprasza
ZARZĄD.
 Początek o godzinie 9 wieczór. Strój wieczorowy.
 Wstęp za zwrotem zaproszenia: dla członków „Sokoła” 1 zł. — dla nieczłonków 150 zł.
 Bufet we własnym zarządzie.

Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Sanoku

urządza na zakończenie karnawału
we wtorek dnia 13-go lutego 1934 roku
**TANECZNĄ ZABAWĘ
ŚLEDZIOWĄ**

na którą WP. z rodziną zaprasza
ZARZĄD.
Początek o godzinie 7-mej wieczorem.

Wstęp: Członkowie i Akademicy 75 gr. nienależący do T-wa 1 zł.

Wstęp na salę tylko za okazaniem imiennego zaproszenia.

MŁODZIEŻ ĆWICZĄCA T. G. SOKÓŁ W SANOKU

URZĄDZA
W SOBOTĘ DNIA 7 CZERWCA 1930 R.
W SALI WŁASNEJ
WIELKĄ REWJĘ WIOSENNAJĄ
POŁĄCZONĄ Z TAŃCAMI I NIESPODZIANKAMI

na którą WP. wraz z rodziną zaprasza.
WSTĘP OD OSOBY 2 ZŁ., FAMILIJNY (3 OSÓB) 5 ZŁ.
BUFET WE WŁASNYM ZARZĄDZIE. MUZYKA DOBOROWA.
STRÓJ WIZYTOWY, DLA PAŃ PERKALIKI.
NAJPIĘKNIEJSZA SUKNIA PERKALIKOWA OTRZYMUJE NAGRODĘ.
POCZĄTEK O GODZINIE 9-TEJ WIECZÓR.

Staraniem T-wa Gimn. „Sokół” w Sanoku

odegraną zostanie
w sobotę dnia 24-go października 1936
W SALI WŁASNEJ

arcykomiczna francuska komedia Bissona p. t.:

SYN NIENATURALNY

z osobistym udziałem pod kierownictwem
WP. Zygmunta Kruszelnickiego.

Ceny miejsc od 9 gr. do 30 gr.

W przerwach przygrywać będzie orkiestra sokola.
Początek o godzinie 8-mej wieczór
CZYSTY DOCHÓD NA CELE OŚWIATOWE.

Bilety wcześniej nabyć można w sklepie WP. R. Piątka.

MŁODZIEŻ ĆWICZĄCA T. G. SOKÓŁ W SANOKU

URZĄDZA
W SOBOTĘ DNIA 7 CZERWCA 1930 R.
W SALI WŁASNEJ
WIELKĄ REWJĘ WIOSENNAJĄ
POŁĄCZONĄ Z TAŃCAMI I NIESPODZIANKAMI

na którą WP. wraz z rodziną zaprasza.
WSTĘP OD OSOBY 2 ZŁ., FAMILIJNY (3 OSÓB) 5 ZŁ.
BUFET WE WŁASNYM ZARZĄDZIE. MUZYKA DOBOROWA.
STRÓJ WIZYTOWY, DLA PAŃ PERKALIKI.
NAJPIĘKNIEJSZA SUKNIA PERKALIKOWA OTRZYMUJE NAGRODĘ.
POCZĄTEK O GODZINIE 9-TEJ WIECZÓR.

TOWARZYSTWO GIMN.

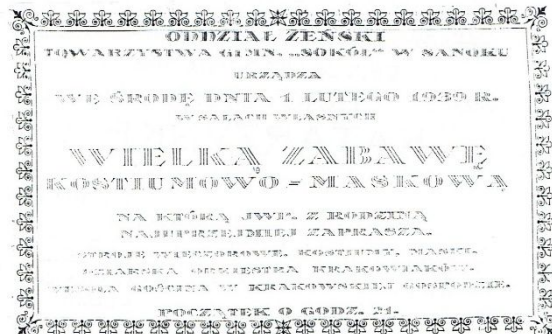
„Sokół” w Sanoku

URZĄDZA
WE WŁASNYCH SALACH
W PONIEDZIAŁEK DNIA 31-GO GRUDNIA 1934
WIECZÓR SYLWESTROWY

WRAZ Z ZABAWĄ TANECZNĄ
NA KTÓRY WP. Z RODZINĄ ZAPRASZA
ZARZĄD.
STRÓJ WIZYTOWY. STRÓJ SOKOLI DOZWOLONY.
POCZĄTEK O GODZINIE 21-EJ (9-EJ).

WSTĘP OD OSOBY 1 ZŁ., AKADEMICKI 50 GR.

WSTĘP NA SALĘ, TYLKO ZA ZWROTEM IMIENNEGO ZAPROSZENIA.

TOW. GIMNASTYCZNE „SOKÓŁ” W SANOKU

URZĄDZA DZIA 24 LISTOPADA 1934
URZĄDZA TRADYCYJNĄ URZĄDZA
KATARZYNKĘ

na którą WP. zaprasza

KOMITET.
POCZĄTEK O GODZINIE 20:30 WIECZÓR.

Wstępy: od osoby 1 zł., dla Członków i Akademików 50 gr.

MUZYKA JAZZ 2 P. S. P. BUFET WE WŁASNYM ZARZĄDZIE.
ZARZĄD.

W 1934 r. zniesiono Okręg II Sanocki i podporządkowano Wydział „Sokoła” sanockiego Okręgowi IV. w Przemyślu, w strukturach którego działały następujące gniazda:

Brzozów (1892), Chyrów (1904), Cieszanów (1899), Dobromil (1899), Dubiecko (1908), Dynów (1905), Jarosław (1889), Krakowiec (1911), Lesko (1896), Lubaczów (1903), Mościska (1894), Nizankowice (1909), Nowe Miasto (1911), Pisarowce (1908), Pnikut (1906), Pruchnik 1910, Przemyśl (1885), Radymno (1892), Rymanów (1907), Sądowa Wisznia (1898), Sambor (1891), Sanok (1889), Sieniawa (1902), Stary Sambor (1902), Tarnawa (1908), Turka n. Stryjem (1907), Ustrzyki Dolne (1906), Zagórz (1894).

1 stycznia 1935 r. liczba członków sanockiego „Sokoła” wynosiła 235 osób:

164 druhow i 73 druheny. „W ciągu roku sprawozdawczego przybyło 11 druhow, ubyło 22, druhen przybyło 2, ubyło 10: ogółem ubyło 19 osób w tym 11 druhow i 8 druhen. Stan na dzień 1 stycznia 1936 roku wynosił 218 członków w tym 153 druhow i 65 druhen”.

Ćwiczenia gimnastyczne druhow w 1935 r. odbywały się 3 razy tygodniowo, w poniedziałki, środy i piątki. Trwały one po półtoej godzinie od 19⁰⁰ do 20³⁰. Druhowie wykonywali ćwiczenia wolne i na przyrządach. Pora letnia była dla nich doskonałą okazją do prowadzenia zaprawy lekkoatletycznej, gier i zabaw sportowych. Łącznie odbyli oni 61 godzin ćwiczeń gimnastycznych. W ćwiczeniach brało przeciętnie udział 12 druhow. Spośród druhen zapisało się na ćwiczenia gimnastyczne 17 kobiet, które uczęszczały na zajęcia w przeciętnej liczbie 10 osób. Druheny zbierały się 3 razy w tygodniu między godziną 18 a 19. Odbyły one w sumie 89 godzin ćwiczeń gimnastycznych. Druheny ćwiczyły pod kierunkiem naczelniczki – Stefanii Pirożyńskiej, która zastępowała nauczycielkę gimnastyki – Antoninę Burjak.

Biblioteka w 1935 roku była otwarta 2 razy tygodniowo, a mianowicie we wtorki (od godziny 19 do 20) i soboty (od godziny 18 do 19). Wypożyczanie odbywało się za opłatą 1 grosza od tomu i z takiej możliwości skorzystało w roku sprawozdawczym 51 osób. Biblioteka liczyła 1970 tomów, gdyż w ciągu 1935 r. przybyło 67 tomów, w tym 10 tomów darowanych przez druha Szpakowskiego. Niestety, część książek, ze względu na ich opłakany stan, została wycofana z obiegu. Biblioteką kierował w 1935 r. dh Władysław Kreowski.

Lata 30. to dla sanockiego „Sokoła” okres śmiertelnego żniwa wśród jego starszych członków. Najpierw w 1935 r. odszedł z tego świata **dh ppłk. Franciszek Stok** (1880-1935).

Dh ppłk. Franciszek Stok
(1880-1935)
Od 29.06.1913 – komendant SDS
w Sanoku

Komendant powstałej 29.06.1913 r. w Sanoku Stałej Drużyny Sokolej (SDS, później PDS), a instruktorami szkolenia wówczas byli m.in. Bronisław Praszalowicz i Bolesław Mozołowski.

Franciszek Stok działał w ramach powołanego 20.10.1918 r. Komitetu Samoobrony Narodowej.

31.10/1.11.1918 r. jako członek liczniejszej delegacji bierze udział w przejęciu komendy w mieście, koszar i magazynu wojskowego z rąk ppłk. Iwana Maksymowicza – dowódcy Koszar, Ukraińca.

Wraz z dh. Marianem Szajną był organizatorem polskiej siły zbrojnej (sokoli, skauci, ochotnicy), a dowodzone przez nich pierwsze patrole polskie rankiem 1.11.1918 r. wyruszyły z gmachu sanockiego „Sokoła” na ulice miasta. Z tej grupy powołana została milicja ludowa, której komendantem został Kurka, a zastępcą Stok. Wówczas kpt. Stok objął komendę placu w Sanoku. Od 8 do 25.11.1918 r. był dowódcą tzw. „Batalionu Dzieci Sanockich”, oddając komendę placu kpt. Hoffmanowi. Następnie był organizatorem obrony miasta przed Galicyjską Ukraińską Armią.

Kolejnym bolesnym ciosem dla gniazda była śmierć długoletniego naczelnika i wiceprezesa „Sokoła” w Sanoku,

dh. Mariana Szajny (1873-1936). Zmarł on po ciężkiej chorobie 8 stycznia 1936 r. Długoletni nauczyciel gimnastyki. W 1899 r. zdał egzamin na nauczyciela gimnastyki w szkołach średnich, a w 1900 r. otrzymał patent nauczycielski. Prowadził zajęcia z ćwiczeń w sanockim gnieździe zarówno w okresie zaboru (prócz niego także Władysław Sygnarski), jak i w latach 20. niepodległej Polski (wówczas także m.in. Franciszek Moszoro), członek komisji pływalnianej, gospodarz sanockiego gniazda, działał przy budowie Domu Sokoła, członek Zarządu „Sokoła”, delegat do Związku i Okręgu, w okresie 1927-1939 wiceprezes TG „Sokół” w Sanoku. Długoletni naczelnik i gospodarz sanockiego gniazda, członek Zarządu „Sokoła”. Naczelnik powołanego w 1921 okręgu II. sanockiego Dzielniczy Małopolskiej TG „Sokół”. Odbył wiele kursów w zakresie wiedzy gimnastycznej, również za granicą. Z jego inicjatywy założono w 1911 r. dwa zastępy skautowe chłopców w Zagórzcu, działające przy gnieździe zagórskim w Domu Sokoła w Zagórzcu.

Dh Marian Szajna (1873-1936)

W 1912 r. został współorganizatorem, a później komendantem Stałej Drużyny Sokolej (później PDS). Podczas I wojny światowej służył w szeregach c. i k. armii. U kresu wojny, wraz z kpt. Franciszkiem Stokiem był organizatorem polskiej siły zbrojnej.

31.10/1.11.1918 r. wraz z dh. prezesem Adamem Pytlem, dh. dr. Wojciechem Ślęczką i innymi, przejęli koszary i władzę z rąk austriackiego zaborcy. Dowodzone przez nich pierwsze patrole polskie, rankiem 1 listopada 1918 r. wyruszyły z Domu Sokoła, na ulice Sanoka.

Jego pogrzeb stał się wielką manifestacją uczuć szerokich warstw społeczeństwa sanockiego. Z całego okręgu przybyły liczne delegacje, za pocztami sztandarowymi gniazd z Sanoka i Zagórzca stanęło w zwartym szyku około 80 druhów. Związek Młodzieży Chrześcijańskiej wystąpił z orkiestrą, a Ochotnicza Straż Pożarna z plutonem honorowym. Pieśni religijne wykonał chór sokoli. Przepracował dla „Sokoła” aż 43 lata.

Przewodnik Gimnastyczny „Sokół”, maj 1936., s.132

Śp. dh Marian Szajna

Dnia 8 stycznia r. b. zmarł w Sanoku po krótkiej, a ciężkiej chorobie śp. Dh wiceprezes Marian Szajna. Przedwczesna śmierć okryła głęboką żalobą nie tylko gniazdo sanockie, ale i Dzielnicę Małopolską, odbije się smutnym echem wśród całego sokolstwa polskiego. Jako długoletni Naczelnik gniazda sanockiego, następnie Naczelnik b. II-go Okr. Dziel. Małopolskiej i wiceprezes gniazda w Sanoku, cieszył się śp. Dh. Szajna wielkim szacunkiem, poważaniem i powagą wśród braci sokolej. Znało Go całe sokolstwo polskie, jako niezrównanego okaziciela, na całym szeregu zlotów i obchodów sokolich, jako niestrudzonego szermierza ideałów sokolich, jako wysoce karnego i obowiązkowego druha 43 lata twórczej pracy sokolej, pracy rzetelnej, ofiarnej i owocnej nacechowanej rzadko spotykanym umiłowaniem idei sokolej i oddanie się jej całkowicie i bez zastrzeżeń, świadczy nadwymownie o wartości śp. Zmarłego. Był czynnym do dnia ostatniego, do ostatniej niemal chwili, kiedy niemoc powaliła Go na łożo, z którego nie miał już więcej wstać. Urodzony w przecudnym zakątku, tak zwanej dziś Łemkowszczyzny, we wsi Monastercu, w pow. Leskim w 1873 roku, po ukończeniu studiów zawodowych pracuje przez parę lat, jako nauczyciel w Lesku, a następnie, przeniesiony do Sanoka blisko przez 40 lat, jako nauczyciel gimnastyki w szkole powszechnej, następnie w gimnazjum państw. I seminarium nauczycielskim, wychowuje całe pokolenia młodzieży, kładąc w pracę zawodową tyleż zapału, energii, poczucia obowiązku i zalet obywatelskich, co i w umiłowanego Sokola. Niemalże zasługi kładzie przy budowie sokolni i z prawdziwym tryumfem wprowadza w mury sali gimnastycznej zastęp ćwiczących drułów, a potem i druhen. Długie lata potem mury te były świadkami wyteżonej pracy nauczyciela i uczniów; z murów tych przez lata całe wychodziły doborowe zastępy ćwiczących nie tylko młodzieży, ale i starszych, którzy wraz ze swym Naczelnikiem brali udział w uroczystościach i obchodach sokolich i narodowo patriotycznych; osobisty przyjaciel śp. dh. Stanisława Biegi, organizuje wspólnie z nim cały szereg tych uroczystości i obchodów. Ćwicząc i ucząc innych, i w pracy nad sobą samym nie ustawał. Skończył cały szereg kursów gimnastycznych, pomiędzy innymi i pod kierownictwem niezapomnianego Naczelnika Sokolstwa Antoniego Trzaska-Durskiego; jeździł po wiedzę fachową na kursy do Czech. Od roku 1912 jest organizatorem i komendantem S.D.S., bierze udział w organizowaniu harcerstwa, które w Sanoku podstawę istnienia, opiekę i dach nad głową znalazło w Sokole. Marzenia o wolnej i niepodległej Polsce, które z pietyzmem w sercu śp. Zmarły pielęgnował, a którym pracą swą i dążeniami dawał zawsze wyraz, ziściły się w pamiętne dni listopadowe 1918 roku, kiedy śp. Dh Szajna, razem z nieżyjącym pplk. Stokiem, organizuje w Sanoku polską siłę zbrojną, a z gmachu Sokola wychodzą pierwsze patrole polskie, które z rąk zaborcy austriackiego, obejmują pieczę nad mieniem i dobrem publicznym. Nie było pożyteczniejszego dzieła, do którego śp. Zmarły nie przyłożyłby swej rzetelnej, obywatelskiej pracy i niewyczerpanej energii. To też bierze udział w organizowaniu ochotniczej straży pożarnej; jest przez lat kilka jej prezesem i niejednokrotnie broni mienia współobywateli przed niszczycielskim żywiołem. Lata dziecinne i młodzieńcze, spędzone na łonie przyrody, wśród rozległych lasów Karpackich, rozbudziły w śp. Zmarłym wcześniej zamiłowanie łowieckie. Całe życie był myśliwym-sportsmenem, w wysoce szlachetnym zrozumieniu; wiele pracy i zachodu poświęcił w nadanie łowiectwu miejscowemu racjonalnego kierunku; zorganizował wreszcie Towarzystwo łowieckie w pow. sanockim i przez szereg lat był jego prezesem, utrzymując niezmiennie Tw. to na wysokim poziomie kulturalnym. Niespodziewana i przedwczesna strata tego prawego i szlachetnego Obywatela, Sokola, wywołała żal ogółu, a pogrzeb, który odbył się na koszt gniazda, stał się wielką manifestacją uczuć nie tylko Sokolstwa, ale i szerokich warstw społeczeństwa sanockiego. Z całego okręgu przybyły liczne

delegacje, celem oddania śp. Zmarłemu ostatniej posługi; za pocztami sztandarowymi gniazd Sanoka i Zagórza, stanęło w zwartym szyku około 80 druhen i druhów; wszyscy miejscowi księża wzięli udział w eksportacji; Związek młodzieży chrześcijańskiej wystąpił z orkiestrą, a Ochotnicza straż pożarna z plutonem honorowym; pienia religijne wykonał chór sokoli. Przed gmachem Sokola przemówił prezes gniazda, żegnając w krótkich, a serdecznych słowach ukochanego Druha na sen wieczny.

5 lutego 1936 r., czyli miesiąc po śmierci druha Szajny, rozstał się z tym światem członek honorowy Towarzystwa, dh **Feliks Giela**, który nigdy w czasie swojego szlachtetnego życia nie szczędził majątku na cele społeczne i charytatywne. Przez pewien okres piastował on nawet funkcję burmistrza Miasta Sanoka. W 1914 roku zrezygnował jednak z urzędowania na tym stanowisku z powodu choroby oczu. 19 lutego 1914 roku Rada Królewskiego Wolnego Miasta Sanoka uchwaliła jednomyślnie, by w uznaniu położonych dla miasta zasług nadać ustępującemu burmistrzowi Honorowe Obywatelstwo Miasta Sanoka. W późniejszych latach jednej z ulic nadano jego imię.

Dh Feliks Giela (1859-1936)
Współzałożyciel i sponsor sanockiego „Sokola”
Burmistrz Sanoka: 1905-1912
Prawnik, aptekarz, działacz społeczny
1918 – Członek Komitetu Samoobrony Narodowej

Przewodnik Gimnastyczny „Sokół”, kwiecień 1936 r., s. 96

Śp. dh Feliks Giela

Dnia 5 lutego b.r. zmarł w Sanoku, w wieku lat 75-ciu członek założyciel i długoletni członek honorowy gniazda sanockiego, dh śp. Feliks Adam G i e l a. Zmarły należał do grona tych, którzy w latach 1886-87 podjęli myśl zorganizowania i założenia w Sanoku gniazda Sokolego, myśl, która w 1888 r. oblekła się w formę realną. Długie lata potem, nie przyjmawszy proponowanej mu prezesury, był śp. dh. G i e l a duszą i jednym z najczynniejszych członków „Sokola” w Sanoku. Nie brakło Go nigdy na ćwiczeniach, nie brakło na zebraniach towarzyskich, zabawach i festynach sokolich, nawet poza granicami b. Galicji, na obchodach i uroczystościach patriotycznych i narodowych. Nie poskąpił nigdy gniazdu ani Swego autorytetu, ani poparcia moralnego, a w przejściowych kłopotach i trudnościach i pomocy materialnej. Posiadanie dziś pięknej Sokolni i boiska, zawdzięcza gniazdo sanockie w znacznym stopniu pomocy i zabiegom Zmarłego. Był on tym dawniejszym, pięknym typem Polaka, gorącego patrioty i Sokola – całym sercem idei sokolej oddanego. Poza Sokolem odegrał śp. dh Giela wybitną rolę obywatelską i społeczną w dziejach ostatniego półwiecza m. Sanoka i okolicy. Posuwając się w lata, brał stopniowo coraz mniejszy udział w czynnym życiu gniazda, ale sprawami jego i ogólnie sokolimi, żywo interesował się do końca życia. Liczne grono braci sokolej odprowadziło doczesne szczątki Zmarłego na cmentarz miejscowy, a prezes „Sokola”, dh. Jan K i l l a r w krótkich, lecz gorących słowach pożegnał Go na drogę wiekuistego spoczynku. Cześć Jego świetlanej Pamięci. Niech Mu ziemia sanocka, którą bardzo kochał lekką będzie. Cz.Sz.

Kolejnym działaczem „Sokoła”, który na zawsze odszedł z tego świata, był dh prezes **Jan Killar**. Zmarły 20.02.1939 r. Killar zapisał się w pamięci druhów jako człowiek wybitny i uzdolniony.

Dh Jan Killar (1884-1939)
Prof. gimnazjalny, uczył języka polskiego, łacińskiego, greckiego, niemieckiego, historii, kaligrafii.
Dyrektor Miejskiego Prywatnego Seminarium Nauczycielskiego Żeńskiego w Sanoku (1923-1929).
Prezes TG „Sokół” w Sanoku (1927-1936)

Sokół Małopolski – Marzec 1939 r. str. 28.

Śp. dh Jan Killar

Zmarły w Sanoku 20 lutego 1939 r. Śp. Druh Killar był członkiem Sokola od lat młodszych, a fanatycznym wyznawcą idei sokolej przez całe życie. Wybrany prezesem Gniazda w Sanoku w roku 1925 sprawował kierownictwo do połowy roku 1936. Losami Gniazda kierował mądrze w czasach dla Towarzystwa najbardziej krytycznych z wiadomych powszechnie powodów. Zasłużył się dobrze Gniazdowi, wprowadziwszy je na jaśniejsze wody - a ustąpił w r. 1936 z powodu złego stanu zdrowia. Ale nie było w Sanoku bodaj jednego Towarzystwa polskiego, do którego by nie należał, nie było akcji narodowej, w której nie brałby udziału. Dobry, ofiarny, uczynny, cieszył śp. Druh Killar miłością w szeregach sokolich, a w życiu publicznym wielką popularnością, zwłaszcza w masach chłopskich i robotniczych. Szanowali go wszyscy za jego odwagę, za siłę charakteru, za bezinteresowność, za pracę, za dobre serce, za uczynność. W pracy publicznej nie cofał się nawet wtedy, gdy ciężko zapadł na zdrowiu. Niech odpoczywa w pokoju wiecznym.

Sanocki „Sokół” był do 1934 r. centrum II. Okręgu sokolego. W tym właśnie roku, po kolejnych zmianach organizacyjnych gniazdo sanockie stało się zależne od Okręgu IV. w Przemyślu.

Powiatowy Komitet Wychowania Fizycznego w Sanoku
ORGANIZUJE
W czwartek, dnia 9-go maja 1946 o godzinie 4-ej popołudniu
NA STADIONIE MIEJSKIM
ZAWODY PIŁKI NOŻNEJ
między drużynami
K. S. Sanoczanka — Tow. Gimn. Sokół
obie drużyny wystąpią w swych najniższych składach:
SANOCZANKA: Rozczewski, Klaska, Szczepik, Rycz, Hultay, Roguski, Jankowski, Bania, Szczerba, Markowski, Mialecki.
TOW. GIMN. SOKÓŁ: Godowski, Bekowski, Borczyk P., Lizonicki, Madry, Blanski, Skowronski, Borczyk Z., Paluch K., Borczyk S., Progar.
Wstęp: Trybuna 10 zł, stojąca 10 zł.

TELEGRAM! TELEGRAM! BALET PARNELLA
JEDYNY WYSTĘP W poniedziałek 26. VI. GODZ. 20'30
W SALI „SOKOŁA” W SANOKU
Bilety w cenie po 350, 300, 250, 200, 150 i 100 zł. już do nabycia w handlu Romana Piątka.

W czwartek dnia 30 maja 1946 r. o godzinie 5-ej popoł.
NA MIEJSKIM STADIONIE SPORTOWYM
ZAWODY W PIŁCE NOŻNEJ
między drużynami
OLD BOY'E — K. S. SOKÓŁ
Bilety wstęp: Trybuna 10 zł, stojąca 10 zł. Zwolniony wstęp dla bez względu na popycie.

W sobotę dnia 29-go czerwca 1946 roku o godzinie 16:30
NA MIEJSKIM STADIONIE SPORTOWYM
odbędzie się
TOWARZYSKIE ZAWODY PIŁKI NOŻNEJ
O.M.T.U.R. — T.G. SOKÓŁ
między drużynami
SANOK SANOK
Wstęp: Trybuna 10 zł, stojąca 10 zł.

W niedzielę dnia 14-go lipca 1946 r. o godzinie 5-ej popoł.
NA MIEJSKIM STADIONIE SPORTOWYM
odbędzie się
TOWARZYSKIE ZAWODY PIŁKI NOŻNEJ
M.K.S. LESKO — T.G. SOKÓŁ
między drużynami
SANOK SANOK
Wstęp: Trybuna 10 zł, stojąca 10 zł. Zwolniony wstęp dla bez względu na popycie.

W niedzielę dnia 2 czerwca 1946 r. o godzinie 4-ej popoł.
NA MIEJSKIM STADIONIE SPORTOWYM
odbędzie się
REWANŻOWE ZAWODY W PIŁCE NOŻNEJ
K. S. SOKÓŁ — K. S. O. M. T. U. R.
między drużynami
BRZOSZOW SANOK
Bilety wstęp: Trybuna 10 zł, stojąca 10 zł, zwolniony dla bez względu na popycie. Zwolniony wstęp dla bez względu na popycie.

W Przewodniku Gimnastycznym Nr 5, str. 182 z 1938 r. Przewodnictwo Związku podaje do wiadomości ogółu sokolego: WYKAZ IMIENNY SĘDZIÓW POLSKIEGO ZWIĄZKU KAJAKOWEGO, NALEŻĄCYCH DO SOKOŁA.

OKRĘG I. KRAKOWSKI – SĘDZIOWIE:

ZWIĄZKOWI:

- Cyrek Władysław, Kraków – nr. leg. 16

OKRĘGOWI:

- Baranowski Mikołaj, Jarosław – nr. leg. 26
- Kukulanka Michalina, Jarosław – 37
- Skarbowski Kazimierz, Jarosław – 64
- Cyrekówna Bogumiła, Kraków – 33
- Długoszowski Jerzy, Kraków – 76
- Drobniak Napoleon, Kraków – 66
- Figuła Zygmunt, Kraków –
- Jaworski Zdzisław, Kraków – 59

- Knóbioch Apolinary, Kraków – 62
- Bergman Stanisław, Krosno – 70
- Chodorowicz Mieczysław, Nowy Targ – 52
- Lubartowicz Władysław, Nowy Targ – 51
- Krajewski Stefan, Nowy Sącz –
- Schmidt Fryderyk, Nowy Sącz –
- Dębicki Eugeniusz, Mielec – 46
- Piszczek Stanisław, Mielec – 47
- **Kuś Antoni, Sanok – 76**
- **Nazarkiewicz Tadeusz, Sanok – 68**

W dniach 15 i 16 lipca 1939 r. gniazdo obchodziło 50-lecie swego założenia, połączone ze Zlotem okręgowym drużyn sokolich.

Uroczystość przypadła w okresie niesprzyjającym, gdyż bezpośrednio po Zlocie we Lwowie, który wyczerpał siły finansowe, oraz w okresie wysiłków na dozbrojenie armii, zbiórki Czerwonego Krzyża, Ligi Morskiej itp., wreszcie w początku sezonu wyjazdów letniskowych, powołania sokolej młodzieży na manewry, obozy itp. Zarząd gniazda pokonał jednak wszystkie trudności i urządził Zlot własnymi siłami organizacyjnymi.

Zlot ten przeprowadzono dobrze, a w związku z poprawnymi stosunkami z lokalnymi władzami państwowymi i samorządowymi oraz wojskowością i duchowieństwem, możliwe było nadanie tej imprezie charakteru Zlotu okręgowego.

Odezwa burmistrza Maksymiliana Słuszkiewicza do Obywatelstwa miasta spowodowała ozdobienie Sanoka chorągiewkami narodowymi. Miasto udekorowało plac koło pomnika Kościuszki – patrona Sokolstwa i inne ulice chorągiewkami narodowymi, na masztach ozdobnych wzlatującymi sokołami. Wspaniale udekorowany był też imponujący gmach Kasy Oszczędności miasta Sanoka.

Od rana w sobotę **15 lipca 1939 r.** zjeżdżały drużyny sokole i goście, witani na dworcu kolejowym przez dh. wiceprezesa mjr. Tadeusza Zbyszycyckiego i dh. mgr. Jana Hrabera, których zakwaterowano w budynkach szkolnych.

Przybyli też: prezes Dzielnicy prof. dr M. Wolańczyk i prezesi Okręgów: przemyskiego – sędzia dh Mieczysław Męciński, i jasielskiego (dh Tadeusz Flis?).

1939 – Zarząd TG „Sokół” w Sanoku
 Siedzą od lewej: 1. Eugenia Kudłowa, 2. mjr Tadeusz Zbyszycycki, 3. dr Jerzy Pietrkiewicz – prezes, 4. mgr Jan Hrabera, 5. Emil Rudak, 6. Antonina Buriak, 7. Lambert Grosse.
 Stoją od lewej: 8. Prof. Stanisław Barański, 9. Władysław Fastnacht, 10. Franciszek Rogoziński, 11. Stanisław Potocki, 12. Mieczysław Malikowski, 13. Stanisław Dąbrowski, 14. Hieronim Kononicki.
 Zdjęcie ze zbioru Państwa Marii i Zbigniewa Kilarskich.

Dom Sokoła położony jest w pięknym miejscu Sanoka, tuż przed „Parkiem Miejskim”, na tle wspaniałej zieleni, u podnóża „Góry Parkowej”, na szczycie której m.in. członkowie

sanockiego „Sokoła” sypali „Kopiec Adama Mickiewicza”. Do tego pięknego gmachu „Sokoła”, świeżo odrestaurowanego, zapraszał uczestników Zlotu duży napis, wskazujący powód Zlotu i datę założenia sanockiego gniazda.

Obecnie u podnóża „Góry Parkowej” przy ul. Kościuszki stoi pomnik patrona „Sokoła” – Tadeusza Kościuszki (wybudowany w 1962 r.).

Warto w tym miejscu przypomnieć, że pierwszy pomnik Wodza Naczelnego insurekcji kościuszkowskiej, wybudowany z inicjatywy współzałożyciela Towarzystwa dh. dr. Karola Zaleskiego na pl. Św. Jana (1902 r.), został zniszczony przez Niemców w czasie II wojny światowej.

Wielu członków sanockiego „Sokoła” (nauczycieli, lekarzy, adwokatów, sędziów...) było również działaczami innych sanockich organizacji, które niemało wniosły do rozwoju naszego miasta.

Kierownictwo sanockiego gniazda dbało o budynek, w którym dokonało licznych inwestycji. Za sprawą dh. prezesa dr. Jerzego Pietrkiewicza: „odnowiono i odmalowano zewnętrzne ściany budynku, odnowiono i odmalowano pięknie salę gimnastyczną, wybudowano balkon, odnowiono scenę, dano w niej nową podłogę, sprawiono 3 piece amerykańskie, kupiono fortepian, zmieniono instalację elektryczną, zaprowadzono wodociąg i wybudowano nową kręgielnię”.

Wydział i Oddział Sokolic nie próżnowali także na niwie kulturalno-oświatowej, gdyż komisje kulturalno-oświatowe tych dwóch podmiotów sanockiego gniazda organizowały odczyty i pogadanki, które wygłaszali zaproszeni druhowie: Cebula, Donigiewicz, Jan Killar, Władysław Szpakowski, dr Sebasian Flizak i prof. Tadeusz Miękiusz.

W „Sokole” działało Kółko Dramatyczne przygotowujące przedstawienia.

Tylko w latach 1934-1938 na scenie „Sokoła” odegrano następujące spektakle:

- dramat „Wieżień Magdeburga”,
- komedia „Mąż z grzeczności”,
- krotchwila „Szalony pomysł”,
- dramat „Cyganie”,
- widowisko „Gałązka rozmarynu”,
- komedia „Hiszpańska Mucha”,
- dramat w 3 aktach „Ponad śnieg bielszym się stanę...”,
- farsa „Wujaszek z Gdyni”,
- komedia „Codziennie o piątej”.

Działała sekcja oświatowa i czytelnia czasopism. Istniała tu również orkiestra i chór mieszany prowadzony przez dh. Jerzego Pietrkiewicza. Towarzystwo Muzyczne „Gamba”, w którym występowali M. Kowalski, H. Mozołowska, M. Serwowa, J. Czersinski, W. Kocyłowski, S. Budweil, A. Zieleniewski, J. Borczyk. Działały również zespoły „Roksana” i „Cri-Cri”.

W „Sokole” występowały zespoły wokalne i muzyczne działające samodzielnie, bądź przy różnych organizacjach lub szkołach. Do „Sokoła” zapraszano również artystów z wielu miast. Na deskach tej sceny występowała artystka operowa Olga Didur-Wiktorowa, artyści z teatru lwowskiego i podolskiego oraz związana z Sanokiem pianistka Wanda Kossakowa. Zanim

nie rozwinął swojej działalności Dom Żołnierza, orkiestra wojskowa 2. Pułku Strzelców Podhalańskich pod dyrekcją kapelmistrza Władysława Skawiny bardzo często urządziła w „Sokole” wieczory muzyki i śpiewu.

„Sokół” w ostatnim dziesięcioleciu przed II. wojną światową dbał bardzo o zacieśnianie stosunków towarzyskich w łonie sanockiego gniazda, czego dowodem były liczne zabawy taneczne, śródówki, zebrania świąteczne i okolicznościowe, wycieczki, tenis, ślizgawka, szachy (3 stoliki), kręgielki pokojowe (2 partie), zawody ping-ponga, a od 1937 r. zawody kręglarskie.

Dla dopełnienia wiadomości o kulturalnych imprezach zorganizowanych przez Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Sanoku, warto podkreślić, że organizacja utworzyła sokole Koło Ligi Ochrony Powietrznej Państwa i Koło Polskiego Czerwonego Krzyża.

W książce Tomasza Chomiszczaka wydanej w 2008 r. pt. „Archiwariusz zabitego Miasteczka”, w opisie pracy i wypoczynku w Śródmieściu, czytamy wypowiedź Kalmana Segala: *Pomiędzy dwoma budynkami szkolnymi, obok wejścia do parku, widnieje – uwieczniony na wielu widokówkach i fotografiach - imponujący budynek Towarzystwa Sokół. W tutejszej Sali gimnastycznej okazjonalnie „urzęduje komisja poborowa” (Kalman Segal - Dolina zielonej pszenicy, 221), ale Towarzystwo na co dzień prowadzi bardzo ważną działalność sportowo-wychowawczą, ukierunkowaną na młodzież, a znane jest w okolicy z tego, iż zrzesza „najlepszą warstwę miejskiej śmietanki”.*

Także w powieści „Nad dawną rzeką Sambation” Sokół nazwany jest „instytucją najbardziej wytworną”, która skupiała „towarzystwą elitę miasta, śmietankę urzędniczą, zamożną inteligencję, złotą młodzież [...]”. Zasady kastowe były w Sokole dość ściśle przestrzegane. Można przypuszczać, że gdyby to było sto lat wcześniej, przyjmowano by tylko rodowitą szlachtę” (K.S. – Nad dziwną rzeką Sambation, 57). W dalszym fragmencie autor opisuje, iż z kolei organizacja „Strzelec”, której działacze nie patrzyli na pochodzenie, a stawiali na masowość, miała być swoistym zrównoważeniem istnienia „Sokoła”, ale jednocześnie sanacyjną kontrpropozycją dla lewicowych organizacji, zwłaszcza PPS-u.

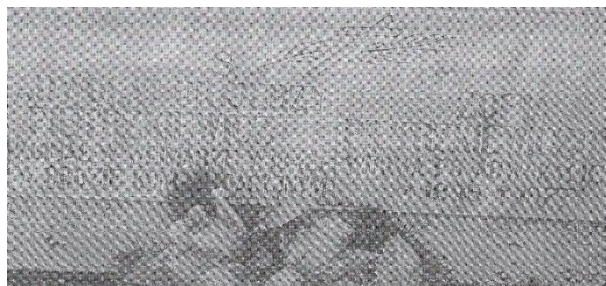
W 50 rocznicę swojego istnienia, sanocki „Sokół” łączy się z całym Narodem, stawia swój sztandar obok sztandaru Armii Narodowej i ślubuje Rzeczypospolitej dać swoich licznych i najlepszych druhów na Jej potrzeby w wojnie, która nadchodzi – z zawołaniem:

„Niech się święci Idea wzniosła i szlachetna, niech się święci Idea Sokola”!

Nakładem TG „Sokół”, w 1939 roku wydano opracowanie (42 strony) Tadeusza Miękiszaka pt. „ZARYS HISTORII TOW. GIMNASTYCZNEGO „SOKÓŁ” W SANOKU W 50-tą ROCZNICĘ JEGO ISTNIENIA”.

We wrześniu 1939 r. Niemcy jako okupanci (dowództwo I Dywizji Górskiej) po zajęciu miasta wyznaczyli spośród powszechnie szanowanych obywateli Sanoka: dr. Jerzego Pietrzkiwicza, dr. Zygmunta Kruszelnickiego, Maksymiliana Słuszkiewicza – burmistrza, Antoniego Nabywańca i kilku innych. Zostali oni wywiezieni do obozów Rzeszy, skąd już nie powrócili.

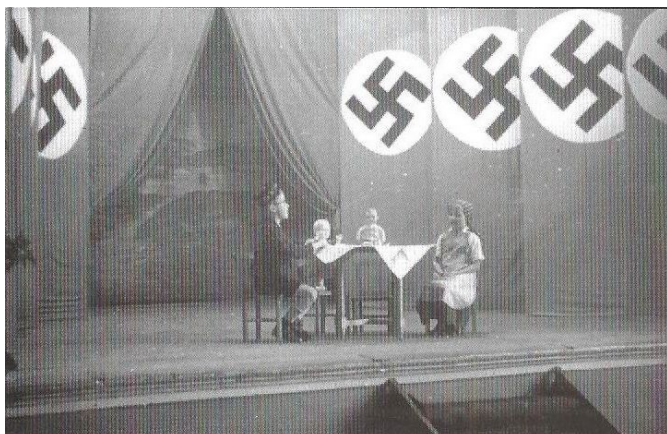
Jerzy Pietrzkiwicz, dr prawa – adwokat, sekretarz sanockiego koła endeckiego (Stronnictwo Narodowo-Demokratyczne, a w latach dwudziestych Związek Ludowo-Narodowy), kandydat do sejmku w r. 1928 z listy nr 24 katolicko-narodowej, był ostatnim przedwojennym prezesem „Sokoła”. Zginął w Buchenwaldzie w 1942 r.

Przedwojenny wiceprezes „Sokoła”, dr prawa Zygmunt Kruszelnicki, również nie powrócił z obozu. Zginął w Buchenwaldzie w 1940 r.

W czasie II wojny światowej aktywnie działały kobiece organizacje sokolic, wielu sokołów brało udział na różnych frontach, wielu z nich zginęło.

W czasie okupacji Dom Sokoła służył Niemcom pod nazwą „STADT HALLE”. Obywały się tu różne uroczystości, spotkania i zabawy dla Niemców.

Sanok, 1940 – Akademia niemiecka w „Stadt Halle” (w Domu Sokoła)

Sanok – Okupanci przed zebraniem w „Stadt Halle” (w Domu Sokoła)

Historia TG „Sokół” w Sanoku w okresie 1945-1946-1949

na podstawie pism 1945-1949:

- 3 września 1945 r. – zawiadomienie (Sanok do Krakowa) o wyborze Zarządu Tymczasowego Towarzystwa (1.09.1945 r.).
- 14 sierpnia 1945 r. – Kraków do Rzeszowa – wezwanie o rychłe uruchomienie Towarzystwa.
- 19 września 1945 r. – informacja o wznowieniu działalności Towarzystw w całym kraju.
- 15 grudnia 1945 r. – MRN w Sanoku zawiadamia, że 14.12.1945 r. uchwaliła oddać gmach „Sokoła”, Towarzystwu.
- 13 stycznia 1946 r. – Walne Zebranie „Sokoła” w Sanoku – porządek obrad.
- 17 stycznia 1946 r. – Burmistrz informuje, że MRN w Sanoku uchwaliła oddać gmach „Sokoła” Towarzystwu, bez boiska.
- 26 lutego 1946 r. – zawiadomienie o reaktywowaniu działalności i przejęciu budynku.
- 6 marca 1946 r. – U. W. Rzeszowski, Wydz. Społ.-Polityczny odmawia rejestracji PTG „Sokół” w Sanoku.
- 15 kwietnia 1949 r. – Wydz. Społ.-Polityczny U. W. w Rzeszowie likwiduje PTG „Sokół” w Sanoku.

Pierwsze oddziały radzieckie wyzwalające Sanok wkroczyły do miasta 3 sierpnia 1944 r., jednak następnego dnia musiały się wycofać. Po raz drugi wkroczyły do Sanoka 9 sierpnia 1944 r. zajmując miasto po walkach z ustępującymi Niemcami. Ostateczne wyzwolenie Sanoka nastąpiło 10 sierpnia 1944 r., a 30 września wyzwolone zostały tereny całego powiatu sanockiego. Okropna II wojna światowa zakończyła się kapitulacją Niemiec hitlerowskich, 8 maja 1945 r.

Już 14 sierpnia 1945 r. Zarząd Dzielnicy Krakowskiej (Edward Kubalski – prezes, Wójcik – sekretarz, Kazimierz Zajdzikowski – naczelnik) w imieniu Zarządu Związku zwraca się do prezesa PTG „Sokół” w Rzeszowie Władysława Wallera z wezwaniem o jak najrychlejsze uruchomienie Towarzystwa i przystąpienie do ćwiczeń – podobnie jak to dzięki życzliwemu ustosunkowaniu się Władz Państwowych, dzieje się w całym kraju. Informuje również, że Sokolstwo Polskie wraz z innymi organizacjami słowiańskimi ma wziąć udział w zapowiedzianym wszechsłowiańskim Zlocie Sokolstwa czesko-słowackiego w Pradze. Przewiduje również, na początku września Zjazd Delegatów w Krakowie.

PTG „Sokół” w Sanoku informuje Tymczasowy Zarząd Związku Sokolstwa Polskiego w Krakowie, że 1 września 1945 r. wybrany został Zarząd Tymczasowy, którego zadaniem jest podjęcie kroków w kierunku wznowienia działalności Towarzystwa i przejęcie w posiadanie Domu Sokoła, który dotychczas administrowany jest przez Zarząd Miejski. Zawiadamia również (19.09.1945 r.) Zarząd Miejski w Sanoku, że za zezwoleniem Władzy Państwowej zostaje wznowiona działalność Towarzystw w całym kraju – również w Sanoku. Uprasza się również o przekazanie budynku administrowanego przez Zarząd Miejski – Zarządowi Towarzystwa.

Po wizytacji szkół średnich zawodowych i powszechnych, Naczelnik Wydziału Ogólnego Kuratorium Okręgu Szkolnego Rzeszowskiego zwraca się (17.11.1945 r.) do starosty powiatu sanockiego Andrzeja Szczudlika z prośbą o ułatwienie młodzieży szkolnej korzystania z sali gimnastycznej byłego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”, przez oddanie jej na potrzeby wychowania fizycznego. Píše również, że na terenie poszczególnych szkół jak i w samym mieście nie ma w ogóle ani jednej urządzonej sali gimnastycznej. Młodzież szkolna jest całkowicie pozbawiona korzystania z dobrodziejstw wychowania fizycznego w słotne i niepogodne dni zajęć szkolnych. Kuratorium informuje również, że stwarzanie warunków

ku polepszeniu zdrowia młodzieży jest podstawowym obowiązkiem czynników państwowych.

Starosta Powiatowy Andrzej Szczudlik zwraca się do Zarządu TG „Sokół” w Sanoku (3.12.1945 r.) o przychylne ustosunkowanie się do prośby Kuratorium ze względu na przytoczone w tej prośbie motywy. O sposobie załatwienia sprawy przydziału dla młodzieży sali gimnastycznej prosi o najrychlejsze powiadomienie.

Burmistrz Sanoka (podpis nieczytelny) informuje Prezesa TG „Sokół” w Sanoku Ob. Fastnacha, że Miejska Rada Narodowa na posiedzeniu w dniu 14.12.1945 r. uchwaliła oddać w posiadanie gmach „Sokoła”, dotychczas administrowany przez Zarząd Miejski – Towarzystwu.

Odpis

Archiwum Państwowe w Sanoku – sygn. 672, 673

XLII Protokół
z posiedzenia Prezydium Miejskiej Rady Narodowej (w Sanoku)
odbytego wspólnie z Zarządem Miejskim w dniu
28.XI.1945 w biurze wiceburmistrza o godzinie 11-15 ej.

Obecni:

Przewodniczący Prezydium: ob. Hipolit Michał,

Prowadzący protokół: ob. Herman Stanisław – sekretarz,

Członkowie: ob. Lisowski Władysław – zast. przewodn.,

ob. Drwięga Karol, ob. Hydzk Franciszek, ob. Kątski Antoni.

Członkowie Zarządu Miejskiego:

ob. Baczyński Roman – wiceburmistrz,

ob. Kwieciński Jan, ob. Lisowski Józef, ob. Patała Ludwik.

7759

T-wo Gimnastyczne „Sokół” o oddanie gmachu administrowanego przez Zarząd Miejski.

Powołać Komisję międzypartyjną i przedłożyć Radzie do powzięcia odnośnej Uchwały.

8141

Powiatowy Komitet Wychowania Fizycznego o przygotowanie i oddanie sali gimnastycznej w domu T-wa Gimnast. „Sokół” dla celów wychowania młodzieży.

Uchwalono ustosunkować się przychylnie do postulatów Komitetu.

Burmistrz Sanoka w następnym piśmie z dnia 17.01.1946 r. w odpowiedzi na pisma z 19.09.1945 r. i 8.11.1945 r. zawiadamia Ob. Zygryda Göllisa prezesa TG „Sokół” w Sanoku, że Miejska Rada Narodowa w dniu 14.12.1945 r. uchwaliła oddać gmach „Sokoła” dotychczas administrowany przez Zarząd Miejski z zastrzeżeniem, że oddanie dotyczy na razie tylko budynku „Sokoła” oraz placu tenisowego. Kwestię oddania części placu położonego poniżej, na którym Gmina w czasie okupacji, dużym nakładem pieniędzy zmuszona była wybudować basen pływacki, pozostawić na razie otwartą.

Zarząd Związku Sokolstwa Polskiego w Krakowie, oraz Zarząd Okręgu w Rzeszowie wzywają Gniazdo sanockie do rozpoczęcia pracy. Tymczasowy Zarząd Towarzystwa w Sanoku z przewodniczącym Władysławem Fastnachtem i sekretarzem Tadeuszem Wojtowiczem zwołuje Walne Zgromadzenie Członków Towarzystwa, we własnej sali, na dzień 13.01.1946 r.

Odpis

13 stycznia 1946 r.
Walne Zebranie „Sokoła” w Sanoku

Zaproszeni i obecni (v)

<p>1. Augustyński Stanisław –
 2. Baczyńska Zofia –
 3. Bartosiewicz Franciszek –
 4. inż. Beksiński Stanisław –
 5. Bieniasz Adam v
 6. Bogusz Władysław v
 7. Borczyk Czesław v
 8. Borczyk Maria v
 9. Bubella -
 10. Bubellowa Maria v
 11. Buczek Bronisława –
 12. Błażówna Jadwiga
 z d. Czyrska v
 13. Borczyk Władysław v
 14. Borczyk Czesław v
 15. Bylińska Maria v
 16. Baresz Emil –
 17. Buthrewer Maria –</p> <p>19. Charchalis Roman v
 58. Kucz Adam –
 59. Lisowski Władysław v
 60. Liwoczówna Janina v
 61. Martynowska Bogumiła –
 62. Milanowska –
 63. Mleczkova Jadwiga –
 64. Sarkady Zofia
 z d. Milczanowska v
 65. Warchał Stanisława v
 66. Malikowski Mieczysław v
 67. Morawski Józef –
 68. Michalski Kazimierz v
 69. Mięgisz Tadeusz –
 70. Klipczak Bronisław –
 71. Misiewicz Jan –
 72. Morończyk Antoni v
 73. Moszoro Franciszek v
 74. Mozołowski Wiktor –
 75. Mędryk Stanisław v
 76. Mędryk Irena v
 77. Mielecki Tadeusz v
 78. ks. Mikoś Jakub –
 79. Mędryk Jadwiga v
 80. Mleczko Stanisław –
 81. Nazarkiewicz Tadeusz v
 82. Nowak Jan – notariusz –
 83. Pietrzekiewicz Zofia v
 84. Pytel Helena –
 85. Perucka (Wilkowa) Jadwiga –
 86. Pierożyńska Zofia v
 87. Poprawski Roman –
 88. Pankówna Maria v
 89. Patała Ludwik v
 90. Patała Eugeniusz v</p> | <p>20. Stefania Chmura
 z d. Pernalówna v
 21. Chmura Stanisław v
 22. Chytła Stanisław –
 23. Dyr. Cwięka Michał -
 24. Dziuban Janina -
 25. Dziuban Aleksandra v
 26. Dżuganówna Stanisława –
 27. Dziubanowa Wilhelmina v
 28. Dr Domański Stanisław –
 29. Dworski Tadeusz –
 30. Dębiec Stanisław –
 31. Fastnacht Władysław v
 32. Filipczak Bronisław v rejent
 33. Fioła Franciszek –
 34. Grzybówna Janina –
 35. Głowacka Stanisława –
 36. Gólis Zygfryd v
 37. Hrabar Janina –
 38. Herman Stanisław v
 91. Peszkowski Zygmunt v
 92. Piątek Roman –
 93. Pierożyński Stanisław v
 94. Potocki Stanisław v
 95. Prodziewicz Orest –
 96. Polityński Bronisław v
 97. Pierożyński Maria –
 98. ks. Rabczak Paweł –
 99. Radwański Jan –
 100. inż. Rozwadowski Stanisław –
 101. Rudał Emil –
 102. Ryniak Kazimierz v
 103. Ratajska Jadwiga v
 104. Rachelówna Izydora
 p. mężu Torma –
 105. Sebastiański Marian v
 106. Sebastiańska Krystyna v
 107. Słuszkiewicz Zygmunta –
 108. Słuszkiewicz Maria
 p. mężu Czerepaniak v
 109. Strachocka Janina v
 110. Schwandowa Bronisława –
 111. Schwarz Józefa z d. Sobol –
 112. Steciak Jadwiga –
 113. Stefańska Seweryna –
 114. Stefański Tadeusz v
 115. Stefańska Kazimiera v
 116. Sarnowska Jadwiga –
 117. Serednicki Julian –
 118. Staszczak Jadwiga –
 119. Słuszkiewicz Jan –
 120. Stropek Kazimierz v
 121. Szuber Józef –
 122. Śliwiński Tadeusz –</p> | <p>39. Ilkow –
 40. Januskiewicz Eugenia v
 41. Jacewicz Janina –
 42. Jayko Franciszek –
 43. Jakubowski Józef –
 44. Kopecka Olga –
 45. Kostek Maria –
 46. Kornecka Stanisława –
 47. Ludmiła Kurek p. mężu
 Schmidt –
 48. Kocyłowska Irena –
 49. Kochówna Hermina v
 50. Kondyjowski Teofil –
 51. Kowal Władysław –
 52. Kopieła Joanna v
 53. Kreowski Władysław –
 54. Kukiewicz Józef –
 55. Kulpiński Władysław –
 56. Kędzierski Bronisław –
 57. Konopnicki Hieronim –
 123. Sarnowski Marian –
 124. Teodorowicz Emil v
 125. Trendota Tadeusz adwokat –
 126. Wanic Franciszek –
 127. Weidl Ferdynand v
 128. Wilk Antoni –
 129. Wojtowicz Tadeusz –
 130. Wolwicz Mieczysław –
 131. Wichert Antonina v
 132. Wyrwicz Henryk v
 133. Wojtowicz Tadeusz Jan –
 134. Wojtanowicz Zbigniew –
 135. Wróbel Józef –
 136. Wójcik Józef –
 137. Wilkowa Jadwiga v
 138. Wasylewicz Matylda v
 139. Wiczorkówna
 Aleksandra –
 140. Warchał Stanisława v
 141. Wilczkova Maria –
 142. Wójcik Wanda v
 143. Wójcik Jan v
 144. Wojtanowicz Jadwiga v
 145. Wojtanowicz Danuta –
 146. Zegarska Helena v
 147. Zegarska Kazimiera v
 148. Zbyszycza Stefania –</p> <p>Zaproszonych – 148
 Obecnych – 62</p> <p>Przepisał: Bronisław Kielar</p> |
|--|--|---|

Lista składek członków Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Sanoku za miesiąc luty 1946 r. Listę udostępnił nam pan Bogusław Siwiec.

Lista Składek
składek członków Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Sanoku
Za miesiąc luty 1946
Kwota do składek: 10 zł., kwota do składek: 10 zł.
Sanok, dn. 1 lutego 1946

Imię i nazwisko	Kwota	Imię i nazwisko	Kwota	Imię i nazwisko	Kwota
Andrzej Janusz	10	Andrzej Janusz	10	Andrzej Janusz	10
...

(The table contains approximately 100 entries of names and amounts, with some handwritten notes and corrections.)

TG „Sokół” w Sanoku zawiadamia Związek TG „Sokół” w Krakowie (26.02.1946 r.) o objęciu w posiadanie budynku, o rozpoczęciu pracy z młodzieżą oraz o wyborze Zarządu z prezesem Antonim Morończykiem na czele.

Komunikuje również, że wojskowe przedsiębiorstwo kinowe „Kino Podhalanka w Sanoku” bez zgody Towarzystwa, zajmuje salę gimnastyczną „Sokoła” na Kino, w której mają być wyświetlane filmy w piątki, soboty i niedziele.

Szybko okazało się, że o kontynuowaniu działalności nie mogło być mowy.

W odpowiedzi na pismo sanockiego „Sokoła”, Urząd Wojewódzki Rzeszowski – Wydział Społeczno-Polityczny, naczelnik A. Misztal pismem L.II/4348/45 z 6.03.1946 r. **odmawia zarejestrowania Towarzystwa** (na podstawie art. 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 27.10.1932 roku, Dz.U.R.P. Nr 94 poz. 808), **ponieważ poszczególni członkowie mogą zrzeszać się w organizacjach „Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego”, które mają być utworzone na podstawie Dekretu z dnia 16.01.1946 r. o utworzeniu urzędów i rad wychowania fizycznego i przysposobienia Wojskowego /Dz.U.R.P.Nr 3 poz.25/, a które również mają za zadanie wychowanie fizyczne.**

Urząd Wojewódzki Rzeszowski – Wydz. Samorządowy w piśmie Nr SF.II.-5/104/47 z 25.11.1947 r. **wzmiankuje o tym, że „Kino Sokół” w Sanoku zostaje przekazane Towarzystwu Przyjaciół Żołnierza.**

Książka Edwarda Kubalskiego p.t. „Z przeżyć i wspomnień Sokolich” wyd. z 1997 r. – PTG „Sokół” w Krakowie, świadczy również o tym, że kontynuacja nie była możliwa.

Czytamy w niej m.in.: *Pod koniec czerwca 1947 r. wybrał się prezes dr Rozmarynowicz do Warszawy, aby zasięgnąć języka co do dalszej egzystencji Sokolstwa – u władz naczelnych.*

Władza czyli p. Osóbka-Morawski, minister spraw wewnętrznych, wyraził wprost zdziwienie: „Co? Sokół? Sokół nie istnieje, istnieć nie może. To jest organizacja endecka” (a więc reakcyjna, faszystowska!). Na przedstawienie zaś dr. Rozmarynowicza, że przecież w Krakowie Gniazdo się rozwija, że bierze udział w uroczystościach państwowych etc.- odpowiedział: „To niedopatrzenie Wojewody, dostanie za to wygawor”.

Zamknięcie „Sokoła” w Krakowie nastąpiło 31.07.1947 r. Pracownicy Wojewódzkiego UB powiedzieli (bez okazania polecenia na piśmie), że „otrzymali polecenie z ministerstwa, aby odebrać akta i pieniądze Sokola”. Po odebraniu dokumentu stwierdzającego rejestrację Towarzystwo, przejęto wszystkie akta, zapiski, księgi, czyste druki, formularze, pieczęcie i cały gmach. Tak dokonał się ten akt gwałtu i samowoli, którego dowcip polegał na tym, że skuteczniejszo go nie przez władze administracyjne, od których można byłoby odwołać się w drodze prawnej, ale przez nieodpowiedzialne władze Bezpieczeństwa, które żadnym poleceniem pisemnym wykazać się nie chciały.

Podobną akcję przeprowadzono w tym samym czasie w licznych gniazdach na prowincji.

6 października 1947 r. Urząd Wojewódzki w Rzeszowie w piśmie do Starostwa Powiatowego w Sanoku prosił o podanie kiedy, oraz która jednostka wojskowa zajęła bezpodstawnie budynek Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Sanoku. Wicestarosta sanocki Kazimierz Opulski w piśmie z 22 października 1947 r. wyjaśnił Urzędowi Wojewódzkiemu w Rzeszowie, że budynek TG „Sokół” w Sanoku zajęła jesienią 1945 r. 8. Dywizja Drezdeńska, a po jej wyjeździe w roku bieżącym budynek Towarzystwa zajmuje 26. Pułk Piechoty.

W związku z zarządzeniem z 4 lutego 1948 r. starosta sanocki Andrzej Szczudlik w piśmie z 8 marca 1948 r. do Wydziału Społeczno-Politycznego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie, na podstawie przeprowadzonych dochodzeń oznajmiał, iż przed wojną istniały na terenie powiatu 3 gniazda Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. Miały one swe siedziby w Rymanowie, Sanoku i Zagórze. Gniazda te rozporządzały dość znacznym majątkiem. Jak donosił Szczudlik: „W Sanoku znajduje się również dom murowany z dużą salą i 8 ubikacjami oraz oparkowane boisko. Nieruchomość ta w czasie okupacji była pod zarządem

miejskim. W 1945 roku zajęło tę nieruchomość Wojsko Polskie i dotychczas ją użytkuje jako „Dom Żołnierza”. Osobą zainteresowaną, której można doręczyć decyzję o likwidacji jest zastępca ostatniego prezesa Władysław Fastnacht, zamieszkały w Sanoku przy ul. Głowackiego 11”.

W kolejnym piśmie do Wydziału Społeczno-Politycznego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie z 13 lipca 1948 r. starosta Szczudlik, wykonując zarządzenie z 9 lipca 1948 r., przedstawiał następujące osoby na likwidatorów Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” na terenie tutejszego powiatu: dr. Ignacego Bieleckiego, lekarza zamieszkałego w Rymanowie przy ul. Krakowskiej 15 do likwidacji „Sokoła” w Rymanowie; Władysława Fastnacha, zamieszkałego w Sanoku przy ul. Głowackiego 11 do likwidacji „Sokoła” w Sanoku; Franciszka Znamirowskiego, emerytowanego maszynistę kolejowego, zamieszkałego w Zagórzcu do likwidacji „Sokoła” w Zagórzcu. Tymczasem 17 marca 1949 r. Zarząd Miejski w Sanoku skierował pismo do Wydziału Społeczno-Politycznego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie, w którym prosił o powierzenie funkcji likwidatora Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Sanoku dr. Tadeuszowi Trendocie – adwokatowi i syndykowi miejskiemu zamieszkałemu w Sanoku przy ul. Sobieskiego 8 i przekazanie majątku Towarzystwa na rzecz Gminy Miasta Sanok.

Wydział Społeczno-Polityczny Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie w dniu 24 marca 1949 r. skierował pismo do dr. Władysława Fastnacha, zastępcy prezesa Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Sanoku, w którym informował go, że decyzją prawomocną z dnia 6 marca 1946 r. Urząd Wojewódzki odmówił zgody na wznowienie działalności gniazda sanockiego. Następnie w piśmie tym Urząd Wojewódzki stwierdził, iż zarządza likwidację „Sokoła” w Sanoku, do czego był on ponoć upoważniony na podstawie art. 26 o stowarzyszeniach z dnia 27 października 1932 r. (Dz.U.R.P. nr 94, poz. 808). Zarząd Miejski miał się stać tym podmiotem, który przejmie majątek likwidowanego stowarzyszenia. Likwidację tę miał przeprowadzić adwokat Tadeusz Trendota, którego Urząd Wojewódzki zamianuje po uprawomocnieniu się powyższej decyzji. „Sokół” miał prawo odwołać się od niej za pośrednictwem Urzędu Wojewódzkiego do MAP w przeciągu 14, dni licząc od dnia następnego po doręczeniu decyzji.

Wydział Społeczno-Polityczny Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie 15 kwietnia 1949 r. mianował adwokata dr. Tadeusza Trendotę, likwidatorem „Sokoła” w Sanoka.

Wydział Społeczno-Polityczny Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie 29 grudnia 1949 r. został przez Trendotę poinformowany o fakcie przeprowadzonej likwidacji sanockiego Towarzystwa następującym zdaniem: „Stosownie do zarządzenia z dnia 15 kwietnia 1949 r. L. SP.S.I/5/28/49 donoszę, że przeprowadziłem likwidację Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Sanoku, w dowód czego załączam jeden egzemplarz protokołu zdawczo-odbiorczego z dnia 23 listopada 1949 roku”. Tym samym zakończone zostały starania o reaktywację sanockiego „Sokoła” podejmowane w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Nastaly więc czasy, kiedy idee sokole nie mogły być przez kilkadziesiąt lat realizowane z powodu sprzeciwu władz, które upatrywały w Towarzystwie zagrożenia dla stabilności i bytu Polski Ludowej.

Reaktywowanie Towarzystwa i starania o zwrot nieruchomości.

1. Wznowienie działalności Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego (PTG) „Sokół” w Sanoku – 2000

Latem 1999 r. Teresa Dalska ujawnia fakt przechowywania sztandaru „Sokoła” w Jej rodzinnym domu przy ul. Młynarskiej w Sanoku. Sztandar Towarzystwa wykonany w 1901 r. był przechowywany i zabezpieczony przed zniszczeniem od 1939 r. przez mjr. Tadeusza Zbyszyckiego. Pan mjr Zbyszycki przed wyjazdem do Argentyny w 1957 r. przekazuje sztandar zaufanym członkom Towarzystwa Jadwidze i Romanowi Słuszkiewiczom, których córki: Barbara Słuszkiewicz i Teresa Dalska, a następnie wnuczka Anna Dalska-Kindlarska kolejno przechowują sztandar aż do 2000 r.

Fakt ten staje się początkiem dyskusji w Zarządzie Towarzystwa Przyjaciół Sanoka i Ziemi Sanockiej z prezesem komandorem r. mgr inż. Zbigniewem Koziarzem, a także na spotkaniach w gronie zainteresowanych osób, w domu Państwa Ludmiły i Zbigniewa Kazimierza Patałów w Sanoku, gdzie zaproponowano wznowienie Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Sanoku.

W dniu 9 czerwca 2000 r. utworzono Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Sanoku.

Na I Walnym Zgromadzeniu, wybrano władze PTG „Sokół” w Sanoku.

Zarząd: Kazimierz Mielczarek – prezes, Bronisław Kielar – wiceprezes, Wiesław Wilkosz – sekretarz, Edward Czopor – skarbnik, Robert Zozak, a od 20.10.2001 r. – Jan Nebesio – naczelnik, Zdzisław Kocur, a od 20.10.2001 r. – Józef Dziuban – wicenaczelnik, Krzysztof Kaczmarek – członek.

Komisję Rewizyjną: Ludmiła Patała – przewodnicząca, Józef Błaż – członek, Władysław Gorączko – członek.

Sąd Honorowy: Tadeusz Kędziński – przewodniczący, Mieczysława Czopor – członek, Marian Osękowski – członek, Jan Papisz – członek.

Na „Uroczystym Zebraniu” zorganizowanym 20.12.2000 r. w Sali Herbowej Urzędu Miasta, Teresa Dalska i Anna Dalska-Kindlarska w obecności notariusza Lidii Górskiej-Galewicz, przekazały sztandar Towarzystwu.

Na pierwszej stronie sztandaru wyhaftowany jest napis: „**Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „SOKÓŁ” w Sanoku. 1901 R**”. Na stronie drugiej widzimy **sokoła w locie**, a pod nim **gałązki – dębową i laurową**. Sztandar był poświęcony 28 czerwca 1908 r.

2000 – PTG „Sokół” w Sanoku – I Walne Zgromadzenie.

Od lewej: 1. Jan Nebesio, 2. Michał Sobolak, 3. Andrzej Radwański, 4. Damian Dziewiński, 5. Bronisław Kielar, 6. Zbigniew Koziarz, 7. Stanisław Sieradzki, 8. Janusz Cecuła, 9. Ludmiła Patała, 10. Józef Błaż, 11. Wiesław Wilkosz, 12. Czesław Nowak, 13. Zbigniew Kazimierz Patała, 14. ks. prałat Adam Sudół, 15. Krzysztof Kaczmarek, 16. Kazimierz Mielczarek, 17. Tadeusz Kędziński, 18. Jan Papisz, 19. Zdzisław Kocur.

Zarząd Towarzystwa po zapoznaniu się ze stanem budynku „Sokoła” stwierdza, że nadaje się on do remontu kapitalnego – potrzebny jest również użytkownik, który mógłby zająć się działalnością dochodową i remontem budynku. Prośby kierowane przez PTG „Sokół” w Sanoku do władz Miasta, dotyczące zwrotu nieruchomości Towarzystwu nie znalazły poparcia u Burmistrza Zbigniewa Daszyka, Zarządu i Rady Miasta (pierwsze pismo z dnia 27.11.2000 r.). Władze miasta nieruchomości nie zwróciły Towarzystwu, ale podjęły działania w kierunku przeprowadzenia remontu i zagospodarowania budynku.

2000 – I Walne Zgromadzenie PTG „Sokół” w Sanoku.

Rada Miasta Sanoka Uchwałą Nr XLVIII/429/2001 z dnia 23.10.2001 r. wyraża zgodę na wydzierżawienie nieruchomości na okres do 15 lat, z przeznaczeniem na prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej, usługowej, gastronomicznej. Burmistrzem był wtedy Zbigniew Daszyk, a przewodniczącym Rady Miasta Jan Pawlik.

Na Walnym Zgromadzeniu Sprawozdawczo-Wyborczym odbytym w dniu 13.06.2003 r. wybrano nowy **Zarząd** w składzie: Kazimierz Mielczarek – prezes, Bronisław Kielar – wiceprezes, Maria Wołk – sekretarz, Leon Kulisz – skarbnik, Wiesław Wilkosz – członek zarządu, Józef Dziuban – naczelnik, Stanisław Michalik – wicenaczelnik.

Komisję Rewizyjną: Ludmiła Patała – przewodnicząca, Józef Błaż – członek, Władysław Gorączko – członek.

Sąd Honorowy: Tadeusz Kędziński – przewodniczący, Mieczysława Czopor – członek, Marian Osekowski – członek, Jan Papisz – członek.

Zarząd PTG „Sokół” czynił starania dotyczące unieważnienia decyzji likwidującej Towarzystwo. Było to jednak niemożliwe z powodu nie uznania Towarzystwa za następcę prawnego „Sokoła” przedwojennego z powodu błędów formalnych.

Polskie Towarzystwo Gimnastyczne (PTG) „Sokół” w Sanoku, ze względów formalnych **nie zostało uznane** przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji za następcę prawnego Towarzystwa przedwojennego.

2. Reaktywowanie Towarzystwa Gimnastycznego (TG) „Sokół” w Sanoku – 2004

Na zebraniu zorganizowanym w dniu 11 lipca 2004 r. w domu Ludmiły i Zbigniewa Kazimierza Patałów przy ul. Białogórskiej 9, na którym postanowiono reaktywować Towarzystwo obecni byli przedwojenni członkowie: **Maria Czerepaniak, Janina Maczek, Zofia Sarkady, Ludmiła Schmidt, Janina Stefańska, Hipolit Zygmunt Keller, Zbigniew Kazimierz Patała** oraz Ludmiła Patała, Eugeniusz Czerepaniak, Bronisław Kielar, Barbara Milczanowska, Paweł Sebastiański.

2004-07-11 – Spotkanie reaktywujące TG „Sokół” w Sanoku.
Od lewej: Zofia Sarkady, Hipolit Zygmunt Keller, Bronisław Kielar, Ludmiła Patała, Zbigniew Kazimierz Patała.

2004-07-11 – Spotkanie reaktywujące TG „Sokół” w Sanoku.
Od lewej: Eugeniusz Czerepaniak, Maria Czerepaniak, Janina Maczek, Barbara Milczanowska, Zofia Sarkady, Hipolit Zygmunt Keller, Bronisław Kielar.

2004-07-11 – Spotkanie reaktywujące TG „Sokół” w Sanoku.
Od lewej: Paweł Sebastiański, Eugeniusz Czerepaniak, Maria Czerepaniak, Janina Maczek, Barbara Milczanowska.

Na kolejnych zebraniach wybrano Zarząd w składzie: Zbigniew Kazimierz Patała – prezes, Hipolit Zygmunt Keller – wiceprezes, Janina Maczek – sekretarz, Zofia Sarkady – skarbnik, Maria Czerepaniak – członek, Janina Stefańska – członek, Ludmiła Schmidt – przewodnicząca Komisji Rewizyjnej oraz wykonano prace związane z rejestracją Towarzystwa w KSR w Rzeszowie.

Wpisu do KRS w Rzeszowie dokonano 25.05.2005 r. pod numerem 0000234935.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie zorganizowano w dniu 22.10.2005 r. W skład nowego Zarządu weszli: Bronisław Kielar – prezes, Ludmiła Patała – wiceprezes, Eugeniusz Czerepaniak – sekretarz, Władysław Gorączko – skarbnik, Paweł Sebastiański – członek, Małgorzata Obszarny – przewodnicząca Komisji Rewizyjnej, Hipolit Zygmunt Keller – przewodniczący Sądu Honorowego. Przyjęto plan działania, w którym najważniejszym zadaniem było odzyskanie nieruchomości „Sokoła”.

2005-10-22 – Walne Nadzwyczajne Zgromadzenie TG „Sokół” w Sanoku
Stoją od lewej: Paweł Sebastiański, Bronisław Kielar, Maria Sobolska-Magda, Jerzy Skibiński, Wanda Siwadowska, Eugeniusz Czerepaniak, Barbara Milczanowska, Krystyna Jara, Janina Mento, Teresa Koza, Małgorzata Obszarny, Halina Dembiczak, Jerzy Skoczyński.
Siedzą od lewej: Edward Czapor, Hipolit Zygmunt Keller, Ludmiła Patała, Zbigniew Kazimierz Patała, Władysław Gorączko.

Zarząd Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Sanoku ul. Białogórka 9 zwraca się pismem z dnia 1.08.2005 r. do Burmistrza Miasta i Rady Miasta Sanoka z prośbą o zwrot nieruchomości należących do 1946 r. do Towarzystwa (działki i budynek przy ul. Mickiewicza) jednak w odpowiedzi uzyskuje informację, że nie przysługuje mu tytuł prawny do nieruchomości i nie jest następcą prawnym Towarzystwa przedwojennego.

Następnie Zarząd TG „Sokół” w Sanoku pismem z dnia 26 stycznia 2006 r. zwraca się z prośbą do MSWiA o stwierdzenie nieważności bezprawnego zarządzenia likwidującego Towarzystwo z dnia 24.03.1949 r. (pisma L.SPS.I/5/28/49 U.W. Rzeszowskiego – Wydz. Społeczno-Polityczny z dnia 24.03.1949 r. do Władysława Fastnachta z-cy prezesa TG „Sokół” w Sanoku i z dnia 15.04.1949 r. do dr. Tadeusza Trendoty – adwokata w Sanoku).

W międzyczasie Rada Miasta Sanoka pod koniec kadencji, na wniosek Burmistrza Wojciecha Blecharczyka podejmuje Uchwałę Nr LX/597/06 z dnia 19 września 2006 r. wyrażającą zgodę na sprzedaż działki byłego lodowiska.

Z wielkim trudem, przy udziale dużej grupy osób (posłów, radnych i wielu sanoczan zainteresowanych odtworzeniem „Sokoła” – wielu mieszkańców wspierało nas anonimowo lub prosiło o nie podawanie nazwiska – kogo się bali?) wymusiliśmy na Burmistrzu odwołanie przetargu na sprzedaż b. lodowiska.

Po obszernej wymianie korespondencji z MSWiA, 8 listopada 2006 r. uzyskaliśmy Decyzję Nr 12/2006 MSWiA stwierdzającą nieważność decyzji U.W. Rzeszowskiego – Wydz. Społeczno-Polityczny z dnia 24.03.1949 r. likwidującej „Sokoła” w Sanoku, która to decyzja podjęta była z rażącym naruszeniem prawa.

W/w Decyzja była podstawą skierowania wniosku (4.12.2006 r.) do MSWiA o stwierdzenie nieważności decyzji komunalizacyjnych Wojewody Krośnieńskiego z dnia 3.09.1992 r., 30.06.1993 r., 14.04.1997 r., działek 25/8 o pow. 1810 m² i 25/26 o pow. 2385 m² (obecnie działki nr 543 z budynkiem „Sokoła”), 541 – byłe lodowisko oraz 542 – kiosk z kwiatami) położonych w Sanoku przy ul. Mickiewicza oraz o podjęcie stosownych decyzji, które doprowadzą do zwrotu nieruchomości Towarzystwu.

Rozpatrzenie naszego wniosku zostało wstrzymane (18 miesięcy) z powodu działań Burmistrza, który występuje o ponowne rozpatrzenie sprawy stwierdzenia nieważności decyzji likwidującej „Sokoła” z 1949 r., kieruje skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie na decyzję Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 8.11.2006 r. i wnioskuje o wstrzymanie wykonania decyzji MSWiA.

Po ogłoszeniu przetargu dot. sprzedaży b. lodowiska, Zarząd „Sokoła” wykonał wiele starań aby przetarg nie doszedł do skutku. Sporządzono pisma za pośrednictwem posłów do Ministra Sprawiedliwości i Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji a także zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez Burmistrza.

Zebrałiśmy również 1300 podpisów pod protestem przeciwko sprzedaży nieruchomości „Sokoła” i przekazaliśmy Burmistrzowi.

Burmistrz unieważnia przetarg na sprzedaż byłego lodowiska, po otrzymaniu zawiadomienia o wszczęciu śledztwa (pismo z dnia 15 czerwca 2007 r) w sprawie przekroczenia uprawnień przez Burmistrza Miasta Sanoka w dniu 20 kwietnia 2007 r. w Sanoku poprzez ogłoszenie przetargu ofertowego na sprzedaż nieruchomości pomimo toczącego się postępowania administracyjnego o stwierdzenie prawidłowości nabycia nieruchomości przez gminę Miasta Sanok, czym działał na szkodę TG „Sokół” w Sanoku – tj. o przestępstwo z art. 231 § 1 kk.

Na prośbę Burmistrza, przedstawiciele „Sokoła” i przedstawiciele Burmistrza odbyli wiele rozmów dotyczących polubownego zakończenia tematu. Doprowadziliśmy do ustnego uzgodnienia następującego stanowiska:

- Burmistrz Miasta wystąpi z wnioskiem do Rady Miasta o podjęcie uchwały dotyczącej sprzedaży Towarzystwu działki z budynkiem „Sokoła” i lokalu na piętrze przy ul. Rynek 16 z bonifikatą 99,9%,
- Zarząd Towarzystwa zrezygnuje z odzyskania działki byłego lodowiska.

Nie doczekaliśmy się jednak w/w. uzgodnień na piśmie. Zamiast przedstawienia uzgodnień na piśmie, Burmistrz zmienił propozycję i zaproponował Towarzystwu co następuje:

- Miasto użycza Towarzystwu działkę z budynkiem „Sokoła” do czasu prawomocnych decyzji komunalizacyjnych,
- Miasto użyczy Towarzystwu lokal o pow. 77 m² położony na piętrze budynku przy ul. Rynek 16 na działalność statutową, na czas nieokreślony,
- Towarzystwo wycofa z MSWiA wnioski o stwierdzenie nieważności decyzji komunalizacyjnej działki byłego lodowiska.

Na tak zmienioną wersję ugody, Zarząd Towarzystwa nie mógł się zgodzić, z powodu niezgodności z prawem przedstawionych propozycji przez Burmistrza.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji po rozpatrzeniu naszego wniosku, podjęło w dniu 30.07.2008 r. Decyzje Nr 508, 506, 505, stwierdzające nieważność decyzji komunalizacyjnych Wojewody Krośnieńskiego z dnia 3.09.1992 r., 30.06.1993 r., 14.04.1997 r., które dotyczą działek Nr 543, 541, 542.

W uzasadnieniu w/w Decyzji MSWiA czytamy m.in.: „Stwierdzenie nieważności decyzji ostatecznej wywołuje bowiem skutek prawny *ex tunc*, tzn. od dnia wydania aktu administracyjnego, który podlega unieważnieniu. Następuje *restitutio in integrum*, tzn. przywrócenie do stanu poprzedniego, obowiązującego przed wydaniem aktu, którego nieważność stwierdzono, tak jak gdyby tego aktu nigdy nie było.”

Nie jest to jeszcze koniec naszych starań a to dlatego, że prawnym właścicielem budynku „Sokoła” z parcelą, na której stoi budynek i działki pomiędzy budynkiem a byłym lodowiskiem jest Towarzystwo (decyzja w sprawie tych nieruchomości jest ostateczna i prawomocna), natomiast faktycznym użytkownikiem jest Gmina Miasta Sanoka. Pozostały nam jeszcze starania o dokonanie odnowienia wpisu notarialnego w Księgach Wieczystych i faktyczne przejęcie nieruchomości.

Sytuacja dotycząca działki byłego lodowiska jest bardziej skomplikowana ponieważ Burmistrz Miasta złożył odwołanie do MSWiA na ostateczną decyzję tegoż MSWiA stwierdzającą nieważność decyzji komunalizacyjnej. Decyzja jest ostateczna ale nie jest prawomocna. Jeżeli MSWiA podtrzyma swoją ostateczną decyzję to i tak Pan Burmistrz ma jeszcze możliwość odwołania zakończenia sprawy poprzez wniesienie skargi do Sądu.

Starania o odzyskanie nieruchomości „Sokoła” rozpoczęliśmy jeszcze za czasów Burmistrza Zbigniewa Daszyka. Pan Burmistrz Wojciech Bleharczyk przeciągał sprawę w celu znanym tylko sobie.

W wielu publikowanych artykułach to my byliśmy nazywani hamulcowymi (i jeszcze gorzej) w sprawie b. lodowiska. Było wiele kłamliwych wypowiedzi przeciwników „Sokoła”, opublikowanych w mediach, oczerniających naszych członków, zmuszających wręcz do rezygnacji z naszych starań.

Przykre jest to, że w Urzędzie Miasta wykonano wiele pracy za społeczne pieniądze a wszystko po to aby nie dopuścić do uchylecia decyzji podjętych tuż po wojnie z rażącym naruszeniem prawa.

Jako człowiek słabo znający prawo mam takie odczucie, że samo sporządzenie odwołania od decyzji, która rażąco naruszała prawo jest przestępstwem, a przynajmniej działaniem nie mającym nic wspólnego z logiką. TG „Sokół” w Sanoku stara się jedynie odebrać nieruchomości, które należały do Towarzystwa do czasu jego bezprawnego zlikwidowania przez ówczesne władze. Premierem był wtedy Edward Osóbka-Morawski, a Bolesław Bierut prezydentem PRL. Faktyczna likwidacja „Sokoła” nastąpiła w 1946 roku, a protokolarne przekazanie nieruchomości i ruchomości na rzecz Miasta nastąpiło w 1949 roku.

Warto nadmienić, iż likwidacja „Sokoła” tuż po wojnie jak i komunalizacja nieruchomości w 1992 r., 1993 r. i 1997 r. były wykonane z **rażącym naruszeniem prawa**. To bardzo ważne stwierdzenie pozwalało nam mieć przekonanie, że nieruchomości niebawem zostaną przywrócone Towarzystwu.

Z przedstawionych treści wynika co następuje:

- Uchwała Rady Miejskiej z dnia 19.11.1896 r. darująca działkę „Sokołowi” jest nadal aktualna.
- Aktualny i obowiązujący jest również Akt notarialny spisany 21.08.1899 r.
- Likwidacja „Sokoła” wykonana z powodu decyzji Urzędu Wojewódzkiego, podjęta z rażącym naruszeniem prawa – została uchylona.
- Komunalizacja nieruchomości wykonana z powodu decyzji Wojewody, z rażącym naruszeniem prawa – została uchylona.
- Nieruchomość nigdy nie została sprzedana – obecnie jest dzierzawiona.

Sprawa odnowienia wpisu nieruchomości do ksiąg wieczystych zasługuje również na uwagę.

Wiemy, że działki „Sokoła” wpisane były do ksiąg wieczystych, jako:

- działka nr 25/8 o pow. **1810** m² wpisana 21.08.1899 r. do lwh 606,
- działka nr 25/26 o pow. **2385** m² dopisana 31.05.1927 r. do lwh 606, która zaginęła po drugiej wojnie.

Obecnie powierzchnia w/w dwóch działek jest podzielona na trzy działki o nr **543, 542 i 541**, co do których MSWiA stwierdził nieważność decyzji komunalizacyjnych Wojewody Krośnieńskiego.

Decyzja MSWiA nr 508 dotyczy działki **543** (1122/1) o pow. **1438** m², na której stoi budynek „Sokoła”.

Decyzja MSWiA nr 505 dotyczy działki **542** o pow. **313** m², na której stoi kiosk z kwiatami.

Decyzja MSWiA nr 506 dotyczy działki **541** (1121/2 o pow. 4928 m², z czego tylko część (**2444** m²) należy do „Sokoła”) zabudowanej obiektem sztucznego lodowiska.

Zarząd zwrócił się dwukrotnie (3.10.2008 r. i 27.10.2008 r.) do Burmistrza Miasta o zdeponowanie na oddzielnym koncie czynszu dzierżawnego uzyskiwanego z nieruchomości Towarzystwa od 1 sierpnia 2008 r. – do czasu protokolarnego przekazania nam nieruchomości.

Zwróciliśmy się również do Starosty Sanockiego (27.10.2008 r.) o wprowadzenie zmian w dokumentacji ewidencyjnej gruntów, uwidaczniając skutki ostatecznych i prawomocnych decyzji MSWiA, dotyczących unieważnienia decyzji likwidacyjnej „Sokoła” i decyzji komunalizacyjnych nieruchomości.

Starosta odmawia wprowadzenia zmiany podając (bzdurne uzasadnienie) duży wpływ czasu i to, iż aktualnie prowadzone księgi wieczyste, potwierdzają jako właściciela – Gminę Miasta Sanoka.

Od decyzji Starosty odwołaliśmy się do Podkarpackiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Geodezyjnego i Kartograficznego w Rzeszowie za pośrednictwem Starosty.

Inspektor decyzją z dnia 6 lutego 2009 r. podtrzymuje decyzję Starosty.

Dążąc do pozytywnego załatwienia sprawy skierowaliśmy (5.01.2009 r.) list do Przewodniczącego Rady Powiatu Pana Waldemara Szybiaka, informujący iż Starosta Sanocki Pan Waław Krawczyk uchyla się od podjęcia właściwej decyzji, usiłuje uchylć się od starannej analizy dostępnych dokumentów i wydania decyzji o wpisaniu „Sokoła” w ewidencji gruntów (działki nr 543 i 542), a informuje Towarzystwo o możliwości skierowania sprawy do sądu cywilnego o uzgodnienie treści wpisu w Księgach Wieczystych nr 47343 i 47348, wiedząc, iż wymienione księgi zostały utworzone na podstawie decyzji Wojewody z rażącym naruszeniem prawa.

Odpowiedzi nie otrzymaliśmy.

Wojewoda Podkarpacki na naszą prośbę o wydanie postanowienia skutkującego przywróceniem pierwotnego stanu prawnego, tj. stanu z przed unieważnionych decyzji przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz wydanie dokumentu skutkującego ujawnieniem jako właściciela TG „Sokół” w Sanoku w rejestrze gruntów i w księgach wieczystych w odpowiedzi z dnia 7.01.2009 r. przesyła pismo do Starosty Sanockiego o ujawnienie „Sokoła” w rejestrze ewidencji gruntów oraz 3 pisma do Sądu Rejonowego w Sanoku Wydział Ksiąg Wieczystych z zawiadomieniem o zmianie właściciela nieruchomości (działki 541, 542, 543).

Sąd Rejonowy w Sanoku – Wydział Ksiąg Wieczystych, na podstawie zawiadomień Wojewody z dnia 7 stycznia 2009 r. o zmianie właściciela nieruchomości (działki 541, 542, 543) ma obowiązek wpisać „Ostrzeżenie” w istniejących księgach wieczystych.

(K.p.c. Art. 62613

§ 1. Sąd z urzędu dokona wpisu ostrzeżenia, jeżeli dostrzeże niezgodność stanu prawnego ujawnionego w księdze wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym.

§ 2. Sprostowania usterek wpisu, które nie mogą wywołać niezgodności treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, dokonuje się z urzędu.)

Dążąc do wprowadzenia w życie ostatecznych, prawomocnych i podlegających wykonaniu decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji – przywracających do obiegu prawnego TG „Sokół” w Sanoku – w dniu 24 lutego 2009 r., Zarząd Towarzystwa zwrócił się z prośbą do Sądu Rejonowego w Sanoku - Wydział Ksiąg Wieczystych o odnowienie księgi wieczystej, uwidaczniającej nieruchomości (działki: 543 z budynkiem „Sokoła”, 542 i części działki 541), jako własność Towarzystwa, w miejsce zaginionej lwh 606.

W dniu 6 marca 2009 r., skierowaliśmy skargę „Sokoła” do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (WSA) w Rzeszowie na decyzję Podkarpackiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Geodezyjnego i Kartograficznego (PWINBiK) (II SA/Rz 292/10) z dnia 6 lutego 2009 r., po podtrzymaniu przez Edwarda Koprowicza – PWINBiK, wcześniejszej decyzji starosty sanockiego Wacława Krawczyka z dnia 16 grudnia 2008 r. odmawiającej wpisania jako właściciela działek 543 i 542 z przed komunalizacji w 1992 r. i w 1997 r. – TG „Sokół” w Sanoku.

Zaskarżając w/w decyzje, wnieśliśmy o ich uchylenie w całości, jako wydanych z rażącym naruszeniem prawa, a w szczególności:

- § 12 ust. 1 pkt 3 i 4 rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454),
- art. 7 i art. 8 Kodeksu postępowania administracyjnego,
- art. 7, art. 21 ust 1 i art. 46 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

2009-11-27 – WSA w Rzeszowie przesyła nam wyrok z dnia 3 listopada 2009 r. **oddalający naszą skargę** z dnia 6.03.2009 r. (oraz uzasadnienie wyroku) w sprawie decyzji Starosty Sanockiego z dnia 16 grudnia 2008 r.

Mogliśmy złożyć skargę kasacyjną do NSA do dnia 1.01.2010 r., której nie złożyliśmy z powodu braku pieniędzy i cierpliwości. Podjęliśmy decyzję o złożeniu pozwu do sądu cywilnego.

Po wielu latach starań w dniu 15 lutego 2010 r. uzyskujemy prawomocny wyrok Sądu Rejonowego w Sanoku (SSR Elżbieta Starzychowicz-Świerczak), który przywraca działkę z Domem Sokoła – „Sokołowi”. Zakończony został kolejny, ważny etap w historii „Sokoła”.

3. Wykaz decyzji administracyjnych i wyroków sądowych:

- dotyczących unieważnienia decyzji likwidującej „Sokoła”,
- dotyczących unieważnienia komunalizacji nieruchomości „Sokoła”,
- inne.

2004-03-25 – MSWiA decyzją (ZK-VI-432/03/1) postanawia stwierdzić nieważność decyzji U.W. Wydz. Społeczno-Polityczny w Rzeszowie z dnia **6.03.1946 r.**, na mocy której odmówiono zarejestrowania Stowarzyszenia pn. Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Sanoku.

Odmowa stanowiła nie tylko naruszenie Prawa o stowarzyszeniach, ale również naruszała konstytucyjną wolność zrzeszania się.

Decyzja została wydana z rażącym naruszeniem prawa, a ponieważ nie wywołała nieodwracalnych skutków prawnych możliwe jest stwierdzenie jej nieważności.

2005.05.25 – Wpis do rejestru KRS pod numerem 234935 Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Sanoku w Sądzie Rejonowym w Rzeszowie.

2006-11-08 – MSWiA decyzją nr 12/2006 postanawia stwierdzić nieważność decyzji U.W. Wydz. Społeczno-Polityczny w Rzeszowie z dnia **24.03.1949 r.**, L.SPS.I/528/49.- likwidującej TG „Sokół” w Sanoku.

Decyzja wydana została z rażącym naruszeniem prawa, ponieważ treść decyzji pozostaje w sprzeczności z treścią przepisu prawa i charakter tego naruszenia powoduje, że **decyzja ta nie może być akceptowana jako akt wydany przez organ państwa.**

2007-11-15 – Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie oddala skargę Gminy Miasta Sanoka i utrzymuje w mocy decyzję MSWiA unieważniającą decyzję z dnia 24.03.1949 r. likwidującą „Sokoła”.

2008-07-30 – decyzją nr 506 MSWiA stwierdza nieważność decyzji komunalizacyjnej z dnia 30 czerwca 1993 r. dot. działki 1121/2 o pow. 4928 m² (byłe lodowisko).

Po rozpatrzeniu wniosku MSWiA podaje m.in.: *Nieruchomość zabudowana składająca się z pgr 25/26 i pb 451 została przejęta protokołem z dnia **23.11.1949 r.** wraz z całym majątkiem ruchomym TG „Sokół” w Sanoku, na rzecz Skarbu Państwa (Zarządu Miejskiego w Sanoku). Wcześniej jednak **decyzją z 6.03.1946 r.** odmówiono zarejestrowania TG „Sokół” w Sanoku.*

MSWiA uznał obie decyzje za wydane z rażącym naruszeniem prawa.

Dalej czytamy: *Stwierdzenie nieważności decyzji ostatecznej wywołuje bowiem skutek prawny ex tunc, tzn. od dnia wydania aktu administracyjnego, który podlega unieważnieniu. Następuje restitutio in integrum, tzn. przywrócenie do stanu poprzedniego, obowiązującego przed wydaniem aktu, którego nieważność stwierdzono, tak ,jak gdyby tego aktu nigdy nie było.*

Przed 10.05.1990 r. Skarb Państwa nie nabył nieruchomości, a jedynie posługiwał się wadliwym tytułem własności uzyskanym z naruszeniem prawa. Przekazanie na rzecz Miasta Sanoka własności nieruchomości, która nie należała w dniu 27.05.1990 r. do Skarbu Państwa stanowi **rażące naruszenie prawa.**

2008-12-12 – decyzją nr **790 MSWiA** utrzymuje w mocy decyzję nr 506 – po odwołaniu się Burmistrza Miasta Sanoka (w uzasadnieniu czytamy m.in.: **„w dniu komunalizacji przedmiotowa nieruchomość nie należała do Skarbu Państwa lecz do TG „Sokół” w Sanoku”).**

2009-03-06 – Skarga „Sokoła” do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (WSA) w Rzeszowie na decyzję Podkarpackiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Geodezyjnego i Kartograficznego (PWINBiK) (II SA/Rz 292/10), po podtrzymaniu przez Edwarda Koprowicza – PWINBiK, wcześniejszej decyzji starosty sanockiego Wacława Krawczyka odmawiającej wpisania jako właściciela działek 543 i 542 z przed komunalizacji w 1992 r. i w 1997 r. – TG „Sokół” w Sanoku.

2009-11-27 – WSA w Rzeszowie przesyła nam wyrok z dnia 3 listopada 2009 r. **oddalający naszą skargę** z dnia 6.03.2009 r. (oraz uzasadnienie wyroku) w sprawie decyzji Starosty Sanockiego z dnia 16 grudnia 2008 r. Mogliśmy złożyć skargę kasacyjną do NSA do dnia 1.01.2010 r., której nie złożyliśmy z powodu braku pieniędzy i cierpliwości. Podjęliśmy decyzję o złożeniu pozwu do sądu cywilnego.

2009-06-08 – Pozew do SR w Sanoku (IC 87/09) o wydanie sztandaru przez PTG „Sokół” dla TG „Sokół”.

2009-07-07 – Na rozprawie, SR w Sanoku (SSR Roland Pudło) nakazuje wydanie sztandaru dla TG „Sokół” w Sanoku i zwrot kosztów. W dniu 7.08.2009 r. Sąd przesyła nam wyrok w sprawie zwrotu sztandaru z klauzulą wykonalności, a 5.11.2009 r. wydaje nakaz oddania sztandaru w ciągu 3 dni. 27.10.2009 r. odbywa się kolejna rozprawa w SR w Sanoku w przedmiocie egzekucji sądowej (sztandar). Mieliśmy prawomocny wyrok ale nie mieliśmy sztandaru.

2011-05-10 – Zgłosiliśmy do prokuratora o zaginięciu sztandaru (rozmowa Eugeniusza Czerepaniaka i Bronisława Kielara z prokuratorem PR Grażyną Ciepielowską-Ożóg. Po przesłuchaniu przechowujących sztandar, odzyskaliśmy sztandar. Został nam przekazany w dniu 27.05.2011 r.

2010-02-15 – **Prawomocny wyrok Sądu Rejonowego w Sanoku (SSR Elżbieta Starzychowicz-Świerczak), który przywraca nieruchomości „Sokołowi”.**

2010-06-17 – Pozew (IC 126/10) o wydanie przez Burmistrza nieruchomości 541/4 (b. lodowisko) „Sokołowi”.

2011-04-06 – Postanowienie Sądu Rejonowego (SR) w Sanoku (4 rozprawa), o zawieszeniu z urzędu postępowania do czasu prawomocnego zakończenia odrębnej sprawy w SO w Krośnie (IC 819/10 – Pozew Gminy Miasta Sanoka o wykupienie gruntu przez posiadacza złożony 25.11.2010 r. przez Burmistrza).

2011-12-19 – Na 4. rozprawie, SO w Krośnie oddalił pozew Burmistrza – ocenił, że nie ma znaczącej różnicy cen konstrukcji zadaszania i działki.

2012-12-20 – Ogłoszenie wyroku przez Sąd Apelacyjny w Rzeszowie (SSA Anna Gawelko, SA Anna Pelc - spr., SA Jan Sokulski) – **apelacja Burmistrza oddalona** (I ACa 97/12).

2013-07-17 – odnowienie punktów granicznych przez geodetę.

2013-07-24 – Otrzymaliśmy od Burmistrza pismo przekazujące nam działkę 541/4 (byłe lodowisko).

2013-10-16 – 5 rozprawa – Sąd **umorzył postępowanie**, ponieważ działka 541/4 została już wydana „Sokołowi” w dniu 24.07.2013 r. Koszty 2375 zł procesu sądowego zapłacił Urząd Miasta.

2011-02-21 – Pozew „Sokoła” do SO w Krośnie (I C 315/11) o zapłatę 194 271,48 zł (zwrotu Towarzystwu pożyczek pobranych i niepobranych przez Gminę).

2011-05-25 – Na 1. Rozprawie doszło do ugody w sprawie zwrotu dzierżawy z lodowiska, „Sokołowi” w wysokości 70 442,18 zł.

W sprawie wysokości nie pobranych pożyczek (1.11.2008-31.12.2010) z lodowiska, opinię opracował biegły sądowy.

2011-12-28 – Na 4. rozprawie SO w Krośnie (SSO Andrzej Dziedzic) zasądza od GM Sanoka na rzecz „Sokoła” 66 720 zł + 318 kosztów + odsetki. Miasto przesyła na konto „Sokoła”: 147 791,18 zł.

2011-05-02 – **Burmistrz Miasta Sanoka Wojciech Bleharczyk**, po roku od przekazania „Sokołowi” budynku, **wnosi pozew** (I Nc 9/11, I C 457/11), do Sądu Okręgowego w Krośnie **o zwrot kosztów remontu budynku „Sokoła”** w wysokości **190 527,22 zł** mimo, że Miasto z tytułu dzierżawy budynku za okres od 3.04.2002 r. do 30.04.2010 r. otrzymało od Dzierżawcy **484 545,94 zł**. Remont był przeprowadzony w latach 2002–2006 przez Dzierżawcę.

2011.12.19 – Na drugiej rozprawie, Burmistrz Miasta Sanoka składa wniosek o wycenę budynku w momencie przekazania go przez Miasto „Sokołowi” w dniu 30.04.2010 r. Sąd (SSO Edyta Piertaszewska) odłożył rozprawę i powołał biegłego.

2014-04-28 – Rozprawa w SO w Krośnie, na której została przesłuchana biegła Dorota Jaworska oraz prezes „Sokoła”, Bronisław Kielar.

2014-05-08 – Sąd Okręgowy w Krośnie oddalił pozew Burmistrza z dnia 2.05.2011 r. w całości. Koszty pokryła Gmina Miasta Sanoka.

2012-03-02 – Pozew „Sokoła” do SO w Krośnie (I C 223/12) o zapłatę 100 800 zł za Parking 2, za okres od 1.01.2011 – 29.02.2012.

2013-02-21 – Na 3. rozprawie SO w Krośnie (SSO Anna Pasterz) zasądza od GM Sanoka na rzecz „Sokoła” 57 837,85 zł.

2013-12-19 – Zgłoszenie do CBA podejrzenia popełnienia przestępstwa przez dyrektora MOSiR w Sanoku, polegające na pobieraniu znacznie zaniżonego czynszu dzierżawnego z działki 541/5 (b. lodowisko) w okresie od 1.05.2007 r. do 23.07.2013 r.

2014-08-07 – Postanowienie o umorzeniu śledztwa przez Prokuraturę Rejonową w Lesku (PPR Justyna Radzik-Czuba).

2014-08-12 – Wysłanie zażalenia za pośrednictwem Prokuratury Rejonowej w Lesku, do Sądu Rejonowego w Sanoku II Wydział Karny. Sprawa zgłoszenia do CBA o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, a następnie umorzenia śledztwa przez Prokuratora w Lesku.

CBA nie mogła się odwołać od decyzji Prokuratora Rejonowego w Lesku ponieważ prokuratura nie powierzyła jej przeprowadzenia śledztwa, a w związku z tym CBA nie jest uprawnione do zaskarżenia decyzji merytorycznych Prokuratury.

2015-03-03 – Sąd Rejonowy w Przemyślu (SSR Anna Kondracka) uznał naszą skargę i sprawa wróciła do Prokuratury w Lesku, skąd mimo monitów nie otrzymaliśmy odpowiedzi. „To były czasy prawa?”.

Nasze starania w sprawie o stwierdzenie nieważności decyzji Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie z dnia 4 czerwca 1948 r. dotyczącej likwidacji Związku Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” w Polsce z siedzibą w Krakowie.

2017-12-07 – Mając dokument z Archiwum Narodowego w Krakowie, dotyczący likwidacji **Związku Sokolstwa Polskiego** z siedzibą w Krakowie z 1948 r. (pismo z dn. 30 czerwca 1948 r. zawiadamiające Zarząd Stowarzyszenia Związku Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” o decyzji likwidacji, sygn. PWRN Stow. 8.), **7 grudnia 2017 r. wysłaliśmy wniosek do MSWiA o stwierdzenie nieważności decyzji Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie z dnia 4 czerwca 1948 r., dotyczącej likwidacji Związku Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” w Polsce z siedzibą w Krakowie.** (Związek Sokolstwa został formalnie i ostatecznie rozwiązany reskryptem woj. krakowskiego z dnia 05.07.1948 r., nr adm. porz. 1/167/48.)

2018-12-31 – Odpowiedź MSWiA (DZiK-SSOP-630-11/2018/PK, z dnia 17.12.2018) z prośbą o uzupełnienie dokumentów. 226 011 602 – Piotr Korzeniewski – radca pr.

2019-01-07 – wysłaliśmy odpowiedź (TG„S”- 19-01) do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji Departament Zwolnień i Koncesji (t. 22 601 16 02) z wyjaśnieniami.

2019-11-19 – ponowiliśmy prośbę.

2020-01-15 – wysłaliśmy dokumenty w sprawie MSWiA – DZiK-SSOP-630-11/2018/PK do naszego członka dh. dr. Piotra Uruskiego, posła na Sejm RP, z prośbą o pomoc w wyjaśnieniu powyższej sprawy.

2021-03-30 – MSWiA przysłało **POSTANOWIENIE** Nr 1/2021 **odmawiające wszczęcia postępowania administracyjnego** na żądanie strony w sprawie z wniosku TG „Sokół” w Sanoku **o stwierdzenie nieważności decyzji Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie z dnia 4.06.1948 r.** ozn. L.SP.S.IV-5/6/48 dotyczącej likwidacji Związku Towarzystw Gimnastycznych (ZTG) „Sokół” w Polsce z siedzibą w Krakowie.

W uzasadnieniu MSWiA podaje m.in.: *„stroną postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji o likwidacji stowarzyszenia mogą być tylko osoby fizyczne – byli członkowie zlikwidowanego stowarzyszenia.”*

Członkiem ZTG nie mogły być osoby fizyczne, a były tylko Towarzystwa Gimnastyczne „Sokół” i takim było TG „Sokół” w Sanoku.

Nasza prośba nie dotyczyła stowarzyszenia, a dotyczyła Związku TG i dlatego TG „Sokół” w Sanoku jako pełnoprawny członek zlikwidowanego z rażącym naruszeniem prawa ZTG, jest uprawniony do żądania unieważnienia decyzji jako podmiot uprawniony.

Gniazda sokole, które po 1990 r. reaktywowały działalność i odzyskały możliwość kontynuacji swej działalności, zostały pozbawione możliwości zrzeszania się w ZTG, który został bezprawnie zlikwidowany w 1948 r.

MSWiA ma również prawo do wszczęcia postępowania z urzędu.

2021-04-06 – Wysłaliśmy **odwołanie do MSWiA** w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie z dnia 4.06.1948 r. ozn. L.SP.S.IV-5/6/48 dotyczącej bezprawnej likwidacji Związku Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” w Polsce z siedzibą w Krakowie (oprac. mec. Karol Jokiel).

2021-05-21 – **MSWiA utrzymuje w mocy zaskarżone postanowienie** z dnia 23.03.2021 r. ozn. DZIK-SSOP-633-1/2021/KP odmawiające wszczęcie postępowania administracyjnego na żądanie strony w sprawie z wniosku TG „Sokół” w Sanoku o stwierdzenie nieważności decyzji UW w Krakowie z dnia 4.06.1948 r. ozn. L.SP.S.IV-5/6/48 dotyczącej **likwidacji ZTG „Sokół” w Polsce z siedzibą w Krakowie**.

W bardzo długim uzasadnieniu wyróżnia się m.in. błędne stwierdzenie, że wnioskodawca, to TG „Sokół” w Sanoku zarejestrowane 25.05.2005 r., który żąda stwierdzenia nieważności decyzji wydanej w 1948 r. o likwidacji ZTG „Sokół” w Polsce z siedzibą w Krakowie, nie biorąc pod uwagę decyzji z dnia 25 marca 2004 r., w której MSWiA stwierdził nieważność decyzji z dnia 6 marca 1946 r. odmawiającej zarejestrowania stowarzyszenia „Sokół” na wniosek złożony w 1945 r., co jest równoznaczne z tym, że jesteśmy Towarzystwem tożsamym z przedwojennym.

TG „Sokół” w Sanoku było **członkiem** ZTG „Sokół” w Polsce – wszystkie gniazda sokole noszące nazwę „Sokół” musiały należeć do ZTG.

Wg § 11 pkt b) Statutu z 1920 r.: ... *Towarzystwo wykreślone ze związku traci prawo do noszenia nazwy „Sokół”*

Sanockiemu „Sokołowi” jako **członkowi** ZTG przysługuje prawo żądania weryfikacji decyzji likwidującej ZTG (i tylko o tę sferę organizacyjną nam chodzi), natomiast nie przysługuje mu legitymacja do żądania sfery materialnej. Mamy możliwość wnieść skargę na w/w postanowienie do WSA w Warszawie w terminie do 19.06.2021 r., co jest przygotowywane.

2021-06-08 – Wysłaliśmy **SKARGĘ do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie** na postanowienie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji o nr. 2/2021 z dnia 10 maja 2021 r., znak sprawy: DZIK-SSOP-633-1/2021/KP utrzymujące w mocy postanowienie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 23 marca 2021 r., znak sprawy DZIK-SSOP-633-1/2021/KP.

2021-11-04 – **Wyrok WSA w Warszawie** (VII SA/Wa 1473/21) (sędzia WSA Marta Kołtun Kulik, sędzia WSA Tomasz Janeczno, sędzia WSA Mirosław

Montowski) **uchyla zaskarżone postanowienie oraz poprzedzające je postanowienie MSWiA z dnia 23 marca 2021 r., nr 1/2021.**

2022-03-01 – MSWiA (DZIK-SSOP-633-1/2021/KP) wnosi do NSA skargę kasacyjną do wyroku WSA w Warszawie z dnia 4.11.2021 r. (Sygn. akt w Sadzie I instancji: VII Sa/Wa 1473/21).

TG „Sokół” w Sanoku wnosi odpowiedź na skargę kasacyjną MSWiA do wyroku WSA w Warszawie z dnia 4 listopada 2021 r.

Obecnie oczekujemy na decyzję Naczelnego Sądu Administracyjnego w w/w sprawie.

Uwagi do powyższego tematu.

Podział sokolstwa polskiego tuż po uzyskaniu możliwości działania, po kilkudziesięcioletnim zakazie działalności (1939-1989) był zbędny, szkodliwy i nie świadczy najlepiej o Sokolich.

Obecnie w sytuacji poważnego zagrożenia dla Polski ze wszystkich stron, kiedy Białoruś wysyła nam „cudzoziemców” i straszy, Rosja napadła na Ukrainę i jak zwykle jest dla nas ciągłym, ogromnym zagrożeniem, USA wydaje się, że stawia na swój biznes ale przy okazji pomaga nam w zapewnieniu bezpieczeństwa, a UE szczypie i gryzie po „przyjacielsku” – potrzebna nam jest mądrość, rozsądek, siła, zjednoczenie wszystkich działań i praca w celu utrzymania suwerenności i niepodległości naszej umęczonej, kochanej Ojczyzny.

Po usunięciu z obiegu prawnego decyzji władz PRL z 4 czerwca 1948 r., likwidującej ZTG „Sokół” w Polsce z siedzibą w Krakowie, po przyjęciu Statutu ZTG, zarejestrowaniu Związku w KRS, sprawy organizacyjne Sokolstwa Polskiego można będzie wreszcie uporządkować.

Działalność statutowa w okresie 2004-2024

Zarząd TG „Sokół” w Sanoku:

- czynił starania w celu uporządkowania spraw administracyjnych i prawnych nieruchomości „Sokoła”,
organizował:
- różne zawody sportowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
 - „Biegi Sokole – Niepodległościowe”,
 - „Sokole Zawody Strzeleckie” z karabinów laserowych i kulkowych,
 - „Sokole Zawody w Trójboju obronnym” (bieg, strzelanie, rzut granatem),
- konkursy o tematyce patriotycznej,
- własne uroczystości rocznicowe,
- „Sokole Spotkania Opłatkowe”
a także:
- pomagał zawodnikom,
- brał udział w imprezach rocznicowych innych gniazd sokolich,
- uczestniczył w uroczystościach patriotycznych (kościelnych i państwowych).

Dużo uwagi poświęcamy Polowej Drużynie Sokolej TG „Sokół” w Sanoku, która ciągle jeszcze wymaga dużo życzliwości i pracy.

1. Sport, konkursy, spotkania opłatkowe i inne

Biegi organizowane przez TG „Sokół” w Sanoku:

- I. 2010-11-06 – I Bieg Sokoli–Niepodległościowy
- II. 2011-11-05 – II Bieg Sokoli–Niepodległościowy
- III. 2012-05-23 – III Bieg Sokoli–im. Rotmistrza Witolda Pileckiego
- IV. 2012-10-20 – IV Bieg Sokoli–Niepodległościowy
- V. 2012-10-27 – V Bieg Sokoli–Niepodległościowy
- VI. 2013-05-23 – VI Bieg Sokoli–im. Rotmistrza Witolda Pileckiego
2013-10-09 – Bieg przełajowy
- VII. 2013-11-09 – VII Bieg Sokoli–Niepodległościowy
- VIII. 2014-11-08 – VIII Bieg Sokoli–Niepodległościowy
- IX. 2015-05-14 – IX Bieg Sokoli–im. Rotmistrza Witolda Pileckiego
- X. 2015-11-07 – X Bieg Sokoli–Niepodległościowy
- XI. 2016-11-05 – XI Bieg Sokoli–Niepodległościowy
- XII. 2017-11-06 – XII Bieg Sokoli–Niepodległościowy
- XIII. 2018-11-10 – XIII Bieg Sokoli–Niepodległościowy

Zwycięzcy Biegów Sokolich-Niepodległościowych w Sanoku

I Bieg Sokoli-Niepodległościowy – 6.11.2010

Kobiety 5 km

1. **Izabela Zatorska** – Wrocanka MONTRAIL TEAM
2. **Ludmila Melicherova** – JM DEMOLEX Bardejov
3. **Kamila Kobos** – MKS - HALICZ Ustrzyki Dolne
4. Jarmila Vitovicova – OBAL SERVIS Kosice
5. Marta Orłowska – MKS - HALICZ Ustrzyki Dolne
6. Beata Bury – KKB MOSIR Krosno

Mężczyźni 5 km

1. **Paweł Zima** - KKB MOSIR Krosno – 1984 - 42:15:51 - B
2. **Damian Dziewiński** - ZS Nr 3 Sanok – 1981 – 17 - 15:54 - B
3. **Hubert Wiktorski** - MKS - HALICZ Ustrzyki Dolne – 1990 – 18 - 16:16– B
4. Patryk Lachowski - MKS - HALICZ Ustrzyki Dolne
5. Dawid Jakubaszek - OBAL SERVIS Kosice
6. Łukasz Medejczyk - KKB MOSIR Krosno

II Bieg Sokoli-Niepodległościowy – 5.11.2011

Kobiety 5 km

1. **Lilia Fisikovici** – Lkb Rudnik 1989 Ukraina
2. **Tetyana Kuzubova** – SK Kovel 1987 Ukraina
3. **Olena Petrova** – Sk Kovel 1985 Ukraina
4. Izabela Zatorska – RMT Montrail Team 1962
5. Ganna Pechko – Sk Kovel 1986 Ukraina
6. Anna Sabat – MKL "Sparta" Stalowa Wola 1993

Mężczyźni 5 km

1. **Sergii Rybak** – "Finish" Kalish 1986 Ukraina
2. **Sergii Okseniuk** – Rudnik 1980 Ukraina
3. **Leonid Rybak** – "Ahiles" Leszno 1979 Ukraina
4. Viktor Starodubcev – SK Kovel 1970 Ukraina
5. Oleksandr Holovnytskyi – Sk Kovel 1975 Ukraina
6. Roman Borys – Sk Kovel 1986 Ukraina

V Bieg Sokoli-Niepodległościowy – 27.10.2012

Kobiety - 5 km

1. **Matylda Szlęzak** – 1989 - AZS AWF Kraków - K1 - 18:12
2. **Izabela Zatorska** – 1962 - PUMA RUNNING TEAM - K2 - 19:00
3. **Joanna Wasilewska** – 1981 - BSK Miód Kozacki Biłgoraj - K1 - 19:47
4. Kamila Zatorska – 1997 - LUKS Burza – Rogi - K1 - 20:50
5. Gabriela Ekiert – 1994 - KB GOSIR Krościenko Wyżne - K1 - 24:03:00
6. Renata Grabska – 1950 - Ambasador Festiwalu Bieganego Krynica 2012 - K2 - 25:03:00

Mężczyźni - 5 km

1. **Jakub Rygiel** – 1992 – AZS PWSZ KROSNO - M2 - 15:56
2. **Hubert Wierdak** – 1976 – Korczyzna - M2 - 16:16
3. **Michał Gąsiorowski** – 1988 - CONSENSUS Jasto - M2 - 16:32
4. Konrad Dziedzic – 1995 – AA Krościenko Wyżne - M1 - 17:11
5. Dawid Adamski – 1994 – „SOKÓŁ” Sanok - M1 - 17:12
6. Marcin Michalec – 1988 - KKB MOSIR Krosno - M2 - 17:20

Kobiety - 2,5 km

1. **Magdalena Lisowska** – 1982 – Kraków – 11:19
2. **Ewa Hawryłko** – 1979 – Sanok – 12:34
3. **Angelika Faka** – 1996 - KS Komunalni Sanok – 14:55

Mężczyźni - 2,5 km

1. **Kuźniar Łukasz** – 1996 - Resovia Rzeszów – 09:10

2. **Bieniek Adrian** – 1996 - ZS nr 3 Sanok – 09:15
3. **Szmyd Jan** – 1998 – KB Krościenko Wyżne – 09:34

VII Bieg Sokoli-Niepodległościowy – 9.11.2013

Kobiety - 5 km

- 1 - **Katarzyna Albrycht** – Krościenko Wyżne 1982 50 17:57 K1
- 2 - **Izabela Zatorska** RMD MONTRAK TEAM 1962 19 18:36 K2
- 3 - **Joanna Bielec** MKS Halicz Ustrzyki Dolne 1998 5 19:01 K1
- 4 - **Iwona Sulowska** AZS AWF Kraków MASTERS 1989 51 20:26 K1
- 5 - **Martyna Lachowska** MKS Halicz Ustrzyki Dolne 1998 6 21:28 K1
- 6 - **Justyna Augustyn** MKS Halicz Ustrzyki Dolne 1998 7 22:14 K1

Mężczyźni - 5 km

1. **Jacek Żądło** –LKS Stal Mielec 1991 36 15:08 B
2. **Łukasz Woźniak** – Olimp Strawczyn 1990 31 15:12 B
3. **Hubert Wierdak Korczyna** – 1976 49 15:26 C
4. **Damian Dziewiński** – TG "Sokół" Sanok 1981 23 15:47 C
5. **Krystian Surma** – Olimp Strawczyn 1997 33 15:50 A
6. **Piotr Pszeniczny** – LKS Stal Mielec 1994 37 15:52 A

Kobiety - 2,5 km

1. **Agnieszka Galica** – Średnie Wielkie 1990 141 12:49
2. **Ewa Hawryłko** – ZS Nr 3 Sanok 1979 142 13:06
3. **Wiktoria Daszyk** – TG Sokół Strachocina 1999 133 13:46

Mężczyźni - 2,5 km

1. **Maciej Hunia** – TG "Sokół" Sanok 1997 121 08:03
2. **Dawid Adamski** – TG "Sokół" Sanok 1994 135 08:22
3. **Rafał Skotnicki** – Sanoczek 1994 136 08:31

VIII Bieg Sokoli-Niepodległościowy – 8 listopada 2014

Kobiety – 5 km

1. **Katarzyna Albrych** – Krościenko Wyżne 1982 – 17:15,0
2. **Iwona Sulowska** 18:59,0
3. **Edyta Bielec** 19:37,0

Mężczyźni – 5 km

1. **Hubert Wierdak** – Korczyna 1976 15:02,0
2. **Michał Wojciechowski** 15:09,0
3. **Jacek Żądło** 15:11,0

KOBIETY – 2,5 km

1. **Justyna Augustyn** – MKS Halicz – 09:54,1
2. **Łuszcz Martyna** – Komunalni Sanok – 10:59,8
3. **Agnieszka Galica** – Średnie Wielke – 11:11,8

Mężczyźni – 2,5 km

1. **Maciej Tomaszewski** – Jarosławska Grupa Biegowa „Sokół” – 07:50,5
 2. **Paweł Stach** – TG „Sokół” w Sanoku – 07:56,3
 3. **Rafał Zdziarski** – ZS-3 Sanok – 08:28,5
- Paweł Ślaski** – 70 l – najstarszy zawodnik – 5000 m
Róża Szpakiewicz – 13 l – najmłodszy zawodnik – 5 km
Amelia Jadczyszyn – 9 l – najmłodszy zawodnik – 2,5 km

X Bieg Sokoli - Niepodległościowy – 7 listopada 2015

Kobiety – 5 km

1. **Katarzyna Albrycht** – Krościenko Wyżne
2. **Marta Prajzner** – Krościenko Wyżne
3. **Magdalena Łączak** –

Mężczyźni – 5 km

1. **Artur Kern** – Hrubieszów

2. **Michał Wojciechowski** – Tarnobrzeg
3. **Tomasz Pocięcha** – Kryg, TLC Gorlice

KOBIETY – 2,5 km

1. **Agnieszka Galica-Niepokój**
2. **Róża Szpakiewicz**
3. **Katarzyna Jadczyzyn**

Mężczyźni – 2,5 km

1. **Szymon Gużkowski** –
 2. **Rafał Kurek** – TG „Sokół” w Sanoku
 3. **Krzystian Kurzydło** – TG „Sokół” w Sanoku
- Anna Pawłowska** – najmłodszy zawodnik – 7 l.
Kazimierz Kuropatwa – Najstarszy zawodnik – 72 l.

XI Bieg Sokoli-Niepodległościowy – 5 listopada 2016

Kobiety – 5 km

1. **Katarzyna Albrycht** – Krościenko Wyżne –17;22
2. **Marta Prajzner** – Krościenko Wyżne –18;28
3. **Marzena Moskal** – Krosno – 21;11

Mężczyźni – 5 km

1. **Michał Wojciechowski** – Wiatr Tarnobrzeg – 14;55
2. **Hubert Wierdak** – Korczyna – 15;12
3. **Jakub Burghardt** – Sokół Muszyna – 15;30

KOBIETY – 2,5 km

- Weronika Kołek** – KKB MOSIR Krosno – 09;54
Martyna Łuszcz – Komunalni Sanok – 09;55
Urszula Filip – MKS Halicz Ustrzyki D. – 10;05

Mężczyźni – 2,5 km

1. **Szymon Gózkowski** – KKB MOSIR Krosno – 07;58
2. **Krzystian Kurzydło** – TG „Sokół” Sanok – 08;02
3. **Bartłomiej Jachimowski** – Siedliska – 08;34

Najmłodsza zawodniczka – **Nikola Brzeżawska** (2008) – Sanok 15;21

Najstarszy zawodnik – **Jan Ostrowski** (1949) – Korczyna – 23;13

XII Bieg Sokoli-Niepodległościowy – 4 listopada 2017

Kobiety – 5 km

1. **Katarzyna Albrycht** – Krościenko Wyżne,
2. **Maria Domiszewska** – Ustrzyki Dolne,
3. **Katarzyna Szepieniec** – Rzeszów.

Mężczyźni – 5 km

1. **Michał Wojciechowski** – Tarnobrzeg,
2. **Ignacy Domiszewski** – Ustrzyki Dolne,
3. **Hubert Wierdak** – Korczyna,
4. **Damian Dziewiński** – TG „Sokół” Sanok,
5. **Kamil Mezglewski** – Krościenko Wyżne,
6. **Kamil Kawalerski** – Łukawiec.

Kobiety – 2,5 km

1. **Julita Krzyżanowska** – Krościenko Wyżne
2. **Klaudia Lorenc** – Sanok
3. **Sandra Rymar** – Krościenko Wyżne

Mężczyźni – 2,5 km

1. **Krzystian Kurzydło** – TG „Sokół” Sanok
 2. **Rafał Kurek** – TG „Sokół” Sanok
 3. **Aleksander Grygolec** – Krościenko Wyżne
- Najmłodszy zawodnik – **Sławomir Błyskal** – 2008

XIII Bieg Sokoli-Niepodległościowy – 10 listopada 2018

Kobiety – 5 km

1. **Albrycht Katarzyna** – Krościenko Wyżne
2. **Lizis Sabina** – Ustrzyki Dolne
3. **Sudoł Magdalena** – Kraków

Mężczyźni – 5 km

1. **Pociecha Tomasz** – Kryg
2. **Wojciechowski Michał** – Tarnobrzeg
3. **Pelczar Wojciech** – Dobieszyn

Kobiety – 2,5 km

1. **Łuszcz Martyna** – Bukowsko
2. **Jagielska Gabriela** – Ustrzyki Dolne
3. **Matiasik Alicja** – Ustrzyki Dolne

Mężczyźni – 2,5 km

1. **Tomaszewski Maciej** – Widna Góra/Pawłosiów
2. **Mackiewicz Piotr** – Lesko
3. **Gnap Filip** – Hoczew

Najmłodszy zawodnik – **Jerzy Haduch** (60)

Najstarszy zawodnik – **Liwia Posadzka** (5)

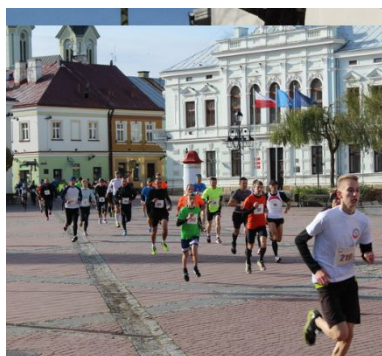
Dawid Adamski

Maciej Hunia

Damian Dziewiński

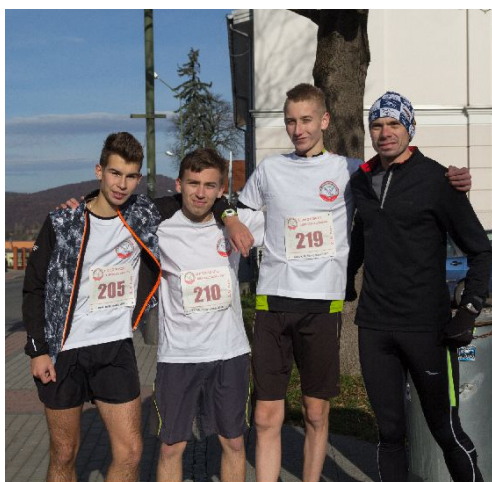
Rafał Kurek 219

Paweł Stach 126

Krystian Kurzydło

2016-11-05 – XI Bieg Sokoli-Niepodległościowy.
Krystian Kurzydło, Paweł Stach, Rafał Kurek, Damian Dziewiński

Sanok, 2017-11-04 XII Bieg Sokoli Niepodległościowy
Zawodnicy TG „Sokół” w Sanoku od lewej: dh Rafał Kurek, dh Krystian Kurzydło, dh Dawid Adamski, dh Damian Dziewiński - zawodnik-trener

Sanok, listopad 2010 – I Bieg Sokoli-Niepodległościowy

Sanok, listopad 2010
I Bieg Sokoli-Niepodległościowy

Sanok, listopad 2011 – II Bieg Sokoli-Niepodległościowy

Sanok, 2012-10-27 – V Bieg Sokoli-Niepodległościowy

2021-05-23 – III Bieg Sokoli – Przypominający Rotmistrza Witolda Pileckiego.
Od lewej: Dh Tadeusz Nabywaniec wręcza „Bilet do Brukseli” ufundowany przez europoła Tomasza Porębę dla Dawida Adamskiego, dh Dawid Adamski – II m, dh Damian Dziewiński – I m, Adrian Adamski (ZS nr 3) – III m.

Sanok, 2013-05-23 – „VI Bieg Sokoli – im. Rotmistrza Witolda Pileckiego”

Sanok, 2013-05-23 – „VI Bieg Sokoli – im. Rotmistrza Witolda Pileckiego”

Marek Nowosielski, Izabela Zatorska
Sanok, listopad 2013 – VII Bieg Sokoli-Niepodległościowy

Sanok, 2015-05-14 – IX Bieg Sokoli im. Rotmistrza Witolda Pileckiego”

2013-11-09 – „VII Bieg Sokoli-Niepodległościowy”
Organizator: TG „Sokół” w Sanoku

Sanok, 2013-11-09 – VII Bieg Sokoli Niepodległościowy

Sanok, 2014-11-08 – VIII Bieg Sokoli Niepodległościowy

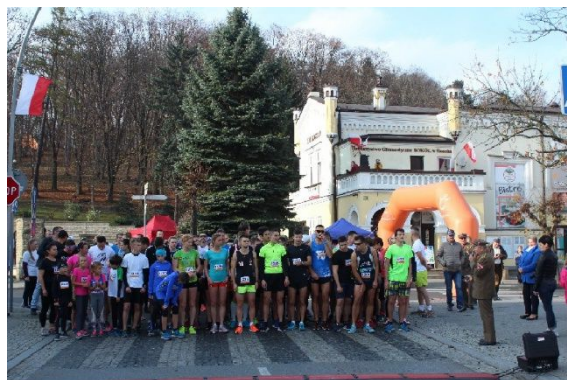
Sanok, 2015-11-07 – X Bieg Sokoli - Niepodległościowy

Sanok, 2016-11-05 – XI Bieg Sokoli Niepodległościowy

Sanok, 2017-11-06 – XII Bieg Sokoli Niepodległościowy

Sanok, 2018-11-10 – XIII Bieg Sokoli-Niepodległościowy

Sokole Zawody strzeleckie

W Sokole przeprowadziliśmy bardzo dużo różnych turniejów strzeleckich z karabinów laserowych i kulkowych. Były to turnieje wewnętrzne i zewnętrzne dla młodzieży i zewnętrzne otwarte. Poniżej podaję niektóre.

2019-08-08 – Sokole Zawody Strzeleckie dla Sokołów i PDS.

Strzelanie przeprowadzono z karabinów laserowych z pozycji: stojąc, kłęcząc, leżąc, na placu, koło Oranżerii.

Udział wzięli: Paweł Stach (1. m), Urszula Pawłowska (2. m), Witold Sebastyański (3. m) oraz Teresa Koza Emil Nawój Jerzy Robel Henryk Sobolak Szczepan Wołk Patrycja Nowicka Marek Perschke Grzegorz Grządziel Barbara Milczanowska Andrzej Budzicki Paweł Sebastiański Zdzisław Skrzypczyk Ryszard Wydrzyński

Sokole Zawody strzeleckie z karabinu laserowego dla kl. VI. szkół podstawowych, zorganizowaliśmy

11.01.2020 r. w Domu Sokoła.

Wyniki: 1. **Michał Krupa** (SP-3),

2. **Amelia Dobosz** (SP-3),

3. **Anna Dworzańska** (SP-3).

Opiekun: mgr **Bożena Pałys**.

Zawody przygotowali: Barbara Milczanowska, Marek Perschke, Jerzy Robel, Zdzisław Skrzypczyk, Bronisław Kielar.

2020-01-11 Sokoli – Sokole Zawody Strzeleckie w Domu Sokoła.

2023-11-10 – Sokole Zawody Strzeleckie dla kl. VI i VII Szkół Podstawowych

2023-10-11 – Powiatowy Konkurs Strzelecki „Sokoła”

dla kl. VI. i VII. SP, przeprowadziliśmy w Domu Sokoła. Konkurs przeprowadzili: Marek Perschke, Zdzisław Skrzypczyk, Artur Kowal, Bronisław Kielar.

Wyniki:

L p	Dr uży na	I i N	Szkoła	Nauczyciel-opiekun	Stoj ąc	kłę cz ąc	Le żą c	R-m	M-e indy	M-e druž
1.	I	Damian Dmitrzak	SP-8	mgr Adam Dmitrzak	4	2	4	11 ₂	III	29
2.		Wojciech Klimkowski	SP-8	mgr Adam Dmitrzak	2	3	2	7		I
3.		Dominik Chmielewski	SP-8	mgr Adam Dmitrzak	3	5	3	11 ₄	II	
4.	II	Hubert Bach	SP-8	mgr Adam Dmitrzak	2	2	5	9		28
5.		Adam Czech	SP-8	mgr Adam Dmitrzak	2	2	3	7		II
6.		Franciszek Dąbrowski	SP-8	mgr Adam Dmitrzak	3	4	5	12	I	
7.	III	Jan Przygórzewski	SP-1	mgr Paweł Stefański	0	4	3	7		25
8.		Piotr Podolak	SP-1	mgr Paweł Stefański	1	4	3	8		III
9.		Dominika Jakima	SP-1	mgr Paweł Stefański	2	4	4	10	IV	
10.	IV	Anna Sobkowiak	SP-1	mgr Paweł Stefański	1	1	3	5		22
11.		Bartosz Malik	SP-1	mgr Paweł Stefański	3	1	4	8		IV
12.		Piotr Łazarz	SP-1	mgr Paweł Stefański	2	3	4	9		
13.	V	Gracjan Futyma	SP-2	mgr Wojciech Mermer	2	3	5	10	IV	
14.		Tobiasz Kobiałka	SP-2	mgr Wojciech Mermer	1	5	3	9		

W roku 2023 przeprowadziliśmy wiele wewnętrznych turniejów strzeleckich, w których udział wzięli: Witold Sebastyański, Marek Perschke, Andrzej Robel, Henryk Sobolak, Zdzisław Skrzypczyk, Bronisław Kielar, Teresa Koza, Jerzy Robel, Krzysztof Michalski, Szczepan Wołk, Jolanta Smyczyńska, Artur Kowal, Marian Osękowski, Wojciech Petryk, Andrzej Chrobak, Andrzej Budzicki, Helena Harenza, Jerzy Skoczyński, Barbara Milczanowska, Ryszard Wydrzyński.

2016-06-18 – Trójboj obrotowy – strzelanie – Stadion „Wierchy” w Sanoku.

2023-10-05 – Zwycięzcy 8. Sokolego Turnieju Strzeleckiego. Dł Henryk Sobolak i dł Witold Sebastyański.

2023-10-26 – Zwycięzcy Sokolego Turnieju Strzeleckiego z karabinami laserowego Anschütz. Postawy: leżąc, kłęcząc, stojąc. Po 10. turniejach strzeleckich zwycięzcom zostali odlewci: Bronisław Kielar – 3 m, Witold Sebastianiński – 1 m, Andrzej Robel – 2 m.

2023-10-26 – Zwycięzcy 10. Sokolego Turnieju Strzeleckiego. Bronisław Kielar (II m), Andrzej Robel (I m), Krzysztof Michalski (I m - brak na zdjęciu).

2023-07-20 – Zwycięzcy Sokolego Turnieju Strzeleckiego 5/2023. Od lewej: Witold Sebastianiński (I m), Teresa Kozłowska (II m), Marek Perschke – organizator turnieju, Krzysztof Michalski (II m), Szczerban Wolk (I m).

2023-10-12 – Zwycięzcy 9. Sokolego Turnieju Strzeleckiego. Od lewej: Witold Sebastianiński (II), Artur Kowal (II), Bronisław Kielar (I), Andrzej Robel (II).

2022-02-14 – Konkurs (51) pt.: „Sokole Zawody Strzeleckie”

2022-02-14 – Konkurs (51) pt.: „Sokole Zawody Strzeleckie”

2022-10-28 – Konkurs(57) pt.: „Sokole Zawody Strzeleckie dla kl. VII. i VIII.”

2022-10-28 – Konkurs (57) pt.: „Sokole Zawody Strzeleckie dla kl. VII. i VIII.”

2022-10-28 – Konkurs (57) pt.: „Sokole Zawody Strzeleckie dla kl. VII. i VIII.”

2023-06-01 – Szkolenie strzeleckie dla Sokolich prowadzi instruktor Paweł Stefański

Sokole Zawody w „Trójboju obronnym”:

- **2016-06-18 – II Mistrzostwa Polski TG „Sokół” w TRÓJBOJU OBRONNYM i POJEDYNKU STRZELECKIM – ku czci gen. Józefa Hallera** przygotowaliśmy i przeprowadziliśmy na Stadionie „Wierchy” w Sanoku.

Zawody można uznać za udane, była piękna pogoda, zawodnicy byli przygotowani i pięknie walczyli. Mimo tego, że wszystko mieliśmy przygotowane, zawody trwały za długo (10⁰⁰–15⁰⁰), a wszystko dlatego, że połączyliśmy TRÓJBÓJ OBRONNY, w którym zawodnicy startowali indywidualnie z POJEDYNKIEM STRZELECKIM, w którym drużyny walczyły każdy z każdym, plus dogrywki.

Dh prezes **Bronisław Kielar** w imieniu Zarządu TG „Sokół” w Sanoku powitał wszystkich uczestników, w tym: **Tadeusza Pióro**, Burmistrza Miasta Sanoka, dh. **Andrzeja Chobaka**, wiceprzewodniczącego Rady Powiatu Sanockiego, dh. **Mariana Osekowskiego**, radnego Rady Miasta Sanoka, dh. **Piotra Harata**, prezesa TG „Sokół” w Międzybrodzu Bialskim, wiceprezesa Rady Odrodzonych Towarzystw Gimnastycznych w Krakowie, z czteroosobową drużyną, dh. **Kazimierza Cetnarskiego**, członka Zarządu TG „Sokół” w Rymanowie, naczelnika szkolenia sokolego ROTG „Sokół” w Krakowie, z drużyną, dh. **Huberta Kardysia** z PTG „Sokół 1893” w Mielcu, z drużyną, dh. por. **Wacława Borowego**, Komendanta Obwodu Podkarpackiego ZS „Strzelec” – JS 2210 „Strzelec” Sanok, z drużyną Gimnazjum w Niebieszczanach, **Pawła Stefańskiego**, dyrektora Gimnazjum nr 1 w Sanoku, instruktora strzeleckiego, z dwoma drużynami, **Grzegorza Miranowicza**, nauczyciela Gimnazjum nr 2 w Sanoku, z drużyną, **Arkadiusza Sochę**, nauczyciela Gimnazjum nr 4 w Sanoku, z drużyną oraz Komisję sędziowską w składzie: dh **Kazimierz Cetnarski** – sędzia główny, dh **Damian Dziewiński**, **Ryszard Długosz**, dh por. **Wacław Borowy**, **Paweł Stefański**, dh Piotr Harat, dh **Zdzisław Skrzypczyk**, dh **Radosław Broniewski**. Otwarcia zawodów dokonał Burmistrz Miasta Sanoka, **Tadeusz Pióro**.

Druhny i druhowie TG „Sokół” w Sanoku, którzy przygotowali zawody oraz brali nich udział: Barbara Milczanowska, Maria Szałankiewicz-Skoczyńska, Radosław Broniewski, Andrzej Chrobak, Damian Dziewiński, Grzegorz Grządziel, Janusz Kaszycki, Bronisław Kielar, Marian Osekowski, Paweł Sebastiański, Witold Sebasyński, Jerzy Skoczyński, Zdzisław Skrzypczyk, Michał Smyka, Henryk Sobolak, Ryszard Wydrzyński, Mateusz Cipora, Sebastian Gondek, Dariusz Karbowski, Brajan Kowal, Rafał Kurek, Krystian Kurzydło, Paweł Stach.

Wyniki:

I. Trójbój obronny indywidualnie kobiet:

1. **Aneta Sokółowska** 6,36 – TG „Sokół” w Rymanowie
2. **Klaudia Lorenc** 6,41 – Gimnazjum nr 1 w Sanoku
3. **Agnieszka Skwora** 7,19 – PTG „Sokół” w Międzybrodzu Bialskim
4. Karolina Frankowicz 7,22 – TG „Sokół” w Rymanowie
5. Anna Firmanty 7,33 – TG „Sokół” w Sanoku
6. Karolina Kantorek 8,02 – TG „Sokół” w Sanoku
7. Róża Szpakiewicz, 8,08 – Gimnazjum nr 1 w Sanoku
8. Kamila Czaban 8,11 – Gimnazjum Niebieszczany
9. Karolina Jękot 8,23 – TG „Sokół” w Rymanowie
10. Karolina Cielemecka 8,31 – Gimnazjum nr 4 w Sanoku
11. Dominika Hokska 8,37 – Gimnazjum Niebieszczany
12. Kamila Borowy 8,48 – Gimnazjum nr 1 w Sanoku

13. Karolina Żywicka	8,49 – Gimnazjum nr 2 w Sanoku
14. Klaudia Tkacz	8,57 – TG „Sokół” w Sanoku
15. Ewelina Pszeniczna	8,58 – TG „Sokół 1893” w Mielcu
16. Weronika Kołek	9,07 – PTG „Sokół” w Międzybrodziu Bialskim
17. Natalia Marcinko	10,01 – TG „Sokół” w Sanoku
18. Paulina Jaklik	10,14 – Gimnazjum nr 2 w Sanoku
19. Kornelia Borowy	10,28 – Gimnazjum nr 1 w Sanoku
20. Klaudia Niebieszczańska	10,49 – Gimnazjum nr 4 w Sanoku

Podany czas obejmuje czas biegu na dystansie 400 + 400 + 400 m + kary – 5 strzałów (każdy niecelny strzał +30 s) i 3 rzuty granatem (każdy niecelny rzut + 30 s)

II. Trójbój obronny indywidualnie mężczyzn:

1. Paweł Śliwiak	6,24 – TG „Sokół” w Rymanowie
2. Patryk Pasela	7,13 – TG „Sokół 1893” w Mielcu
3. Rafał Kurek	7,22 – TG „Sokół” w Sanoku
4. Patryk Skoroś	7,27 – PTG „Sokół 1893” w Mielcu
5. Artur Wojtasik	7,39 – TG „Sokół” w Rymanowie
6. Krystian Kurzydło	7,41 – TG „Sokół” w Sanoku
7. Paweł Stach	7,51 – TG „Sokół” w Sanoku
8. Dawid Koczera	8,07 – Gimnazjum Niebieszczany
9. Kacper Jaśkowiec	8,08 – PTG „Sokół” w Międzybrodziu Bialskim
10. Szymon Dobosz	8,28 – Gimnazjum nr 4 w Sanoku
11. Łukasz Klimkowski	8,35 – Gimnazjum nr 4 w Sanoku
12. Dawid Karbowski	8,56 – TG „Sokół” w Sanoku
13. Jakub Koczera	8,58 – Gimnazjum Niebieszczany
14. Mateusz Cipora	9,01 – TG „Sokół” w Sanoku
15. Tomasz Błasiak	9,13 – PTG „Sokół” w Międzybrodziu Bialskim
16. Dominik Przyboś	9,45 – Gimnazjum nr 2 w Sanoku
17. Dominik Smyka	9,48 – PTG „Sokół 1893” w Mielcu
18. Marek Polny	9,58 – Gimnazjum nr 1 w Sanoku
19. Marcin Michałkowski	10,04 – Gimnazjum nr 1 w Sanoku
20. Jędrzej Stefański	10,50 – Gimnazjum nr 1 w Sanoku
21. Mateusz Płocica	12,25 – Gimnazjum nr 2 w Sanoku
22. Łukasz Dżugan	13,11 – Gimnazjum nr 1 w Sanoku

Podany czas obejmuje czas biegu na dystansie 800 + 400 + 400 + kary – 5 strzałów (każdy niecelny strzał +30 s) i 3 rzuty granatem (każdy niecelny rzut + 30 s)

III. Trójbój obronny drużynowo:

- TG „Sokół” w Rymanowie (Karolina Frankowicz, Aneta Sokołowska, Artur Wojtasik, Paweł Śliwiak)**
- TG „Sokół” w Sanoku I (Klaudia Tkacz, Karolina Kantorek, Krystian Kurzydło, Rafał Kurek)**
- PTG „Sokół” w Międzybrodziu Bialskim (Weronika Kołek, Agnieszka Stwora, Kacper Jaskowiec, Tomasz Błasiak)**
- Gimnazjum Niebieszczany (Dominika Hoksa, Kamila Czaban, Dawid Koczera, Jakub Koczera)
- TG „Sokół” w Sanoku II (Anna Firmanty, Natalia Marcinko, Mateusz Cipora, Dawid Karbowski)
- Gimnazjum nr 4 w Sanoku (Karolina Cielemecka, Klaudia Niebieszczańska, Szymon Dobosz, Łukasz Klimkowski)
- Gimnazjum nr 1 w Sanoku I (Róża Szpakiewicz, Klaudia Lorenc, Łukasz Dżugan, Jędrzej Stefański)
- Gimnazjum nr 1 w Sanoku II (Kornelia Borowy, Kamila Borowy, Marcin Michałkowski, Marek Polny)
- Gimnazjum nr 2 w Sanoku (Karolina Żywicka, Paulina Jaklik, Mateusz Płocica, Dominik Przyboś)

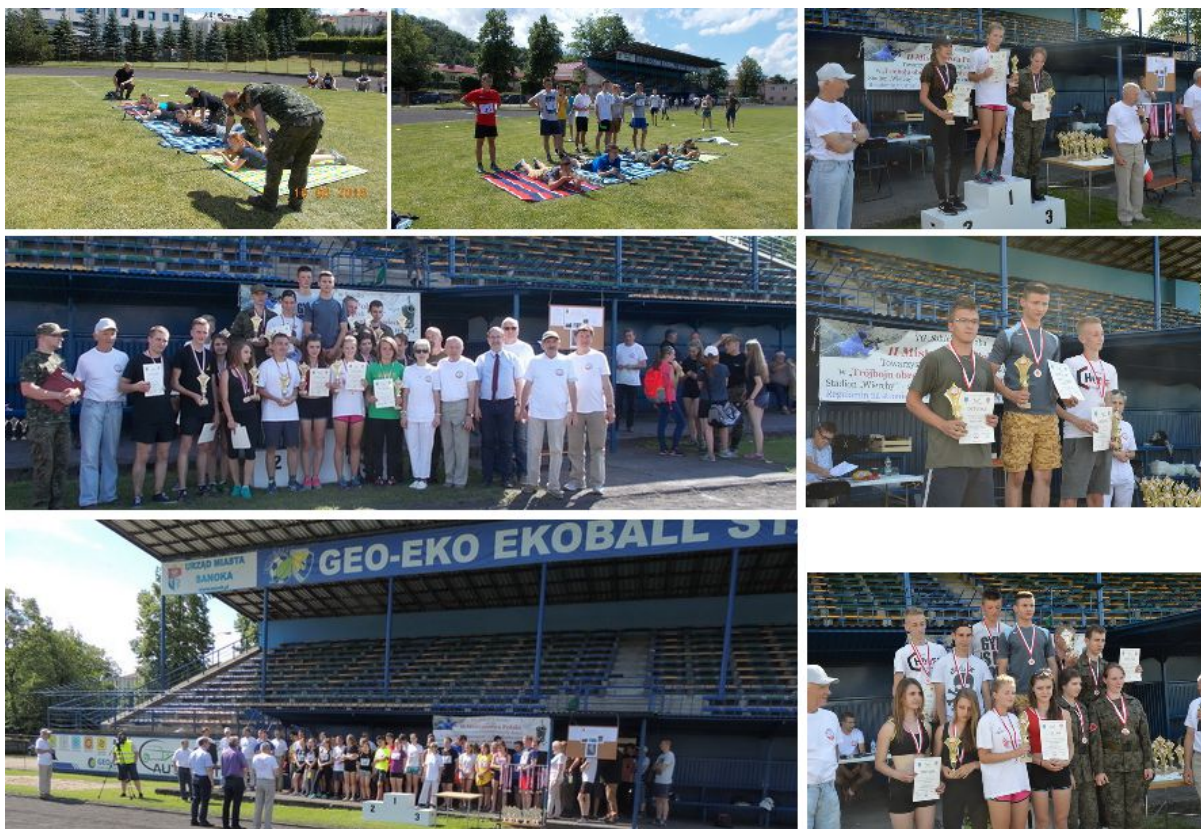
IV. Pojedynek strzelecki drużynowo kobiet:

- TG „Sokół” Rymanów (Aneta Sokołowska, Karolina Jękot)**
- TG „Sokół” Sanok I (Klaudia Tkacz, Karolina Kantorek)**
- PTG „Sokół” Międzybródź Bialski (Weronika Kołek, Agnieszka Stwora)**

4. Gimnazjum nr 1 w Sanoku I (Kamila Borowy, Kornelia Borowy)
5. TG „Sokół” Sanok II (Natalia Marcinko, Anna Firmanty)
6. Gimnazjum nr 1 w Sanoku II (Róża Szpakiewicz, Klaudia Lorenc)
7. Gimnazjum nr 4 w Sanoku (Klaudia Niebieszczańska, Karolina Cielemęcka)
8. Gimnazjum Niebieszczany (Dominika Hoksa, Kamila Czaban)
9. Gimnazjum nr 2 w Sanoku (Karolina Żywicka, Paulina Jaklik)

V. Pojedynek strzelecki drużynowo mężczyźni:

1. **TG „Sokół” Sanok I (Mateusz Cipora, Dawid Karbowski)**
2. **Rymanów (Paweł Śliwiak, Artur Wojtasik)**
3. **TG „Sokół” Sanok II (Paweł Stach, Brajan Kowal)**
4. Gimnazjum nr 1 w Sanoku (Marek Polny, Marcin Michałkowski)
5. Międzybrodzie Bialskie (Kacper Jaskowiec, Tomasz Błasiak)
6. Gimnazjum nr 2 w Sanoku (Mateusz Płocica, Dominik Przyboś)
7. TG „Sokół” Sanok III (Krystian Kurzydło, Rafał Kurek)
8. Gimnazjum nr 4 w Sanoku (Łukasz Klimkowski, Szymon Dobosz)
9. Gimnazjum Niebieszczany (Jakub Koczera, Dawid Koczera)
10. TG „Sokół 1893” Mielec (Patryk Skoros, Patryk Pasela)
11. Gimnazjum nr 1 w Sanoku (Jędrzej Stefański, Łukasz Dżugan)

2016-06-18 – II Mistrzostwa Polski TG „Sokół” w „TRÓJBOJU OBRONNYM i POJEDYNKU STRZELECKIM – ku czci gen. Józefa Hallera” – Stadion „Wierchy w Sanoku

VI. Wyniki w „Trójboju obronnym” i „Pojedyнку strzeleckim” drużyn sokolich:

1. TG „Sokół” w Rymanowie – 25,5 pkt.
2. TG „Sokół” w Sanoku – 18,5 pkt.
3. PTG „Sokół” w Międzybrodziu Bialskim – 8,5 pkt.

VII. Wyniki drużyn gimnazjalnych w „Trójboju obronnym” i „Pojedyнку strzeleckim”:

1. Gimnazjum nr 1 w Sanoku 15,5 pkt
2. Gimnazjum Niebieszczany 9,5 pkt
3. Gimnazjum nr 4 w Sanoku 9 pkt

VIII. Wyniki drużyn gimnazjalnych żeńskich w „Pojedyнку strzeleckim”:

1. Gimnazjum nr 1 w Sanoku I (Kamila Borowy, Kornelia Borowy)
2. Gimnazjum nr 1 w Sanoku II (Róża Szpakiewicz, Klaudia Lorenc)
3. Gimnazjum nr 4 w Sanoku (Klaudia Niebieszczańska, Karolina Cielemęcka)

IX. Wyniki drużyn gimnazjalnych męskich w „Pojedyнку strzeleckim”:

1. Gimnazjum nr 1 w Sanoku (Marek Polny, Marcin Michałkowski)
2. Gimnazjum nr 2 w Sanoku (Mateusz Płocica, Dominik Przyboś)
3. Gimnazjum nr 4 w Sanoku (Łukasz Klimkowski, Szymon Dobosz).

➤ **2017-10-07 – Zawody w „Trójboju obronnym „Sokoła” – 2017”,**
przygotowaliśmy i przeprowadziliśmy na sanockich „Błoniach”.

Kierownicy drużyn: 1. Paweł Stefański – G-1 w Sanoku – I m.

2. Marek Sokołowski – PTG „Sokół” w Rymanowie – 2 m.

3. Waclaw Borowy – ZS „Strzelec” w Sanoku – 3 m.

4. Zdzisław Skrzypczyk – TG „Sokół” w Sanoku – 4 m.

5. Zdzisław Skrzypczyk – TG „Sokół” w Sanoku – 5 m.

Wyniki:

– Kobiety: 1. Aneta Sokołowska, 2. Daria Miczanowska, 3. Justyna Zajdel.

– Mężczyźni: 1. Miłosz Baran, 2. Krystian Kurzydło, 3. Piotr Niemczyk.

Skład sędziowski: Ryszard Długosz, Damian Dziewiński, Paweł Stefański, Waclaw Borowy, Zdzisław Skrzypczyk, Radosław Broniewski.

2017-10-07 – „Trójboj obronny „Sokoła” – 2017”

- **2019-05-18 – „Sokole Zawody w Trójboju Obronnym”** zorganizowane ku pamięci pobytu kpt. Józefa Hallera w Sanoku we wrześniu 1914 r., przeprowadziliśmy na Stadionie „Wierchy” w Sanoku.

Sokole Zawody w „Trójboju Obronnym”

organizowane ku pamięci pobytu kpt. Józefa Hallera w Sanoku we wrześniu 1914 r.

SOBOTA

18 maja 2019 r.

START - godz. 10⁰⁰

Stadion „Wierchy”

ZAPRASZAMY!

www.sokolsanok.pl

Patronat: Burmistrz Miasta Sanoka, **Tomasz Matuszewski**.

Otwarcia zawodów dokonał prezes TG „Sokół” w Sanoku, dh **Bronisław Kielar** wraz z wiceburmistrzem **Grzegorzem Korneckim**.

Zawody przeprowadzone zostały na otwartym dzień wcześniej (17.05.2019) Stadionie „Wierchy”, tuż po zakończonym kapitalnym remoncie bieżni i budynku.

Przeprowadziliśmy następujące konkurencje:

K: bieg 400 m + 5 strzałów leżąc (10 m) + bieg 400 m + 3 rzuty granatem (15 m) + bieg 400 m.

M: bieg 800 m + 5 strzałów leżąc (10 m) + bieg 400 m + 3 rzuty granatem (25 m) + bieg 400 m.

Zawody należy uznać za udane. Była piękna pogoda, zawodnicy byli przygotowani i prowadzili twardą sportową rywalizację na nowiutkiej bieżni tartanowej oraz na strzelnicy i rzutni granatem.

Obecny był również dh **Adam Kornecki**, radny Rady Miasta Sanoka.

Bronisław Kielar przypomniał zebranym o wyjściu **Legionu Wschodniego** pod dowództwem **kpt. Józefa Hallera** w sobotę, **29 sierpnia 1914 r.** ze **Lwowa** i przemieszczeniu się na piechotę przez Skniłów, Stawczany, Lubień Wielki, Rudki, Felsztyn, Sambor (Sąsiadowice), Chyrów (Tarnawa), Ustrzyki Dolne, Lesko do **Sanoka**.

Przedstawieni zostali uczestnicy zawodów:

- dh **Piotr Harat**, prezes TG „Sokół” w gminie Czernichów (Międzybródź Biały), wiceprezes Rady Odrodzonych Towarzystw Gimnastycznych w Krakowie, z dwoma czteroosobowymi drużynami,
- dh **Kazimierz Cetnarski**, członka Zarządu TG „Sokół” w Rymanowie, naczelnik szkolenia sokolego ROTG „Sokół” w Krakowie, z drużyną,
- dh **Zbigniew Bochenek**, prezes PTG „Sokół 1893” w Mielcu, z drużyną,
- **Paweł Stefański**, z-ca dyrektora SP nr 1 w Sanoku, instruktor strzelecki, z drużyną,
- por. **Mirosław Bielec**, WOT i nauczyciel (edukacji dla bezpieczeństwa) SP nr 2 w Sanoku, z drużyną,
- **Anna Dalska-Kindlarska**, nauczycielka ZS nr 2 w Sanoku, z zawodniczkami.

Komisja sędziowska: dh Jerzy Robel: sędzia główny, dh Damian Dziewiński, dh Marek Perschke – bieg, por. Mirosław Bielec, Paweł Stefański, dh ZS Brtłomiej Hydzik, dh Piotr Harat – strzelanie, dh Zdzisław Skrzypczyk, dh Radosław Broniewski, dh Kazimierz Cetnarski – granat.

Wyniki

I. Trójbój obronny indywidualnie kobiet:

1. **Zuzanna Kita – 6;03-6;33 – SP nr 2 Sanok**
2. **Aneta Sokołowska – 5;55-7;00 – PTG „Sokół” w Rymanowie**
3. **Magdalena Wrzeszcz – 6;35-7;05 – PTG „Sokół” w Gminie Czernichów**
4. Julia Mondzelowska – 5;35-7;05 – SP nr 1 Sanok
5. Amelia Jadczyzyn – 6;13-7;13 – SP nr 1 Sanok
6. Anna Sidor – 6;18-7;18 – 13 DH KWV w Sanoku
7. Iwona Frankowicz – 6;50-7;35 – PTG „Sokół” w Rymanowie
8. Justyna Zajdel – 6;36-7;46 – TG „Sokół” w Sanoku
9. Alina Niepokój – 6;17-7;47 – PTG „Sokół” w Rymanowie
10. Agnieszka Suwaj 7;37-7;37 – PTG „Sokół” w Gminie Czernichów
11. Gabriela Wojtanowicz – 7;27-7;57 – ZS nr 1 w Sanoku
12. Patrycja Zarzeczny – 6;38-8;18 – ZS nr 1 w Sanoku
13. Maria Pszczółka – 6;30-9;15 – PTG „Sokół” w Gminie Czernichów
14. Wiktoria Bartkowicz – 8;48-9;18 – TG „Sokół” w Mielcu
15. Julia Tutak – 6;54-9;19 – 13 DH KWV w Sanoku
16. Amelia Kobiałka – 8;28-9;58 – SP nr 2 Sanok
17. Zuzanna Mazur – 7;41-10;11 – TG „Sokół” w Sanoku
18. Joanna Adamczyk – 8;30-10;30 – TG „Sokół” w Mielcu
19. Julia Gibas – 8;03-10;33 – PTG „Sokół” w Gminie Czernichów

Podany czas obejmuje czas biegu na dystansie 400 + 400 + 400 m + kary – 5 strzałów (każdy niecelny strzał +30 s) i 3 rzuty granatem (każdy niecelny rzut + 30 s).

II. Trójbój obronny indywidualnie mężczyzn:

1. **Paweł Stach – 6;21-7;51 – TG „Sokół” w Sanoku**
2. **Jakub Ryniak – 7;22-8;22 – 13 DH KWV w Sanoku**
3. **Alan Wolanin – 6;42-8;42 – 13 DH KWV w Sanoku**
4. Emil Nawój – 7;24-8;54 – TG „Sokół” w Sanoku
5. Miłosz Wójcik – 6;35-9;15 – SP-1 w Sanoku
6. Mikołaj Kędziora – 8;32-9;32 – SP-2 w Sanoku
7. Maciej Kozłowski – 7;36-9;36 – SP-1 w Sanoku
8. Szczepan Deptuch – 9;10-9;40 – PTG „Sokół” w Rymanowie
9. Tomasz Błasiak – 8;16-9;46 – PTG „Sokół” w Gminie Czernichów
10. Kacper Płonka – 7;56-9;56 – PTG „Sokół” w Gminie Czernichów
11. Mateusz Gibas – 7;57-9;57 – PTG „Sokół” w Gminie Czernichów
12. Konrad Szałuba – 8;50-10;10 – PTG „Sokół” w Rymanowie
13. Maciej Kołek – 7;15-10;15 – PTG „Sokół” w Gminie Czernichów
14. Jakub Hostyński – 9;18-11;18 – SP nr 2 Sanok
15. Maksymilian Mamcarz – 10;13-12;43 – TG „Sokół” w Mielcu
16. Kamil Magda – 9;24-13;24 – TG „Sokół” w Mielcu

Podany czas obejmuje czas biegu na dystansie 800 + 400 + 400 + kary – 5 strzałów (każdy niecelny strzał +30 s) i 3 rzuty granatem (każdy niecelny rzut + 30 s)

III. Trójbój obronny drużynowo:

1. **SP nr 1 w Sanoku** – 33,09 s – Skład: Amelia Jadczyzyn, Julia Mondzelowska, Maciej Kozłowski, Miłosz Wójcik. Opiekun: dyr. Paweł Stefański
2. **13 Drużyna Harcerska KWV w Sanoku** – 33,37 s – Skład: Julia Tutak, Anna Sidor, Alan Wolanin, Jakub Ryniak. Opiekun: Mateusz Kaczkowski
3. **PTG „Sokół” w Rymanowie** – 34,37 s – Skład: dh. Alina Niepokój, dh. Aneta Sokołowska, dh. Szczepan Deptuch, dh. Konrad Szałuba. Opiekun: dh. Kazimierz Cetnarski
4. **TG „Sokół” w Sanoku** – 34,42 s – Skład: Zuzanna Mazur, Justyna Zajdel, Emil Nawój, Paweł Stach. Opiekun: dh. Andrzej Budzicki.
5. **TG „Sokół” w Czernichowie (Drużyna 2)** – 37,14 s – Skład: Agnieszka Suwaj, Maria Pszczółka, Mateusz Gibas, Maciej Kołek. Opiekun: dh. prezes Piotr Harat.
6. **SP nr 2 w Sanoku** – 37,41 s – Zuzanna Kita, Amelia Kobiałka, Jakub Hostyński, Mikołaj Kędziora. Opiekun: por. Mirosław Bielec.
7. **TG „Sokół” w Czernichowie (Drużyna 1)** – 38,14 s – Magdalena Wrzeszcz, Julia Gibas, Kacper Płonka, Tomasz Błasiak. Opiekun: dh. prezes Piotr Harat

8. **PTG „Sokół 1893” w Mielcu** – 45,55 s – Joanna Adamczyk, Wiktoria Bartkiewicz, Kamil Magda, Maksymilian Mamcarz. Opiekun: dh prezes Zbigniew Bochenek.

Druhny i druhowie TG „Sokół” w Sanoku, którzy przygotowali zawody oraz brali w nich udział: Lidia Barszczowska, Maria Kielar, Teresa Koza, Barbara Milczanowska, Maria Szłankiewicz-Skoczyńska, Andrzej Budzicki, Grzegorz Grządziel, Bronisław Kielar, Adam Kornecki, Krzysztof Michalski, Jerzy Robel, Paweł Sebastiański, Witold Sebastyański, Jerzy Skoczyński, Zdzisław Skrzypczyk, Henryk Sobolak, Marek Perschke, Patrycja Nowicka, Zuzanna Mazur, Justyna Zajdel, Emil Nawój, Paweł Stach.

2019-05-18 – „Sokole Zawody w Trójboju Obronnym” – „Wierchy” w Sanoku

- **2023-12-02 – „VI. Ogólnopolskie Zawody w Dwuboju Obronnym w Rymanowie”**. Udział wzięła również delegacja sanockiego „Sokoła”.

2023-12-02 – VI. Ogólnopolskie Zawody w Dwuboju Obronnym w Rymanowie.
Uczestnicy TG „Sokół” w Sanoku: 1. Witold Sebastyański (III m w strzelaniu kulowym), 2. Artur Kował, 3. Jacek Bielecki.

Turnieje Halowe Piłki Nożnej o Puchar Prezesa „Sokoła”

organizowane dla młodzieży do 16 lat. Pomysłodawcami i organizatorami turniejów byli: **Łukasz Radożycki**, radny Rady Miasta Sanoka i dh **Andrzej Chrobak**, radny Rady Powiatu Sanockiego oraz prezes TG „Sokół” w Sanoku, Bronisław Kielar. W organizacji turniejów brali również udział: dh. Barbara Milczanowska, dh Zdzisław Skrzypczyk, dh. Henryk Sobolak.

- **2015-12-05** – I TURNIEJ przeprowadziliśmy w Sali Centrum Sportowo-Dydaktycznego-PWSZ Sanok. Patronat Honorowy: Tadeusz Pióro, Burmistrz Miasta Sanoka. Udział wzięło 12, 10. osobowych drużyn podwórkowych. Wyniki: I. PĄCZUSIE ŻELUSIE, II. RKS HUWDU, III. POPEK TEAM. Najlepszy zawodnik: Mateusz Szomko. Najlepszy bramkarz: Dominik Jakiel.

2015-12-05 – I Turniej Halowy Piłki Nożnej o Puchar Prezesa „Sokoła”

2015-12-05 – I Turniej Halowy Piłki Nożnej o Puchar Prezesa „Sokoła”

- **2016-12-03** – II TURNIEJ przeprowadziliśmy w Sali gimnastycznej I LO w Sanoku. W otwarciu turnieju uczestniczył Burmistrz Miasta Sanoka, Tadeusz Pióro. Udział wzięło 9, 10. osobowych drużyn podwórkowych.

2016-12-03 – II Turniej Halowy Piłki Nożnej o Puchar Prezesa „Sokoła”

Wyniki: I. FC Kiepscy, II. FC Meduza, III. Pogoń Kamyk – Zagórz.
Najlepszy zawodnik: Łukasz Gadomski. Najlepszy bramkarz: Dominik Jakiel.

- **2018-01-13** – III TURNIEJ przeprowadziliśmy w Sali gimnastycznej I LO w Sanoku. W otwarciu turnieju uczestniczył Burmistrz Miasta Sanoka, Tadeusz Pióro. Udział wzięło 5, 10. osobowych drużyn podwórkowych.
Wyniki: I. Stal Sanok, II. UKS Tyrawka Tyrawa Wołoska, III. Ekoball Sanok.
Najlepszy zawodnik: Kacper Dudka.

2018-01-13 – III Turniej Halowy Piłki Nożnej o Puchar Prezesa „Sokoła”

- **2019-02-09** IV TURNIEJ przeprowadziliśmy w Sali gimnastycznej I LO w Sanoku., Patronat Honorowy: Starosta Sanocki, Stanisław Chęć i Tomasz Matuszewski, Burmistrz Miasta Sanoka. Udział wzięło 7, 10. osobowych drużyn podwórkowych. Wyniki: I. Ekoball, II. RKR, III. KS Stróże/Płowce.
Najlepszy zawodnik: Michał Borowski. Najlepszy bramkarz: Łukasz Mołczan.

2019-02-09 – IV Turniej Halowy Piłki Nożnej o Puchar Prezesa „Sokoła”

- **2020-02-29** – V TURNIEJ przeprowadziliśmy w Sali gimnastycznej I LO w Sanoku. Patronat Honorowy: Starosta Sanocki, Stanisław Chęć i Tomasz Matuszewski, Burmistrz Miasta Sanoka. Udział wzięło 9, 10. osobowych drużyn podwórkowych. Wyniki: I miejsce: Brzozovia Brzozów, II miejsce: Jojo Boys, III miejsce: Kebab Team. Najlepszy zawodnik: Oskar Niewiadomski. Najlepszy bramkarz: Jakub Uluszczak.

2020-02-29 – V Turniej Halowy Piłki Nożnej o Puchar Prezesa „Sokoła”

2022-02-29 – Dh prezes TG „Sokół” w Sanoku wręcza Puchar kapitanowi zwyciężkiej drużynie **Brzozovia Brzozów**, w V. Turnieju Halowym Piłki Nożnej o Puchar Prezesa „Sokoła”.

Sokole Spotkania Oplatkowe

organizowaliśmy w różnych lokalach na początku każdego roku, aby spotkać się w większym gronie, podziękować Bogu i wszystkim współpracownikom za miniony rok, złożyć sobie życzenia, wymienić poglądy i omówić kolejne działania.

- 2011-01-15 – Sokole Spotkanie Oplatkowe – Tutysta,
- 2012-01-21 – Sokole Spotkanie Oplatkowe – Tutysta,
- 2013-01-19 – Sokole Spotkanie Oplatkowe – Turysta,
- 2014-01-25 – Sokole Spotkanie Oplatkowe – Bartek
- 2015-01-24 – Sokole Spotkanie Oplatkowe – Dom Sokoła,
- 2016-01-30 – Sokole Spotkanie Oplatkowe – Sanwit,
- 2017-01-28 – Sokole Spotkanie Oplatkowe + Przysięga PDS – Górnik,
- 2018-02-03 – Sokole Spotkanie Oplatkowe – Górnik,
- 2019-01-12 – Sokole Spotkanie Oplatkowe – Górnik,
- 2020-01-25 – Sokole Spotkanie Oplatkowe + Przysięga PDS – Górnik,
- 2021 – Z powodu pandemii „Oplątka” nie organizowaliśmy,
- 2022-01-13 – Kolędowanie w „Sokole” – Dom Sokoła,
- 2023-01-14 – Sokole Spotkanie Oplatkowe – Dom Sokoła,
- 2024-01-20 – Sokole Spotkanie Oplatkowe – Dom Sokoła.

2023-01-14 – Spotkanie Oplatkowe w TG „Sokół” w Sanoku.

Siedzą od lewej: 1. dh. Maria Szałankiewicz-Skoczyńska, 2. hm. Krystyna Chowaniec, 3. dh. Jolanta Smyczyńska, 4. dh. Irena Florczak, 5. Apolonia Robel, 6. Bolesław Bartkowski, 7. dh. Helena Harenża, 8. ks. prałat dr Andrzej Skiba, 9. phm. Maria Kurkarewicz, 10. dh Bronisław Kielar, 11. Marian Kraczkowski.

Stoją od lewej: 12. dh Janusz Kaszycki, 13. dh Henryk Sobolak, 14. dh Jerzy Skoczyński, 15. Dorota Wydrzyńska, 16. dh Ryszard Wydrzyński, 17. dh Marek Perschke, 18. dh. Teresa Koza, 19. dh Adam Kornecki, 20. dh. Barbara Milczanowska, 21. Ewa Osękowska, 22. Bogdan Szałankiewicz, 23. dh Szczepan Wołk, 24. dh Marian Osękowski, 25. Daniel Koziół, 26. Joanna Hydzik, 27. dh. Anna Sebastiańska, 28. dh Wojciech Petryk, 29. Małgorzata Buczek, 30. Grzegorz Kornecki - wiceburmistrz Sanoka, 31. dh Marian Daszyk, 32. dh Andrzej Chrobak, 33. dh Krzysztof Michalski, 34. dh Grzegorz Grządziel, 35. dh Zdzisław Skrzypczyk, 36. Andrzej Romaniak - przewodniczący RM Sanoka, 37. dh Witold Sebastyański.

2011-01-15 – Sokoli Oplatek w Sanoku.
Od lewej: dh Bronisław Kielar, ks. prałat Feliks Kwaśny, ks dr dziekan Andrzej Skiba, dh dr Stanisław Lewek

2014-01-25 – Oplatek Sokola

2024-01-20 – Sokole Spotkanie Oplatekowe w Sanoku.

Siedzą od lewej: 1. dh Andrzej Robel, 2. ks. dziekan dr Roman Froń, 3. dh. Jolanta Smyczyńska, 4. dh. Irena Florczak, 5. Jowita Nazarkiewicz – Wiceburmistrz Miasta Sanoka, 6. dh. Maria Szalankiewicz-Skoczyńska, 7. dr Monika Brewczak – Radna Sejmiku Podkarpackiego, 8. Jadwiga Kruczkiewicz – I m K Amatorska Liga Tenisa Stołowego „Sokoła” – 2023, 9. radny Stanisław Chęć – Starosta Sanocki, 10. dh Bronisław Kielar, 11. dh Henryk Sobolak.

Stoją od lewej: 12. Marian Kraczkowski – Sokola Grupa Muzyczna, 13. dh Wojciech Petryk, 14. dh Grzegorz Grządziel, 15. dh dr Marcin Smoter, 16. dh. Teresa Koza, 17. dh Jarzy Skoczyński, 18. Urszula Gołda – prezes Towarzystwa Przyjaciół Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich, 19. Urszula Węgrzyńska, 20. dh. Małgorzata Buczek, 21. dh Ryszard Wydrzyński, 22. Ewa Osękowska, 23. dh. Barbara Milczanowska, 24. dh Jacek Bielecki, 25. dh Marian Osękowski, 26. Bolesław Bartkowski – I m Liga Tenisa stołowego „Sokoła”, 27. dh Marek Perschke, 28. Marek Serwiński – I m Amatorska Liga Tenisa Stołowego „Sokoła”, 29. dh Artur Kowal, 30. Bogdan Szalankiewicz – II m Liga Tenisa stołowego „Sokoła”, 31. Daniel Kozioł – III m Liga Tenisa stołowego „Sokoła”, 32. radny RP dh Andrzej Chrobak, 33. Janusz Stępkowski – III m Amatorska Liga Tenisa Stołowego „Sokoła”, 34. dh Marian Daszyk, 35. dh Szczepan Wołk, 36. radny Andrzej Romaniak – Przewodniczący Rady Miasta Sanoka, 37. dh Zdzisław Skrzypczyk, 38. dh Krzysztof Michalski.

Brak na zdjęciu: 39. dh. Janusz Kaszycki, 40. ks. prałat dr. Andrzej Skiba, 41. Tomasz Matuszewski – Burmistrz Miasta Sanoka.

Organizowaliśmy wiele konkursów, przypominających WIELKICH POLAKÓW, ważne wydarzenia i inne,

w których uczestniczyli uczennice i uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadpodstawowych z powiatu sanockiego. Konkursy cieszą się dużym zainteresowaniem młodzieży, za co bardzo dziękujemy rodzicom, nauczycielom i dyrektorom szkół za zachęcanie młodzieży do zapoznania się z tematyką patriotyczną i do odpowiedniego spędzania wolnego czasu.

Data	Tytuł konkursu	Przygotował (odpowiedzialny)
14.06.2006	Działalność Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Sanoku w okresie 1889 – 2005 r. – (opisowa)	Bronisław Kielar
9.11.2011	W ZDROWYM CIELE ZDROWY DUCH” „mens sana in corpore sano” – (plastyczny)	Bronisław Kielar
14.10.2011	PATRIOTYZM JEST ZAWSZE NA CZASIE – (opisowy)	Andrzej Chrobak
9.03.2012	Opracowanie scenariusza widowiska na temat: „Przejęcie Miasta Sanoka w 1918 r.”	Bronisław Kielar
16.05.2012	„Przypomnijmy o rotmistrzu Witoldzie Pileckim”	Tadeusz Nabywaniec
1.03.2013	Oskarżeni o wierność	Tadeusz Nabywaniec
4.07.2013	Zagospodarowanie Torsanu	Bronisław Kielar
10.01.2014	Powstanie Styczniowe	Zdzisław Skrzypczyk
8.04.2014	„Historia i działalności TG „Sokół” w Sanoku”	Andrzej Chrobak
7.06.2014	Patriotyzm jest zawsze na czasie – pieśni patriotyczne	Bronisław Kielar
14.09.2014	„Artyści na Torsanie”	Bronisław Kielar
20.10.2014	Powstanie warszawskie	Zdzisław Skrzypczyk
24.05.2015	Józef Piłsudski – 80. rocznica śmierci	Zdzisław Skrzypczyk
28.05.2015	II Wojna Światowa w powiecie sanockim – 70 rocznica jej zakończenia	Bronisław Kielar
21.06.2015	Rysowanie na Torsanie	Bronisław Kielar
17.03.2016	Jubileusz 1050-lecia Chrztu Polski – rysunkowy	Bronisław Kielar
11.02.2015	Sanok jest piękny – fotograficzny	Bronisław Kielar
28.04.2016	Jubileusz 1050-lecia Chrztu Polski – teoretyczny	Zdzisław Skrzypczyk
21.11.2016	Błękitny generał Józef Haller	Zdzisław Skrzypczyk
12.01.2017	Cichociemni	Andrzej Chrobak
18.05.2017	Recytacja wierszy patriotycznych	Bronisław Kielar
19.10.2017	Generał Tadeusz Kościuszko – niezłomny bojownik w walkach o niepodległość	Zdzisław Skrzypczyk
12.10.2018	1914-1918 – „Sokół”, a niepodległość dla Sanoka i dla Polski	Bronisław Kielar
16.03.2018	Ignacy Jan Paderewski jako artysta ducha	Zdzisław Skrzypczyk
22.03.2019	Wojciech Korfanty – Bojownik o Polskość Śląska	Zdzisław Skrzypczyk
26.10.2018	Roman Dmowski – wielki Polak, znakomity polityk	Zdzisław Skrzypczyk
29.03.2019	Historia sanockiego „Sokoła” 1889-2019	Andrzej Chrobak
7.06.2019	Wiersze patriotyczne – recytacja	Bronisław Kielar

27.09.2019	Wincenty Witos - polityk i trzykrotny premier	Zdzisław Skrzypczyk
9.10.2020	Kresy – polskie dziedzictwo na wschodzie	Zdzisław Skrzypczyk
1.10.2021	Papież Jan Paweł II i Kardynał Stefan Wyszyński – mocarze ducha	Zdzisław Skrzypczyk
10.02.2021	Architektura Sanoka na zdjęciach	Bronisław Kielar
11.06.2021	Konfederacja barska	Zdzisław Skrzypczyk
15.06.2021	Dom Sokoła – architektura	Bronisław Kielar
14.10.2021	Hetmani, Stanisław Żółkiewski (1547-1620) – pogromca Moskwy i Jan Chodkiewicz (...-1621) – pogromca Turków	Zdzisław Skrzypczyk
10.11.2021	„Strofy o Ojczyźnie”	Irena Florczak Bronisław Kielar
14.02.2022	Sokole Zawody Strzeleckie	Bronisław Kielar
25.03.2022	Traktaty rozbiorowe 1772-1793-1795 przyczyny i skutki upadku Polski	Zdzisław Skrzypczyk
8.04.2022	Hilary Koprowski (1916-2013)-Wirusolog (Polio)	Bronisław Kielar
29.04.2022	Powstanie Wielkopolskie – zwycięstwo wolnych Polaków	Zdzisław Skrzypczyk
23.09.2022	Generał Władysław Anders – polski Mojżesz	Zdzisław Skrzypczyk
26.10.2022	Rotmistrz Witold Pilecki	Zdzisław Skrzypczyk
28.10.2022	Sokole Zawody Strzeleckie dla kl. VII i VIII	Bronisław Kielar
8.11.2022	„Wiersze patriotyczne – recytacja”.	Bronisław Kielar
13.12.2022	„Ignacy Łukasiewicz – Prometeusz Naszych Czasów”	Andrzej Chrobak
15.12.2022	„Ignacy Łukasiewicz i Jego Dzieło”-rysunkowy	Andrzej Chrobak
15.02.2023	Powstanie Styczniowe	Zdzisław Skrzypczyk
16.03.2023	„Armia Krajowa – 1942-1945”	Zdzisław Skrzypczyk
27.10.2023	Mikołaj Kopernik	Andrzej Chrobak
16.11.2023	Recytatorski pt. „Strofy o Ojczyźnie”	Bronisław Kielar
10.11.2023	Strzelecki dla kl. VI i VII SP	Bronisław Kielar Marek Perschke
21.02.2024	„Los polskich dzieci w czasie II. wojny światowej, na przykładzie dzieci z Zamojszczyzny i z Obozu niemieckiego dla polskich dzieci w Łodzi”	Zdzisław Skrzypczyk
20.03.2024	„Potop szwedzki 1655-1660 i obrona Jasnej Góry z ojcem Augustynem Kordeckim”	Zdzisław Skrzypczyk
25.04.2024	Historia TG „Sokół” w Sanoku w okresie 1889-2024	Bronisław Kielar
04.2024	Romuald Traugutt	Andrzej Chrobak
05.2024	Wiersze patriotyczne – recytacja	Bronisław Kielar

2012-05-16 – Konkurs (5) pt.: „Przypomnijmy o retmistrze Winodzie Piłkciu”

2015-06-21 – Konkurs (17) pt.: „Artyści na Torzenie”

2019-06-07 – Konkurs (31) pt.: „Wiersze patriotyczne – recytacja”

2022-11-02 – Konkurs (56) pt.: „Rotmistrz Witold Pilecki”

2022/11/2 09:50

2022-01-08 – Konkurs (58) pt.: „Wiersze patriotyczne – recytacja”.

2022-01-08 – Konkurs (58) pt.: „Wiersze patriotyczne – recytacja”.

2022/1/8 13:23

Sanok, 13.04.2022 r. – Zwycięzcy Konkursu 53 pt.: „Hilary Koprowski – Wirusolog”
 Od lewej: Bronisław Kielar – prezes TG „Sokół” w Sanoku, Agnieszka Jakobik – nauczycielka ZS nr 5 w Sanoku, Julia Domalik – II m. – ZS nr 5, Emilia Dyl – I m. – ZS nr 5, Dariusz Lazar – III m. – ZS nr 5, Ryszard Mastalerz – V m. ZS nr 3, Antonina Woźniczka – I m. – SP nr 4, Krzysztof Nabrzeżny – II m. – SP nr 4, Edyta Szewczyk – nauczycielka SP nr 4, Zdzisław Skrzypczyk – wiceprezes TG „Sokół” w Sanoku.

2022/4/13 11:11

2022-03-25 – Konkurs (51) pt.: „Traktaty społeczno-polityczne 1793-1795” – konkurs o treści patriotycznej

2023-02-15 – Konkurs (61) pt.: „Powstanie styczniowe”

2023-01-05 – Konkurs (60) pt.: „Ignacy Łukasiewicz i Jego Dzieło”

2023-01-05 – Konkurs (60) pt.: „Ignacy Łukasiewicz i Jego Dzieło”

2023-01-05 – Konkurs (60) pt.: „Ignacy Łukasiewicz i Jego Dzieło”

2023-03-23 – Konkurs (62) pt.: „Armia Krajowa 1942-1945”

2023-03-23 – Konkurs (62) pt.: „Armia Krajowa 1942-1945”

2023-10-27 – Sokoli Konkurs 63 pt.: „Mikołaj Kopernik”

2023-11-13 – Sokoli Konkurs 63 pt.: „Mikołaj Kopernik”

2023-10-27 – Sokoli Konkurs 63 pt.: „Mikołaj Kopernik”

Grupy tematyczne TG „Sokół” w Sanoku:

1. sportowa – **Marek Perschke** – Amatorska Liga Tenisa Stołowego „Sokoła” – Szachy, – **Andrzej Chrobak** – Turnieje Halowe Piłki Nożnej o Puchar Prezesa „Sokoła”,
2. historyczno-konkursowa – **Zdzisław Skrzypczyk**, Andrzej Chrobak, Bronisław Kielar – Konkursy,
3. muzyczna – **Andrzej Robel**, Janusz Kaszycki, Marian Kraczkowski,
4. ds. zdrowia – **Teresa Koza**, Maria Szałankiewicz-Skoczyńska, Andrzej Robel, Henryk Sobolak,
5. turystyczno-historyczna – **Barbara Milczanowska**, Anna Sebastiańska, Witold Sebastyański,
6. ds. biblioteki – **Jolanta Smyczyńska**, Irena Florczak, Barbara Milczanowska, Maria Szałankiewicz-Skoczyńska, Małgorzata Buczek,
7. strzelecka – **Artur Kowal**, Witold Sebastyański, Jacek Bielecki (utworzona w lutym 2024).

Powyzsze grupy tworzone są w celu usprawnienia naszej działalności.

Amatorska Liga Tenisa Stołowego „Sokoła” utworzona przez dh. **Marka Perschke** w roku 2017 r. i nadal przez niego prowadzona, treningi odbywa na Sali gimnastycznej SP nr 3 w Sanoku przy ul. Stróżowskiej 4 oraz w Oranżerii Domu Sokoła.

Rozgrywki w sezonie 2016/2017, po 19 turniejach zakończyły się zwycięstwem:

1. Mateusz Łącki, 2. Piotr Duży, 3. Daniel Koziół. Zwycięzcy otrzymali: medale, dyplomy i nagrody. Dyplomy otrzymali również: Dimitar Carapatios, Bogdan Szałankiewicz, Piotr Błażejowski.

2017-06-13 – Amatorska Liga Tenisa Stołowego „Sokoła” – podsumowanie sezonu 2016/2017.

Od lewej: 1. Marek Hydzik, 2. Robert Stram, 3. Emil Kruczyk, 4. Piotr Duży, 5. Daniel Koziół, 6. Marek Perschke, 7. Dimitar Carapatios, 8. Radosław Fal, 9. Piotr Błażejowski, 10. Zdzisław Skrzypczyk - TG „Sokół” w Sanoku. Brak na zdjęciu zwycięzcy, Mateusza Łąckiego i Bogdana Szałankiewicza, który zajął 5 miejsce.

2021/9/21 18:26

2017/2018 – Sanocka Otwarta Liga Tenisa Stołowego – „Sokół”.
Od lewej: Dh Marek Perschke – organizator i prowadzący Ligę, Piotr Duży – zwycięzca Ligi 2017/2018, Bronisław Kielar – prezes TG „Sokół” w Sanoku.

W okresie od 13.09.2019 r. do 18.12.2020 r. w **Amatorskiej Lidze Tenisa Stołowego „Sokoła”** rozegrano 83 turnieje, w których uczestniczyło 44 zawodników. Zawody zakończyły się zwycięstwem: **1. Paweł Motyka – 194 pkt.** (284 wygranych meczów : 26 przegranych), **2. Piotr Piróg – 171 pkt.** (150 : 28), **3. Bogdan Szałankiewicz – 159 pkt.** (233 : 82). Najmłodszy zawodnik: **Miłosz Wanielista** (11 lat) – XXI m. Najlepszy junior – **Jakub Piróg** (12 lat) – XV m.

2020-12-18 – Ogłoszenie wyników na zakończenie SANOCKIEJ LIGI TENISA STOŁOWEGO „SOKOŁA”, po rozegranych 83. turniejach, w okresie od 13.09.2019 r. do 18.12.2020 r.

Stoją od lewej: 1. dh Zdzisław Skrzypczyk – członek Zarządu TG „Sokół” w Sanoku, 2. dh Marek Perschke – trener i organizator Ligi, 3. Daniel Kozioł – V m, 4. Piotr Duży – IV m, 5. **Jakub Piróg** – najlepszy junior, 6. **Piotr Piróg** – II m, 7. Bolesław Bartkowski – VII, 8. **Miłosz Wanielista** – najmłodszy uczestnik (11 lat), 9. **Bogdan Szałankiewicz** – III m, 10. Zygmunt Wójcik – XVI m, 11. **Paweł Motyka** – I m, 12. Arkadiusz Serwiński – XIV m, 13. Marek Serwiński – VIII, 14. Piotr Dobosz – XXIV m, 15. dh Bronisław Kielar – prezes TG „Sokół” w Sanoku, 16. Radosław Fal – XII m.

W okresie od 4.06.2021 r. do 17.12.2021 r. zawodnicy Amatorskiej Ligi Tenisa Stołowego „Sokoła” rozegrali 47 turniejów, w których wzięło udział 21 zawodników. Zwycięzcy: 1. Bolesław Bartkowski, 2. Bogdan Szałankiewicz, 3. Paweł Motyka.

2022-01-07 – Zakończenie rozgrywek sezonu 2021 Amatorskiej Ligi Tenisa Stołowego „Sokoła”. Zwycięzcy: 1. Bolesław Bartkowski, 2. Bogdan Szałankiewicz, 3. Paweł Motyka.

2023-01-13 – Na Sokolim Spotkaniu Oplatkowym podsumowaliśmy sezonu 2022 **Amatorskiej Ligi Tenisa Stołowego „Sokoła”** (21 zawodników, 53 turnieje). Zwycięzcy: 1. **Bolesław Bartkowski**, 2. **Bogdan Szalankiewicz**, 3. Daniel Kozioł. Prowadzący: dh **Marek Perschke**.

2023-01-13 – Podsumowanie sezonu 2022 Amatorskiej Ligi Tenisa Stołowego „Sokoła” po 53 turniejach, na Sokolim Spotkaniu Oplatkowym. Stoją od lewej: Daniel Kozioł – 3 m, Bogdan Szalankiewicz – II m, Bolesław Bartkowski – I m, dh Marek Perschke – trener, dh Bronisław Kielar.

Wyniki po zakończeniu 2023 r., po 76 turniejach są następujące:

- Liga Tenisa Stołowego „Sokoła”,
 1. **Bolesław Bartkowski**,
 2. **Bogdan Szalankiewicz**,
 3. **Daniel Kozioł**.
- Amatorska Liga Tenisa Stołowego „Sokoła”, 1. **Jadwiga Kruczkiewicz (ALTS K)**.
 1. **Marek Serwiński**,
 2. **Krzysztof Małek**,
 3. **Janusz Stępkowski**.
 Organizator i prowadzący Ligę:
 dh **Marek Perschke**.

2024-01-20 – Podsumowanie sezonu 2023, Amatorskiej Ligi Tenisa Stołowego „Sokoła” na Sokolim Spotkaniu Oplatkowym w Domu Sokoła.

2024-01-20 – Posumowanie sezonu 2023, ALTS „S”.
 Od lewej: dh Marek Perschke, organizator i trener, Marek Serwiński (1.m ALTS „S”), Jadwiga Kruczkiewicz (1.m ALTS „S” K), Daniel Kozioł (3.m LTS „S”), Bolesław Bartkowski (1.m LTS „S”), Janusz Stępkowski (3.m ALTS „S”), Bogdan Szalankiewicz (2.m LTS „S”). Brak na zdjęciu Krzysztofa Małka (2.m ALTS „S”).

Sokole Zawody Tenisa Stołowego przeprowadziliśmy 5.09.2019 r. w Domu Sokoła. Wyniki – Mężczyźni: 1. Marian Osękowski, 2. Andrzej Robel, 3. Zdzisław Skrzypczyk. Kobiety: 1. Monika Brewczak, 2. Barbara Milczanowska, 3. Teresa Koza.

Turnieje szachowe

organizowaliśmy dla Sokółów i dla uczniów szkół podstawowych.

2022-04-10 – **Turniej Szachowy „Sokoła”** dla dorosłych (9 uczestników).

Miejsce: Dom Sokoła. Organizator i sędzia turnieju: dh Marek Perschke.

Wyniki:

L.p.	Tytuł	Nazwisko Imię	R. FIDE	Ranking	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Pkt.
1	III	Serwiński, Arkadiusz	0	1600	0	1	1	1	1	1	1	1	1		7.0
2		Robel, Adam	0	1000	1		0	1	1	1	1	1	1		7.0
3		Terefinko, Czesław	0	1000	0	1		1	1	1	½	1	0		5.5
4		Krupa, Michał	0	1000	0	0	0		0	1	1	1	+		4.0
5	V	Zarzeczny, Miłosz	0	1200	0	0	0	1		0	1	+	1		4.0
6		Kielar, Bronisław	0	1000	0	0	0	0	1		1	1	+		4.0
7		Sobolak, Henryk	0	1000	0	0	½	0	0	0		+	1		2.5
8		Wituszyński, Stanisław	0	1000	0	0	0	0	-	0	-		1		1.0
9		Robel, Andrzej	0	1000	0	0	1	-	0	-	0	0			1.0
10		Szatankiewicz, Bogdan	0	1000											0.0

Kategorie zdobyli:

ID CR	Tytuł	Nazwisko Imię	Woj.	Klub	Data ur.	N	Pkt.	Rar	Ruz	Norma	Uwagi
		Robel, Adam	PK	Sanok		8	7.0	1089	1356	IV	B2.10.3 (z 8 partii)
		Terefinko, Czesław	PK	Sanok		8	5.5	1089	1222	V	B2.10.3 (z 8 partii)
		Kielar, Bronisław	PK	TG Sokół Sanok		7	3.0	1100	1050	V	B2.10.3 (z 7 partii)
		Krupa, Michał	PK	Sanok		7	3.0	1100	1050	V	B2.10.3 (z 7 partii)

Sanok, 2022-03-27 – 3. runda I. Turnieju szachowego „Sokoła”

Sanok, 2022-03-20 – 2022-04-10 – I. Szachowy Turniej „Sokoła” zorganizowany w Domu Sokoła. Od lewej: Henryk Sobolak, Bronisław Kielar, Czesław Terefinko, Arkadiusz Serwiński, Marek Perschke, Adam Robel, Miłosz Zarzeczny, Michał Krupa, Stanisław Wituszyński, Marek Serwiński.

Słowacja, Zborov, 17.07.2022 r. – Turniej na Zamku. Na pierwszych szachownicy: dh. Anna Sebastianińska i dh Henryk Sobolak

2022-11-19 – Sokoli Turniej Szachowy

2022-11-19/20 – „Sokoli Turniej Szachowy – Skok po kategorię” dla uczniów szkół podstawowych Sanoka.

Miejsce: Dom Sokoła. Organizator i sędzia turnieju: dh Marek Perschke.

Koordynator: Marek Kielar. Pomoc: Barbara Milczanowska, Bronisław Kielar.

Wyniki:

Lp	Zawodnik	Szkoła	Nauczyciel-trener	P-ty
1.	Dominik Adam	SP-3	mgr Lilianna Sabat	8
2.	Wojciech Matiaszowski	SP-3	mgr Lilianna Sabat	6,5
3.	Patryk Pałys	SP-1	mgr Andrzej Ostrowski	5
4.	Szymon Nawrocki	SP-9	mgr Wojciech Stawarczyk	5
5.	Patryk Nestorowicz	SP-9	mgr Wojciech Stawarczyk	4,5
6.	Antonina Nazarko	SP-3	mgr Lilianna Sabat	4
7.	Szymon Grzybała	SP-1	mgr Andrzej Ostrowski	4
8.	Kamil Kuczma	SP-9	mgr Wojciech Stawarczyk	4
9.	Anna Warchoł	SP-9	mgr Wojciech Stawarczyk	4
10.	Barnaba Gruszczyński	SP-3	mgr Lilianna Sabat	3,5
11.	Wiktor Dereń	SP-3	mgr Lilianna Sabat	3,5
12.	Wojciech Wasłowicz	SP-9	mgr Wojciech Stawarczyk	3,5
13.	Paweł Kiczorowski	SP-3	mgr Lilianna Sabat	3,5
14.	Wiktoria Pietrzak	SP-3	mgr Lilianna Sabat	3
15.	Mikołaj Sabat	SP-1	mgr Andrzej Ostrowski	2

2022-11-19 – Sokoli Turniej Szachowy
Sędziowie: Marek Kielar, Lilianna Sabat, Marek Perschke.

2022-11-19 – Sokoli Turniej Szachowy

2022-11-24 – Szachiści po przyjęciu medali

2022-11-24 – Szachiści po przyjęciu medali

Grupa muzyczna – Andrzej Robel, Janusz Kaszycki, Marian Kraczkowski, która oprócz cotygodniowych ćwiczeń i prób, występuje na naszych uroczystościach i spotkaniach.

Grupa ds. zdrowia – Teresa Koza, Maria Szalankiewicz-Skoczyńska, Andrzej Robel, Henryk Sobolak, przygotowuje nam różne ciekawe artykuły dotyczące profilaktyki i zdrowia, np.: najzdrowsze produkty z polskich sklepów, oczyszczanie układu pokarmowego, znaczenie braku witamin dla organizmu, naturalne sposoby regeneracji wątroby. rodzinna opieka zdrowotna, magia ziół i przypraw i inne.

Grupa turystyczno-historyczna – Barbara Milczanowska, Anna Sebastiańska, Witold Sebastyański i Paweł Sebastiański (do 15.01.2021).

Członkowie Grupy turystyczno-historycznej od kilku lat jeżdżą i odkrywają cmentarze z I wojny światowej. „Zaliczyli” ich około 200 z 400-stu w dawnej Zachodniej Galicji. Tereny, które odwiedzamy (mówi dh. Basia) to Roztocze, Beskid Niski aż po Góry Świętokrzyskie, także województwa: mazowieckie, lubelskie i małopolskie, a nawet śląskie. Wydawałoby się, że znaleźć cmentarze z Wielkiej Wojny to proste – podjechać pod cmentarz i już się jest. Nic bardziej błędnego. Żołnierze byli grzebani w różnych miejscach: w górach, wzgórzach, w lasach i często w bardzo niedostępnych terenach, niejednokrotnie trzeba przejść kilka kilometrów, aby odkryć poszukiwany cmentarz. Wiele jest cmentarzy, które są kompletnie nieoznaczone, zaniebane. Trzeba bardzo dużo trudu, aby je znaleźć, ale dla naszej grupy: Witka, Pawła, Ani i Basi, to żaden problem – jesteśmy „zdobywcami” – skoro Oni mogli umrzeć m. in. za naszą Ojczyznę (bo dzięki tej wojnie odzyskaliśmy niepodległość), dlaczego więc my, mielibyśmy nie znaleźć ich grobów i choćby zrobić zdjęcia, pomodlić się? Jesteśmy im to winni!

W naszych podróżach odkrywamy przepiękne cerkwie, stare kościoły, cmentarze, klasztory, pałace, dwory z parkami. Te wszystkie miejsca są w pobliżu nas, w naszym kraju, w Polsce. Wszędzie jest tak dużo miejsc do upamiętnienia. Każde miasto czy nawet wieś posiadają swoją ciekawą historię, postacie, zabytki, z których tubylcy są dumni i tym się szczycą.

Grupa Turystyczno-historyczna (Barbara Milczanowska, Witold Sebastyański, Paweł Sebastiański, Anna Sebastiańska) w trasie – spotkanie z red. Adamem Sikorskim.

My, zwiedzając naszą południowo-wschodnią Polskę stwierdzamy, że nasza Ojczyzna jest najpiękniejszym i najcudowniejszym krajem na świecie. Wszyscy orzekliśmy jednogłośnie, że dalekie są nam wyjazdy na Wyspy Kanaryjskie, Maderę czy nawet Chorwację – wolimy POLSKĘ, bo tu jest nasze miejsce, tu jest nasz dom. Jest tu dużo do zwiedzania, zobaczenia, nagrania rzeczy niezwykle interesujących.

2 listopada 2019 r. byliśmy ostatni raz na byłych terenach Rzeczypospolitej Polskiej, a dokładnie we Lwowie na Cmentarzu Łyczakowskim i Cmentarzu Orłąt. Lwów, to najpiękniejsze miasto w Polsce, mawiał pan Zygmunt Hipolit Keller, najlepszy przewodnik turystyczny swojego czasu, który studiował prawo na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie.

Lwów odwiedzaliśmy kilka razy w roku, a także inne miasta polskie na Kresach: Sambor, Borysław, Mościska, Drohobycz, Stanisławów, Skala Podolska – to nasza WIELKA FASCYNACJA tamtymi stronami, gdzie każdy z nas ma odrębne sentymenty i powiązania. Kochamy te tereny, bo tam żyli od wieków Polacy, budowali te miasta, tworzyli tam historię, kulturę, przemysł itp. potem tam umierali, ginęli, albo uciekali jeśli zdążyli. Odwiedzamy ciekawe miejsca, po czym opisujemy je, a następnie notatki wystawiamy na naszej stronie internetowej.

Czytania Narodowe w „Sokole” w Domu Sokoła organizowała i przeprowadziła dh. Barbara Milczanowska.

2020-09-28 – „Balladyna”, Juliusza Słowackiego.

Czytali: Barbara Milczanowska, Teresa Koza, Urszula Pelc, Marian Kraczkowski, Marek Perschke, Jerzy Robel, Henryk Sobolak.

2022-09-15 – „Ballady i Romanse”, Adama Mickiewicza.

Czytali:

- Świtezianka – Barbara Milczanowska, Krzysztof Michalski,
- Powrót taty – Małgorzata Wojnarowska,
- Rękawiczka – Bronisław Kielar,
- Pierwiosnek – Barbara Milczanowska, Zdzisław Skrzypczyk

2023-09-28 – „Nad Niemnem”, Elizy Orzeszkowej.

Czytali: Barbara Milczanowska, Bronisław Kielar, Zdzisław Skrzypczyk, Jolanta Smyczyńska, Krzysztof Milczanowski, Irena Florczak, Henryk Sobolak, Wojciech Petryk, Maria Szałankiewicz-Skoczyńska. Podziękowania dla przygotowujących wystrój Sali, czytających, przygotowujących poczęstunek i wszystkich uczestników.

2023-01-26 – dh. Barbara Milczanowska przygotowała Mini jasełka: **„Ciemność-Światło”**. Na wstępie kolęda: „Cicha noc” – gra dh Andrzej Robel. Scenariusz: dh. Jolanta Smyczyńska. Reżyseria: dh. Barbara Milczanowska.

Wykonawcy:

Pierwszy Mówca: dh Krzysztof Michalski

Wiara: dh. Jolanta Smyczyńska

Nadzieja: dh. Maria Szałankiewicz-Skoczyńska

Miłość: dh. Barbara Milczanowska

Lektor: dh Zdzisław Skrzypczyk

Zakończenie inscenizacji kolędą „Bóg się rodzi”.

Śpiewanie kolęd przy akompaniamencie: dh. Andrzeja Robla, dh. Janusza Kaszyckiego i Mariana Kraczkowskiego.

2024-01-25 – Dh. Barbara Milczanowska przygotowała słuchowisko pt.: „**Z BANIĄ PO KOŁĘDZIE**” z udziałem Sokolich: Zdzisława Skrzypczyka, Ryszarda Wydrzyńskiego, Jaceka Bieleckiego, Wojciecha Petryka, Krzysztofa Michalskiego, Jolanty Smyczyńskiej, Barbary Milczanowskiej, Teresy Kozy.

Część I – Rok 1912 SPIKER:
Przed wojną, w okresie świąt, we Lwowie była wojna. Tak, tak – wojna kołędników. Sławna była na Gródku i na Łyczakowie. Mówiono o niej długo i szeroko na Zamarstynowie. Przeszła do historii lokalnej, którą ojcowie współczesnych batiarów lwowskich opowiedzieli swoim synkom, a synkowie nam.

Wyobraźmy sobie Lwów z roku 1912. Jesteśmy na Łyczakowie w świąteczny wieczór zimowy Trzech Króli. Partie kołędników chodzą po domach z banią. Z najpiękniejszą banią chodzili – jako juniorzy tej świetnej organizacji – nasi dobrzy znajomi: Szczepko i Tońko, wówczas jeszcze w krótkich spodniach.

Grupa ds. biblioteki

2023-09-28 – Utworzyliśmy Bibliotekę TG „Sokół” w Sanoku.

W Grupie bibliotecznej rozpoczęły działalność druhny: **Jolanta Smyczyńska**, Irena Florczak, Maria Szałankiewicz-Skoczyńska, Barbara Milczanowska, Małgorzata Buczek. Do zrobienia są następujące prace: sporządzenie wykazu księgozbioru i rejestru wypożyczeń, wykonanie pieczęci i uruchomienie wypożyczeń.

Grupa strzelecka

2024-02-29 – Utworzyliśmy Grupę strzelecką, w której działalność zadeklarowali: **Artur Kowal**, Witold Sebastyański, Jacek Bielecki. Grupa zajmie się organizacją spotkań treningowych i Sokolich Zawodów Strzeleckich.

Sokole uroczystości rocznicowe

➤ 120-lecie TG „Sokół” w Sanoku – 2009

Sanok, 21.11.2009 r. - Otwarcie wystawy w MBP (na temat: 120 LAT SANOCKIEGO „SOKOŁA”).
Sędzią do honoru: Ludmila Patała, Maria Czerwik, Maria Sankiewicz-Szuchwalska, Janina Szakowska.
Stożek honoru: Paweł Sebastianiński, Helena Węgrzyńska, Janina Skocznyńska, Bronisław Kielar, Bronisław Kula, Leszek Pudała, Barbara Mikołajewska, Andrzej Romanik, Jacek Szewcowski, Eugeniusz Czerwikowski, Wacław Przewoźny, Zdzisław Skrzypczyk, Andrzej Chrobak, Ryszard Karaszkowski, Wacław Wilkusz, Marcin Dąbaj, Tadeusz Salsowski.

2009-11-07 – Wystawa zorganizowana w MBP w Sanoku z okazji 120-lecia TG „Sokół” w Sanoku.

2009-11-07 – Organizatorzy wystawy pt.: 120-lecie TG „Sokół” w Sanoku, przygotowanej w MBP.
Od lewej: Marian Osekowski, Jerzy Skocznyński, Zdzisław Skrzypczyk, Andrzej Chrobak, Paweł Sebastianiński, Bronisław Kielar, Ludmila Patała, Wacław Drwiega.

2009-12-11 – Bronisław Kielar prezentuje eksponaty wystawy zorganizowanej z okazji 120-lecia TG „Sokół” w Sanoku w MBP w Sanoku

2009-11-07 – 120-lecie TG „Sokół” w Sanoku – Wystawa w MBP w Sanoku.
Od lewej: Zdzisław Skrzypczyk, Grażyna Węgrzyńska, Bronisław Kielar, Jerzy Skibiński.

2009-11-07 – Wystawa zorganizowana w MBP w Sanoku z okazji 120-lecia TG „Sokół” w Sanoku.
Od lewej: Zbigniew Ziąbrowski, Janina Szombara, Stefan Tarapacki, Wacław Drwiega.

2009-11-07 – Wystawa zorganizowana w MBP w Sanoku z okazji 120-lecia TG „Sokół” w Sanoku.

2009-11-07 – Wystawa zorganizowana w MBP w Sanoku z okazji 120-lecia TG „Sokół” w Sanoku.

➤ 125-lecie TG „Sokół” w Sanoku – 2014

Sanok, 6 czerwca 2014 r. – 125-lecie TG „Sokół” w Sanoku

2014-06-07 – 125-lecie sanockiego „Sokola”

125 lecie
28.06.1889 – 28.06.2014

Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Sanoku

PROGRAM

Piątek 6 czerwca 2014 r.

- 16.00 – Złotnik witania księżki przez Zarząd „Sokola”, pod patronatkiem swojemu Patrona, gen. Tadeusza Kościuszki
- 17.00 – Otwarcie wystawy na Działalność Muzeum Historycznego w Sanoku
- 17.30 – Otwarcie obchodów Jubileuszu 125-lecia TG „Sokół” w Sanoku w „Retardzie” Muzeum Historycznego w Sanoku
- 17.40 – Wreczenie nagród dla zwycięzców konkursu „W ZDROWYM CIELE ZDROWY DUCH”
- 17.50 – Spójna popołudniowa w „Retardzie”
- 18.00 – Andrzej Kowalski, TG „Sokół” w Sanoku w okresie 1889-1939
- 18.30 – Marcin Smoter, Próbę rekonstrukcji Towarzystwa w okresie 1949-1949
- 18.30 – Bronisław Kielar, TG „Sokół” w Sanoku w okresie 1949-2014
- 18.30 – Andrzej Smolich – Prezentacja „Spirituś Sokolowy”
- 18.00 – Koncert uczczeni Państwowej Szkoły Muzycznej w Sanoku
- 19.30 – Dyskusja

Sobota 7 czerwca 2014 r.

- 9.00 – Przejście zaproszonych gości i delegacji Gniazd Sokolich
- 9.45 – Zbiórka poczty sztandarowej na Placu Harcerza
- 10.00 Msza święta w katedrze p.w. Przemienienia Pańskiego w Sanoku
- Przejście pod bandytki „Sokola”
- 11.00 – Odkolekcje i poświęcenie Tablicy upamiętniającej działalność sokolich i męczenników śmierci: dr. Maksymiliana Ślaskiewicza, Jerzego Pietrzykiewicza, Zygmunta Kruszczyńskiego
- 11.30 – Prezentacja sztandarów Sokolich
- 11.35 – Odwołanie Hymnu Sokolowego
- 11.45 – Występ zespołu „SOHL”
- 12.15 – Pokaz umiejętności (maszyna paradna) „Drużyna Sokolich”
- 12.30 – Przejście honorowych gości przez sokolich Towarzystwa
- 12.35 – Otwarcie pokazów przez prezosa ROTG „Sokół” w Polsce dnia Konrada Firleja
- 12.40 – Prezentacja derybku gniazd sokolich na Placu Harcerza
- 12.50 – Prezentacja derybku kulturalno-sportowego Gniazd Sokolich na Placu Harcerza
- 14.00 – Zakończenie

MENS SANA IN CORPÖRE SANO – W ZDROWYM CIELE ZDROWY DUCH

2014-06-06 – 125-lecie TG „Sokół” w Sanoku.

2014-06-06 – 125-lecie TG „Sokół” w Sanoku. Pod pomnikiem Patrona „Sokola” Tadeusza Kościuszki

2014-06-07 – 125-lecie TG „Sokół” w Sanoku.

2014-06-07 – Jubileusz 125-lecia TG „Sokół” w Sanoku
Przez: dr. Marcina Smotera, dr. Zdzisława Skrzypczyka, dr. Henryka Sobolaka
Kierzą: pisał Feliks Kuwasy, orkiestra dr. Andrzeja Skibko-o, Andrzej Deptuch, proboszcz Andrzej Szkoła

2014-06-06 – 125-lecie TG „Sokół” w Sanoku. Pod pomnikiem Patrona „Sokoła” Tadeusza Kościuszki kwiaty składają: Bronisław Kielar i Paweł Sebastianiński.

2014-06-07 – 125-lecie TG „Sokół” w Sanoku.
Od lewej: 1. ks. prałat Feliks Kwaśny – b. proboszcz parafii pw. Chrystusa Króla w Sanoku, 2. o. Andrzej Deptuch – franciszkanin, 3. ks. prałat, dziekan, archiposobitwr dr Andrzej Słaba – proboszcz parafii pw. Przemienienia Pańskiego w Sanoku, 4. ks. Andrzej Sokoła – proboszcz parafii pw. Chrystusa Króla w Sanoku.

2014-06-07 – 125-lecie TG „Sokół” w Sanoku.

2014 – 125-lecie TG „Sokół” w Sanoku
Od lewej: dh Henryk Sobolak, dh Zdzisław Skrzypczyk, dh Bronisław Kielar, dh prof. Andrzej Nowak

2014-06-07 – 125-lecie sanockiego „Sokoła”

2014-06-07 – 125-lecie sanockiego „Sokoła”

2014-06-07 – 125-lecie TG „Sokół” w Sanoku

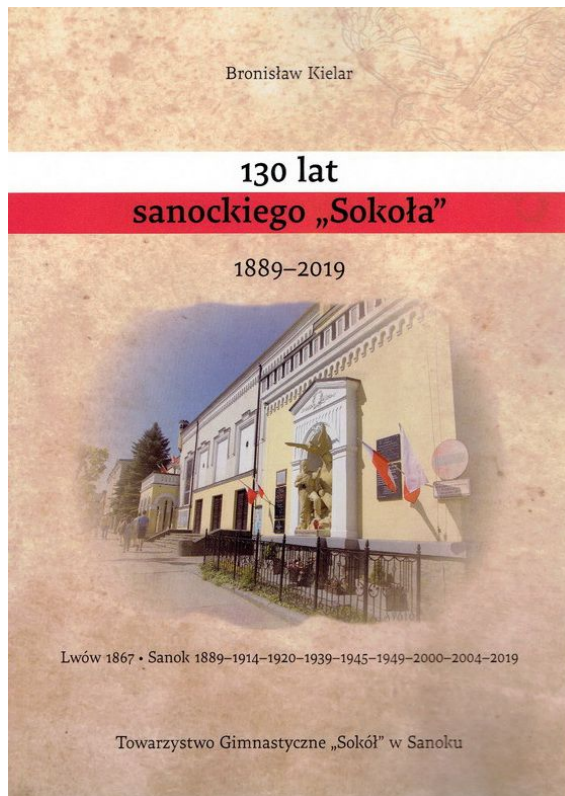

2014-06-07 – 125-lecie sanockiego „Sokoła”
Poczet: Marcin Smoter, Zdzisław Skrzypczyk, Henryk Sobolak.

2014-06-07 – 125-lecie sanockiego „Sokoła”
Na pierwszym planie: dh prezes Konrad Firlej – Kraków i dh prezes Bronisław Kielar – Sanok

➤ 130-lecie TG „Sokół” w Sanoku – 2019

2019-06-29 – Uroczystość 130-lecia TG „Sokół” w Sanoku

2019-06-29 – Uroczystość 130-lecia TG „Sokół” w Sanoku – odsłonięcie tablicy upamiętniającej Druhów zasłużonych dla „Sokoła” i Sanoka. Dh Piotr Harat – prezes PTG „Sokół” w Gminie Czernichów i wiceprezes RO TG „Sokół” w Krakowie i Andrzej Romaniak – przewodniczący Rady Miasta Sanoka.

2019-06-29 – Uroczystość 130-lecia TG „Sokół” w Sanoku – poświęcenie tablicy upamiętniającej Druhów zasłużonych dla „Sokoła” i dla Sanoka. Od lewej: ks. kpt. Damian Długosz, ks. dziekan dr Roman Froń, dh prezes Bronisław Kielar.

2019-06-29 – 130-lecie TG „Sokół” w Sanoku

2019-06-29 – 130-lecie TG „Sokół” w Sanoku – przemarsz z Orkiestrą na czele.

2019-06-29 – 130-lecie TG „Sokół” w Sanoku – Hołd Kościuszcze

2019-06-29 – 130-lecie TG „Sokół” w Sanoku

2019-06-29 – Uroczystość 130-lecia TG „Sokół” w Sanoku.
 Odznaczeni Honorową Odznaką „SOKÓŁ SANOK” od lewej: dh prezes Kazimierz Cetnarski – TG „Sokół” w Rymanowie, Mirosław Kazimierzczak – SPARTANIE, dh Henryk Sobolak, dh Ryszard Wydrzyński, Andrzej Romaniak – przewodniczący Rady Miasta Sanoka, dh Marian Osekowski, dh Witold Sebastyański, hm. Jerzy Kwaśniewicz.
 Wręczali: dh prezes Bronisław Kielar, dh wiceprezes Jerzy Robel.

2019-06-29 – Uroczystość 130-lecia TG „Sokół” w Sanoku.
 Smacznego! Ola, Tomasz i Ala.

2019-06-29 – Uroczystość 130-lecia TG „Sokół” w Sanoku

2017-09-10 – 125. lecie TG „Sokół” w Brzesku

2019-11-23 – 125-lecie zakopiańskiego „Sokoła” – przemarsz ul. Zakopanego. Od lewej: Damian Malecki, prezes ZTG „Sokół” w Polsce, Halina Cichocka-Nowak, TG „Sokół” w Lesznie, Barbara Milczanowska, Paweł Sebastyański, Witold Sebastyański, Henryk Sobolak, TG „Sokół” w Sanoku.

2018-06-28 – Dzień sanockiego „Sokoła”. Od lewej: Jerzy Skoczylski, Henryk Sobolak, Bronisław Kielar, Mateusz Kielar, Maria Szalankiewicz-Skoczylska, Barbara Milczanowska, Jerzy Robel, Zdzisław Skrzypczyk, Marek Perschke, Andrzej Budzicki

2022-06-30 – Spotkanie Sokolów z okazji Dnia Sokola i 133-lecia utworzenia Towarzystwa

2017-06-09 – 150-lecie „Sokoła” we Lwowie i 128-lecie „Sokoła” w Sanoku

Sanok, 9.06.2017 r. – Uroczystość rocznicowa: 150. lecie „Sokoła” we Lwowie, 128. lecia „Sokoła” w Sanoku. Honorową Brązową Odznakę „Sokoła” otrzymali stojący od lewej: 1. Paweł Stach, 2. Paweł Stefański, 3. Mirosław Kielar, 4. Witold Sebastyański, 5. Ryszard Wydrzyński, 6. Henryk Sobolak, 7. Andrzej Romaniak, 8. Mieczysław Brekier, 9. dr Monika Brewczak, 10. Maria Matuła. Odznaczenia wręczał: Bronisław Kielar, stojący z prawej. Siedzą: Stefan Tarapacki i Marian Daszyk.

2018-06-28 – Rozmowy Sokolów

2022-06-30 – Po Mszy św. z okazji 133-lecia TG „Sokół” w Sanoku i Dnia Sokola. Od lewej: Andrzej Robel, Krzysztof Michalski, Zdzisław Skrzypczyk, Maria Szalankiewicz-Skoczylska, Jerzy Skoczylski, Jerzy Robel, Ryszard Wydrzyński, Barbara Milczanowska, Helena Harenza, Henryk Sobolak, Teresa Koza, Bronisław Kielar, Szepean Wolk, Krystyna

2022-06-30 – Hołd składany walczącymi o NIEPODLEGŁOŚĆ NASZEJ OJCZYZNY

Przejęcie Koszar i Miasta Sanoka od austriackich okupantów w dniu 1 listopada 1918 r.

W dniu 24 listopada 2017 r. w Auli PWSZ w Sanoku, drhowie sanockiego „Sokoła” wystąpili jako aktorzy w VII scenie widowiska historycznego pt.: **„Im twierdzą był każdy próg”**.

Widowisko przygotowało LGD Dolina Sanu w ramach projektu: „Niech połączy nas historia”, w którym przedstawione jest przejęcie Koszar i Miasta Sanoka od austriackich okupantów w dniu 1 listopada 1918 r.

Tekst opracowali: Alicja Pocałun – LGD Dolina Sanu, Agata Cecuła – Biblioteka w Strachocinie i TG „Sokół” w Sanoku.

2017-11-24 Sokoli wystąpili w widowisku historycznym pt. „Im twierdzą był każdy próg”.

Scena VII przedstawiająca przejęcie władzy w Sanoku w 1918 r.

Ówczesne osobistości przedstawiają Druhowie TG „Sokół” w Sanoku.

Od lewej:

- dh dr Paweł Biedka – burmistrz: dh Zdzisław Skrzypczyk,
- kpt. dh Antoni Kurka: dh Jerzy Robel,
- kpt. dh Franciszek Stok: dh Henryk Sobolak,
- ppłk. Maksymowicz – dowódca batalionu 54 p. p. stacjonującego w koszarach przy ul. Mickiewicza w Sanoku: dh Ryszard Wydrzyński.
- dh Adam Pytel – prezes „Sokoła”: dh Bronisław Kielar.

2012-06-29 – Rzeźba sokoła przed wystawieniem na dach

2012-06-29 – Bronisław Kielar na dachu Domu Sokoła w Sanoku w trakcie wystawiania rzeźby sokoła na swoje miejsce.

2017-06-09 – Uroczystość rocznicowa: 150. rocznica „Sokoła” w Ławociszewie i 128. rocznica „Sokoła” w Sanoku.

2012-06-29 – Rzeźba sokoła przed wystawieniem na dachu Domu Sokoła w Sanoku. Od lewej: dr Marcin Smoter, dr Paweł Sebastiański, dr Jerzy Skibiński, dr Zdzisław Skrzypezyk, Łukasz Kwiołek, dr Bronisław Kielar oraz Beata Woźniak i Paweł Woźniak – żona i syn artysty śp. dr. Krzysztofa Woźniaka, który wykonał projekt rzeźby.

2012-11-11 – Sokoli przed wyjściem na uroczystości. Od lewej: Bronisław Kielar, Witold Sebastiański, Marcin Smoter, Zdzisław Skrzypezyk, Waldemar Milczanowski, Barbara Milczanowska, Teresa Koza, Paweł Sebastiański, Stanisław Lewek.

2023-11-16 – Uczestnicy Konkursu (64) pt.: „Strofy o Ojczyźnie” zorganizowanego przez TG „Sokół” w Sanoku

2023-01-26 – Spotkanie z historykiem Januszem Kurconiem, który przedstawił nam bardzo ciekawy materiał zebrany na podstawie dokumentów, na temat: „Powstanie i działalność UPA na naszym terenie w okresie 1942-1945”.

2023-01-26 – Powstanie i działalność UPA na naszym terenie w okresie 1942-1945. In temat spotkania z historykiem Januszem Kurconiem w Domu Sokoła. Od lewej: dr Bronisław Kielar, Pan Janusz Kurcōń, dr Małgorzata Buczek.

2023-01-26 – Historyk Janusz Kurcōń (z prawej) przedstawił temat opracowany na podstawie dokumentów, pt.: Powstanie i działalność UPA na naszym terenie w okresie 1942-1945.

2023 – Wystawa pt.: „Ramię krzep – Ojczyźnie służ” ustawiona została w sobotę, 11 lutego 2023 r., otwarta w poniedziałek, 13 lutego 2023 r. na Placu Harcerskim im. ks. Zdzisława Peszkowskiego w Sanoku, przed Gmachem sanockiego „Sokoła” i czynna była do 10 marca 2023 r. – z okazji 135. rocznicy powstania Sokolstwa Polskiego w Ameryce.

Udział w uroczystościach zewnętrznych

2014-08-5/6 – Udział naszej delegacji w uroczystościach na Wawelu w stulecie Czynu Niepodległościowego, które odbyły się 5 i 6 sierpnia 2014 r. w Krakowie.

Wtorek – przemarsz z pod Sokolni i Pomnika Piłsudskiego na Rynek (Tablica Tadeusza Kościuszki), a następnie do Królewskiej Katedry na Wawelu na mszę świętą, którą odprawił ks. kardynał Stanisław Dziwisz z biskupami i kapelanami, z udziałem prezydenta Bronisława Komorowskiego. Sokoli ze sztandarami ustawili się koło barokowego ołtarza ze srebrną trumną-relikwiarzem św. Stanisława. Po mszy św. – przemarsz do Sokolni.

Środa – udział w otwarciu wystawy „Legiony Polskie 1914-1918”, którą przygotowało Muzeum Narodowe w Krakowie, dla uczczenia setnej rocznicy wybuchu I wojny światowej i czynu niepodległościowego. Ekspozycję uroczyście otworzył we środę prezydent RP Bronisław Komorowski. Wystawa dzieli się na dwa uzupełniające wątki.

Pierwszy to I wojna światowa, a drugi to Legiony Polskie. Na wystawie zauważyliśmy czapkę krakowskiego Sokola konnego z 1914 r., używaną w II. pułku ułanów.

2014-08-05 – Sokoli koło Józefa Piłsudskiego, przed wyjściem na Wawel w stulecie Czynu Niepodległościowego. W pierwszym rzędzie od lewej: dh prezes Konrad Firlej – Kraków, dh prezes Bronisław Kielar – Sanok, dh Zdzisław Skrzypczyk – Sanok, dh Jerzy Robel – Sanok.

Kraków, 5.08.2014 r. – Udział naszej delegacji w uroczystościach na Wawelu w stulecie Czynu Niepodległościowego. Stoją od lewej: Jerzy Robel, Zdzisław Skrzypczyk, Bronisław Kielar, ...

W uroczystościach, na zaproszenie dh. dr. Konrada Firleja – prezesa PTG „Sokół” w Krakowie uczestniczyli druhowie z naszego gniazda: Bronisław Kielar, Witold Sebastyański, Zdzisław Skrzypczyk, Jerzy Robel – ze sztandarem oraz wiele delegacji gniazd sokolich ze swoimi sztandarami (m.in. Czernichów, Mielec, Pilzno, Rymanów, Wadowice).

Jako członkowie organizacji patriotycznej uczestniczymy w wielu uroczystościach rocznicowych, przypominających ważne wydarzenia z naszej bardzo skomplikowanej historii i przypominających wielkich Polaków.

W niektórych uroczystościach uczestniczymy z Pocztem sztandarowym i w mundurach organizacyjnych.

Przedstawię w skrócie ważne dla nas rocznice, nasz udział w różnej formie w uroczystościach – tylko w 2023 r.:

1. **2023-01-22 – 160. Rocznica Powstania Styczniowego.** Udział Sokolic i Sokolich w uroczystościach. Spacer śladami grobów powstańców oraz hołd pod Krzyżem Powstańcym (Barbara Milczanowska, Jolanta Smyczyńska, Andrzej Chrobak, Bronisław Kielar).
2. **2023-09-07** – Spotkanie z Panem Piotrem Paszkiewiczem, który zapoznał nas z tematem: „**160. rocznica wybuchu Powstania Styczniowego 1863 – związki z Sanokiem i Sokołem**”. Pan Piotr Paszkiewicz przedstawił uczestników powstania związanych z Sanokiem, a także przedstawił tych, którzy po powstaniu działali w sanockim „Sokole”. Wszyscy uczestnicy powstania przedstawieni są w opracowanej przez niego książce: pt.: „**Związani z Sanokiem i Powstaniem Styczniowym w 160. Rocznice Insurekcji 1863**”. Spotkanie przygotowała dh. Barbara Milczanowska.
3. **2023-10-06 – Odbył się Rajd dla uczczenia 160. Rocznicy Powstania Styczniowego** zorganizowany przez hm. Krystynę Chowaniec. Trasa: Most – Grodzisko w Sanoku (zwane Zamczyskiem) znajdujące się na jednym z zalesionych szczytów Gór Słonnych (na Białej Górze) – Krzyż powstańczy (1863) – Cerkiewka w Międzybrodziu – Most. Sokoli uczestniczący w Rajdzie: Barbara Milczanowska, Witold Sebastyański, Wojciech Petryk, Bronisław Kielar.
4. **2023-02-19 – Dzień Nauki Polskiej** święto państwowe obchodzimy od 2020 r. – 19.02.1473 r. to dzień urodzin Mikołaja Kopernika.
Jest to ukłon w stronę wielkich dokonań polskich naukowców, a także inspiracja dla młodych badaczy, którzy dzięki swojej wiedzy i determinacji mogą przyczynić się do wzrostu zainteresowania nauką w naszym kraju. Nauka była i jest głównym bodźcem do rozwoju intelektualnego, a także gospodarczego w Polsce. Odkrycia polskich badaczy często wywierały znaczący wpływ na bieg dziejów całej ludzkości.
Do grona najwybitniejszych naukowców, oprócz Kopernika, zaliczamy: Marię Skłodowską-Curie, Jana Heweliusza, Ignacego Łukasiewicza, Zygmunta Wróblewskiego, Stefana Banacha, Karola Olszewskiego, Jana Czochralskiego, Henryka Arctowskiego, Ludwika Hirszfelda, Stefana Banacha, Bronisława Piłsudskiego i wielu innych.
2022-02-24 – Atak Rosji na Ukrainę (artyleria, czołgi, desant na strategiczne punkty), naszego sąsiada.

5. 2022-03-01 – Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych” (od 2011), jest świętem państwowym, poświęconym żołnierzom zbrojnego podziemia antykomunistycznego. Jest od 10 lat obchodzony corocznie (nie jest dniem wolnym od pracy). Pierwszy dzień marca jest dniem szczególnie symbolicznym dla żołnierzy antykomunistycznego podziemia, tego dnia w 1951 r. wykonany został wyrok śmierci na kierownictwie IV Komendy Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”.

- Udział w uroczystościach: msza św., złożenie kwiatów pod Tablicą Niezlomnych na Rynku, oraz pod Tablicą Cieplińskiego na murze więziennym. Sokolice i Sokoli uczestniczący w uroczystości: Barbara Milczanowska, Teresa Koza, Helena Harenża, Jerzy Robel, Zdzisław Skrzypczyk, Krzysztof Michalski, Szczepan Wołk.
- Projekcję filmu dla młodzieży w SDK (1.03.2023) przedstawiającego Augusta Emila Fieldorfa, ps. „Weller”, „Jordan”, „Nil”, załatwił w SDK dh Andrzej Chrobak, który również zachęcił młodzież do przyścia do SDK. Dopłata „Sokoła” do biletów wyniosła 1000 zł.

August Emil Fieldorf, ps. „Weller”, „Jordan”, „Nil” – Żołnierz Legionów Polskich, podpułkownik piechoty Wojska Polskiego II RP, uczestnik bitew I wojny światowej, wojny polsko-bolszewickiej i kampanii wrześniowej w 1939, następnie organizator i dowódca Kedywu Armii Krajowej oraz zastępca Komendanta Głównego Armii Krajowej, w 1940 pierwszy emisariusz Rządu Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie i Naczelnego Wodza do kraju, następnie komendant organizacji „NIE”. Oskarżony, skazany na karę śmierci i stracony przez władze komunistyczne Polski Ludowej, zrehabilitowany w 1989 roku. Kawaler Krzyża Złotego i Krzyża Srebrnego Orderu Virtuti Militari, pośmiertnie odznaczony Orderem Orła Białego.

6. 2010-04-10 – Katastrofa Smoleńska.

7. 2023-04-13 – Udział Sokołów we Mszy św. z okazji 83. Rocznicy Zbrodni Katyńskiej. Złożenie wiązanek kwiatów pod Tablicą katyńską. Kwiaty złożyli: Barbara Milczanowska, Zdzisław Skrzypczyk, Andrzej Robel.

8. 2023-04-21 – Udział naszej delegacji w **Wieczornicy Katyńskiej**, która odbyła się w SP-4 w Sanoku. Delegacja: Bronisław Kielar, Zdzisław Skrzypczyk, Krzysztof Michalski.

9. 2 Maja – Dzień Flagi – od 2004 r.

10. 2023-05-03 – Udział Sokołów w uroczystości **232. Rocznicy Konstytucji** z poczem sztandarowym (Krzysztof Michalski, Henryk Sobolak, Marian Osękowski). Kwiaty pod pomnik Kościuszki złożyli: Barbara Milczanowska, Bronisław Kielar, Jerzy Robel, Zdzisław Skrzypczyk, Ryszard Wydrzyński. Uczestniczyli również: Helena Harenża, Maria Szalankiewicz-Skoczyńska, Jerzy Skoczyński.

Niektórzy członkowie reprezentowali również inne organizacje:

- radny Rady Powiatu dh Andrzej Chrobak i radny Rady Miasta dh Adam Kornecki reprezentowali Zarząd Powiatowy PiS w Sanoku,
- radna Rady Miasta dh. Wanda Kot reprezentowała posła Piotra Babinetza,
- dh Wojciech Petryk i dh Szczepan Wołk w poczmie sztandarowym reprezentowali Związek Żołnierzy Wojska Polskiego im. 2. PSP w Sanoku,

- dh. Jolanta Smyczyńska, Sanockie Koło Światowego Związku Armii Krajowej.
11. **33. Rocznica I. wyborów samorządowych – 27.05.1990 r.**
 12. **2023-06-28 – Dzień Sokoła** – 134 rocznica utworzenia sanockiego „Sokoła” (1889-2023):
 - złożenie kwiatów i zapalenie światła pamięci w Ogródku Pamięci,
 - odśpiewanie Hymnu Sokoła,
 - przypomnienie historii „Sokoła” w okresie 2000-2023 – wszyscy uczestnicy,
 - grill, pieśni.
 13. **2023-07-05** – Udział w uroczystości **83. rocznicy rozstrzelania 112 więźniów sanockiego więzienia na górze Gruszka**. 10⁰⁰ – Cmentarz Centralny w Sanoku – przejazd autobusem – 11³⁰ – góra Gruszka. Uczestniczyli: Barbara Milczanowska, Anna Sebastiańska, Jolanta Smyczyńska, Bronisław Kielar, Witold Sebastiański, Andrzej Chrobak, Szczepan Wołk.
 14. **2023-07-11** – **80. rocznica „Krwawej niedzieli”**, czyli kulminacyjnego momentu Rzezi Wołyńskiej, kiedy w około 100 miejscowościach, w większości na Wołyniu wymordowano tysiące Polaków (1943). 11 lipca obchodzony jest Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Ludobójstwa dokonanego przez ukraińskich nacjonalistów na obywatelach II Rzeczypospolitej Polskiej podczas II Wojny Światowej.
 15. **2023-07-27** – Uroczyste upamiętnienie 79. rocznicy **egzekucji w lesie „Hanusiska”** za Zagórzem, gdzie zostali dowiezieni przez Gestapo rozstrzelani, w ostatnich dniach wojny i gdzie spoczywają – 36 więźniów sanockiego więzienia. Jest tylko informacja o przebiegu egzekucji od Michała Pałasza (1910-1992) – żołnierza AK, ps. „Lis”, który uciekł z miejsca egzekucji, z nad dołu śmierci wykorzystując moment potrzebny na przeładowanie broni.
 16. **2023-08-01** – **79. ROCZNICA WYBUCHU POWSTANIA WARSZAWSKIEGO**.

Polacy zatrzymali się na minutę, 1 sierpnia 2023 r. o godz. 17⁰⁰ – godz. **W**. Sanoczanie spotkali się na Cmentarzu Centralnym w Sanoku aby uhonorować Powstańców spoczywających w Sanoku. Uroczystość prowadziła dh. Jolanta Smyczyńska – prezes sanockiego Koła AK wraz z Piotrem Paszkiewiczem.

Sokoli również uczestniczyli w uroczystości. Złożyliśmy kwiaty pod Krzyżem Powstańców i zapaliliśmy znicze pamięci na grobach Powstańców. Zapaliliśmy również znicze na grobach Sokołów spoczywających na w/w cmentarzu, m.in. na grobach usytuowanych tuż koło Krzyża Powstańców: dh. prezesa dr. Karola Zaleskiego, dh. naczelnika Mariana Szajny, dh. prezesa Adama Pytla.
 17. **15 sierpnia – DZIEŃ WOJSKA POLSKIEGO**, obchodzimy na pamiątkę zwycięskiej Bitwy Warszawskiej w 1920, stoczonej w czasie wojny polsko-bolszewickiej. W całym kraju zostały zorganizowane uroczystości patriotyczne, festyny, pikniki i wydarzenia kulturalne.

Trzy lata temu powiesiliśmy tablicę w OGRÓDKU PAMIĘCI o treści : „1920-2020 W HOŁDZIE BOHATEROM W STULECIE ZWYCIĘSKIEJ BITWY WARSZAWSKIEJ”.

15 sierpnia jest również świętem Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny – dniem wolnym od pracy.

18. 31 sierpnia 1980 – Dzień Solidarności i Wolności.

43. rocznica podpisania porozumień sierpniowych.

43 lata temu w Stoczni Gdańskiej im. Lenina wybuchł strajk w obronie Anny Walentynowicz. Protest szybko rozszerzył się na całą Polskę, a jego postulaty przyjęły formę społeczną i polityczną. Na gdańską stocznice patrzył cały kraj. Strajkujący, a wraz z nimi ponad siedemset innych zakładów w Polsce, domagali się spełnienia postulatów.

To był początek końca ustroju komunistycznego nie tylko w Polsce, ale i całej Europie wschodniej. Rząd zaakceptował postulaty stoczniowców i zgodził się między innymi na utworzenie niezależnych związków zawodowych, budowę pomnika ofiar Grudnia 70, ograniczenie cenzury oraz prawo do strajku.

19. **2023-09-10 – W Bykowcach** odbyły się obchody rocznicowe, mające na celu upamiętnienie potyczki pomiędzy polskimi i niemieckimi oddziałami w 1939 r., podczas której życie straciło sześciu żołnierzy z Pułku Strzelców Podhalańskich z Sambora. Po mszy św. odprawionej w Kościele w Bykowcach uczestnicy przeszli pod Pomnik, gdzie oddaliśmy Hołd poległym i złożyliśmy kwiaty. Następnie przeszliśmy z Orkiestrą i Kompanią WP na Cmentarz, gdzie odczytano Apel Poległych, oddano salwę honorową oraz złożono kwiaty i zapalono znicze pamięci. Sokoli uczestniczący w uroczystości: Barbara Milczanowska, Jolanta Smyczyńska, Henryk Sobolak, Krzysztof Michalski, Bronisław Kielar, Szczepan Wołk, Wojciech Petryk.

Opis corocznych uroczystości w Bykowcach, upamiętniających potyczkę żołnierzy 6. Pułku Strzelców Podhalańskich, z niemieckimi agresorami z 1. Dywizji Strzelców Górskich – 10 września 1939 r.

W początkach września 1939 r., z terenu Słowacji i Moraw, do natarcia na Polskę ruszyła niemiecka 14 armia gen. Wilhelma Lista. Wchodząca w jej skład 1 Dywizja Strzelców Górskich kierowała się na Sanok. Po opanowaniu miasta, 10 września Niemcy przeprawili się przez San. Na czele niemieckiej szpicy poruszał się zmotoryzowany oddział rozpoznawczy.

Na jego drodze stanął batalion 6 Pułku Strzelców Podhalańskich z Sambora ze składu Armii „Karpaty”. W jego skład wchodził m.in. pluton karabinów maszynowych (50 żołnierzy, 4 ckm, 4 rkm) pod dowództwem ppor. Mariana Zaremby. Obsadził on odcinek Bykowce – Biała Góra, gdzie przebiegała strategicznie ważna droga. Okopani polscy żołnierze dopuścili wroga na bliską odległość, po czym otworzyli huraganowy ogień, zadając Niemcom znaczne straty.

Niemcy, po otrząśnięciu się, postanowili obejść polskie pozycje. Pod gradem niemieckich kul, obrońcy ponosili coraz większe ofiary. W tej sytuacji na polskich pozycjach padł rozkaz wycofania się. Ppor. Zaremba pozostał jednak na placu boju do samego końca, osłaniając ogniem ckm odwrót swoich żołnierzy. Ranny, po wyczerpaniu amunicji, dostał się do niewoli. Mimo, iż był rannym jeńcem wojennym, był przesłuchiwany i brutalnie pobity, a w końcu zastrzelony na środku drogi strzałem w serce przez niemieckiego oficera.

Podhalańczycy podjęli walkę z przeważającymi siłami wroga, zadając mu spore straty. Wraz z inżynierem leśnikiem, ppor. Marianem Zarembą, dowódcą plutonu karabinów maszynowych zginęło pięciu jego podkomendnych: szer. Ludwik Lisiak, szer. Ignacy Matuszczak, szer. Leon Piłat, szer. Leon Urbaniak i szer. NN (dh Wojciech Petryk zna już

nazwisko – po wieloletnim dochodzeniu udało się ustalić nazwisko ostatniego z poległych i odszukać po 84 latach rodzinę poległego, wszystko wskazuje na to, że był to plut. Józef Paczyński, sprawa jest na etapie weryfikacji przez IPN). Wszyscy spoczywają na cmentarzu w Bykowcach.

Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Bykowce „Moja Wieś” im. Stanisławy Tarnowieckiej z prezesem Wojciechem Petrykiem rozpoczęło starania o upamiętnienie i godne uczczenie bohaterów wiele lat temu. Dla uczczenia ich pamięci w latach 70. stanął kamienny pomnik. Kilka lat temu odnowiono żołnierskie nagrobki. Płyte i krzyż na grobie Mariana Zaremby ufundowali leśnicy z Nadleśnictwa Brzozów w 2004 r.

Obecnie, coroczne uroczystości w Bykowcach (10 września) upamiętniające potyczkę oddziałów polskich i niemieckich w 1939 roku, podczas której śmierć w obronie Ojczyzny poniosło sześciu żołnierzy 6 Pułku Strzelców Podhalańskich z Sambora, organizuje Gmina Sanoka wraz z 21. Brygadą Strzelców Podhalańskich im. gen. bryg. Mieczysława Boruty-Spiechowicza, Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych w Krośnie oraz Stowarzyszeniem Rozwoju Wsi Bykowce „Moja Wieś” im. Stanisławy Tarnowieckiej. W uroczystości uczestniczą władze samorządowe, księża, wojsko, leśnicy, strażacy, policjanci, mieszkańcy, delegacje okolicznych szkół, harcerze i inni.

Sokoli również brali udział w uroczystościach (w mundurach sokolich), a byli to: Bronisław Kielar, Paweł Sebastiański, Jerzy Robel, Paweł Skrzypczyk, Barbara Milczanowska, Henryk Sobolak, Sławomir Broniewski, Marian Osekowski, Witold Sebastyański, Andrzej Budzicki, Szczepan Wolk i Wojciech Petryk, który sporządził ten opis.

20. **2023-09-17** – udział w uroczystości **84. rocznicy napaści Związku Sowieckiego na Polskę** – Msza św. w kościele pw. Przemienienia Pańskiego. Żołnienie kwiatów pod tablicą „Golgota Wschodu”.
21. **15 października**, w rocznicę zgonu **Tadeusza Kościuszki**, Sokoli składają kwiaty swojemu Patronowi pod pomnikiem.
22. **43. rocznica rejestracji NSZZ „Solidarność”** przez Sąd Wojewódzki w Warszawie – 10 listopada 1980.
23. **2023-11-11** – „**105. Rocznica Odzyskania Niepodległości przez Polskę**”.
O godz. 10³⁵ złożyliśmy wiązanek kwiatów i zapaliliśmy znicz pamięci pod rzeźbą „SOKOŁA ZRYWAJĄCEGO KAJDANY NIEWOLI”, po czym o godz. 10⁴⁵ przeszliśmy ze sztandarem do Kościoła pw. Przemienienia Pańskiego. Po mszy świętej, przeszliśmy na Cmentarz Centralny z Pocztem sztandarowym i kwiatami. Poczec sztandarowy: Marian Osekowski, Henryk Sobolak, Krzysztof Michalski. Kwiaty: Ryszard Wydrzyński, Zdzisław Skrzypczyk, Bronisław Kielar. Odwiedziliśmy również grób dh. prezesa Adama Pytla.
W uroczystości wzięło udział wielu Sokolów.
Po uroczystości dh. Barbara Milczanowska zorganizowała w swoim domu i ogrodzie ciekawe spotkanie pt. „KAPSUŁA CZASU W 105. ROCZNICĘ ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI PRZEZ POLSKĘ.”, w którym uczestniczyli: członkowie rodziny, sokoli i przyjaciele.
24. **193. ROCZNICA WYBUCHU POWSTANIA LISTOPADOWEGO** – 20/30 listopada 1830-21 października 1831.
25. **2023-12-08** – **105. rocznica przybycia do Sanoka II Pułku Strzelców Podhalańskich**.
26. **42. ROCZNICA STANU WOJENNEGO** – 13.12.1981–22.12 1983.

2012-04-14 – Uroczystość upamiętniająca polskich oficerów i policjantów zamordowanych przez Sowieców w 1940 r. oraz ofiary katastrofy smoleńskiej w 2010 r. Rymanów

Pamiętamy o 17 września 1939 r. oraz o dziesiątkach tysięcy zesłanych na nieuludką ziemię – SYBIRAKACH

2012 – Rymanów – Dekoracja Sztanaru sanockiego „Sokoła” Legią Honorową Sokolstwa Polskiego, przyznana przez Zarząd PTG „Sokół” w Krakowie. Dekorują: dh prezes dr Konrad Firlej i dh dr Andrzej Łopata w obecności dh. prezesa Bronisława Kielara. Poczec: dh Waldemar Milczanowski, dh Zdzisław Skrzypczyk, dh Marcin Smoter.

2016-09-19 – Odsłonięcie tablicy upamiętniającej Jadwigę z Giedoyciów Kociatkiewicz w Żubraczem

2016-09-10 – Bykowiec – 77. rocznica

Sanok, 5.07.2016 r.

Grób 112. więźniów sanockiego więzienia, którzy w dniu 5.07.1944 r. zostali zamordowani przez Niemców na górze „Gruska”. Widoczna rzeźba sokoła wykonana została w 1939 r. i miała być wystawiona na dach Domu Sokoła, co nie doszło do skutku. Po wojnie rzeźbę ustawiono w miejscu widocznym na zdjęciu.

2017-02-01 Rzeszów, prezentacja okolicznościowej monety wydanej przez NBP w Muzeum Okręgowym Siedzą do lewej: 1. dh prezes Andrzej Olejnik, PTG „Sokół - Świat Pracy” Tarnów, 2. dh prezes Tadeusz Tomczyk, PTG „Sokół 1893” Mielec, 3. dh prezes Maria Dzula, TG „Sokół” w Dynowie, 4. dh prezes Zbigniew Okorski, TG „Sokół” w Warszawie, 5., 6. Stoją od lewej: 1., 2., 3. dh prezes Bronisław Kielar, TG „Sokół” w Sanoku, 4. dh. TG „Sokół” w Pilźnie, 5. dh Jerzy Robel, TG „Sokół” w Sanoku, 6. dh. prezes Celina Chorążak, TG „Sokół” w Pilźnie, 7. dh Mateusz Olejnik, PTG „Sokół-Świat Pracy” Tarnów, 8. dh wiceprezes Paweł Sebastiański, TG „Sokół” w Sanoku, 9., 10., 11., 12., dh prezes Damian Malecki, TG „Sokół” w Lesznie, 14., 15.

2016-03-01 – Hold wykłym – Rynek w Sanoku. Zdzisław Skrzypczyk, Barbara Milczanowska, Bronisław Kielar, Mieczysław Brekier.

2023-08-15 – Sokoli na uroczystości Święta Wojska Polskiego w Sanoku.
Od l.: Jolanta Smyczyńska, Andrzej Chrobak, Barbara Milczanowska,
Artur Kowal, Bronisław Kielar, Helena Harenza, Marian Osekowski,
Zdzisław Skrzypczyk, Wojciech Pertryk.

Przemyśl, 2018-10-21 – Sanoccy Sokoli na uroczystości odsłonięcia
Tablicy upamiętniającej dh. prezesa dr. Leonarda Tarnawskiego.
Od lewej: Zdzisław Skrzypczyk, Paweł Sebastianiński,
Barbara Milczanowska, Bronisław Kielar, Henryk Sobolak.
Zdjęcie: Krystyna Jużwińska

2022-06-17 – Złoty Jubileusz kapłaństwa ks. prałata dr. Andrzeja Skiby

2017-04-20 – Sokoli w Senacie RP. Od lewej: Jan Czubkowski – Brwiśno, Artur Iban – Krynów, Stanisław Marciński – Zakopan, Bronisław Kielar – Sanok.

2017-10-08 – Pielgrzymka do Kalwarii Zebrzedowskiej

2019-07-05 – Uroczystość na górze Gruszka (1939-2019)

2019-11-18 – Spotkanie dh. Bronisława Kielara z uczniami kl. 6. SP w Zagórz, na zaproszenie wychowawczynie Ewy Rozmus.

2019-10-10 Spotkanie dh. Bronisława Kielara i dh. Zdzisława Skrzypczyka z uczniami i nauczycielami Szkoły Podstawowej w Mrzygłodzie.

2005-06-05 – W uroczystości 120-lecia PTG „Sokół” w Krakowie uczestniczył dh Bronisław Kielar.

2005-06-05 – 120-lecie PTG „Sokół” w Krakowie

Hołd składany Tadeuszowi Kościuszce

Uroczystości na Rynku

2014-05-03 – W Pilźnie uroczystości obchodzą 223. Rocznice uchwalenia Konstytucji 3-Maja oraz 120-lecie TG „Sokół” w Pilźnie. Poświęcono również Sztandar sokoli. Uroczystości zorganizowały gminne władze samorządowe i TG „Sokół” w Pilźnie.

Uroczystości rozpoczęły się Mszą św. w Kościele parafialnym w Pilźnie, gdzie poświęcono odtworzony sztandar sokoli. Po mszy nastąpiła odprawa warty pod pomnikiem Obrońców Ojczyzny, złożenie kwiatów, apel poległych. Z Sanoka udział wzięli druhowie ze sztandarem: Bronisław Kielar, Zdzisław Skrzypczyk, Paweł Sebastiański i Witold Sebastyański.

2014-05-03 – Sokoli na uroczystości w Pilźnie – 223. rocznica.

2014-05-03 – 120-lecie TG „Sokół” w Pilźnie – poświęcenie sztandaru sokolego

2015-05-01 – 100. rocznica bitwy pod Gorlicami

7-osobowa reprezentacja sanockiego „Sokoła” uczestniczyła w pierwszym dniu wielkiej uroczystości zorganizowanej w Gorlicach z okazji 100. rocznicy bitwy pod Gorlicami, jednej z największych bitew I wojny światowej.

Walki pozycyjne pod Gorlicami trwały prawie pół roku, ale decydujące starcie rozpoczął niespodziewany atak wojsk niemieckich i austro-węgierskich 2 maja 1915. W dniach 2-5 maja 1915 pod Gorlicami został przerwany front rosyjski.

Organizatorami byli: Starosta Gorlicki, Burmistrz Miasta Gorlice, Wójt Gminy Sękowa, Wójt Gminy Łużna. Sanoccy Sokoli pojechali na zaproszenie Organizatorów w uzgodnieniu z prezesem TG „Sokół” w Gorlicach druhem Tadeuszem Przybycieniem i druhem Konradem Firlejem, prezesem ROTG TG „Sokół” w Polsce. Piękny pokaz musztry paradnej pokazali Sokoli z Rymanowa pod dowództwem Kazimierza Cetnarskiego. Sokoli z różnych Gniazd przybyli na uroczystość ze swoimi sztandarami. Sanoccy Sokoli: Barbara Milczanowska, Anna Sebastiańska, Henryk Sobolak, Zdzisław Skrzypczyk, Jerzy Robel, Witold Sebastyański, Bronisław Kielar.

2015-05-01 – 100. rocznica bitwy pod Gorlicami

2015-05-01 – 100. rocznica bitwy pod Gorlicami

2015-05-01 – 100. rocznica bitwy pod Gorlicami

2015-05-01 – 100. rocznica bitwy pod Gorlicami

2015-05-01 – 100. rocznica bitwy pod Gorlicami

2015-05-01 – 100. rocznica bitwy pod Gorlicami

2015-10-24 – 110-lecie TG „Sokół” w Dynowie – 1905-2015.

Po mszy św. została odsłonięta i poświęcona Tablica pamiątkowa, która umieszczona jednak nie należy do Towarzystwa tylko stanowi mienie komunalne. została na ścianie frontowej budynku „Sokoła”. Budynek jest wyremontowany, zadbane, jednak nie należy do Towarzystwa tylko stanowi mienie komunalne.

Uczestniczyli: Bronisław Kielar, Jerzy Robel, Paweł Sebastiański, Zdzisław Skrzypczyk.

2015-10-24 – 110-lecie TG „Sokół” w Dynowie.
Poczet sanockiego „Sokoła”: Paweł Sebastiański, Zdzisław Skrzypczyk, Jerzy Robel.

2015-10-24 – Sokoli na 110-leciu TG „Sokół” w Dynowie

2016-05-21 – I Zjazd Sokolstwa Polskiego na Jasnej Górze, zorganizowany przez Zarząd TG „Sokół” w Sanoku, z okazji „Jubileuszu 1050-lecia chrztu Polski”.

Zjazd rozpoczęto uroczystą Mszą św. odprawioną przez ks. kapelana dh. hm. mjr. Marcina Kostkę z Krakowa. Na uroczystość, ze sztandarami przybyli przedstawiciele następujących Gniazd sokolich: Bukowiec Górny, Brwinów, Chrośnica, Dynów, Kraków, Leszno, Międzybrodzie Bialskie, Perkowo, Racibórz, Rymanów, Sanok, Zbąszyń, Warszawa. Po wykonaniu zdjęć, starszyzna sokoła spotkała się w celu omówienia najpilniejszych spraw sokolich.

Zebranych powitał dh Bronisław Kielar z Sanoka, po czym głos zabierali min. ks. Marcin Kostka, dh Damian Małecki, dh Zbigniew Okorski, dh Kazimierz Cetnarski, dh Bronisław Kielar i inni. Odczytano również list dh. Andrzeja Boguckiego z Bydgoszczy. Przekazano także życzenia dla zebranych od dh. Konrada Firleja z Krakowa.

Po dyskusji podjęto uchwały:

I. Uchwałę okolicznościową upamiętniającą Chrzest Polski, której projekt przedstawił dh Damian Małecki z Leszna, po czym uchwała została przyjęta jednogłośnie. W uchwale Sokoli wyrażają wdzięczność wszystkim pokoleniom Polaków, którzy wiernie trwali przy zasadach chrześcijańskiej Polski. W dalszej części drухowie zwracają uwagę na doniosłość aktu Chrztu Polski, który był symbolicznym początkiem naszej państwowości. Na koniec wyrażając nadzieję, że pamięć o doniosłej roli Kościoła Katolickiego w życiu Narodu Polskiego trwać będzie po wieki.

II. Zebrani ustanowili Kapelana Sokolstwa Polskiego i przez aklamację, Kapelanem Sokolstwa Polskiego został drух ks. kapelan hm. mjr Marcin Kostka z Krakowa, który po głosowaniu zapewniał o swoim oddaniu dla idei sokolej. Ksiądz kapelan po głosowaniu odebrał liczne gratulacje od obecnych drухów.

Omówiono organizację i działalność Polowych Drużyn Sokoła, których jest coraz więcej i zyskały już niemałą popularność. Zebrani uważają, że należy im poświęcić więcej uwagi z powodu pozytywnej roli jaką odgrywają w kształtowaniu charakterów młodzieży.

Na zakończenie zachęcano do corocznego organizowania takiego spotkania na Jasnej Górze.

2016-05-21 – Zjazd Sokolstwa Polskiego na Jasnej Górze

2016-05-21 – Zjazd Sokolstwa Polskiego na Jasnej Górze

2016-05-22 – Sokoli pod Maczugą Herkulesa

2016-05-22 – Pieskowa Skala

Od lewej: Ryszard Wydrzyński, Artur Wojtasik, Bronisław Kielar, Jerzy Skoczynski, Barbara Milezanowska, Jerzy Robel, Maria Skoczynska-Szalankiewicz, Ewa Osękowska, Kazimierz Cetnarski, Zdzisław Skrzypczyk, Marian Osękowski, Witold Sebastyański, Paweł Siliwiak, Andrzej Chrobak, Krzysztof Michalski, Henryk Sobolak.

2016-05-21 Zjazd Sokolstwa Polskiego na Jasnej Górze

2016-09-02 – Spotkanie jubileuszowe w Rzeszowie

2016-09-02 – Uczestniczyliśmy w uroczystości 130-lecia Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Rzeszowie.

TG „Sokół” w Sanoku reprezentowali: Bronisław Kielar, Zdzisław Skrzypczyk, Jerzy Robel, Henryk Sobolak

2016-09-02 – 130-lecie Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Rzeszowie

2016-09-02 – 130-lecie Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Rzeszowie

2017-09-10 – 125-lecie TG „Sokół” w Brzesku

Uroczystość poświęcona 125-leciu Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Brzesku, w której wzięli udział przedstawiciele parlamentu, władz samorządowych gminy i powiatu oraz szkół i instytucji, a także reprezentacje wielu Gniazd Sokolich z Małopolski i Podkarpacia. Głównymi punktami programu uroczystości były odsłonięcie tablicy upamiętniającej członków brzeskiego „Sokoła” poległych w latach 1914-1945 w walkach o wolną i niepodległą Polskę oraz odznaczenie sztandaru „Sokoła” Złotym Krzyżem Legii Honorowej nadanym przez Radę Odrodzonych Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” w Polsce. Sanoccy Sokoli, uczestnicy uroczystości: Barbara Milczanowska, Anna Sebastiańska, Jerzy Robel, Henryk Sobola, Zdzisław Skrzypczyk, Ryszard Wydrzyński, Witold Sebastyański, Bronisław Kielar.

2017-09-10 – Sokoli na uroczystości »125-lecia TG „Sokół” w Brzesku«
Od lewej: Bronisław Kielar – Sanok, Andrzej Lopata – Kraków, Konrad Firlej – Kraków.

2017-09-10 – Dh prezes Ludwik Lechowicz – TG „Sokół” w Brzesku,
przyjmuje upominek od dh. prezesa Bronisława Kielara – TG „Sokół” w Sanoku.

2017-09-10 – Sokoli na uroczystości »125-lecia TG „Sokół” w Brzesku«

2017-09-30 – II Zjazd Sokolstwa Polskiego na Jasnej Górze (Pielgrzymkę), na okoliczność Jubileuszu 150. Lecia TG „Sokół” w Polsce, zorganizowali 29/30 września 2017 r.: dh prezes Damian Małecki z Leszna, z ks. mjr. Marcinem Kostką z Krakowa, kapelanem Sokolstwa Polskiego.

2017-09-30 – Sanoccy Sokoli na Jasnej Górze.

Stoją od lewej: Zdzisław Skrzypczyk, Paweł Sebastiański, Jerzy Skoczyński, Jerzy Skibiński, Bronisław Kielar, Jan Lewicki, Henryk Sobolak, Jerzy Robel.
Siedzą od lewej: Maria Szałankiewicz-Skoczyńska, Teresa Koza.

2017-09-29 – Jasna Góra.

2017-09-29 – Sokoli na Jasnej Górze

2017-09-29 – Sokoli na Jasnej Górze

2017-09-29 – Sokoli na Jasnej Górze

Od lewej: Zdzisław Skrzypczyk, Jerzy Krakowski, Barbara Milezanowska, Henryk Sobolak, Bronisław Kielar, Jerzy Robel.

2017-09-29 – Jasna Góra

Dł. prezes Andrzej Bogucki – TG „Sokół” II Bydgoszcz-Fawcun, dł. prezes Bronisław Kielar – TG „Sokół” w Sanoku.

2017-10-21 – Poświęcenie Sztandaru TG „Sokół” w Dynowie.

Uczestnicy uroczystości zgromadzili się na Rynku, aby z dynowską Orkiestrą Dętą przejść do kościoła na Mszę świętą. Prowadzący mszę ks. dziekan dr Stanisław Janusz wygłosił piękne sokole kazanie, przypomniał historię i trafnie wskazał dzisiejsze problemy sokolstwa polskiego. Ze wzruszeniem wysłuchaliśmy bardzo pięknie śpiewającego chóru. Sokoli dynowscy przygotowali dobrze dobrany repertuar utworów patriotycznych, wyrecytowanych i wyspiewanych na sali gimnastycznej SP, gdzie zebraliśmy się po pięknym występie drużyny sokolej z Rymanowa, którą przygotował dh Kazimierz Cetnarski. Po wystąpieniach dh. prezes mgr Krystyny Dżuły, prezes TG „Sokół” w Dynowie (która jako współorganizator uroczystości, wraz z burmistrzem mgr. Zygmuntem Frańczakiem zmobilizowali pół Dynowa), wystąpił dh prezes dr Konrad Firlej inni.

Delegacja sanockich Sokolów: dh. Barbara Milczanowska, dh Bronisław Kiejar, dh Jerzy Robel, dh Paweł Sebastiański, dh Witold Sebastyański, dh Zdzisław Skrzypczyk.

2017-10-21 – Uroczystość poświęcenia Sztandaru TG „Sokół” w Dynowie

2017-10-21 – Uroczystość poświęcenia Sztandaru sokołego w Dynowie.

2017-10-21 – Uroczystość poświęcenia Sztandaru sokołego w Dynowie.
Poczet TG „Sokół” w Sanoku: dh. Barbara Milczanowska, dh Zdzisław Skrzypczyk, dh Jerzy Robel.

2018-04-22 – Poświęcenie Sztandaru TG „Sokół” w Ropczycach.

Delegacje Gniazd sokolich ze swoimi Sztandarami, uczestniczyły w uroczystości poświęcenia ropczyckiego Sztandaru. W uroczystości uczestniczyła również delegacja sanockiego „Sokoła” w składzie: Barbara Milczanowska, Anna Sebastiańska, Bronisław Kielar, Jerzy Robel, Zdzisław Skrzypczyk, Paweł Sebastiański, Witold Sebastyański.

2018-04-22 – Na uroczystości poświęcenia ropczyckiego Sztandaru.

2018-04-22 – Na uroczystości poświęcenia ropczyckiego Sztandaru.

2018-04-22 – Na uroczystości poświęcenia ropczyckiego Sztandaru.

2019-11-23 – 125-lecie TG „Sokół” w Zakopanem

Po Mszy św. w Sanktuarium Najświętszej Rodziny, nastąpiło dślonięcie pomnika dh. Franciszka Marduły (ul. Orkana 2), a następnie udano się na uroczystą galę w Kinie „Sokół”. Delegacja TG „Sokół” w Sanoku: dh. Barbara Milczanowska, dh Paweł Sebastiański, dh Witold Sebastyański, dh Henryk Sobolak.

2019-11-23 – 125-lecie TG „Sokół” w Zakopanem.

2019-11-23 – 125-lecie TG „Sokół” w Zakopanem.

2019-11-23 – 125-lecie TG „Sokół” w Zakopanem.
W środku: Barbara Milczanowska i Henryk Sobolak

2019-11-23 – 125-lecie TG „Sokół” w Zakopanem.

2019-11-23 – 125-lecie TG „Sokół” w Zakopanem.

2019-11-23 – 125-lecie TG „Sokół” w Zakopanem.

2021-05-03 – Poświęcenie tablicy upamiętniającej ks. Adama Sudoła, umieszczonej na budynku w którym mieszkał – ul. J. III Sobieskiego.

2021-05-03 – Odślonienie tablicy upamiętniającej ks. Adama Sudoła

2021-05-03 – Odślonienie tablicy upamiętniającej ks. Adama Sudoła

2021-05-03 – Odślonienie tablicy upamiętniającej ks. Adama Sudoła

2021-05-03 – Sokoli w czasie odsłonięcia Tablicy upamiętniającej ks. pralata Adama Sudoła.

2021-09-18 – Odsłonięcie tablicy w Rzeszowie.

Sanoccy Sokoli uczestniczyli w odsłonięciu tablicy na Domu Sokoła w Rzeszowie, gdzie obecnie mieści się Teatr im Siemaszkowej. (Andrzej Robel, Jerzy Robel, Bronisław Kielar, Anna Sebastiańska, Henryk Sobolak, Barbara Milczanowska).

2021-09-18 – Sanoccy Sokoli uczestniczą w odsłonięciu tablicy na Domu Sokoła w Rzeszowie, gdzie obecnie mieści się Teatr im Siemaszkowej.
Od l.: Andrzej Robel, Jerzy Robel, Bronisław Kielar, Anna Sebastiańska, Henryk Sobolak, Barbara Milczanowska.

2021-09-18 – Sanoccy Sokoli uczestniczyli w długo oczekiwanej uroczystości odsłonięcia i poświęcenia repliki pamiątkowej tablicy, poświęconej w 15. rocznicę powołania do działania w 1886 r. TG „Sokół” w Rzeszowie – zamontowanej w 1911 r. i zdemontowanej w 1947 r. przez władze PRL – odtworzonej w 2021 r.
Sokoli TG „Sokół” w Sanoku w mundurach: Jerzy Robel, Bronisław Kielar, Anna Sebastiańska, Barbara Milczanowska, Henryk Sobolak, Andrzej Chrobak.

2023-06-18 – Uczestniczyliśmy w uroczystości „130-lecia PTG „Sokół” 1893 w Mielcu”. Delegacja sanockiego „Sokoła”: Barbara Milczanowska, Anna Sebastiańska, Jerzy Robel, Wojciech Petryk, Henryk Sobolak, Witold Sebastyański, Bronisław Kielar, Ryszard Wydrzyński, Marian Osekowski.

2023-06-18 – 130-lecie PTG „Sokół” 1893 w Mielcu”.

2023-06-18 – Uroczystość 130-lecia PTG „Sokół 1893” w Mielcu.

2023-06-18 – Delegacja sanockiego „Sokoła” na uroczystości 130-lecia PTG „Sokół 1893” w Mielcu.
Od lewej: Jerzy Robel, Anna Sebastiańska, Wojciech Petryk, Barbara Milczanowska, Henryk Sobolak, Witold Sebastyański, Bronisław Kielar, Ryszard Wydrzyński, Marian Osekowski.

SPRAWOZDANIA

Polowa Drużyna Sokola TG „Sokół” w Sanoku 1912-2021

Po wielu próbach utworzenia odpowiedniej organizacji, we Lwowie w 1867 r., powstaje **Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”**, które wzbudzało coraz to większe zainteresowanie młodzieży i wielu dorosłych zainteresowanych walką o niepodległość Ojczyzny. Towarzystwo rozrastało się w całym zaborze austriackim, a także w pozostałych zaborach oraz w skupiskach polonijnych w bardzo wielu krajach Świata.

Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Sanoku utworzone zostało 22 lata później, tj. 28 czerwca 1889 r.

Głoszono wówczas hasła:

- podtrzymywanie i rozwijanie świadomości narodowej,
- podnoszenie rozwoju życia umysłowego i sportowego w społeczeństwie,
- kształtowanie postaw patriotycznych, zgodnie z sokolim zawołaniem „W zdrowym ciele, zdrowy duch”.

Powołanie Towarzystwa w Sanoku zainicjował w 1888 r. lekarz miejski **dr. Karol Zaleski** wraz z dyrektorem gimnazjum dr. **Karolem Petelenzem** i starostą powiatowym sanockim **dr. Leonem Studzińskim**.

Bardzo ważnym zadaniem „Sokoła” było szkolenie młodzieży.

1909-1914 – Intensywne przygotowania Polowych Drużyn Sokolich (PDS) do walki o niepodległość Ojczyzny. Inicjatorem powołania PDS w 1909 r. w Krakowie był Stanisław Rowiński. We Lwowie od połowy 1912 r. PDS organizował kpt. Józef Haller.

Specjalnie dla pokazu ćwiczeń wojskowych w 1912 r. zorganizowano Zlot Dzielnicowy w Sanoku. W ćwiczeniach brało udział 46 druhow z Rymanowa, Brzozowa, Zagórza, Leska, Pisarowiec, 62 z Sanoka, 60 skautów z sanockiej sokolej drużyny skautowej.

Dr Karol Zaleski - 1856 - 1941
Współzałożyciel i prezes TG „Sokół” w Sanoku

dr Karol Petelenz (1847-1930)

Leon Studziński, 1832-1914

Decyzję o powołaniu Stałych Drużyn Sokolich (SDS później PDS), podjęto we Lwowie w dniu 10 grudnia 1912 r. SDS były integralnym elementem w strukturze organizacyjnej „Sokoła”, a których funkcjonowanie oparto na regulaminie uchwalonym również 10.12.1912 r. uzupełnionym o „Instrukcję do organizacji stałych drużyn sokolich”.

Powołano Komendę Związkową SDS w składzie: Ksawery Fiszer, Kazimierz Wyrzykowski, Włodzimierz Godlewski (niebawem zastąpili go Stanisław Biega i Kazimierz Panek) i Stanisław Haller jako instruktor wyszkolenia wojskowego (w roku 1914 zastąpił go ppłk Piotr Fiałkowski). W okręgu lwowskim szkoleniem wojskowym kierował mjr Roman Albinowski, a w krakowskim płk Zygmunt Zieliński.

Przyjęto zasadę, że gimnastyka wychowawcza miała poprzedzać gimnastykę wojskową, a podstawą wyszkolenia była:

- nauka musztry wojskowej,
- strzelanie ćwiczebne z broni małokalibrowej,
- topografia i budowa broni.

Stała Drużyna Sokola liczyła:

Drużyna Sokola miała się składać z:

3 plutonów, każdy z nich z 3 zastępów a zastęp z 9-13 druhow.

W skład plutonu wchodził: komendant, zastępca komendanta, trzech pionierzy, trzech sanitariusze, 35-47 żołnierzy.

Drużyna mogła liczyć: 1 komendanta, 5 podoficerów, 1 lekarza i 129-165 szeregowców.

Poza tym w drużynie miano tworzyć patrole sanitarne, saperskie, łączności i gospodarcze (wóz prowiantowy z kuchnią). Trzy (cztery) drużyny tworzyły hufiec (batalion), trzy bataliony pułk, trzy pułki brygadę, trzy brygady dywizję, trzy dywizje korpus.

W gnieździe sanockiego „Sokoła” zabiegi o utworzenie SDS podjęto po wizycie Józefa Hallera. Naczelnik Marian Szajna zobowiązał sanockich majstrów, by skierowali swych czeladników i terminatorów do tworzonej SDS. W 1913 r. z inicjatywy Naczelnika Mariana Szajny, zwerbowano jako pierwszych 22 ochotników do mających się utworzyć Stałych Drużyn Sokolich.

„Sokół” ufundował sanockiej SDS furgon z kompletnym wyposażeniem (kotły, skrzynia na prowiant, namioty, siekiery, łopaty), mundury i obuwie, karabiny, plecaki, łopatki, nosze dla patrolu sanitarnego.

Koszt wyposażenia jednego żołnierza z bronią wynosił około 200 K (mundur 50 K, płaszcz 20 K, oporządzenie 30 K, karabin Mannlichera 100 K).

Już 17 lutego 1913 roku Szajna zorganizował w Zagórzcu ćwiczenia zespołowe oddziałów paramilitarnych w składzie 200 członków SDS z Sanoka i Zagórzca oraz Drużyn Skautowych z tych miejscowości, a także 100 członków sanockiego ZS, PDS i DB.

Stałe Drużyny utworzone zostały w Bukowsku, Baligrodzie, Lesku, Tyrawie Wołoskiej, Rymanowie i Brzozowie. Liczba członków organizacji wzrosła gwałtownie od chwili, gdy w program ćwiczeń wcielono ćwiczenia typu wojskowego.

Stroje polowe posiadało 60 druhów. Odbyto w terenie kilkanaście mniejszych i kilka większych ćwiczeń w tym dwa nocne. Strzelanie ostrymi nabojami odbywało się 4 razy, tak, że każdy z druhów miał sposobność strzelać. Co niedzielę odbywały się ćwiczenia w strzelaniu pokojowym.

Po każdym ćwiczeniach gimnastycznych odbywały się ćwiczenia musztry wojskowej lub wykłady teoretyczne, które prowadził druh komendant kpt. Franciszek Stok.

Druhowie nabyli przez ten czas wiele wiadomości, świadczą o tym trafne odpowiedzi w czasie wykładów, nawet takich druhów, którzy zupełnie takich ćwiczeń nie znali.

Komendę SDS tworzyli druhowie dr Emil Gaweł jako prezes, Marian Szajna jako naczelnik i kpt. Franciszek Stok jako komendant z przydzielonym zakresem działania.

Pierwsze ślubowanie na sztandar sokoli w dniu 29 czerwca 1913 r. złożyło kilkudziesięciu druhów **Stalej Drużyny Sokolej w Sanoku** (SDS później PDS), Uroczystość zorganizowano na boisku przy Domu Sokola. Dla zebranej publiczności przygrywała orkiestra sanockiego „Sokola” i DB. Drużyna wystąpiła w pełnym umundurowaniu, oporządzeniu i z bronią. Obok niej stanęły sanockie drużyny skautowe męskie i żeńska.

Naczelnik Marian Szajna zwracał się do Druhów w następujący sposób:

stawajcie z nami do pracy – rozwijajmy siły – hartujmy ciało i ducha nie wtedy, gdy czasowy zapal nas ogarnie, lecz wytrwale i statecznie, bo nie wiemy, kiedy nadejdzie chwila, gdy nas Ojczyzna wezwie na służbę.

19 września 1913 roku drużyna przeprowadziła publiczną zbiórkę datków na cele militarne. Pochodowi przygrywała sokola orkiestra. Na Placu św. Michała i Rynku zatrzymywano się dla wygłoszenia apelu o wstępowanie do drużyny ochotników. Liczba jej członków była nadal niewielka. Jednak uczestniczyli oni we wspólnych ćwiczeniach ZS, PDS, DB, OS organizowanych w Sanoku i okolicznych powiatach.

W Zlocie Doraźnym Sokolstwa Polskiego we Lwowie wzięła udział sanocka SDS w ilości 36 uczestników pod komendą dh. Franciszka Stoka, który zamianowany został przez Naczelną Komendę Związkową komendantem 21 Hufca.

Dla wypróbowania sił przed zlotem zorganizowano w dniu 8 czerwca 1913 r. w Sanoku dzielnicowe ćwiczenia polowe, w których brały udział drużyny sokole ze wszystkich gniazd należących do dzielnicy sanockiej, Skauci, Oddział Samarytanina Sokolego pod przewodnictwem druha dr. Józefa Kurasiewicza oraz zaproszone do wzięcia udziału: Sanocka Drużyna Bartoszoza, Polska Drużyna Strzelecka i Związek strzelecki.

Z inicjatywy Wydziału sanockiego „Sokola” z początkiem 1913 r. zawiązał się „**Samarytanin Sokoli**” pod przewodnictwem dh. Heleny Ślączkowej.

Staraniem Zarządu Samarytanina odbył się kurs samarytański, w którym wzięło udział 40 uczestniczek. Kurs prowadzili: lekarz dr Włodzimierz Pajączkowski prymariusz szpitala powszechnego i dh dr Józef Kurasiewicz. Uczestniczki kursu wyszkolone zostały teoretycznie i praktycznie na dzielne sanitariuszki.

Wydział złożył gorące podziękowanie dr. Włodzimierzowi Pajęczkowskiemu, który nie będąc członkiem „Sokoła” ofiarował bezinteresownie swój wolny czas i trudy dla dobra sprawy i z wielkim poświęceniem prowadził kurs teoretyczny i ćwiczenia praktyczne w szpitalu. Za gorliwe zajęcie się kierownictwem „Samarytanina” Wydział złożył również podziękowanie dh. Helenie Ślączkowej.

Wydział poświęcał wiele czasu sprawie wychowania młodzieży polskiej zorganizowanej w skautingu, udzielał jej lokalu na odbywanie pogadarek, wspierał materialnie i moralnie. Po pokonaniu problemu z wyłonieniem drużynowego drużyny skautowej, drużynowym został dh Franciszek Olearczyk, dawniejszy członek sanockiej drużyny skautowej, który gorliwie zajął się sprawami drużyny.

Sanocka Sokola Drużyna Skautowa wzięła udział razem ze starszymi druhami w Zlocie Doraźnym we Lwowie w liczbie 30 członków. Dwóch członków Drużyny brało udział w Zlocie Skautów Angielskich w Birmingham, jednemu z nich udzielił Wydział subwencji na pokrycie części kosztów podróży.

W 1913 r. nie zorganizowano kolonii skautowej z powodu ciągłych deszczów, które uniemożliwiały pobyt w lesie w budynku nie przysposobionym na stałą słońce i wilgoć. Przygotowania do kolonii spotkały się z uznaniem Rady Miasta Sanoka i Wydziału Powiatowego, które udzieliły subwencji na cele kolonii, która została jednak odmówiona z powodu zaniechania organizacji kolonii.

Mimo nie zorganizowania kolonii, podziękowania za obywatelskie stanowisko wobec celów podejmowanych przez „Sokoła” skierowano do Rady Miasta Sanoka, Wydziału Powiatowego i druhów Tadeusza i Eugeniusza Nowaków (właścicieli dóbr w Olchowcach), którzy nie tylko udzielili pozwolenia na urządzenie kolonii w lasach należących do dóbr Olchowce ale też za wybudowanie baraku, oraz obietnicy budowy drugiego budynku na cele kolonii.

Sanocka Sokola Drużyna Skautowa im. Karola Chodkiewicza

liczyła z końcem 1913 r. 55 członków.

Inwentarz drużyny: 14 łopatek saperskich, 2 toporki, 3 kotły, 3 nakrywy na kotły, 3 chochle, 6 płacht na namioty, 3 wiadra na wodę, 1 lina, 6 chorągiewek sygnalizacyjnych i 4 latarnie do sygnalizacji. Biblioteka drużyny liczyła 163 tomy.

Dużo wysiłku i pieniędzy (1639 K) włożonych przez Sokołów w budowę Łazienek na Sanie w 1912 r., z których skorzystało już 449 osób, poszło na marne – Łazienki poszły z wodą w czasie powodzi.

1914 – Sala sanockiego „Sokoła” w 1914 roku była przede wszystkim zdominowana przez ruch ćwiczebny Stałej Drużyny Sokolej (SDS, później PDS) i innych organizacji. Ćwiczenia SDS ograniczały się prawie wyłącznie do ćwiczeń wojskowych.

1914-07-28 – Wybuch I wojny światowej.

Członkowie „Sokoła” wszystkie swoje działania organizowali z myślą o odzyskaniu niepodległości przez Polskę. Na czas wojny, „Sokół” zawiesza działalność, a Sokoli biorą czynny udział w działaniach wojennych.

1914-09-6/19 – Przyjęcie w Sanoku Legionu Wschodniego pod dowództwem płk. Józefa Hallera (~7 tys. osób). Podkomendni J. Hallera wyruszyli w drogę ze Lwowa do Sanoka 29 sierpnia 1914 r. Szlak wiódł przez Lubień Wielki, Rudki, Sambor

(Sąsiadowice), Chyrów (Tarnawa), Ustrzyki Dolne, Lesko. W szeregach żołnierzy był również ppor. Stanisław Biega s. Stanisława, ur. w Sanoku.

Byli to ochotnicy z organizacji niepodległościowych takich jak: Polowe Drużyny Sokole, Samarytanin Sokoli, Skauci, Drużyny Bartoszowe, Jednostki Strzeleckie, i inne.

Groby poległych Sokolów w tej wielkiej wojnie rozproszone są na bardzo dużym obszarze odzyskanej II Rzeczypospolitej.

2015

Polowa Drużyna Sokola TG „Sokół” w Sanoku (PDS)

Sanocki „Sokół” przestał istnieć w okresie 1939-1945, a następnie na okres 59 lat (od 1946 aż do 2005 r.). Utworzony w 1889 r. „Sokół” – zlikwidowany w trybie administracyjnym z rażącym naruszeniem prawa w 1949 roku – postanowiono reaktywować na zebraniu 11.07.2004 r., co doprowadziło do wpisania Towarzystwa w dniu 25.05.2005 r. do KRS pod numerem 234935.

Po pokonaniu wielu przeszkód administracyjno-prawnych „Sokół” przejął DOM SOKOŁA w dniu 1 maja 2010 r. i coraz widoczniej realizuje zadania statutowe Towarzystwa.

Jednym z głównych zadań „Sokoła” jest prowadzenie Polowej Drużyny Sokolej.

Zarząd TG „Sokół” w Sanoku podjął Uchwałę o utworzeniu Polowej Drużyny Sokolej w dniu 18 czerwca 2015 r.

Komendę PDS tworzą:

- prezes TG „Sokół” w Sanoku,
- naczelnik szkolenia sokolego TG „Sokół” w Sanoku,
- komendant PDS.

Funkcję pierwszego komendanta PDS sprawował dh mgr Radosław Broniewski (18.06.2015-30.06.2017).

2016-04-29 – Zajęcia strzeleckie – dh Radosław Broniewski

2016-08-11 – Druhny i Druhowie PDS w wyremontowanej piwnicy

PDS swą działalność rozpoczęła udziałem 4/5.07.2015 r. w **„Warsztatach wojskowych drużyn sokolich”** w Rymanowie, prowadzonych przez dh. prezesa Kazimierza Cetnarskiego. Uczestniczyli nasi druhowie: Radosław Broniewski, Maciej Hunia, Paweł Stach.

Organizując PDS, Zarząd „Sokoła” przygotował lokal, dokumentację, sprzęt i zorganizował rekrutację.

Pierwszym lokalem była wyremontowana przez nas piwnica w Domu Sokoła o pow. 20 m², która służyła jako miejsce zbiórek przed zajęciami oraz jako magazyn sprzętu. Przygotowaliśmy następnie większe pomieszczenie (111 m² – Oranżeria), które obecnie służy również dla PDS.

Opracowaliśmy dokumentację PDS, która jest zawieszona na stronie:

<http://www.sokolsanok.pl/3-4-druzyna-sokola>

Są to:

1. 10 przykazań sokolich
2. Regulamin Polowej Drużyny Sokolej w Sanoku
3. Rota przysięgi Członka Polowej Drużyny Sokolej
4. Musztra (paradna) Polowej Drużyny Sokolej
5. Terenoznawstwo
6. Strzelanie
7. Rzut granatem
8. Łączność
9. Pierwsza pomoc (kurs, zawody)
10. Biegi
11. Regulamin zawodów w trójboju obronnym, Polowej Drużyny Sokolej w Sanoku
12. Musztra

Sprawozdanie Polowej Drużyny Sokolej TG „Sokół” w Sanoku za okres: 1.01.2016 r. – 31.12.2016 r.

Polowa Drużyna Sokoła od 1 stycznia 2016 roku, liczyła 8 druhów, następnie w ramach działań rekrutacyjnych do drużyny dołączyło kolejne 8 druhów, odeszło natomiast 2 druhow. Na uroczystym spotkaniu opłatkowym (28.01.2017 r.) miało miejsce pierwsze zaprzysiężenie członków.

Po przekazania części budynku Domu Sokoła na ćwiczenia Polowej Drużyny Sokolej ówczesna drużyna postanowiła wykorzystać dogodne warunki i polepszyć swoje umiejętności teoretyczne i praktyczne z zakresu proobronności, pojawiła się wówczas możliwość przeprowadzenia naboru nowych członków i poszerzenie liczby druhów w szeregach PDS. W konsekwencji tych działań powstał projekt „Szkolenia proobronne”, w ramach którego spotkania drużyny odbywają się w każdy czwartek.

W czasie zajęć członkowie Polowej Drużyny Sokolej, a także osoby aspirujące na członków zajmowali się takimi zagadnieniami jak: topografia, strzelanie, musztra paradna, zajęcia polowe, pierwsza pomoc, a także rozwijaniem sprawności fizycznej.

Tabela przedstawiająca tematy spotkań, ich cele oraz zdobyte przez Druhów Polowej Drużyny Sokolej, umiejętności.

Data	Temat spotkania	Prowadzący zajęcia	Zdobyte umiejętności
10.11.2016 r.	Strzelanie	dh Paweł Stach	Członkowie poznali podstawowe postawy strzeleckie oraz zapoznali się z bronią laserową jaką dysponuje TG „Sokół” Sanok
17.11.2016 r.	Musztra paradna	dh Paweł Stach	członkowie zapoznali się z podstawowymi komendami
24.11.2016 r.	Szyki bojowe (zielona taktyka)	Drużynowy ZS Wojciech Chrobak	Członkowie poznali podstawowe szyki bojowe oraz utrwalali poznane wcześniej postawy strzeleckie
1.12.2016 r.	Pierwsza pomoc	P. Jelinek	Członkowie zapoznali się z zasadami postępowania w przypadku złamań i skręceń kończyn, krwotoków, a także wrażliwości utraty przytomności
8.12.2016 r.	Szyki bojowe, musztra paradna	Drużynowy ZS Wojciech Chrobak	Członkowie utrwalali teoretyczne wiadomości na temat szyków oraz ćwiczyli je w praktyce, uczyli się reakcji na zagrożenie, a także szlifowali podstawy musztry paradnej
15.12.2016 r.	Zajęcia fizyczne	dh Paweł Stach	Członkowie pracowali nad siłą fizyczną grając w gry zespołowe
22-29.12.2016 r.	Przerwa Święta Bożego Narodzenia		

Poza cotygodniowymi spotkaniami, członkowie PDS nawiązali kontakt w celu doskonalenia swoich umiejętności również z innymi organizacjami proobronnymi w rejonie, takimi jak: Jednostka Strzelecka 2210, Jednostka Strzelecka 2088, Związek Strzelecki 2210 Sanok, Sanockim Stowarzyszeniem Strzeleckim „Sagittarius” oraz TG „Sokół” Rymanów.

Zawody oraz wydarzenia, w których uczestniczyli członkowie PDS.

W ramach współpracy z Jednostkami Strzeleckimi z Sanoka członkowie PDS brali udział w zajęciach terenowych organizowanych zarówno przez PDS jak i JS.

Odkondurowało się kilka (4 z JS) takich spotkań:

- 27 lutego 2016 r. – zajęcia z musztry indywidualnej, pozycji strzeleckich oraz formacji patrolowych (JS),
- 24 marca 2016 r. – ćwiczenia reakcji na kontakt z przeciwnikiem (JS),
- 29 kwietnia 2016 r. – strzelectwo sportowe – ćwiczenia przy użyciu broni laserowej (PDS),
- 14 maja 2016 r. – szkolenie z zakresu topografii (PDS).

- 19 lutego 2016 r. – odbyły się II zawody strzeleckie sprawdzające umiejętności strzeleckie członków TG „Sokół”. Druhowie z PDS zdominowali wszystkich uczestników zajmując pierwsze 5 miejsc, zaś reszta uczestników uplasowała się następująco: 1. Mateusz Cipora, 2. Radosław Broniewski, 3. Paweł Stach, 4. Dawid Karbowski, 5. Krystian Kurzydło, 6. Henryk Sobolak, 7. Witold Sebastiański, 8. Zdzisław Skrzypczyk. Zwycięzców nagrodzono pucharami, medalami oraz nagrodami.
- 28 lutego 2016 r. odbył się bieg „IV Bieg Tropem Wilczym ku czci Żołnierzy Wykoletych”, w którym na dystansie 1963 m 1. miejsce zajął Krystian Kurzydło, 2. Paweł Stach, 3. Rafał Kurek. Na dystansie 6000 m 1. miejsce w kategorii do lat 18 i 2. miejsce w kategorii open zajął Maciej Hunia.
- 2 i 3 czerwca 2016 r. braliśmy udział w wojskowych warsztatach organizowanych przez TG „Sokół” w Rymanowie w składzie: Mateusz Cipora, Dawid Karbowski, Brajan Kowal, Krystian Kurzydło, Paweł Stach, Paweł Szul i komendant PDS Radosław Broniewski. Tematem zajęć były ćwiczenia z zakresu zielonej taktyki (szyki bojowe oraz patrolowe), samoobrony, musztry oraz strzelectwa z karabinków laserowych oraz broni kulkowej (KBKS). 3 czerwca odbyły się zawody w trójboju obronnym (bieganie + strzelanie + rzut granatem), w których nie osiągnęliśmy znaczących rezultatów jednak świetne wyniki w zawodach strzeleckich, które odbyły się tego samego dnia (wygrali nasi przedstawiciele na 1. miejscu uplasował się Krystian Kurzydło z wynikiem 88 pkt, na 2. Mateusz Cipora, który zdobył 87 pkt.) pozwoliły nam na zajęcie w klasyfikacji ogólnej 3. miejsca.
- 19 czerwca 2016 r. odbyły się II Mistrzostwa Polski Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” w Trójboju obronnym i „Pojedynku strzeleckim” - ku pamięci gen. Józefa Hallera w Sanoku, w ramach serii zawodów o puchar Odrodzonej Rady Towarzystw gimnastycznych „Sokół” w Polsce.

Trójboj obronny składał się z następujących zadań: bieg na dystansie 400 m - kobiety/800 m - mężczyźni + 5 strzałów z karabinu laserowego do celu z odległości 10 m w pozycji leżącej + 400 m biegu + 3 rzuty granatem na odległość min. 15 m + 400 m biegu.

Pojedynek Strzelecki polegał natomiast na oddawaniu strzałów z karabinka laserowego z odległości 10 m przez dwuosobowe zespoły.

W trójboju indywidualnym mężczyźni nasi druhowie uplasowali się na następujących pozycjach: Rafał Kurek - miejsce 3., Krystian Kurzydło - miejsce 7., Paweł Stach miejsce 8. Drużynowo natomiast TG „Sokół” Sanok zajęło 2. miejsce. W pojedynku strzeleckim drużyna kobiety w składzie: Klaudia Tkacz i Karolina Kantorek zajęły miejsce 2., I drużyna mężczyźni w składzie: Mateusz Cipora i Dawid Karbowski miejsce 1., a II drużyna mężczyźni, w skład której wchodził Paweł Stach i Brajan Kowal – miejsce 3.

- 24 września 2016 r. w Mielcu w ramach kontynuacji serii zawodów o puchar Odrodzonej Rady Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” w Polsce, odbyły się

zawody sportowo obronne, w których uczestniczyli członkowie PDS, do zadań jakie musieli wykonać nasi członkowie należało: strzał z pistoletu oraz z karabinu pneumatycznego, rzut granatem, bieg na dystansie 1000 m dziewczyny i 1500 m chłopcy.

TG „Sokół” Sanok reprezentowali: Klaudia Tkacz, Karolina Kantorek, Brajan Kowal (II miejsce w strzelaniu), Krystian Kurzydło (I miejsce w biegu na 1500 m), Paweł Stach (III miejsce w biegu na 1500 m), Paweł Szul.

- 1 listopada 2016 r. członkowie PDS wraz z członkami Jednostki Strzeleckiej 2088 brali udział w kweście na rzecz remontu „Dому samotnej matki” zorganizowanej przez Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie im. św. ks. Zygmunta Gorazdowskiego w Sanoku.
- 5 listopada 2016 r. odbył się XI Bieg Niepodległościowy, w którym uczestniczyli członkowie PDS, Krystian Kurzydło zajął w nich 2. miejsce, Paweł Stach 4. miejsce, a Rafał Kurek 5. wszyscy oni „ścigali” się na dystansie 2,5 km.
- 17 grudnia 2016 r. odbył się turniej strzelecki o Puchar Prezesa. Zwycięzcami konkursu byli: 1. Paweł Stach, 2. Józef Zajdel, 3. Justyna Zajdel, 4. Zbigniew Zimoń, 5. Dawid Karbowski, 6. Mateusz Cipora. Nagrodzeni zostali oni dyplomami oraz nagrodami pieniężnymi.
- W listopadzie dotychczasowy komendant druż Radek Broniewski, z powodu sytuacji rodzinnej tuż po rozpoczęciu szkoleń organizowanych przez PDS, poprosił o tymczasowe zawieszenie w obowiązkach komendanta i zgodnie z jego prośbą, jego funkcje przejął druż Paweł Stach.

Sekretarz PDS: Klaudia Tkacz Komendant PDS: Paweł Stach

Dh komendant PDS
Paweł Stach

Kolejnym komendantem PDS został dh Paweł Stach, który pełnił funkcje od 1.09.2017 r. do 28.02.2019 r.

Funkcję zastępcy komendanta pełnił dh Brajan Kowal (1.03.2019-30.06.2019).

Funkcję sekretarza pełniła dh. Klaudia Tkacz (1.09.2017-30.06.2019).

Drużyna liczyła od 12 do 20 Druhen i Druhow.

Zakupiliśmy 4 szt. karabinów laserowych, 10 granatów ćwiczebnych, mundury polowe i inny sprzęt potrzebny do prowadzenia zajęć PDS.

Zajęcia w roku szkolnym 2017/2018 odbywały się w każdy czwartek o godz. 17⁰⁰, a często okazjonalnie w innym terminie, a prowadzili je instruktorzy:

1. dh Paweł Stach – komendant PDS – Musztra paradna, organizacja zawodów i uroczystości, prowadzenie dokumentacji,
2. por. r. mgr Waclaw Borowy – Musztra, topografia, zajęcia polowe – zawody,
3. mgr Paweł Stefański – instruktor strzelectwa – strzelanie laserowe, śrutowe, kulowe, zawody,
4. dh mgr Damian Dziewiński – Musztra, marszobiegi, ćwiczenia wytrzymałościowe, gry i zawody.

Zajęcia strzeleckie prowadzone były na strzelnicach w:

1. Brzozowie i Rymanowie – strzelanie kulowe na różnych odległościach,
2. ZS nr 2 w Sanoku – strzelanie z kbks,
3. TG „Sokół” w Sanoku – strzelanie z karabinów laserowych,
4. lokalu „Pod Arkadami” – strzelanie laserowe.

Organizujemy systematycznie zawody strzeleckie wewnętrzne, z karabinów laserowych.

Bierzemy udział w różnych zawodach strzeleckich zewnętrznych.

Organizujemy raz w roku zawody w „Trójboju obronnym” (bieg, strzelanie, rzut granatem).

Bierzemy udział w zawodach „Trójboju obronnego” organizowanych przez TG „Sokół” w Rymanowie.

Należy nadmienić, że prowadzenie zajęć i zawodów strzeleckich wiąże się z dużymi kosztami. (sprzęt, dojazd, wynajem strzelnicy, zakup kul, opłata instruktora).

Koszt zajęć polowych czy treningów siłowych jest znacznie mniejszy.

Rotacja młodzieży zobowiązuje nas do zwiększania wysiłków, związanych z naborem młodzieży zastępującej odchodzących.

Uroczystą, pierwszą przysięgę dwóch druhen i dziesięciu druhów PDS TG „Sokół” w Sanoku, połączoną ze „Spotkaniem opłatkowym” zorganizowaliśmy 28.01.2017 r.

Przysięgę odebrał prezes Bronisław Kiejar, w obecności braci Sokolej i zaproszonych gości, którą złożyli dh: Mateusz Cipora, Andrzej Łuszcz, Dawid Karbowski, Brajan Kowal, Krystian Kurzydło, Paweł Stach, Paweł Szul, Klaudia Tkacz, Jakub Trznadel, Józef Zajdel, Justyna Zajdel, Zbigniew Zimoń.

Rota przysięgi
Członka Polowej Drużyny Sokolej TG „Sokół” w Sanoku
(składana na Sztandar, przyjmowana przez prezesa).

„Wstępując w szeregi Polowej Drużyny Sokolej,
w obliczu Boga Wszechmogącego i Braci Sokolej,
przysięgam służyć wiernie Bogu
i Ojczyźnie mojej Rzeczypospolitej Polskiej,
stać na straży jej honoru, tradycji i wiary.
Przysięgam przestrzegać Przykazania Sokole,
być posłusznym zwierzchnikom,
a także dochować tajemnic organizacji.
Tak mi dopomóż Bóg!”

Kilka zdań skierowanych przez prezesa do nowo zaprzysiężonych:

Kochani: Druhny i Druhowie!

Jesteście już po uroczystości złożonej przysiędze,
która jest aktem ślubowania,
jest zobowiązaniem druhów wobec „Sokoła” oraz Państwa.
Stanowi również źródło siły moralnej Druhów.

Przypomnijcie sobie drogę dojścia do przysięgi:
najpierw podjęliście decyzję, że trzeba iść do „Sokoła”,
następnie trzeba było zostawić zajęcia domowe,
zrezygnować z wielu innych zajęć i wybrać się na zajęcia PDS.

Różne ćwiczenia odbywaliście w waszej piwnicy,
na Sali gimnastycznej G-2, na siłowni II LO,
byliście na ściance spinaczkowej ZHP, na strzelnicy ZS-2,
uczestniczyliście także w ćwiczeniach polowych, również ze „Strzelcami”.

Pokonaliście wiele trudności, osiągnęliście następny etap życiowy,
jesteście bardziej dojrzałymi, lepszymi ludźmi.
Przed Wami następne wyzwania, następne zadania.
Życzę Wam sukcesów w pokonywaniu kolejnych etapów życiowych!

Czołem!

2017-01-28 Przysięga PDS TG „Sokół” w Sanoku

2017 – Przysięga Polowej Drużyny Sokolej TG „Sokół” w Sanoku

2017-01-28 – Przysięga PDS i „Oplątek” TG „Sokół”.
Od lewej: insp. Andrzej Stępień – komendant PP,
ks. dziekan dr Andrzej Skiba, ks. prałat Feliks
Kwaśny, dh Damian Dziewiński, por. r. Wacław
Borowy, hm. Krystyna Chowaniec – komendant
Hufca ZHP w Sanoku, Mieczysław Brekier – prezes
Koła Sybiraków w Sanoku.

2017-01-28 – Przysięga Druhen i Druhów PDS TG „Sokół” w Sanoku.
Dh prezes Bronisław Kielar wręcza list okolicznościowy dh. szer. Zbigniewowi Zimoniowi.

2017-01-28 – Po przysiędze PDS TG „Sokół” w Sanoku.

Siedzą od lewej: Paweł Sebastiański, Henryk Sobolak, Bronisław Kielar, Barbara Milczanowska,
Zdzisław Skrzypczyk, Jerzy Robel, Ryszard Wydrzyński.

Stoją od lewej: 1. Andrzej Łuszcz, 2. Krystian Kurzydło, 3. Zbigniew Zimoń, 4. Mateusz Cipora,
5. Dawid Karbowski, 6. Brajan Kowal, 7. Jakub Trznadel.

Rząd górny od lewej: 8. Paweł Szul 9. Justyna Zajdel 10. Józef Zajdel 11. Klaudia Tkacz, 12. Paweł Stach.

Kolejną przysięgę odebraliśmy od druhen i druha PDS w dniu 9 czerwca 2017 r.
– na uroczystości zorganizowanej z okazji:

- 150. rocznica utworzenia TG „Sokół” we Lwowie – 1867-2017
- 128. rocznica utworzenia TG „Sokół” w Sanoku – 1889-2017

<http://www.sokolsanok.pl/aktualnosc/150-lat-sokola>.

Przysięgę złożyli dh. dh: 1. Jagoda Stach, 2. Ula Pawłowska, 3. Dominik Kruczek, 4. Jagoda Szmyd.

2017-06-09 – Przysięga PDS oraz uroczystość z okazji: „150. rocznica utworzenia TG „Sokół” we Lwowie – 1867-2017 i 128. rocznica utworzenia TG „Sokół” w Sanoku – 1889-2017.

2017-06-09 – Przysięga Druhen i Druha PDS
Od lewej: Jagoda Stach, Ula Pawłowska, Dominik Kruczek, Jagoda Szmyd

W roku 2017 druhnny i druhowie PDS wzięli udział w 4 imprezach okolicznościowych tj.:

- „Piknik dla zdrowia” Gimnazjum im. Jana Pawła II w Tarnawie Dolnej, gdzie przeprowadziliśmy pokaz umiejętności bojowych oraz mini turniej „Bieg z przeszkodami” w ramach których zagwarantowaliśmy również nagrody.
 - „Piknik wojskowy” Szkoła Podstawowa im. Świętego Kazimierza i Jana Pawła II w Zagórzcu gdzie przeprowadziliśmy warsztaty z samoobrony dla rodziców, uczniów oraz rywalizację sportową dla dzieci z najmłodszych klas, w ramach których zagwarantowaliśmy również nagrody.
 - „Im twierdzą był każdy próg” widowisko historyczne w auli PWSZ gdzie wspomogliśmy druhow seniorów z naszego gniazda w odegraniu sceny VII.
 - „Bieg Sokoli-Niepodległościowy” gdzie zabezpieczaliśmy trasę, rozdawaliśmy medale oraz zorganizowaliśmy loterie fantów.
1. Wzięliśmy udział również w uroczystościach:
 - 3. Maja,
 - 11 Listopada,
 - Zjazd Sokolstwa Polskiego na Jasnej Górze.
 2. Na „Sokolich Zawodach Trójboju Obronnego” organizowanych przez TG „Sokół” w Sanoku (7.10.2017) uzyskaliśmy następujące miejsca warte zaznaczenia:
 - Krystian Kurzydło 2 miejsce indywidualnie,
 - Justyna Zajdel 3 miejsce indywidualnie.
 3. Mistrzostwa Polski Sokolów w biathlonie letnim w Rymanowie (22.10.2017) udało nam się zdecydowanie najlepiej z wszystkich zawodów w tym roku. Wygraliśmy BIATHLON LETNI, a Paweł Stach zajął 2 miejsce indywidualnie.

STRZELECTWO:

- Paweł Stach – 1 miejsce indywidualnie,

- Brajan Kowal – 2 miejsce indywidualnie,
- Dominik Kruczek – 3 miejsce indywidualnie.

W XIII. Biegach Sokolich Druhowie PDS również uczestniczyli jako zawodnicy, a pozostali pomagali przy zabezpieczaniu trasy biegu wraz z druhami z Jednostek Strzeleckich.

Członkowie PDS co roku uczestniczą w „Opłatku Sokolim” organizowanym na początku roku.

2016 – Opłatek TG „Sokół” w Sanoku

Siedzą od lewej: 1. dh. Lidia Barszczowska, 2. Aleksandra Haudek, 3. hm. Krystyna Chowaniec, komendant ZHP w Sanoku, 4. dh. Maria Szalankiewicz-Skoczyńska, 5. ks. prałat Feliks Kwaśny, 6. dh. prezes Bronisław Kielar, 7. ks. dziekan dr Andrzej Skiba, 8. dh. dr Stanisław Lewek, 9. dh. Małgorzata Norska, 10. dh. Zdzisław Skrzypczyk, 11. dh. Stefan Tarapacki. Stoją od lewej: 12. dh. Andrzej Budzicki, 13. dh. wiceprezes Paweł Sebastiański, 14. Maciej Haudek, 15. dh. Ryszard Wydrzyński, 16. hm. Jerzy Kwaśniewicz, 17. dh. Henryk Sobolak, 18. dh. Marian Osękowski, 19. dh. Andrzej Chrobak, 20. dh. Jakub Kluska, 21. dh. Jerzy Robel, 22. Mirosław Kazimierzczak, „Spartanie”, 23. Kazimierz Augustyn, 24. dh. Barbara Milczanowska, 25. wiceburmistrz Edward Olejko, 26. dh. Jerzy Skoczyński, 27. dr Monika Brewczak, „Soul”, 28. Jan Nebesio, 29. dh. Teresa Koza, 30. Damian Biskup, 31. Mieczysław Brekier, prezes Związku Sybiraków, 32. Andrzej Romaniak, MH, 33. dh. Tomasz Święch, 34. dh. Jerzy Skibiński, 35. Cecuła, 36. dh. dr Marcin Smoter, 37. dh. dr Wojciech Robel z synem, 38, 39. Aleksandra Smyka, 40. dh. Róża Koza, 41. dh. prezes Marek Hyleński, 42. dh. Paweł Stach, 43. dh. Marcin Hunia, 44. dh. Damian Dziewiński, 45-48. dh. Radosław Broniewski, 46. dh. Dawid Karbowski, 47. dh. Mateusz Cipora, 48. dh. Krystian Kurzydło.

Niektóre linki:

- <http://www.sokolsanok.pl/3-4-druzyna-sokola>,
- <http://www.sokolsanok.pl/aktualnosc/zajecia-polowe-druzyn-proobronnych>,
- <http://www.sokolsanok.pl/aktualnosc/sokoli-wystapili-w-widowisku-historycznym-im-twierdza-byl-kazdy-prog->,
- <http://www.sokolsanok.pl/aktualnosc/mistrzostwa-polski-sokolow-w-biathlonie-letnim-i-strzelaniu>,
- <http://www.sokolsanok.pl/aktualnosc/sokoli-na-jasnej-gorze>,
- (<http://www.sokolsanok.pl/aktualnosc/zjazd-sokolstwa-polskiego-na-jasnej-gorze-21-maja-2016-r->),
- <http://www.sokolsanok.pl/aktualnosc/turniej-strzelecki-sokola-o-puchar-prezesa>,
- <http://www.sokolsanok.pl/aktualnosc/zawody-strzeleckie-w-zs-nr-2-zorganizowane-przez-sagittarius-1>,
- <http://www.sokolsanok.pl/aktualnosc/-iii-sokoli-turniej-strzelecki-1>,
- <http://www.sokolsanok.pl/aktualnosc/wyniki-sokolich-zawodow-proobronnych>,
- <http://www.sokolsanok.pl/aktualnosc/zawody-proobronne-w-mielcu>,
- <http://www.sokolsanok.pl/aktualnosc/ii-mistrzostwa-polski-w-trojboju-obronnym-w-sanoku-juz-za-nami>,
- <http://www.sokolsanok.pl/aktualnosc/warsztaty-wojskowe-w-rymanowie>,
- <http://www.sokolsanok.pl/aktualnosc/ii-mistrzostwa-polski-w-trojboju-obronnym-w-sanoku>,
- <http://www.sokolsanok.pl/zdjecia>.
- <https://drive.google.com/folderview?id=OB7ShSroa-P9VYUR5b2tFWEqzRGc&usp=sharing> – Rymanów
- <http://www.sokolsanok.pl/3-4-b-regulamin-zawodow-w-trojboju-bojowym> – Sanok

2015-10-01 – Spotkanie w sprawie organizacji PDS TG „Sokół” w Sanoku. Fot.: Bronisław Kielar

2015-10-01 – Spotkanie w sprawie organizacji PDS TG „Sokół” w Sanoku. Fot.: Bronisław Kielar

Rymanów, 2017-10-22 – Mistrzostwa Polski Sokolów w biathlonie letnim i strzelaniu. Reprezentacja PDS TG „Sokół” w Sanoku

2019-11-23 – V Ogólnopolskie Zawody w Dwuboju Obronnym TG „Sokół” w Rymanowie. Od lewej: Urszula Pawłowska, Justyna Zajdel, Amelia Kobialka, Emil Nawój, Paweł Stach.

2019-05-18 – „Sokole Zawody w Trójboju Obronnym”. Stadion „Wierchy” w Sanoku.

2016-06-18 – Trójboj obronny (bieg-strzelanie-rzut granatem) organizowany przez TG „Sokół” w Sanoku, na Stadionie „Wierchy” w Sanoku.

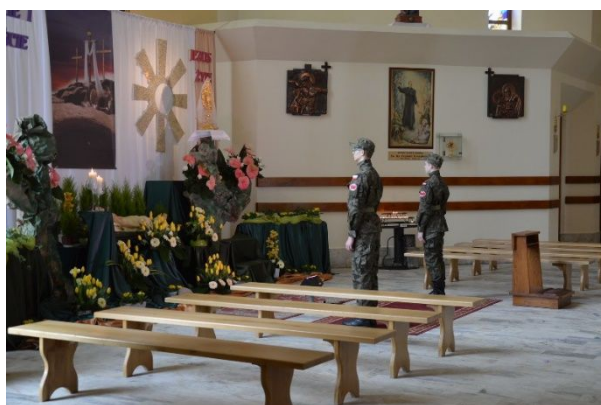
Sanok, 2016-06-18 – II Mistrzostwa Polski TG „Sokół” w TRÓJBOJU OBRONNYM

2017-02-24 – Zajęcia polowe PDS TG „Sokół” w Sanoku

2019-05-18 – „Sokole Zawody w Trójboju Obronnym” – Stadion „Wierchy” w Sanoku. I. SP nr 1 w Sanoku, II. 13 Drużyna Harcerska KWV w Sanoku, III. PTG „Sokół” w Rymanowie, IV. TG „Sokół” w Sanoku, V. TG „Sokół” w Czernichowie 1, VI. TG „Sokół” w Czernichowie 2, VII. PTG „Sokół 1893” w Mielcu.

2017-04-15 – Członkowie PDS TG „Sokół” w Sanoku przy Grobie Pańskim

2017-04-15 – Członkowie PDS TG „Sokół” w Sanoku przy Grobie Pańskim.
Stoją: Brajan Kowal, Idą: Jakub Trznadel, Paweł Szul, Paweł Stach.

Od 1 grudnia 2019 r. funkcję instruktora PDS TG „Sokół” w Sanoku sprawuje chor. ZS mgr Wojciech Chrobak.

Sprawozdanie z działalności Polowej Drużyny Sokolej TG „Sokół” w Sanoku za okres: 1.01.2020 r.-30.06.2020 r.

Sporządził: instruktor PDS Wojciech Chrobak.

Przedsięwzięcia zrealizowane w I kwartale 2020 roku:

- 03.01.2020 – szkolenie wspinaczkowe na obiekcie CSE w Sanoku.
- 25.01.2020 – uroczyste zaprzysiężenie członków PDS.
- 21-23.01.2020 – obóz szkoleniowy w trakcie ferii zimowych organizowany w ramach działalności JS w miejscowości Mymoń.
- 06.03.2020 – zabezpieczenie imprezy masowej w Rzeszowie (Przyrzeczenie Strzeleckie).
- 10.03-14.05.2020 – zajęcia zdalne*.

Przedsięwzięcia zrealizowane w II kwartale 2020 roku:

- 15-16.05.2020 – zajęcia terenowe i marsz kwartalny/kondycyjny szlakiem Gór Słonnych (dystans 20 km)**
- .06.2020 – przygotowanie do uroczystego odsłonięcia odnowionego pomnika nagrobego Adama Pytla w dniu 4.07.2020 r.
- 4.07.2020 – udział w uroczystości odsłonięcia wyremontowanego nagrobka Adama Pytla, na Cmentarzu Komunalnym w Sanoku.

Przedsięwzięcia planowane w II kwartale 2020 roku:

W związku z zaistniałą sytuacją epidemiologiczną wszelkie założenia naszej działalności w tym kwartale zostały mocno ograniczone, a skupiają się przede wszystkim na kontynuacji szkolenia podstawowego i przygotowania osób wyróżniających się w sposób szczególny do odbycia kursu dowódców drużyn i kursu pierwszej pomocy.

Przy stałej konsultacji naszych działań z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną wznowiliśmy szkolenia bazujące na spotkaniach personalnych z dostosowaniem się do określonych wymogów. W związku z tym odbywały się one do miesiąca czerwca trzy razy w tygodniu przy zmniejszonej liczbie uczestników. Tym samym podjęliśmy szkolenie nowych rekrutów w szeregach PDS.

** z uwagi na podwyższony stan epidemiologiczny zajęcia w okresie od marca do maja zostały zawieszane w trybie normalnym i odbywały się w sposób zdalny za pośrednictwem video wykładów przez platformę komunikacyjną Messenger.*

***wszelkie kwestie organizacyjne zostały uzgodnione i wykonane według wytycznych Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Sanoku.*

Stan liczebny w pierwszym kwartale wynosił dwanaście osób, a w pierwszej połowie drugiego kwartału wynosi osiem osób, którzy wykazują wysokie morale i wartości szkoleniowe. Zajęcia teoretyczne w Domu Sokoła jak i w terenie są prowadzone metodą selektywnego szkolenia, wykluczając osoby podatne na czynniki zewnętrzne, stres, brak dyscypliny itp. Stosowanie takiej metody szkolenia pozwalającej na wykształcenie osób wartościowych, których umiejętności i doświadczenie będzie można spożytkować w przyszłości w formie pomocników instruktora, a następnie wysyłając na kursy kształtować kadry pod dalsze rozwijanie organizacji w przyszłości. W dniu 7.08.2020 r. drużyny i druhowie PDS uczestniczyli ze Sztandarem sokolim w uroczystości uhonorowania dh. prezesa Adama Pytla (1856-1928) przy Jego mogile, z odnowionym przez TG „Sokół” w Sanoku nagrobkiem.

Ze względu na Pandemię, pracę PDS musieliśmy na jakiś czas przerwać, a po wznowieniu ograniczyliśmy liczbę druhow w ćwiczących zastępach.

2020-01-23 – Zajęcia PDS przy TG „Sokół” w Sanoku

2020-01-10 – Zajęcia PDS przy TG „Sokół” w Sanoku

2020-01-10 – Zajęcia PDS przy TG „Sokół” w Sanoku

2020 – Zajęcia polowe PDS TG „Sokół” w Sanoku
Zajęcia prowadzi instruktor Wojciech Chrobak

2020-05-09 – Zajęcia terenowe Polowej Drużyny Sokolej przy TG „Sokół” w Sanoku.

2020-05-09 – Zajęcia terenowe Polowej Drużyny Sokolej przy TG „Sokół” w Sanoku.

Sanok, 2020-05-28 – Zajęcia PDS TG „Sokół” w Sanoku.
Od lewej szeregowi: Amelia Pilut, Emilia Kita, Jakub Sabat, Szymon Fedak, Franciszek Bryndza, Weronika Jakubowicz, Weronika Kandora oraz instruktor st. sierż. JS Wojciech Chrobak.

2020-01-25 – Przysięga PDS i Sokoli „Opłatek”

2020-08-15 – Uroczystość patriotyczna, upamiętniająca 100. rocznicę Bitwy Warszawskiej.
Warta Honorowa: Michał Winiarczyk i Jakub Sabat.

2020-01-25 – Przysięga Polowej Drużyny Sokolej TG „Sokół” w Sanoku.
Stoją od lewej Drużyny i Druhowie szeregowi PDS: 1. Emil Nawój, 2. Franciszek Bryndza, 3. Jakub Sabat, 4. Maria Piecuch, 5. Emilia Kita, 6. Weronika Jakubowicz, 7. Amelia Pihut, 8. Oliwia Bochnak.

2020-01-25 – Po przysiędze PDS TG „Sokół” w Sanoku

2020-01-25 – Przysięga PDS i Sokoli „Oplatek

Siedzą od lewej: 1. Jerzy Skibiński, 2. Lidia Barszczowska, 3. Halina Romerowicz, 4. Andrzej Chrobak, 5. ks. pralat Feliks Kwaśny, 6. ks. pralat dr Andrzej Śliwa, 7. hm. Jerzy Kwaśniewicz, 8. Maria Matula, 9. hm. Krystyna Chowaniec, 10. Zdzisław Skrzypczyk.
 Stoją od lewej: 11. Paweł Sebastiański, 12. Henryk Sobolak, 13. Marian Ożekowski, 14. Anna Dalska-Kindlarska, 15. Marek Perschke, 16. Marian Fuks, 17. Władysław Gorączko, 18. Wojciech Petryk, 19. Radosław Cecula, 20. dr Marcin Smoter, 21. Adam Kordecki, 22. prof. dr hab. Robert Lipelt, 23. ks. dziekan dr Roman Froń, 24. Andrzej Romaniak, 25. Barbara Młeczanowska, 26. dr. Zofia Kordela-Bortczyk, 27. Bronisław Kielar, 28. Wiceburmistrz Sanoka Grzegorz Kordecki, 29. Krzysztof Michalski, 30. Szczepan Wójk, 31. Jerzy Skowronski, 32. Joanna Hydzik, 33. Maria Szolankiewicz-Szewczyńska, 34. Małgorzata Buzek, 35. Jerzy Robel, 36. Tadeusz Strzelecki, 37. Marian Krajewski, 38. Kazimierz Augustyn, 39. Teresa Kozak, 40. Andrzej Robel, 41. Witold Sebastyański.
 Stoją na scenie od lewej: 42. Urszula Pawłowska, 43. Jagoda Szmjdy, 44. Patrycja Nowicka, 45. Krystian Kurzydło, 46. Martyna Dasek, 47. Emil Nawój, 48. Weronika Jakubowicz, 49. Emilia Kita, 50. Jakub Sabat, 51. Grzegorz Grzdział, 52. Poseł RP dr Piotr Uruski, 53. Franciszek Bryndza, 54. Andrzej Dudzicki, 55. Amelia Pihut, 56. Paweł Bazylak, 57. Oliwia Bochnak, 58. Maria Piecuch, 59. Beata Wójtowicz, 60. Anna Smyka, 61. Jan Nebesio, 62. Michał Smyka, 63. Starosta Sanocki Stanisław Chęć, 64. Wojciech Chrobak.

2020-07-04 – Poczty sztandarowe „Sokoła” przy grobie dh. Adama Pytła z wyremontowanym nagrobkiem przez TG „Sokół” w Sanoku.

2020-07-04 – Poczta sztandarowa PDS TG „Sokół” w Sanoku.
 Od lewej: Franciszek Bryndza, Amelia Pihut, Jakub Sabat.

2020-07-04 – Odnowiony przez TG „Sokół” w Sanoku nagrobek dh. prezesa Adama Pytła. Cmentarz w Sanoku – Warta Honorowa: szer. Michał Winiarczyk, szer. Emil Nawój.

Sprawozdanie z działalności szkoleniowej Polowej Drużyny Sokolej TG „Sokół” w Sanoku w III. kwartale 2020 r.

Działania teoretyczno-praktyczne realizowane w Domu Sokoła:

- nauka regulaminów musztry zespołowej i indywidualnej,
- BLOS – zasady zachowania bezpieczeństwa posługiwania się bronią palną,
- zasady postępowania i zachowania zasad bezpieczeństwa na strzelnicy,
- obsługa i mechanika budowy broni strzeleckiej – KBK AKS,
- przyjmowanie postaw strzeleckich,
- postawy strzeleckie – prawidłowe przyjmowanie postaw strzeleckich,
- podstawy walki wręcz – przyjmowanie podstaw gardy i odpierania przeciwnika z bronią i bez,
- zielona taktyka – podstawy działań w terenie otwartym.

Wyjścia terenowe:

- 21.11.2020 – zasady prowadzenia działań taktycznych i przekazywania informacji odnośnie prawidłowej realizacji szkolenia. W trakcie szkolenia na terenie tzw. „czołgowiska” starsi członkowie zostali przeszkoleni w zakresie przekazywania informacji dla młodszych członków z zakresu poruszania się w terenie otwartym. Podczas szkolenia dokonano szkoleniowej wymiany ognia z karabinków ASG w ramach inscenizacji warunków pola walki.
- 28.11.2020 – wyjście w teren młodego rocznika mające na celu wdrożenie działań z zakresu zielonej taktyki i elementów SERE na terenie „czołgowiska”. Zajęcia dla grupy 12 osobowej (dwie drużyny 8 osobowe + 4 dowódców sekcji do pomocy)
- 5.11.2020 - wyjście w teren młodego rocznika mające na celu wdrożenie działań z zakresu zielonej taktyki i elementów SERE na terenie „czołgowiska”. Zajęcia dla grupy 12 osobowej (dwie drużyny 8 osobowe + 4 dowódców sekcji do pomocy)
- 12.11.2020 – PLANOWANE WYJŚCIE TERENOWE W CELU DOKONAŁENIA ZAPOZNANYCH JUŻ UMIĘTNOŚCI

** Z uwagi na obostrzenia sanitarno-epidemiologiczne, zajęcia w III kwartale 2020 r. odbywały się z pewnego rodzaju inercją i brakiem możliwości uczestnictwa w uroczystościach patriotycznych (święto narodowe 11 listopada). Zajęcia teoretyczno-praktyczne w Domu Sokoła odbywały się w grupach ograniczonych z zachowaniem zasad sanitarnych, w porozumieniu z odpowiednimi służbami sanitarnymi.*

Uwagi:

Z powodu obostrzeń sanitarno-epidemiologicznych w czasie rekrutacji nie udało się zachęcić większej liczby chętnych w wieku szkolnym, jednakże możliwość realizacji zagadnień strzeleckich i ogólno-szkoleniowych pozaszkolnych powodowało samoistne zainteresowanie młodzieży.

W trakcie szkolenia odpada średnio 20% uczestników, co dało się zauważyć jeszcze podczas zeszłorocznej rekrutacji prowadzonej na wiosnę. Wraz ze wzrostem intensyfikacji zajęć selektywnie pozostają jedynie członkowie pełni zaangażowania, a miejsce odchodzących rekrutów zajmują następnymi w tempie jednej nowej osoby na tydzień. Do rezygnacji lub braku zaangażowania niektórych rekrutów przyczynia się również brak zgody rodziców na uczestnictwo w zajęciach z ogólnie znanych przyczyn reżimu sanitarnego. Możliwe, że lista rekrutów do PDS ulegnie zmianie w I kwartale 2021 r.

Rozwojowo, istotnym będzie zakup następnych gumowych karabinów i pasów wojskowych. Aktualna liczba staje się niewystarczająca do realizacji pełnoskalowych ćwiczeń z większą ilością uczestników. Istotnym również będzie po uzyskaniu minimum 24 w pełni wyposażonych (mając na uwadze wyposażenie indywidualne) i wyszkolonych do poziomu lekkiej piechoty członków PDS, rejestracja w rejestrze organizacji proobronnych. Umożliwiłoby to dodatkowe szkolenia na obiektach wojskowych i przystąpienie do programu „paszport MON”.

Instruktor PDS: chorąży ZS mgr Wojciech Chrobak

2021-01 – Zajęcia PDS TG „Sokół” w Sanoku pod dowództwem instruktora st. sierż. ZS mgr Wojciecha Chrobaka

2021-01 – Zajęcia PDS TG „Sokół” pod dowództwem instruktora st. sierż. ZS mgr Wojciecha Chrobaka

2021-01 – Zajęcia PDS TG „Sokół” w sanockim Domu Sokoła

2021-01-22 – Zajęcia PDS TG „Sokół” w Sanoku w Domu Sokoła

2021-01-16 – Zajęcia terenowe PDS TG „Sokół” w Sanoku

2021-01-16 – Zajęcia terenowe PDS TG „Sokół” w Sanoku

2021-01-16 – Zajęcia terenowe PDS TG „Sokół” w Sanoku

2021-01-16 – Patrolowy Emilia Kita na zajęciach terenowych PDS TG „Sokół” w Sanoku

Polowa Drużyna Sokola w 2021 r.

Funkcję instruktora PDS TG „Sokół” w Sanoku, od 1.12.2019 r. do 15.10.2021 r. sprawował chor. ZS mgr Wojciech Chrobak, z którym rozwiązaliśmy umowę z powodu różnicy zdań co do prowadzenia PDS.

W okresie od 1.01.2021 r. do 15.10.2021 r. drużyny i druhowie PDS uczestniczyli w zajęciach

(2 h/tyg.), spotkaniach, zawodach, uroczystościach z uwzględnieniem ograniczeń covidowych.

Zajęcia prowadzone były w Oranżerii Domu Sokola i w terenie.

Realizowane były zadania:

- nauka regulaminów musztry zespołowej i indywidualnej,
- BLOS – zasady zachowania bezpieczeństwa posługiwania się bronią palną,
- zasady postępowania i zachowania zasad bezpieczeństwa na strzelnicy,
- obsługa i mechanika budowy broni strzeleckiej – kbk AKS,
- postawy strzeleckie – prawidłowe przyjmowanie postaw strzeleckich,
- podstawy walki wręcz – przyjmowanie podstaw gardy i odpierania przeciwnika z bronią i bez,
- zielona taktyka – podstawy działań w terenie otwartym,
- pierwsza pomoc.

2021-02-07 – Trening PDS na strzelnicy „Partyzant” w Sokołowie Małopolskim w grupie 16 szkolonych + 4 kierowców. Wyjazd zorganizował instruktor Wojciech Chrobak. Druhowie odbyli strzelanie z kbks kal. 5,6 × 15 mm R (.22 LR) i karabinków AKMS kal. 7,62 i AR15 kal. 5,56. Uczestniczyli: Winiarczyk Michał, Bukład Marta, Urban Wiktoria, Kijek Michał, Rolnik Konstanty, Pilawski Maciej, Jakubowicz Weronika, Kita Emilia, Struś Szymon, Ivanow Melania, Podlipski Michał.

2021-02-28 – Trening PDS na strzelnicy w Krakowie. Wyjazd zorganizował dla PDS i Strzelców, instruktor Wojciech Chrobak. Uczestniczyli: Bryndza Franciszek, Nawój Emil, Kita Emilia, Sabat Jakub.

2021-04-30 – Wręczenie legitymacji, flag i naszywek na rękawy druhom PDS.

2021-06-25 – 9 druhen i druhow PDS (Konstanty Rolnik, Oskar Chyła, Bartosz Kuźnicki, Szymon Struś, Maciej Pilawski, Wiktoria Urban, Melanii Ivanov, Izabela Szczepanik, Wiktoria Raczkowska) **złożyło przysięgę** na Sztandar w obecności prezesa, braci sokolej i zaproszonych gości.

W roku 2021 nie zorganizowaliśmy, ani nie wysłaliśmy druhow na kurs dowódców drużyn i kurs pierwszej pomocy.

Do 8.10.2021 r. stan PDS wynosił: 14 (6 druhen i 8 druhow).

Zgromadziliśmy już część potrzebnego sprzętu potrzebnego do działalności PDS, ale będziemy dążyć do zakupu kolejnego sprzętu np.: karabinów gumowych i pasów wojskowych. Po uzyskaniu minimum 24 w pełni wyposażonych (mając na uwadze wyposażenie indywidualne) i wyszkolonych do poziomu lekkiej piechoty członków PDS, będziemy dążyć do rejestracji drużyny w rejestrze organizacji proobronnych.

Umożliwiłoby to dodatkowe szkolenia na obiektach wojskowych i przystąpienie do programu „paszport MON”.

Należy jeszcze pracować nad doskonaleniem regulaminu PDS, programu, oprawą przysięgi, stopniami, awansami, naszywkami, rozkazami.

W listopadzie i grudniu, z powodu braku instruktora i obostrzeń sanitarno-epidemiologicznych nie prowadziliśmy zajęć.

Po pokonaniu zaistniałych trudności, będziemy dążyć do utworzenia PDS w nowym składzie.

Ulica SOKOŁA w Sanoku

Rada Miasta Sanoka, na Sesji w dniu 29 lipca 2019 r. przywróciła nazwę ul. SOKOŁA.

Wniosek i uzasadnienie, na prośbę Zarządu „Sokoła” przedłożyła Radzie Miasta radna dh. Wanda Kot.

Po przedłożeniu stanowiska Komisji Ochrony Środowiska i Porządku Publicznego, Rada Miasta jednogłośnie uchwaliła przywrócenie nazwy ul. SOKOŁA.

Sanocki „Sokół”, działający od 1889 r. zasłużył sobie już przed odzyskaniem niepodległości na nazwanie jednej z ulic Sanoka ul. SOKOŁA.

Rada Miasta Sanoka w dniu **28 stycznia 1904** r. uchwaliła nadać nowo powstałej ulicy usytuowanej między Gimnazjum, a Poczta (obecnie Piekarnią), nazwę **SOKOŁA**. Burmistrzem był wówczas dh Aital Witoszyński. Prezesem PTG „Sokół” był wówczas dh inż. Władysław Adamczyk. Działo się to w okresie zaborów, a mimo to sanoccy radni potrafili docenić i uhonorować działalność patriotów głoszących idee niepodległościowe i krzewiących kulturę fizyczną.

Sokoli przyczynili się znacząco do odzyskania niepodległości, a następnie do odbudowy Miasta, a szczególnie oświaty, kultury i sportu. Działalność „Sokoła” pięknie rozwijała się do II wojny światowej.

Po wojnie Sokoli wznowili działalność, ale władze PRL nie pozwoliły na istnienie tak zasłużonej dla odzyskania niepodległości, patriotycznej organizacji.

Formalna, protokolarna likwidacja „Sokoła” przeprowadzona z rażącym naruszeniem prawa następuje **23 listopada 1949** r. na polecenie Urzędu Wojewódzkiego Wydz. Sp.-Pol. w Rzeszowie (naczelnik A. Miształ). Likwidatorem sanockiego Gniazda, powołanym przez UW był adwokat dr Tadeusz Trendota, który sporządził protokół przekazania majątku na rzecz Gminy Miasta Sanoka.

Wszystkie ślady działalności „Sokoła” miały być „zatarte”.

Obowiązki prezesa TG „Sokół” w Sanoku pełnił wówczas dh Władysław Fastnacht.

Tuż po likwidacji „Sokoła” na Sesji Miejskiej Rady Narodowej w dniu **14 kwietnia 1951** r. zmieniono nazwę ul. SOKOŁA na MODRZEWSKIEGO.

Zmieniono wówczas wiele nazw ulic Sanoka, np. Elżbiety Granowskiej na Marcelego Nowotki, Królowej Bony na Hanki Sawickiej, Feliksa Gieli na 1 Maja, Słuszkiewicza na Elizy Orzeszkowej, Sobieskiego na Jarosława Dąbrowskiego, Zagumna na Feliksa Dzierżyńskiego itd.

Zmiany nazwy ulicy SOKOŁA dokonano nie dlatego, że Andrzej Frycz Modrzewski bardzo zasłużył się dla Sanoka, lecz wyłącznie dlatego, że „Sokół” jako organizacja patriotyczna i bardzo zasłużona dla odzyskania niepodległości Polski i dla Sanoka, była uważana za bardzo niebezpieczną dla ówczesnej władzy (w okresie „twardego stalinizmu”).

O przywrócenie nazwy ul. SOKOŁA staraliśmy się od **30 marca 2017 r.**, kiedy to skierowaliśmy pierwszą prośbę do burmistrza Tadeusza Pióro i do Rady Miasta Sanoka z przewodniczącym Zbigniewem Daszykiem o przywrócenie nazwy ul. SOKOŁA. Były

różne kłopoty, jak to zwykle bywa (m.in. sprzeciw Rady Dzielnicy Śródmieście) i nie dało się przywrócić nazwy ul. SOKOŁA.

Po wyborze burmistrza **Tomasza Matuszewskiego** i Rady Miasta z przewodniczącym **Andrzejem Romaniakiem**, mimo pewnych kłopotów, udało nam się przekonać Radnych do głosowania za przywróceniem nazwy ul. Sokola, za co serdecznie dziękujemy wszystkim Radnym Rady Miasta Sanoka VIII kadencji.

Od 29 lipca 2019 r. mamy w Sanoku z powrotem ul. SOKOŁA.

Dzieje się to w roku, w którym obchodzimy Jubileusz 130-lecia utworzenia Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Sanoku – 1889-2019.

Obradom Rady Miasta przysłuchiwali się Sokolice i Sokoli: Barbara Milczanowska, Andrzej Budzicki, Bronisław Kielar, radna Wanda Kot, radny Adam Kornecki, Krzysztof Michalski, Marian Osekowski, Marek Perschke, Jerzy Robel, Paweł Sebastiański, Jerzy Skoczyński, Zdzisław Skrzypczyk, Henryk Sobolak.

Przy okazji apelujemy do Rady Miasta o wzięcie pod uwagę przy nadawaniu nazw nowym ulicom, następujących nazwisk: Generał Józef Haller, dh Adam Pytel, dh dr Stanisław Biega.

2019 – Bronisław Kielar na tle Domu Sokola

Odnaki, medale, naszywki, klamra, legitymacje, plakietki TG „Sokół” w Sanoku i PDS

I. Honorowa Odznaka „SOKÓŁ” SANOK

(złota – srebrna – brązowa) – numerowana, wręczana zasłużonym dla sanockiego „Sokoła”, na wniosek, wg regulaminu.

Honorowa Odznaka „SOKÓŁ” SANOK jest najwyższym wyróżnieniem sokolim w Towarzystwie Gimnastycznym „Sokół” w Sanoku.

Honorowa Odznaka „SOKÓŁ” SANOK (złota, srebrna, brązowa) – 38 x 38

- Odznaka może być nadana członkom TG „Sokół” w Sanoku, którzy:
 - popularyzują idee sokole przez działalność na polu naukowym, literackim czy publicystycznym,
 - aktywnie działają na rzecz rozwoju i popularyzacji Towarzystwa w środowisku naszego miasta.
- Odznakę można nadawać osobom spoza TG „Sokół” w Sanoku za wspieranie i upowszechnianie idei sokolej w społeczności lokalnej, a szczególnie wśród młodzieży.

Kapituła Odznaki przyznała:

Złotą Honorową Odznakę „SOKÓŁ” SANOK

1. dh mgr inż. Bronisław Kielar, 2. dh Paweł Sebastiański, 3. dh mgr Andrzej Chrobak, 4. dh mgr inż. Jerzy Skoczyński, 5. dh mgr inż. Zdzisław Skrzypczyk, 6. dh mgr Damian Dziewiński, 7. dh mgr Jerzy Robel, 8. Nie odebrana, 9. dh Marian Daszyk, 10. mec. Karol Jokiel, 11. ks. dziekan dr Andrzej Skiba, 12. ks. prałat Feliks Kwaśny, 13. dh. Ludmiła Patała, 14. Nie odebrana, 15. dh. Barbara Milczanowska, 16. Jacek Dalski, 17. mgr Anna Dalska-Kindlarska, 18. dh komandor r. mgr inż. Zbigniew Koziarz, 19. dh dr Stanisław Lewek, 20. dh mgr Stefan Tarapacki, 21. prof. oś. Andrzej Smolik, 22. dh mgr Janusz Kaszycki, 23. dh mgr Andrzej Budzicki, 24. dh. prezes Piotr Harat – Międzybrodzie Bialskie, 25. dh. lic. Teresa Koza, 26. Szkoła Podstawowa nr 8 im. Królowej Zofii w Sanoku, 27. mgr ppor. r. Henryk Sobolak, 28. dh inż. Ryszard Wydrzyński, 29. dh Marian Osekowski, 30. dh Witold Sebastyański, 31. dh. Emilia Żola – wiceprezes PTG „Sokół 1893” w Mielcu, 32. dh mec. Zbigniew Bochenek – prezes PTG „Sokół 1893” w Mielcu.

Srebrną Honorową Odznakę „SOKÓŁ” SANOK

1. mgr Tadeusz Pióro, 2. hm. mgr Krystyna Chowaniec, 3. dh mgr por. r. Wacław Borowy, 4. dh. lic. Teresa Koza, 5. mgr inż. Maciej Haudek, 6. dh. mgr Lidia Barszczowaka, 7. dh mgr ppor. r. Henryk Sobolak, 8. dh inż. Ryszard Wydrzyński, 9. dh Marian Osekowski, 10. dh Witold Sebastyański, 11. dh prezes mgr Kazimierz Certnarski – Rymanów, 12. mgr Andrzej Romaniak, 13. hm. Jerzy Kwaśniewicz, 14. mgr Mirosław Kazimierczak, 15. Nie odebrana, 16. Nie odebrana, 17. dr Zofia Kordela-Borczyk, 18. dh Adam Kornecki,

19. prof. dr. hab. Robert Lipelt, 20. Nie odebrana, 21. mgr. inż. Wojciech Petryk, 22. Łukasz Radożycki, 23. Nie odebrana, 24. phm. mgr Maria Kurkarewicz, 25. mgr Anna Sebastiańska, 26. Nie odebrana, 27. dh mgr inż. Marek Perschke, 28. dh. mgr Maria Szalankiewicz-Skoczyńska, 29. dh dr Marcin Smoter, 30 Nie odebrana.

Brązową Honorową Odznakę „SOKÓŁ” SANOK

1. mgr Maria Matuła, 2. dr Monika Brewczak, 3. Mieczysław Brekier, 4. kpt. r. Aleksander Roman, 5. mgr Andrzej Romaniak, 6. dh mgr ppor. r. Henryk Sobolak, 7. dh inż. Ryszard Wydrzyński, 8. dh Marian Osękowski, 9. dh Witold Sebastyański, 10. mgr inż. Mirosław Kielar, 11. mgr Paweł Stefański, 12. dh prezes mgr Kazimierz Cetnarski – Rymanów, 13. Nie odebrana, 14. dh Paweł Stach, 15. dh prezes Ludwik Lechowicz – Brzesko, 16. dh. prezes mgr Krystyna Dżuła – Dynów, 17. dh mgr Radosław Broniewski, 18. Aleksandra Haudek, 19. dh prezes Ryszard Kapała – Ropczyce, 20. dh Krystian Kurzydło, 21. mgr Ryszard Długosz, 22. dh Jerzy Skibiński, 23. dh. mgr Maria Szalankiewicz-Skoczyńska, 24. dh mgr inż. Marek Perschke, 25. dh. Urszula Pawłowska, 26. chor. ZS mgr Wojciech Chrobak, 27. dh Andrzej Robel, 28. dh Krzysztof Michalski, 29. dh Szczepan Wołk, 30. dh. Helena Harenza 31. Roman Bury, 32. dh Grzegorz Grządziel.

Odznaki są numerowane i nie wszystkie zostały jeszcze odebrane z różnych przyczyn.

II. Znak Sokoła (złoty – srebrny – brązowy) wręczany druhom i druhom „Sokoła”. Brązowa dla początkujących, srebrna po 5 latach, złota po 8 latach członkostwa.

III. Odznaka PDS wręczana dla członków PDS (brązowa po przysiędze) oraz dla zasłużonych członków PDS (srebrna i złota) – na wniosek.

Odznaka PDS – 1912 – Brązowa – Srebrna – Złota, odtworzona w 2021

Odznaka PDS od 1912

IV. Wpinka (pins) PDS wręczana druhom i druhom na czwartych zajęciach (wraz z mundurem) po złożeniu deklaracji wstąpienia do PDS ze zgodą rodzica lub opiekuna.

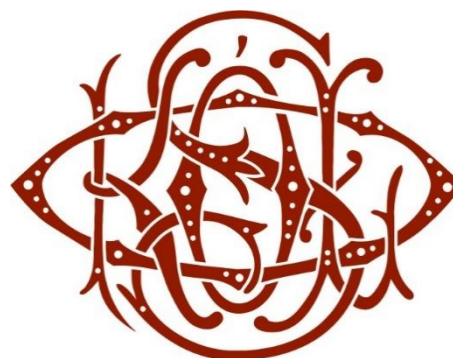
V. Medal TG „Sokół” w Sanoku wręczany zwycięzcom zawodów i konkursów.

VI. Klamra wręczana dla Sokołów (mundurowych) oraz jako upominek okolicznościowy.

VII. Sokół na klamrę, piękny zestaw liter, tworzący nazwę SOKÓŁ.

VIII. Legitymacje:

1. Członka TG „Sokół” w Sanoku,
2. Honorowej Odznaki „SOKÓŁ” SANOK,
3. Członka PDS TG „Sokół” w Sanoku

<p>MENS SANA IN CORPORE SANO W ZDROWYM CIELE ZDROWY DUCH</p> <p>Towarzystwo Gimnastyczne „SOKÓŁ” w Sanoku ul. Mickiewicza 13 • 38-500 Sanok www.sokolosank.pl • sokol@sokolosank.pl</p>	<p>HONOROWA ZŁOTA ODZNAKA</p> <p>Towarzystwo Gimnastyczne „SOKÓŁ” w Sanoku</p>	<p>MENS SANA IN CORPORE SANO W ZDROWYM CIELE ZDROWY DUCH</p> <p>Towarzystwo Gimnastyczne „SOKÓŁ” w Sanoku ul. Mickiewicza 13 • 38-500 Sanok www.sokolosank.pl • sokol@sokolosank.pl</p>	<p>LEGITYMACJA CZŁONKOWSKA</p> <p>Towarzystwo Gimnastyczne „SOKÓŁ” w Sanoku</p>	<p>Rota przysięgi Członka Polowej Drużyny Sokolej TG „Sokół” w Sanoku (składana na Sztandar, przyjmowana przez prezesa)</p> <p>„Wstępując w szeregi Polowej Drużyny Sokolej, w obliczu Boga Wszechmogącego i Braci Sokolej, przysięgam służyć wiernie Bogu i Ojczyźnie mojej Rzeczypospolitej Polskiej, stać na straży jej honoru, tradycji i wiary. Przysięgam zachować Przykazania Sokole, być posłusznym zwierzchnikom. Tak mi dopomóż Bóg.”</p> <p>Towarzystwo Gimnastyczne „SOKÓŁ” w Sanoku</p>																						
<p>Towarzystwo Gimnastyczne „SOKÓŁ” w Sanoku</p> <p>Legitymacja</p> <p>Nr</p> <p>Sanok, dnia</p>	<p>Uchwałą Kapituły HONOROWĄ ZŁOTĄ ODZNAKĄ „SOKOŁA” odznaczony/a został/a</p> <p>Przewodniczący Kapituły Sekretarz Kapituły</p> <p>Prezes TG „Sokół” w Sanoku</p>	<p>Towarzystwo Gimnastyczne „SOKÓŁ” w Sanoku</p> <p>imię i nazwisko</p> <p>Fotografia 35 x 45 mm</p> <p>Numer legitymacji:</p> <p>podpis właściciela</p>	<p>SKŁADKI CZŁONKOWSKIE</p> <table border="1"> <tr><td>20.....</td><td>20.....</td><td>20.....</td></tr> <tr><td>20.....</td><td>20.....</td><td>20.....</td></tr> <tr><td>20.....</td><td>20.....</td><td>20.....</td></tr> <tr><td>20.....</td><td>20.....</td><td>20.....</td></tr> </table> <p>niepewność i data wystawienia legitymacji</p> <p>podpis i funkcja wystawcy</p>	20.....	20.....	20.....	20.....	20.....	20.....	20.....	20.....	20.....	20.....	20.....	20.....	<p>LEGITYMACJA CZŁONKA Polowej Drużyny Sokolej TG „Sokół” w Sanoku</p> <p>imię i nazwisko</p> <p>Numer legitymacji:</p> <p>Fotografia 35 x 45 mm</p> <p>podpis</p> <p>Awanse:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Stopień</th> <th>Data i potwierdzenie awansu</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>1. Patrolowy</td><td></td></tr> <tr><td>2. Starszy patrolowy</td><td></td></tr> <tr><td>3. Zastępowy</td><td></td></tr> <tr><td>4. Drużynowy</td><td></td></tr> </tbody> </table> <p>niepewność i data wystawienia legitymacji</p> <p>podpis i funkcja wystawcy</p>	Stopień	Data i potwierdzenie awansu	1. Patrolowy		2. Starszy patrolowy		3. Zastępowy		4. Drużynowy	
20.....	20.....	20.....																								
20.....	20.....	20.....																								
20.....	20.....	20.....																								
20.....	20.....	20.....																								
Stopień	Data i potwierdzenie awansu																									
1. Patrolowy																										
2. Starszy patrolowy																										
3. Zastępowy																										
4. Drużynowy																										

IX. Logo na namiot:

	<h2>Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Sanoku</h2>	
--	--	--

X. Naszywka PDS na lewy rękaw munduru.

XI. Naszywka Sokoła na lewy rękaw munduru.

XII. Flaga – dwie flagi biało-czerwone (40 x 55) na rękawy (na rzepy).

XIII. Plakietki

XIV. Odznaka Związku TG „SOKÓŁ” w Polsce

2. Prace remontowe wykonane na działkach „Sokoła” i w Domu Sokoła

Dom Sokoła przejęliśmy od Gminy Miasta Sanoka w dniu 31 kwietnia 2010 r. Okazało się, że budynek jest wydzierżawiony firmie prywatnej, a przejąć możemy tylko pomieszczenia na pierwszym piętrze, które nadają się do remontu kapitalnego.

Przeprowadziliśmy remont tych pomieszczeń i po 65 latach przerwy w dniu **21.11.2011** r. zorganizowano pierwsze zebranie Zarządu TG „Sokół”, w swoim pomieszczeniu.

Od maja 2010 r. wykonaliśmy wiele prac remontowych, do których zaliczamy m. in.:

- Remont kapitalny lokalu na pierwszym piętrze (remont łazienki i pozostałych pomieszczeń, wymiana drzwi wewnętrznych i zewnętrznych, podłóg, malowanie ścian, remont inst. elektrycznej, wod.-kan.) – 2011.
- W związku z wyciekami wody do piwnicy odszukaliśmy pod podłogą, w narożu budynku od strony północno-zachodniej szambo z 1900 r., z zasypnym odpływem. Wcześniej wydawało się, że rura odpływowa przechodzi bezpośrednio do kanału. Szambo wyłączyliśmy z użytku, zastępując go rurą podłączoną do kanalizacji – 2012.
- Przejmując budynek zastaliśmy na dachu, rozpadającą się rzeźbę sokoła, którą musieliśmy zdjąć. Po zaprojektowaniu, wykonaniu modelu z gipsu, a następnie z żywicy epoksydowej, nową rzeźbę wystawiliśmy na dach – 2012.
- Obróbka blachą powlekaną murków balkonu i murku od strony Placu Harcerskiego. Uzupełnienie gzymsów nad balkonem i zabezpieczono blachą – 2013.
- Wykonanie płotu wewnętrznego oddzielającego „Parking 1” od skarpy, na działce 541/5 – 2013.
- Wykonanie rowka o długość 15 m, szerokości 13 cm, głębokości 10-42 cm, w płycie żelbetowej na działce 541/4 w celu odprowadzenia wody opadowej z płyty do studni przy zjeździe i zabezpieczenia go pokrywami azurowymi (13 m) – 2013.
- Obniżenie chodnika, przed zjazdem na działkę 541/4, Parking 2 (4,5 m x 3,5 m) – 2013.
- Wymiana trzech okien od strony „Placu Harcerskiego” – 2014.
- Wykonanie zaprawek na pokryciu dachu – 2014.
- Remont ogródka od strony ulicy (ogrodzenie, wylewka betonowa), remont ściany budynku w ogródku, rzeźby sokoła, tablicy upamiętniającej dzień 1.11.1918 r., wykonanie tablicy z napisem: SOKÓŁ ZRYWAJACY KAJDANY NIEWOLI – 2014.

- Urządzenia skarpy na działce 541/4.
I etap prac przy urządzeniu skarpy: wywóz śmieci, gruzu, żużla i ziemi ze skarpy (11 samochodów), a następnie ukształtowanie dolnej części skarpy i wyłożenie dolnej części skarpy matą ogrodniczą i obsadzenie jałowcem.
II etap prac przy urządzeniu skarpy (część górna skarpy od ul. Mickiewicza i skarpa od strony budynku): wykonanie prac ziemnych koparko-ładowarką, wysadzenie sadzonek – 2014.
- Remont kapitalny budynku Kiosku – 2014.
- Remont schodów wejściowych (pod balkonem). Wykonanie elementów z granitu – 2015.
- Budowa płotu zewnętrznego usytuowanego na działce 541/4 od strony ul. Mickiewicza. Każdy słup osadzony jest na betonowym cokole. Cokół posiada głębokość 1200 i przekrój 300 x 300. W betonie cokołu osadzone są 4 pręty stalowe \varnothing 10, żebrowane, na które nałożone są pustaki (6 szt. na słupek) wypełnione betonem. Każdy słupek przykryty jest daszkiem, a między słupkami wstawione są murki z daszkami. Elementy stalowe wstawione między słupkami wykonane są ze skręcanych prętów stalowych 12 x 12, z grotem kulowym na końcu, a w co drugi element wmontowany jest wycięty z blachy o grubości 5 mm, znak sokoła zrywającego się do lotu z ciężarkami. Elementy są ocynkowane i malowane – 2015.
- Remont dachu (uzupełnienie ubytków, przedłużenie okapów, czyszczenie mechaniczne i chemiczne powierzchni, malowanie, wymiana rur spustowych). Do malowania zastosowano grunt i farbę Radach – 2015.
- Przełożenie części i wykonanie nowej części chodniczka, koło Domu Sokoła, od strony Parkingu 1 – 2015.
- Remont balkonu, podcieni, filarów, ścian zewnętrznych DOMU SOKOŁA – 2015:
 - balkonu (zdjęcie płytek, uzupełnienie wylewki, pokrycie żywicą epoksydową – sikaflowem),
 - filarów (zdjęcie warstwy tynku mozaikowego, wyrównanie powierzchni, szpachlowanie, malowanie),
 - powierzchni ścian pod balkonem (zdjęcie warstwy tynku mozaikowego, czyszczenie, uzupełnienie ubytków, szpachlowanie, malowanie),
 - ściany dolnej od strony PH i ściany od strony Parku (czyszczenie, uzupełnienie, malowanie),
 - ramy okien (3 szt.), drzwi wejściowe (oczyszczenie, szpachlowanie i malowanie) – 2015.
- Remont nawierzchni płyty Parkingu 1 – 2015.
- Remont części strychu (nad kawiarnią) DOMU SOKOŁA (prace zabezpieczające przed dalszą dewastacją, w celu polepszenia izolacji, a także w celu umożliwienia użytkowania strychu na magazyn) – 2016.
- Obłożenie płytkami filarów i ścian pod balkonem DOMU SOKOŁA – 2016.

- Remont piwnicy z wejściem od strony Parkingu (skucie spleśniałych płyt gipsowych ze ścian pionowych, oczyszczenie powierzchni kamieni, z których wykonane są ściany, uzupełnienie ubytków i fug, wymiana okien i drzwi, wykonanie instalacji elektrycznej z montażem podlicznika, wymiana części inst. wodnej, montaż umywalki, muszli, inst. kanalizacyjnej, wymiana części inst. wodnej, montaż umywalki, muszli, inst. kanalizacyjnej, malowanie ścian, wyrównanie sufitu i pokrycie tynkiem dekoracyjnym, wyrównanie i malowanie podłogi, wykonanie 2. ław – 2016.
- Instalacja kamerek podglądających nieruchomości „Sokoła” na zewnątrz: Parking 2, drzwi wejściowe pod filarami, Kiosk i część Parkingu 1, wejście do lokalu „Sokoła” od strony Placu Harcerza, Oranżeria – 2017.
- Remont elementów ozdobnych (uzupełnienie ubytków, szpachlowanie szczelin) i malowanie ściany DOMU SOKOŁA, od strony Placu Harcerskiego – 2017.
- Wymiana 3 szt. dużych drzwi zewnętrznych od strony ul. Mickiewicza – 2018.
- W części wydzierżawionej tj. na Sali głównej została wykonana nowa instalacja centralnego ogrzewania (obieg grzejnikowy i obieg nagrzewnic), z nowym piecem – 2018.
- W części wydzierżawionej tj. na Sali głównej została wykonana wewnętrzna instalacja hydrantowa p.poż. – 2018.
- Wymiana pieca gazowego, umieszczonego w zapleczu kuchennym części nie wydzierżawionej Domu Sokoła, w piwnicy – 2018.
- Wymiana okien, w kuchni (1 szt.), w zapleczu kuchennym (2 szt.) i w ubikacjach Domu Sokoła (2 szt.). Montaż 2 szt. zewnętrznych rolet aluminiowych, na oknach zaplecza kuchni – 2018.
- Podział instalacji elektrycznej i wymiana jednego licznika usytuowanego wewnątrz, na dwa liczniki energii elektrycznej, usytuowane na zewnątrz Domu Sokoła – 2018.
- Wstawienie 2. szt. okien i drzwi w Kawiarni Domu Sokoła – 2018.
- Wymiana drzwi zewnętrznych do kuchni, w Domu Sokoła – 2018.
- Remont centralnego ogrzewania w części nie wydzierżawionej Domu Sokoła (likwidacja nieszczelności, wymiana zaworów odcinających i odpowietrzających, napełnienie płynem nie zamarzającym) – 2018.
- Malowanie ściany północnej (od strony Parkingu 1) – 2019.

- Wymiana rur kanalizacji sanitarnej, przy ścianie od strony Placu Harcerskiego – 2019.
- Wykonanie chodnika w ogródku – 2020.
- W części wydierzawionej tj. na Sali głównej została wykonana nowa instalacja wodna w 2018 r. przez firmę „Sokoliki”.
W części pozostałej użytkowanej przez „Sokoła” nastąpiło pęknięcie rury umieszczonej pod ziemią. Ułożyliśmy nową rurę wodną z tworzywa sztucznego. Trasa prowadzi od zaworu głównego umieszczonego w piwnicy, poprzez korytarz koło kuchni i dalej pod sufitem do ubikacji od strony południowej Domu Sokoła – 2021.
- Izolacja powierzchni strychu nad salą główną (wyłożenie na całej powierzchni dwóch warstw styropianu o gr. po 5 cm, a następnie zabezpieczenie siatką i klejem) – 2022.
- Odwodnienie powierzchni usytuowanej między schodami do kuchni, a Oranżerią – 2022.
- Wymiana 3. okien (1 szt. od strony wschodniej i 2 szt. od strony północnej) – 2023.
- Remont dużych schodów (od ul. Mickiewicza) – 2024.

1. Prace administracyjno-biurowe TG „Sokół” w Sanoku

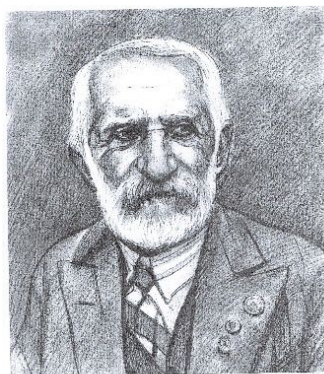
Lp.	Temat	Termin
1.	Przygotowanie rocznej „Deklaracji na podatek od nieruchomości” do UM.	
2.	Obowiązek sprawozdania do GUS. Sprawozdanie z działalności klubu sportowego (KFT-1), który wynika z art. 30 ust. 3 ustawy o statystyce publicznej z dnia 29 czerwca 1995 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 591, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2013 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na 2014 r. (Dz. U. 2013 r. poz. 1159). Obowiązującą formą przekazania danych jest forma elektroniczna. Sprawozdanie można sporządzić w Portalu Sprawozdawczym po zalogowaniu na stronie https://raport.stat.gov.pl	
3.	Przyjmowanie pism i ich rejestracja w komputerze.	
4.	Sporządzanie pism, listów, ogłoszeń, ich wysyłanie, wręczenie, ogłaszanie.	
5.	Opracowywanie umów najmu nieruchomości (zawieranie – rozwiązywanie).	
6.	Wystawianie rachunków miesięcznych dla Najemców.	
7.	Przygotowywanie remontów, potrzebnej dokumentacji, umów, rozliczeń, protokołów.	
8.	Nadzór nad przeróbkami i remontami.	
9.	Przygotowanie protokołu na posiedzenia Zarządu – 1 szt./tyg.	
10.	Opracowywanie regulaminów i innej dokumentacji: konkursów, zawodów i innych imprez.	
11.	Przygotowywanie nagród, dyplomów, medali dla zwycięzców konkursów i zawodów.	
12.	Sporządzanie sprawozdań z: konkursów, zawodów i innych imprez.	
13.	Gromadzenie faktur oraz potwierdzeń wpłat zgodnych z fakturami i przekazywanie pakietu dokumentów raz w miesiącu do księgowości.	
14.	Przygotowanie dokumentacji dla biura rachunkowego w celu sporządzenia PIT i CIT oraz bilansu do US.	
15.	Przygotowanie sprawozdania rocznego z działalności Zarządu.	
16.	Przygotowanie Walnego Zgromadzenia. Plan, Sprawozdanie Zarządu, Komisji Rewizyjnej, Sądu Honorowego, zaproszenia, sala obrad, lista obecności – 2 egz., mandaty do głosowania, poczęstunek.	
17.	Opracowanie sprawozdania z Walnego Zgromadzenia i przesłanie go wraz z listą uczestników do Starostwa.	
18.	Gromadzenie deklaracji członkowskich.	
19.	Wydawanie legitymacji członkowskich.	
20.	Wystawianie, rozliczanie i wypłacanie delegacji.	
21.	Rozliczanie i opłacanie mediów (prąd, wod.-kan., gaz, internet).	
22.	Przygotowywanie dokumentacji PDS.	
23.	Udział w uroczystościach okolicznościowych, rocznicowych, sportowych i innych.	
24.	Przygotowywanie wniosków o odznaczenia.	
25.	Gromadzenie zdjęć, filmików sokolich, pieśni patriotycznych i innych dokumentów.	
26.	Opracowywanie wystaw, artykułów okolicznościowych i innych.	

Prezisi TG „Sokół” w Sanoku – 1889-2005

1. Karol Petelenz (1889-1890)
2. Karol Zaleski (1890-1897)
3. Władysław Adamczyk (1897-1906)
4. Adam Pytel (1906-1911)
5. Emil Gawel (1911-1914)
Adam Pytel (1914-1927)
6. Jan Killar (1927-1936)
7. Jerzy Pietrzkievicz (1936-1939)
8. Antoni Morończyk (1946)
Kazimierz Mielczarek (2000-2003) (PTG „Sokół” w Sanoku nie uznane za kontynuatora)
9. Zbigniew Patała (2004-2005)
10. Bronisław Kielar (2005-)

Dh dr Karol Petelenz (1848-1930) – filolog
Współinicjator sanockiego „Sokoła”
Pierwszy prezes TG „Sokół” w Sanoku (1889-1890)
Dyrektor Gimnazjum (1888-1890)

Dh dr Karol Zaleski (1856-1941)
Lekarz miejski, radny i wielki społecznik
Inicjator utworzenia sanockiego „Sokoła”
Długoletni działacz sokoli i prezes (1890-1897)

Dh inż. Władysław Adamczyk (1860-1915)
Współzałożyciel sanockiego „Sokoła”
Prezes TG „Sokół” w Sanoku (1897-1906)
Działacz w wielu sanockich organizacjach

Dh Adam Pytel (1856-1928)
Prezes TG „Sokół” w Sanoku (1909-1911, 1914-1927)
Dyrektor Gimnazjum (1913-1917)
Uczestnik przejmowania władzy z rąk zaborców (1.11.1918)
Redaktor „Tygodnika Ziemi Sanockiej”
Burmistrz Miasta Sanoka (1924-1928)

Dh por. dr Emil Gawel (1875-1921)
Adwokat, wieloletni działacz
i prezes sanockiego „Sokoła” (1811-1914)
Po upadku twierdzy Przemysł w 1914 r.
został wzięty do niewoli – zmarł w Turcji

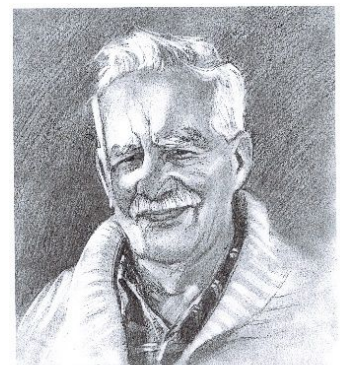
Dh Jan Killar (1884-1939)
Prof. gimnazjalny, uczył języka polskiego, łacińskiego,
greckiego, niemieckiego, historii, kaligrafii.
Dyrektor Miejskiego Prywatnego Seminarium
Nauczycielskiego Żeńskiego w Sanoku (1923-1929).
Prezes TG „Sokół” w Sanoku (1927-1936)

Dh dr Jerzy Pietrzkievicz (1888-1940)
Adwokat, przysięgły Miasta Sanoka
Zginął w Wainmar-Buchenwald
Prezes TG „Sokół” w Sanoku (1936-1939)

Dh dr Antoni Morończyk (1914-1976)
Prezes TG „Sokół” w Sanoku (1946)
Mistrz Polski w skoku o tyczce, trener PZLA,
wykładowca AWF Warszawa

Dh Zbigniew Kazimierz Patała (1921-2007)
Przedwojenny członek „Sokoła”, pierwszy prezes
reaktywowanego TG „Sokół” w Sanoku
(16.09.2004-22.10.2005)

Władze wybierane na Walnych Zgromadzeniach TG „Sokół” w Sanoku

1889-06-28 – Ukonstytuowanie się pierwszego stałego Wydziału Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Sanoku w składzie:

- **dr Karol Petelenz** – prezes – dyr. gimnazjum,
- **dr Jan Radek** – zastępca prezesa – lekarz powiatowy,
- **Roman Vetulani** – sekretarz – prof. gimnazjalny,
- **dr Stanisław Biega** – sekretarz – nauczyciel gimnastyki i bibliotekarz,
- **Feliks Giela** – podskarbi,
- **Ignacy Morawiecki** – wydziałowy,
- **Kazimierz Lipiński** – zastępca wydziałowego,
- **Ludwik Salo** – zastępca wydziałowego,
- **Albin Świtalski** – zastępca wydziałowego,
- **dr Lemer Tytus** – zastępca wydziałowego,
- **dr Karol Zaleski** – zastępca wydziałowego,
- **Józef Wilecki** – zastępca wydziałowego.

<p>dr Karol Petelenz prezes, dyr. gimnazjum</p> <p>dr Karol Petelenz (1847-1930)</p>	<p>dr Jan Radek zastępca prezesa, lekarz powiatowy</p>	<p>Roman Vetulani sekretarz – prof. gimnazjalny</p> <p>Roman Vetulani (1849 - 1906) Prof. gimnazjalny w Sanoku</p>	<p>dr Stanisław Biega sekretarz, nauczyciel gimnastyki, bibliotekarz</p> <p>Dr dr Stanisław Biega (1862-1923) Współzałożyciel samodzielnego „Sokoła” w 1889 Sekretarz ZTG „Sokół” w Łowoszu. Redaktor „Słowa Polskiego” Współorganizator Związku Grunwaldzkiego w Krakowie w 1910 Szef Szkoły Nr 6, Gimnazjum w Łowoszu – 10 lat Organizator i pierwszy wiceprezes Związku Sokolstwa Polskiego</p>
<p>Feliks Giela podskarbi</p> <p>Dł Feliks Giela (1859-1936) Członek założyciel TG „Sokół” w Sanoku Burmistrz Sanoka (1907-1913)</p>	<p>Ignacy Morawiecki wydziałowy</p>	<p>Kazimierz Lipiński zastępca wydziałowego</p> 	<p>Ludwik Salo zastępca wydziałowego</p>

<p>Albin Świtalski zastępca wydziałowego</p>	<p>dr Lemer Tytus zastępca wydziałowego</p>	<p>dr Karol Zaleski zastępca wydziałowego</p> <p><small>Dł dr Karol Zaleski – 1856-1941 Współzałożyciel i prezes TG „Sokół” w Sanoku</small></p>	<p>Józef Wilecki zastępca wydziałowego</p>
---	--	--	---

*W piątek dnia 7. b. w. odbędzie się o godz. 7^{3/4} wie-
ieczorem w sali miejskiej (obok Kasyna):*

Walne Zgromadzenie członków „Sokoła”

Porządek dzienny:

1. Odczytanie protokołu
2. Sprawozdanie Komisji Kontrolującej.
3. Sprawozdanie ustępującego wydziału.
4. Wniosek ustępującego wydziału.
5. Wybór wydziału (prezesa, wicepr., 8. wydziałowych, 2. zastępców)
6. Wybór Komisji Kontrolującej.
7. Wybór Sądu Honorowego.
8. Wnioski i interpelacje członków.

*Diagnoza na karność sokolą, spodziewamy się punktualnego
i liczego zebrania szanownych Członków.*

*Uprawa o: przyjęcie składu i adaptację w przyszłym spotkaniu
zbiór dokumentów sprawozdania wydziału (po 1. egzempl.)*

Sanok, 5. listopada 1890. r.

*R. Vetulani
sekretarz*

*Dr Karol Zaleski
w zastępstwie przewodn.*

*Uwaga. Wątpliwość. Niektórzy nie są adresem: „Sokół”,
prosimy o przyjęcie naszego sprawozdania i po-
wierzenie wszelkich spraw nowych – a w przyszłej komisji
o przyjęciu do Towarzystwa i przyjęcie na Walne
zebranie. —*

**W piątek dnia 7. b.m. odbędzie się o godz. 7^{3/4}
wieczorem w sali miejskiej (obok Kasyna).**

Walne Zgromadzenie członków „Sokoła”

Porządek dzienny:

1. Odczytanie protokołu
2. Sprawozdanie Komisji Kontrolującej
3. Sprawozdanie ustępującego wydziału
4. Wniosek ustępującego wydziału
5. Wybór wydziału (prezesa, wicepr.,
8. wydziałowych, 2. zastępców)
6. Wybór Komisji Kontrolującej
7. Wybór Sądu Honorowego
8. Wnioski i interpelacje członków

**Liczę na karność sokolą, spodziewamy się
punktualnego i liczego zebrania
uznawanych Członków.**

**Uprasza się podpisem potwierdzić odczytanie
niniejszego ogłoszenia**

Odbiór załączonego sprawozdania (po 1. egzempl.)

Sanok, 5 listopada 1890 r.

R. Vetulani

sekretarz

Dr Karol Zaleski

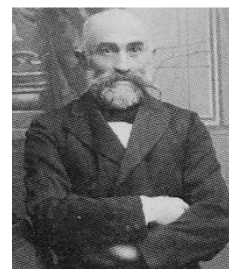
w zastępstwie przewodn.

1890-11-07 – Po śmierci dr. Jana Radeka i przeniesieniu się dr. Karola Petelena do Stryja, wybrano następujące władze:

- dr Karol Zaleski – prezes,
- Kornel Wieniawa –Zubrzycki - zastępca prezesa - sekretarz Rady Powiatu,
- Roman Vetulani – sekretarz - profesor gimnazjalny,
- Feliks Giela – skarbnik – aptekarz,

Wydziałowi:

- dr Stanisław Biega – nauczyciel, gospodarz i bibliotekarz – praktykant dyrekcji skarbu,
 - dr Edward Sumper – stały korespondent „Przewodnika gimnastycznego” – radca sądu okręgowego,
 - dr Emil Kozłowski – lekarz miejski,
 - dr Wojciech Ślęczka – adwokat krajowy,
 - Józef Słotwiński – profesor gimnazjalny,
 - Jan Struszkiewicz – radca sądu obwodowego,
- Zastępcy wydziałowych:
- Kazimierz Lipiński – właściciel fabryki maszyn,
 - Witold Żebracki – straszny inżynier kolei państwowych.

Dh dr Wojciech Ślęczka (1851-1925)
Adwokat, radca, przewodniczący Powiatowego
Komitetu Narodowego w Sanoku w 1918 r.

Dh inż. Władysław Adamczyk

Dh Władysław Sygnarski (1864-1925)
Gospodarz, Naczelnik, Członek Wydziału
TG „Sokół” w Sanoku (1890-1924)

1902-03-15 – Na Walnym Zgromadzeniu wybrano Zarząd:

- inż. Władysław Adamczyk – prezes,
- Stanisław Biega – I zastępca,
- inż. Władysław Beksiński – II zastępca,
- Adam Pytel – sekretarz,
- Feliks Giela – skarbnik,
- Władysław Sygnarski – naczelnik - na 1 rok,
- Marian Szajna – nauczyciel gimnastyki - na 2 lata,
- Henryk Hellebrand – gospodarz,
- dr Karol Zaleski – lekarz towarzystwa,
- oraz dr Paweł Biedka, Tomasz Rozum, Kazimierz Sulimierski, Leopold Biega, Karol Gerardis.

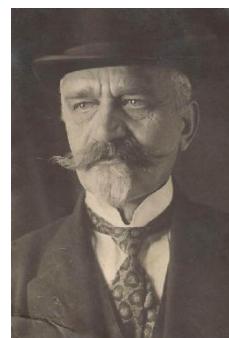
Sanok, 1903 r. – Sztafeta sztandarowa wraz z grupą Sokółów: Prezes Władysław Adamczyk, Chorąży Franciszek Barański, Naczelnik Władysław Sygnarski, Drużynowy H. Hellebrand, poza tym: Górski, Nowak, Jayko, Galant, Ostrowski, Hydzik, Szajna, Keller, Kamiński, Coner, Bruna, Budweil, Breit, Breit Maks, Herz, Piłkiewicz. Z prawej str. Chorążego: Wł. Baczynski i de Pulszyn.

1903 – Na Walnym Zgromadzeniu wybrano:

- inż. Władysław Adamczyk – prezes Gniazda „Sokoła” w Sanoku – Okręg IV przemyski – c. k. starszy inżynier w Austrii,
- Stanisław Basiński – sekretarz TG „Sokół” – prof. gimnazjalny,
- Władysław Sygnarski – naczelnik Gniazda „Sokoła” w Sanoku.

Dh Adam Pytel (1856-1928)
Prezes TG „Sokół” w Sanoku
(1906-1911, 1914-1927)
Dyrektor Gimnazjum (1913-1917)
Uczestnik przejmowania władzy z ręki sejmowców (1.11.1918)
Radca star. „Tygodnika Ziemi Sanockiej”
Burmistrz Miasta Sanoka (1924-1928)

Dh Tomasz Rozum (15.12.1863-7.01.1942)
Urzędnik skarbowy w Sanoku, członek magistratu
Miasta (III.1910), działacz sokół – członek
Zarządu TG „Sokół” w Sanoku 1902-1910,
I. wiceprezes 1911-1914.

1906-03-17 – Na Walnym Zgromadzeniu wybrano członków Wydziału:
na 2 lata:

- Adam Pytel – prezes - prof. gimnazjalny,
- Stanisław Augustyński – zastępca prezesa – sekretarz Inspektoratu podatkowego,
na 3 lata:

- Władysław Beksiński, Adam Bratro, Władysław Dukiet, Antoni Talar.

1907-03-20 – Na Walnym Zgromadzeniu wybrano członków Wydziału:
na 3 lata:

- Karol Gerardis, Feliks Giela, Marian Szajna, dr Karol Zaleski;
 - na 2 lata:
 - prof. Józef Zachara.
- Na zastępców wydziałowych wybrano:
- Stanisław Budweil, Juliusz Bruna, Jan Nowak, Juliusz Remer, Paweł Stepek, Kazimierz Breit.

Do sądu honorowego weszli:

- Włodzimierz Bańkowski, Leopold Biega, dr Wojciech Ślęczka, Władysław Sygnarski, Józef Trzcziński, Józef Kazubski,

oraz ich zastępcy:

- Stanisław Basiński, Henryk Kapiszewski, Stanisław Niedzielski.

Do komisji rewizyjnej zostali wybrani:

- Stanisław Grabowski, Józef Zachter, Kazimierz Michalski.

Dh Karol Gerardis (-1860-1920)
Wydziałowy, z-ca prezesa
TG „Sokół” w Sanoku

Dh inż. arch. Władysław Beksiński 1850-1920

1908-03-24 – wybrano:

- Adam Pytel – prezes,
- Kajetan Golczewski – zastępca prezesa.

Na członków wydziału wybrano:

- Józefa Ratajskiego, Bronisława Tustanowskiego, Andrzeja Wykę i Wolińskiego na 3 lata oraz Romana Skoczyńskiego na 2 lata.

Na zastępców:

- Kazimierza Breita, Mariana Herza, Tomasza Kocyłowskiego, Zygmunta Tomaszewskiego, Stanisława Budweila i Bronisława Bośniackiego.

Do sądu honorowego weszli:

- Józef Trzcziński, Stanisław Basiński, Antoni Borczyk, dr Wojciech Ślęczka, dr Józef Tomasik, Stanisław Augustyński.

Na zastępców:

- Władysław Smólski, Aleksander Piech, August Mroczkowski.

Komisji Rewizyjna ukonstytuowała się w składzie:

- Stanisław Grabowski, Kazimierz Michalski, Józef Zachter.

1909–1911 – Adam Pytel – prezes TG „Sokół”,

1909 – Walne Zgromadzenie zmodyfikowało Wydział:
na 3 lata wybrano:

- Adam Bratro, Józef Zachara, Tomasz Rozum, Mieczysław Nawarski.

Funkcję zastępców członków Wydziału mieli ponownie pełnić druhowie:

- Kazimierz Breita, Marian Herz, Tomasz Kocyłowski, Stanisław Budweil, Bronisław Bośniacki i Zygmunt Tomaszewski.

Wydział ukonstytuował się na swym posiedzeniu z dnia 1.04.1909 r. i wybrał:

- Karola Gerardisa – drugim wiceprezesem,

Dh Bronisław Tustanowski
(1872-1939)

Dh Roman Skoczyński
(1872-1932)

Dh Kajetan Golczewski
(1876-1948)

- Andrzeja Wykę – sekretarzem,
- Bronisława Tustanowskiego – zastępcą sekretarza,
- Tomasza Rozuma – skarbnikiem,
- Antoniego Wolińskiego – zastępcą skarbnika,
- Mieczysława Nawarskiego – gospodarzem,
- Adama Bratrę – zastępcą gospodarza,
- Mariana Szajnę – naczelnikiem,
- Władysława Sygnarskiego – zastępcą naczelnika.

Delegatami do Związku i okręgu zostali druhowie:

- Adam Pytel,
- Marian Szajna.

W ciągu roku z funkcji wydziałowych zrezygnowali druhowie: Józef Zachara i Andrzej Wyka, a z funkcji gospodarza: druh Mieczysław Nawarski.

W ich miejsce do godności członków Wydziału zostali podniesieni w drodze losowania dotychczasowi zastępcy: Bronisław Bośniacki i Kazimierz Breit.

Funkcję sekretarza Wydział powierzył: Bronisławowi Tustanowskiemu, a gospodarza druhowi Marianowi Szajnie.

1911-03-24 – odbyło się Walne Zgromadzenie na którym wybrano:

- dr Emil Gawel – prezes,
- Tomasz Rozum – I wiceprezes,
- Karol Gerardis – II wiceprezes,
- Bronisław Tustanowski – sekretarz,
- Mieczysław Nawarski – zastępca sekretarza,
- Antoni Woliński – skarbnik,
- Józef Sobotkiewicz – zastępca skarbnika,
- Marian Szajna – gospodarz i naczelnik.

Do Wydziału weszli:

- Adam Pytel, dr Łukasz Rogalski,

Zastępcami wydziałowych zostali wybrani:

- Marian Herz, Stanisław Budweil.

Sąd honorowy stanowią:

- Jan Augustyński, Władysław Beksiński, Antoni Borczyk, dr Wojciech Ślęczka, dr Karol Zaleski, prof. August Mroczkowski.

Zastępcami w sądzie honorowym zostali wybrani:

- Aleksander Piech, Marian Kawski, Stanisław Bauman.

Do Komisji rewizyjnej weszli:

- Stanisław Grabowski, Zenon Gątkowski, Kazimierz Michalski.

Mandaty delegatów do Związku i Okręgu uzyskali:

- dr E. Gawel, M. Szajna.

Na korespondenta:

- Adam Pytel.

1911-11-24 – Na Walnym Zgromadzeniu wybrano:

- dr Emil Gawel – prezes TG „Sokół”,
- Józef Moskal – sekretarz.

Na członków Wydziału:

- Michał Drwięga, Adam Pytel, Antoni Woliński, Władysław Żarski, Józef Sobotkiewicz.

1913-04-07 – Na Walnym Zgromadzeniu wybrano władze Towarzystwa:

- dr Emil Gaweł – prezes,
- Tomasz Rozum – I wiceprezes,
- Adam Bratro – II wiceprezes,
- Józef Moskal – sekretarz i z-ca prezesa,
- Michał Drwięga – z-ca sekretarza,
- Antoni Woliński – skarbnik,
- Józef Sobotkiewicz – z-ca naczelnika,
- Maryan Szajna – gospodarz i naczelnik,
- Stanisław Budweil – z-ca gospodarza,
- Władysław Sygnarski – z-ca naczelnika,
- Józef Moskal – korespondent,
- Feliks Giela, dr Józef Kurasiewicz, Adam Pytel, Zygmunt Tomaszewski, Władysław Źarski – członkowie,
- Władysław Fastnacht, Władysław Konik, ks. Szymon Korpak, Jan Oklejewicz, Jan Nowak, Feliks Filp – zastępcy.

Delegatów do Związku Okręgu:

- dr Emil Gaweł, Maryan Szajna, Feliks Giela, Adam Bratro.

W ciągu roku w zamian za Józefa Sobotkiewicza, który zrezygnował ze względu na stan zdrowia, wszedł Władysław Fastnacht.

Komisja Rewizyjna:

- Stanisław Grabowski, Kazimierz Michalski, Władysław Possinger.

Członkowie Sądu Honorowego:

- Władysław Beksiński, Antoni Borczyk, dr Bolesław Gawiński, dr Paweł Biedka, dr Karol Zaleski.

Zastępcy:

- Stanisław Bauman, Jan Zakrzewski, Aleksander Piech.

Lekarz Towarzystwa:

- dr Józef Kurasiewicz,

Kapelan:

- ks. Szymon Korpak.

1914-03-24 – Na Jubileuszowym Walnym Zgromadzeniu wybrano:

- Adam Pytel – prezes TG „Sokół”,
 - Tomasz Rozum – wiceprezes,
 - Karol Gerardis – wiceprezes,
 - Adam Bratro – wiceprezes,
 - Feliks Giela – skarbnik,
 - Marian Szajna – naczelnik,
 - Bronisław Tustanowski – naczelnik,
- oraz wydziałowi: Antoni Woliński, Stanisław Budweil, Władysław Źarski, Mieczysław Strojek, Władysław Konik, Witold Dobrowolski, Józef Moskal, Józef Sobotkiewicz, dr Józef Kurasiewicz.

1918-02 – Odbyło się poufne zebranie członków „Sokoła”.

1920-02-06 – Odbyło się Walne Zgromadzenie, na którym wybrano władze Towarzystwa:

Dł ppor. Adam Bratro (1900-1920)
6.02.1920 r. wybrany na II zastępcę prezesa TG „Sokół” w Sanoku. Ranny w bitwie z bolszewikami, zmarł 11.08.1920 w szpitalu polowym w Pułtusku. Odznaczony Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari

- Adam Pytel – prezes,
- dr Emil Gawel – I zastępca,
- Adam Bratro – II zastępca,
- Witold Dąbrowski – sekretarz i z-ca naczelnika,
- Zygmunt Tomaszewski – z-ca sekretarza i z-ca bibliotekarza,
- Tadeusz Dworski – skarbnik,
- Józef Moskal – z-ca skarbnika,
- Maryan Szajna – naczelnik i gospodarz,
- Stanisław Budweil – z-ca gospodarza,
- Mieczysław Strojek – bibliotekarz,
- Feliks Giela,
- dr Józef Kurasiewicz.

Komendant stałej drużyny sokolej: Franciszek Stok.

Delegaci do Zarządu i Okręgu: Adam Pytel, dr Emil Gawel, Witold Dąbrowski, Tadeusz Dworski, Maryan Szajna, Franciszek Stok.

Burgrabia: Michał Drwięga,

Komendant Skautu: Witold Dąbrowski,

Lekarz Towarzystwa: dr Józef Kurasiewicz,

Kapelan: ks. Szymon Korpak,

Chorąży: Władysław Konik.

1927-1936

- Jan Killar – prezes TG „Sokół” – dyr Seminarjum Żeńskiego w Sanoku,
- Stanisław Zurakowski – sekretarz TG „Sokół” – urzędnik Firmy „Grabownica” spółki naftowej w Sanok,
- wiceprezesa, naczelnicy i wydziałowi: Adam Bratro, Szajna, Moszoro, Kaczorowski, Pirożyński, Radwańska, Bukiet, Dworski, Oklejewicz, Mazurek, Konik, Żurakowski, Rec.

1936-1939

- dr Jerzy Pietrkiewicz – prezes TG „Sokół”,
- dr Zygmunt Kruszelnicki, mjr Tadeusz Zbyszycy, mgr Jan Hrabar, Maryan Szajna, Teodorowicz, Wóćik, Politański, Szpakowski – wiceprezesa,
- Lambert Grosse, Franciszek Rogoziński – sekretarze,
- naczelnicy: Moszoro Muller, Kaczorowski, Niemiec, Pirożyński, Stropek, Pirożyńska, Antonina Buriakówna,
- oraz: Stanisław Barański, Stanisław Dąbrowski, Władysław Fastnacht, Hieronim Konopnicki, Eugenia Kudłowa, Mieczysław Malikowski, Stanisław Potocki, Franciszek Rogoziński, Emil Rudak.

Dh dr Zygmunt Kruszelnicki
Wiceprezes TG „Sokół” w Sanoku
w 1939 r.

Dh mjr Tadeusz Zbyszycy
– bibliofil, farmaceuta

Dh dr Jerzy Pietrkiewicz
1888 – 1940
Prezes TG „Sokół” w Sanoku
(1937-1939)

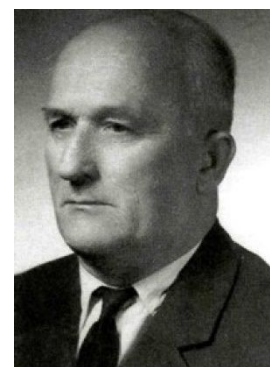

1946-02-26 – wybrano Zarząd TG „Sokół” w Sanoku:

- Antoni Morończyk – prezes,
- Władysław Fastnacht – wiceprezes,
- Zygfryd Gölis – wiceprezes,
- Stanisław Pirożyński – naczelnik,
- Emil Teodorowicz – sekretarz,
- Mieczysław Malikowski – skarbnik,
- Ludwik Patała – gospodarz,
- Zofia Pirożyńska, Władysław Kucawski, Franciszek Moszoro, Kazimierz Stropek, Zygmunt Słuszkiewicz, Leopold Szwarz, Jan Wójcik, Adam Bieniasz, Stanisław Chyła – członkowie.

Dh dr. Antoni Morończyk
(1914-1976)
Prezes TG „Sokół” w Sanoku
w 1946 r.

Dh dr Władysław Fastnacht
(1913-1987)
Wiceprezes TG „Sokół” w Sanoku
w 1946 r.

1936 – Dh Stanisław Pirożyński, naczelnik
TG „Sokół” w Sanoku w okresie 1927-1946

Sanok, 1936 – Dh. Zofia Pirożyńska
Członek Zarządu TG „Sokół” w Sanoku
wybranego w 1946 r.

Dh Ludwik Patała – Gospodarz
TG „Sokół” w Sanoku – 1946

W związku z odmową zarejestrowania Towarzystwa przez Wojewódzki Rzeszowski – Wydział Społeczno-Polityczny pismem .II/4348/45 z 6.03.1946 r. następuje bardzo długa przerwa w działalności Towarzystwa.

2000-06-09 – utworzono **Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Sanoku.**

Na I Walnym Zgromadzeniu, wybrano władze:

Zarząd:

- Kazimierz Mielczarek – prezes,
- Bronisław Kielar - wiceprezes,
- Wiesław Wilkosz – sekretarz,
- Edward Czopor - skarbnik,
- Robert Zoszak, od 20.10.2001 r. – Jan Nebesio – naczelnik,
- Zdzisław Kocur, od 20.10.2001 r. – Józef Dziuban – wicenaczelnik,
- Krzysztof Kaczmarski – członek.

Komisję Rewizyjną:

- Ludmiła Patała – przewodnicząca,
- Józef Błaż – członek,
- Władysław Gorączko – członek.

Sąd Honorowy:

- Tadeusz Kędzierski – przewodniczący,
- Mieczysława Czopor – członek,
- Marian Osękowski – członek,
- Jan Papisz – członek.

Na Walnym Zgromadzeniu Sprawozdawczo-Wyborczym zorganizowanym przez Zarząd **PTG „Sokół”** w Sanoku, w dniu 13.06.2003 r. wybrano nowe władze:

Zarząd:

- Kazimierz Mielczarek – prezes,
- Bronisław Kielar – wiceprezes,
- Maria Wołk – sekretarz,
- Leon Kulisz – skarbnik,
- Wiesław Wilkosz – członek zarządu,
- Józef Dziuban – naczelnik,
- Stanisław Michalik – wicenaczelnik.

Komisję Rewizyjną:

- Ludmiła Patała – przewodnicząca,
- Józef Błaż – członek,
- Władysław Gorączko – członek.

Sąd Honorowy:

- Tadeusz Kędzierski – przewodniczący,
- Mieczysława Czopor – członek,
- Marian Osękowski – członek,
- Jan Papisz – członek.

Polskie Towarzystwo Gimnastyczne (PTG) „Sokół” w Sanoku, ze względów formalnych **nie zostało uznane** przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji za następcę prawnego Towarzystwa przedwojennego.

W związku z powyższym **11 lipca 2004 r.** grupa członków „Sokoła” (z 1939 r. i 1946 r.), **reaktywowała Towarzystwo Gimnastyczne (TG) „Sokół” w Sanoku utworzone w 1889 r.**

Byli to: **Maria Czerepaniak, Hipolit Zygmunt Keller, Janina Maczek, Zbigniew Kazimierz Patała, Zofia Sarkady, Ludmiła Schmidt, Janina Stefańska** oraz Eugeniusz Czerepaniak, Bronisław Kielar, Barbara Milczanowska, Ludmiła Patała, Paweł Sebastiański.

2004-09-16 – na zebraniu TG „Sokół” w Sanoku (reaktywowanego w dniu 11.07.2004 r.) wybrano Zarząd w składzie:

- Zbigniew Kazimierz Patała – prezes,
- Hipolit Zygmunt Keller – wiceprezes,
- Janina Maczek - sekretarz,
- Zofia Sarkady - skarbnik,
- Maria Czerepaniak – członek,
- Janina Stefańska – członek,
- Ludmiła Schmidt – przewodnicząca Komisji Rewizyjnej.

			
Zbigniew Kazimierz Patała prezes	Hipolit Zygmunt Keller wiceprezes	Janina Maczek sekretarz	Zofia Sarkady skarbnik
			
Maria Czerepaniak członek	Janina Stefańska członek	Ludmiła Schmidt przewodnicząca Komisji Rewizyjnej	

2005-10-22 – Na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu **przyjęto Statut**,

w którym § 19 brzmi:

1. Władzami Towarzystwa są:
 - a) Walne Zgromadzenie,
 - b) Zarząd,
 - c) Komisja Rewizyjna,
 - d) Sąd Honorowy.
2. Organami Towarzystwa są:
 - a) Naczelnik Wyszkożenia Sokolego,
 - b) Kierownictwo działów sportowych.
3. Kadencja władz i organów Towarzystwa trwa trzy lata.

2005-10-22 – wybrano Zarząd TG „Sokół” w Sanoku w następującym składzie:

				
Bronisław Kielar prezes	Ludmiła Patała wiceprezes	Eugeniusz Czerepaniak członek	Władysław Gorączko członek	Paweł Sebastiański członek

Komisję Rewizyjną w następującym składzie:

		
Małgorzata Obszarny przewodnicząca	Barbara Milczanowska członek	Jerzy Skibiński członek

Sąd Honorowy w następującym składzie:

			
Zygmunt Hipolit Keller przewodniczący	Wanda Siwadłowska członek	Zbigniew Kazimierz Patała członek	Edward Czopor członek

**2008-11-07 – Walne Zgromadzenie, na którym wybrano:
Zarząd TG „Sokół” w Sanoku**

			
Bronisław Kielar prezes	Paweł Sebastiański wiceprezes	Wacław Drwięga sekretarz	Jerzy Skoczyński skarbnik

		
Ludmiła Patała członek	Stefan Tarapacki naczelnik szkolenia sokolego	Zdzisław Skrzypczyk zastępca naczelnika szkolenia sokolego

Komisja Rewizyjna

		
Marian Osękowski przewodniczący	Małgorzata Obszarny członek	Andrzej Chrobak członek

Sąd Honorowy

		
Eugeniusz Czerepaniak przewodniczący	Władysław Gorączko członek	Stanisław Lewek członek

2012-03-09 – Walne Zgromadzenie, na którym wybrano:
Zarząd TG „Sokół” w Sanoku

			
Bronisław Kielar prezes	Paweł Sebastiański wiceprezes	Andrzej Chrobak sekretarz	Jerzy Skoczyński skarbnik
			
Tadeusz Nabywaniec członek	Zdzisław Skrzypczyk naczelnik szkolenia sokolego	Tomasz Święch zastępca naczelnika szkolenia sokolego	

Komisja Rewizyjna

		
Marian Osekowski przewodniczący	Teresa Koza członek	Wojciech Próchnicki członek

Sąd Honorowy

		
Eugeniusz Czerepaniak przewodniczący	Stanisław Lewek członek	Stefan Tarapacki członek

**2015-03-20 – Walne Zgromadzenie, na którym wybrano:
Zarząd TG „Sokół” w Sanoku**

			
Bronisław Kielar prezes	Paweł Sebastiański wiceprezes	Andrzej Chrobak sekretarz	Jerzy Skoczyński skarbnik
			
Jerzy Robel członek	Zdzisław Skrzypczyk naczelnik szkolenia sokolego	Damian Dziewiński zastępca naczelnika szkolenia sokolego	

Komisja Rewizyjna

		
Ryszard Wydrzyński przewodniczący	Marian Osękowski członek	Henryk Sobolak członek

Sąd Honorowy

		
Eugeniusz Czerepaniak przewodniczący	Stanisław Lewek członek	Stefan Tarapacki członek

**2018-05-17 – Walne Zgromadzenie, na którym wybrano:
Zarząd TG „Sokół” w Sanoku (2018-2021)**

			
Bronisław Kielar prezes	Jerzy Robel wiceprezes	Paweł Sebastiański wiceprezes	Jerzy Skoczyński skarbnik
			
Andrzej Chrobak sekretarz	Andrzej Budzicki naczelnik szkolenia sokolego	Damian Dziewiński z-ca naczeln. szkol. sokolego (do 15.11.2018)	Zdzisław Skrzypczyk członek

Komisja Rewizyjna

		
Ryszard Wydrzyński przewodniczący	Marian Osękowski członek	Henryk Sobolak członek

Sąd Honorowy

			
Barbara Milczanowska przewodnicząca	Paweł Stach członek	Maria Szałankiewicz- Skoczyńska członek	Stefan Tarapacki członek

**2021-04-22 – Walne Zgromadzenie, na którym wybrano:
Zarząd TG „Sokół” w Sanoku (2021-2024)**

			
Bronisław Kielar prezes	Jerzy Robel wiceprezes	Zdzisław Skrzypczyk wiceprezes	Jerzy Skoczyński skarbnik
			
Andrzej Chrobak sekretarz	Andrzej Budzicki naczelnik szkolenia sokolego	Barbara Milczanowska członek	Witold Sebastyański członek

Komisja Rewizyjna (2021-2024)

		
Ryszard Wydrzyński przewodniczący	Marian Osekowski członek	Henryk Sobolak członek

Sąd Honorowy (2021-2024)

			
Maria Szalankiewicz- Skoczyńska przewodnicząca	Krzysztof Michalski członek	Grzegorz Grządziel członek	dr Marcin Smoter członek

Przyjaciele i współpracownicy „Sokoła”

Zarząd TG „Sokół” w Sanoku współpracuje z urzędami, instytucjami, firmami, towarzystwami i wieloma ludźmi, którym bliska jest idea sokola.

2009-02-13 – Na Walnym Zgromadzeniu sanockiego „Sokoła” gościliśmy ks. prałata Feliksa Kwaśnego i płk. r. Zbigniewa Ziąbrowskiego, którzy wpisali następujące adresy do Kroniki „Sokoła”:

- *Piękna idea, która zawarta jest w dynamicznym ruchu „Sokoła” propaguje zdrowie i umiłowanie Ojczyzny.*

Życzę, aby ta idea była treścią życia i działania każdego członka. Niech to piękne działanie umacnia wszystkich w dobroci, miłości, życzliwości i umiłowaniu Boga i Ojczyzny.

2009-02-13 – Walne Zgromadzenie TG „Sokół” w Sanoku

*Ks. prałat Feliks Kwaśny
Proboszcz parafii pw. Chrystusa Króla w Sanoku
Honorowy Obywatel Królewskiego Wolnego Miasta Sanoka*

- *Serdecznie dziękuję za umożliwienie mi uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu TG „Sokół” w dniu 13 lutego 2009 r.*

Działalność TG „Sokół” jest mi bardzo bliska, ponieważ mieszkając w tym imponującym budynku TG „Sokół” prawie 20 lat w latach przedwojennych i tuż po wojnie, byłem jej obserwatorem.

Towarzystwo prowadziło na co dzień bardzo ważną działalność sportowo-wychowawczą, ponadto było to miejsce spotkań towarzyskich, zabaw tanecznych, imprez kulturalnych, spektakli teatralnych.

Z głębi serca życzę członkom Zarządu TG „Sokół”, którym leży na sercu przede wszystkim dobro młodzieży naszego miasta, rychłej regulacji spraw

majątkowych i rozpoczęcia pełnej realizacji wytyczonych zamierzeń.

Płk r. Zbigniew Ziąbrowski

2011-01-15 – Oplatek „Sokół”
Od lewej: Eugeniusz Czerepaniak, Edward Czopor,
Zbigniew Ziąbrowski

Ojciec Zbigniewa Ziąbrowskiego, dh **Władysław Ziąbrowski** był skarbnikiem i gospodarzem budynku „Sokoła”, mieszkał w Domu Sokola przed II wojną i wiele lat po wojnie. Zbigniew opowiadał nam co działo się w czasie wojny w budynku, jak jego ojciec doprowadzał budynek do użytku po wojnie, o pierwszych zebraniach

Sanok, 2015-01-24 – Po spotkaniu oplatkowym w Oranżerii.
Stoją od lewej: Jerzy Skoczyński, Maria Szalankiewicz-Skoczyńska, Jan Nebesio,
Bronisław Kielar, Krystyna Chowaniec, Piotr Uruski, Marian Osekowski, Paweł Sebastianiński.

2017-10-21 – Dymów. Od lewej: dh Michał Zagroń, członek Zarządu TG „Sokół” w Dynowie, dh dr Konrad Firle, prezes PTU „Sokół” w Krakowie,
dh Krystyna Dziła, prezes TG „Sokół” w Dynowie, dh Bronisław Kielar, prezes TG „Sokół” w Sanoku.

2016-05-21 – Jasna Góra – Zjazd Sokolstwa Polskiego
Dh prezes Bronisław Kielar, o. Jan – wiceprovincial Z. Paulinów na Jasnej Górze, ks. kapelan dh. hm. mjr. Marcin Kościka – Kraków

2013-01-19 – Sokoli Oplatek w Sanoku. Od lewej: ks. dziekan dr Andrzej Skiba, o. por. r. Andrzej Deptuch, dh Andrzej Chrobak

2017-06-09 – **Tadeusz Pióro** (1956-2020) – Burmistrz Miasta Sanoka (2014-2018). Członek Zarządu Województwa Podkarpackiego (27.05.2013-28.11.2014). Na początku lat 90. był zastępcą dyrektora Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Sanoku. 1 września 2004 został dyrektorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brzozowie i równoległe Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Brzozowie.
Radny Sejmiku Województwa Podkarpackiego IV kadencji (2010-2014).

2014-06-06 – Uroczystość 125-lecia TG „Sokół” w Sanoku. Ewelina Wronowska i Michał Matuszewski wykonują utwory ze „Śpiewnika Sokolego”

2019-06-29 – Na uroczystości 130-lecia TG „Sokół” w Sanoku.
Stoją od lewej: dh prezes dr Grzegorz Bielec – Rzeszów, dh prezes Ryszard Kapala – Ropczyce, dh prezes Bronisław Kielar – Sanok, dh poseł RP Piotr Uruski, dh Witold Sebastyański

2015-06-15 – Sokoli Konkurs 17 pt.: „Artyści na Torsanie”
Występ akordeonistów Szkoły Muzycznej w Sanoku

2013-07-06 – Spotkanie Komitetu Honorowego 125. Letic TG „Sokół” w Sanoku
Od lewej: dh Jerzy Siozyczyński, dh Andrzej Chruszka, dh Andrzej Szulc
Od prawej: dh Zdzisław Skrzypczak, o. Andrzej Dopłuch, dh Maria Siedlarczyńska, Jan Kwołczyński, dh Marcin Dusek

100 LAT PTG „SOKÓŁ” W MIĘDZYBRONZIU BIAŁKIM 08-09-2014

Gabinet Burmistrza Miasta Sanoka Tadeusza Pióro – 10.11.2015 r. – Przekazanie SZARFY należącej do SZTANDARU SOKOŁA przez Kingę Kindlarską w imieniu mamy Anny Dalskiej-Kindlarskiej i stryja Jacka Dalskiego, którzy przez wiele lat przechowywali szarfę – przedstawicielom TG „Sokół” w Sanoku.
Od lewej: dh Zdzisław Skrzypczyk, dh Bronisław Kielar, Kinga Kindlarska, Anna Dalska-Kindlarska, Jacek Dalski, Tadeusz Pióro, Waław Krawczyk, Waldemar Oeh.

2019-06-29 – 130-lecie TG „Sokół” w Sanoku.
Dh prezes Zbigniew Bochenek – Mielec, hm. Jerzy Kwaśniewicz – ZHP w Sanoku.

2015-11-10 – Tablica i drzewo Rotmistrza Witolda Pileckiego

2016-02-19 – Rzeszów – Narada starszyny sokolej

Od lewej: 1. dh. – TG „Sokół” w Częstochowie”, 2. dh TG „Sokół” w Częstochowie, 3. dh prezes Ludwik Lechowicz, TG „Sokół” w Brzesku, 4. dh prezes prof. Stanisław Zaborniak, TG „Sokół” w Rzeszowie, 5. dh. prezes Celina Chorążak, TG „Sokół” w Piłźnie, 6. dh prezes dr Konrad Firlej, TG „Sokół” w Krakowie i RO TG „Sokół” w Polsce, 7. dh. prezes Krystyna Dżuła, TG „Sokół” w Dynowie, 8. dh dr Henryk Dziedzic, TG „Sokół” w Krakowie, 9. dh prezes Bronisław Kielar, TG „Sokół” w Sanoku, 10. ..., 11. dh prezes Zbigniew Bochenek, TG „Sokół” w Mielcu, 12. dh Andrzej Olejnik, TG „Sokół - Świat Pracy” w Tarnowie, 13. dh prof. wiceprezes Andrzej Nowakowski, TG „Sokół” w Rzeszowie, 14. ..., 15. dh dr Andrzej Łopata, wiceprezes TG „Sokół” w Krakowie, 16. dh prezes Piotr Harat, TG „Sokół” w Międzybrodziu Białskim, 17. dh Andrzej Obal, TG „Sokół” w Krakowie.

Warszawa, 20.04.2017 r., Senat RP – Sokoli odznaczeni przez Prezydenta RP, Pana Andrzeja Dudę – odznaczenia wręczyła Pani minister Małgorzata Sadurska, w obecności marszałka Senatu RP, Pana Stanisława Karcewskiego i wicemarszałków Senatu.

Od lewej: 1. Andrzej Bogucki – Bydgoszcz, 2. Michał Sienkiewicz – Litwa, 3. Andrzej Olejnik – Tarnów, 4. Józef Zaskalski – Mielec, 5. Grzegorz Bielec – Rzeszów, 6. Jan Członkowski – Brwinów, 7. Artur Blum – Kraków, 8. Zbigniew Okorski – Warszawa, 9. Marszałek Senatu RP Stanisław Karcewski, 10. szefowa Kancelarii Prezydenta RP Małgorzata Sadurska, 11. Witold Zurzycki – Kraków, 12. Bronisław Kielar – Sanok, 13. Damian Małecki – Leszno, 14. Stanisław Mardula – Zakopane, 15. Andrzej Nowakowski – Rzeszów, 16. Zygmunt Śledziwski – Warszawa (brak na zdj.)

Fot.: Krzysztof Sitkowski /KPRP/

Podziękowanie dla współpracowników

W roku 2024 obchodzimy 135. rocznicę utworzenia sanockiego „Sokoła” oraz 20. rocznicę reaktywowania sanockiego „Sokoła”.

W tym miejscu chcę bardzo, bardzo podziękować wszystkim Druhom i Druhom sanockiego „Sokoła” za bezinteresowną, żmudną pracę, jaką wykonali na rzecz Towarzystwa, za upór i dążenie do reaktywowania Towarzystwa, za prace skutkujące uchynieniem decyzji, które były podjęte przez władze PRL z rażącym naruszeniem prawa, za prace przy uporządkowaniu stanu prawnego Towarzystwa.

Po pokonaniu przeszkód i trudności administracyjno-prawnych potrzebna była odwaga aby przejąć nieruchomości, jak również związane z tym obowiązki gospodarowania zabytkowym budynkiem, który wymagał i nadal wymaga wiele prac porządkowych i remontowych.

Członkom kolejnych Zarządów oraz wszystkim Druhom i wszystkim Druhom, którzy przygotowali i przeprowadzili wiele zawodów sportowych, konkursów, spotkań okolicznościowych i innych działań, składam szczerze podziękowania za bardzo dobrą, owocną współpracę.

Współpraca z ludźmi o podobnych poglądach politycznych, patriotami, którzy wiedzą, że nasza kochana Ojczyzna ma swoje godło, hymn, granice, ma swój język, swoją walutę, wojsko i inne służby mundurowe, ma swoje pola i łąki, jeziora i rzeki, wioski i miasta, ma swoją kulturę, oraz najwspanialszych ludzi na Świecie, którzy wiedzą, że o niepodległość i suwerenność trzeba walczyć codziennie – jest dla mnie wielkim obowiązkiem, wielką przygodą, wielką przyjemnością!

Czołem!

Literatura:

1892 – „Księga pamiątkowa ku czci dwudziestej piątej rocznicy założenia Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” we Lwowie – 1867-1992”, wydana przez TG „Sokół” we Lwowie w 1892 r.

1903 – PAMIĘTNIK IV ZLOTU SOKOLSTWA POLSKIEGO WE LWOWIE W DNIACH 27. – 29. CZERWCA 1903.

1910 – PAMIĘTNIK V. ZLOTU SOKOLSTWA POLSKIEGO W KRAKOWIE W DNIACH 14-16 LIPCA 1910. WE LWOWIE. NAKŁADEM ZWIĄZKU POLSKICH GIMNASTYCZNYCH TOWARZYSTW SOKOLICH. Z I. ZWIĄZKOWEJ DRUKARNI WE LWOWIE UL. LINDEGO L. 4. 1911.

1996 – Maria Kurkarewicz – Działalność sportowa i kulturalno-oświatowa Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Sanoku w latach 1889-1939 – Praca magisterska pisana na WSP w Rzeszowie, pod kierunkiem dr. Jerzego Potoczego,

2014 – Bronisław Kielar, Tadeusz Miękiś, Paweł Sebastiański, Marcin Smoter – 125 lat sanockiego „Sokoła” 1889-2014,

2014 – ŚPIEWNIK SOKOLI – wg Śpiewnika Sokolego Stanisława Budweila z 1905 r.,

2017 – Stanisław Nicieja – Moje Kresy. Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”.

2018 – Marzanna Raińska – SOKOLNIE GALICYJSKIE HISTORIA I STAN OBECNY, wyd. przez Małopolskie Centrum Kultury SOKÓŁ w Nowym Sączu.

2019 – Bronisław Kielar – 130 lat sanockiego „Sokoła” 1889-2019.

Prasa, dokumenty archiwalne i inne.

Ojczyzna moja

Ojczyzna moja – to ta ziemia droga,
Gdziem ujrzał słońce i gdziem poznał Boga,
Gdzie ojciec, bracia i gdzie matka miła
W polskiej mnie mowie pacierza uczyła.

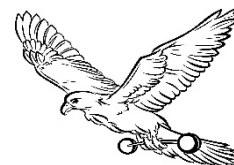
Ojczyzna moja – to wioski i miasta,
Wśród pól lechickich sadzone od Piasta;
To rzeki, lasy, kwietne niwy, łąki,
Gdzie pieśń nadziei śpiewają skowronki.

Ojczyzna moja – to praojców sława,
Szczerbiec Chrobrego, cecorska buława,
To duch rycerski, szlachetny a męski,
To nasze wielkie zwycięstwa i klęski.

Ojczyzna moja – to te ciche pola,
Które od wieków zdeptała niewola,
To te kurhany, te smętne mogiły -
Co jej swobody obrońców przykryły.

Ojczyzna moja – to ten duch narodu,
Co żyje cudem wśród głodu i chłodu,
To ta nadzieja, co się w sercach kwieci,
Pracą u ojców, a piosnką u dzieci!

Maria Konopnicka – 1919

DO
PRZYJACIÓŁ SOKOŁÓW
NA 100. IECIE ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI POLSKI

Z daleka, znad morza, kłaniamy się Wam ja i Gdynia,
Wraz z morskim wiatrem, ślemy do Was serdeczne pozdrowienia,
Wasza baza w Sanoku, w najpiękniejszym budynku w mieście,
Ważne jest to, że działacie, trwacie i jesteście.

Kiedy powstawało, na wzór Lwowa, to sanockie Gniazdo Sokoli,
Cała Polska od 100 lat była w ciężkiej zaborców niewoli,
Polskie dzieci z mlekiem matki uczyły się gniewu nie miłości,
Cały Naród Polski marzył tylko o niepodległości, o wolności.

Pod pozorem fiz-kultury ruch zjednoczył się w Galicji,
Sokolego gniazd rozwoju, wolnościowej propozycji,
Na tę szansę czekał Naród, wreszcie przyszło co zamarzył,
Do Sokolich Gniazd ciągnęli ludzie młodzi, również starzy.

Tak powstała jedność myśli, również działań, nie do wiary,
Z czasem Austria, zaborczym, pozwoliła na sztandary,
Sztandar taki to rzecz święta, do sztandaru ciągną ludzie,
W walce, w boju, w pracy, także i w codziennym zwykłym trudzie.

W historycznej karuzeli, powojennej bolszewickiej nienawiści,
Pogrzebali znów „Sokoła”, wymazali - „wolność nigdy się nie ziści”
Lecz zaświtał nam poranek bez prusaków i bez ruskich,
Wolność w Polsce zajaśniała i nie słysząc już „czastuszki”.

Do Sztandaru, do „Sokoła”, znów przybiegli ludzie dzielni,
Dać świadectwo, że wciąż trwamy i jesteśmy niepodzielni,
Gdy się młodzież garnie do nas, starym aż kraśnieją lice,
Pod Sztandarem się zbierają dziś, Sokoli, Sokolice.

By świadectwo dać powszechne, bądźcie dzisiaj wszyscy z nami,
Bo za Polską, za Ojczyznę dziś stoimy drużynami,
Niepodległość nam przyświeca, od zaborców też swoboda,
Wolność Polski w naszym sercu, zawsze żywa, zawsze młoda.

Dh mgr inż. komandor r. Zbigniew Koziarz

Gdynia, 17.10.2018 r.

Historyjka z bieszczadzkiego – dla „Sokoła” sanockiego.

Kiedy Polskę „rozerwali”,
ruch „Sokola” był na fali.

Choć w niewoli kraj trzymano,
to po polsku ciut pisano.

Odnawiano polskie szkoły,
a we Lwowie, to „Sokoły”.

Towarzystwa powstawały,
władze carskie już drętwiały.

Lwów i Tarnów – w kolejności,
Kraków, Przemyśl – w liście gości.

Rzeszów, Jasło, Wadowice –
Nowy Sącz i okolice.

Potem Krosno, rok za rokiem
i Jarosław ze Sanokiem.

Rozwój ciała planowano,
do sprawności go zmuszano.

Miał swe hasło, ten to ruch:
„W zdrowym ciele zdrowy duch”.

W każdym krańcu ruch ten znano
i „Sokoły” nazywano.

Były wówczas bardzo liczne –
Towarzystwa Gimnastyczne.

Miał go Sanok – gród królewski,
przewodniczył mu Zaleski.

Gmach wnet nowy zbudowano,
potem sztandar fundowano.

Sokół w górze siadł na ścianie –
radość mieli sanoczanie.

Lokum było znakomite –
w wykończenia - przeobfite.

Chociaż kraju wciąż nie było,
O wolności się marzyło.

Byli tacy co myśleli,
co tą wolność mieć wciąż chcieli.

Wprowadzano ćwiczeń sporo,
bo kondycja - była zmorą.

Kwitło życie wraz z balami,
tak zwanymi „środówkami”.

Tenis, bilard i pływanie
w szachy częste też grywanie.

Kino-teatr sprowadzano,
pierwsze filmy wyświetlano.

Gdy wojenka tu działała,
to działalność zaprzestała.

Młodzież o kraj walczyć chciała
do Legionu wstępowała.

Do Macierzy, aż do Lwowa
szła do walki już gotowa.

Lecz cesarscy ich dorwali
w swe szeregi zabierali.

Wnet działalność już wznowiono
i działano statutowo.

Niepodległość się marzyła,
(dziś już wiemy – blisko była).

W osiemnastym Państwo wraca
„Sokół” Sanok, też powraca.

Adam Pytel tu dowodzi,
Austriakom rządzić szkodzi.

Polskie stoją już patrole
i zmieniają ludziom dolę.

Radość ludu – brzemień zrzucił,
a na mapy kraj powrócił.
Kwitło życie z „Sokołami” –

wszelakimi działaniami.

Lat dwadzieścia był spokojny,
nastał znowu okres zbrojny.

„Sokół” Sanok w Złoty Godach,
znów w wojennych był przygodach.

Z dwóch stron na kraj najechali,
i co mogli zgrabiali.

Mordy, gwałty, szabrowanie –
znów Polaków mordowanie.

Tak to drodzy sanoczanie.
„Sokół” skończył swe działanie.

Niemcy mieli tu swe biura,
taka była szwabska dziura.

Banderowcy pomagali,
bimber z szwabem ciągle grzali.

A po wojnie też działano,
na czerwono zarządzano.

Tu sportowcy w piłkę grali
i się „Sokół” nazywali.

Pięć lat trwało – działać chcieli,
aż komuchy klub zamknęli.

Dom Żołnierza tu zrobili,
polityczni się bawili.

Później działać zaprzestano,
bo im znowu zabraniano.

Kino „Pokój” filmy snuło,
patriotyzm w mieście psuło.

Dom Kultury miał zadanie –
w miejscu owym pracowanie.

Lat pięćdziesiąt tak to trwało,
aż się wszystko pozmiało.

Wnet tam knajpę też zrobili
i balangi tam robili.

Wrócił „Sokół” – zmiany czuje,
choć mafię Polskę szczuje.

Czy ktoś mądry z Polakami,
wnet zatrzyma nurt z mafiami

Czy powróci patriotyzm?
czy na stałe już despotyzm.

Czy Bronisław od Kielarów,
wór uzbiera gdzieś dolarów.

By ocalić Sokolników-
Towarzystwa fanatyków.

Roman Bury – 2022

Tadeusz Kościuszko
(1746-1817)

General wojsk amerykańskich i polskich,
inżynier wojskowy.
Jako twórca czynu zbrojnego
i twórca obowiązku obrony Polski
został ustanowiony
Patronem gniazd sokolich
od 5.06.1898 r.

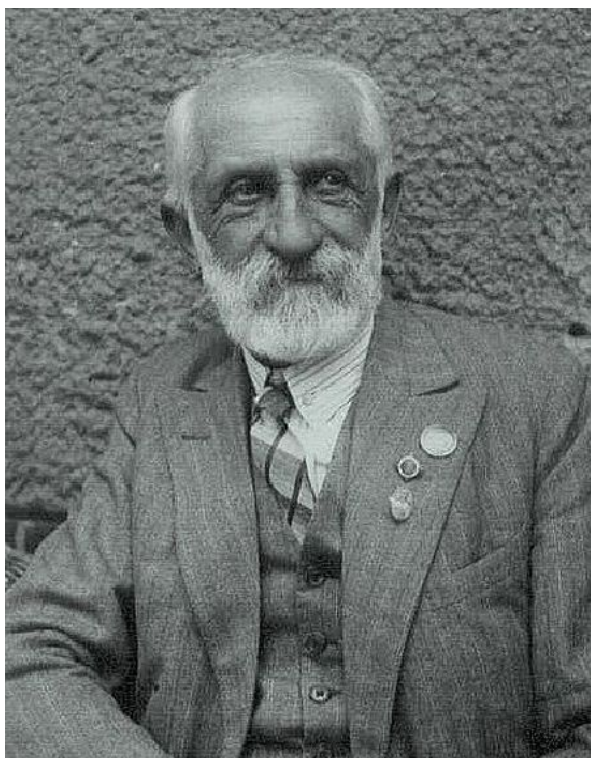
Tablicę ufundowało: TG „Sokół” w Sanoku
Sanok, 28 czerwca 2024 r.

Józef Haller
(1873-1960)

General broni,
główny organizator i komendant
Połowych Drużyn Sokolich (1912-1914),
„błękitny general” (1918-1919),
dowódca Frontu Północnego
i członek Ścisłej Rady Wojennej w 1920 r.

Tablicę ufundowało: TG „Sokół” w Sanoku
Sanok, 28 czerwca 2024 r.

Dh dr Karol Zaleski
(1856-1941).

Lekarz miejski, radny i wielki społecznik
Inicjator utworzenia sanockiego „Sokoła”
Długoletni działacz sokoli i prezes (1890-1897)

Dh Adam Pytel

+ 16.10.1856 r. w Żukowicach
+ 30.10.1928 r. w Sanoku

Godność prezesa sanockiego „Sokoła”
pełnił w latach:
1906-1911, 1914-1927.

31.10.1918 – Z ramienia „Komitetu
Samoobrony Narodowej”
i jako prezes „Sokoła”
uczestniczył w przejmowaniu władzy
z rąk zaborcy.

Redaktor „Tygodnika Ziemi Sanockiej”
Kierownik Gimnazjum: 1913-1917
Burmistrz Miasta Sanoka: 1924-1928

Dh Marian Szajna (1873-1936)

Długoletni naczelnik, nauczyciel gimnastyki –
prowadził zajęcia z ćwiczeń w sanockim gnieździe
zarówno w okresie zaboru (prócz niego także
Władysław Sygnarski), jak i w latach 20. niepodległej
Polski (wówczas także m.in. Franciszek Mossoro),
członek komisji pływackiej, gospodarz sanockiego
gniazda, działał przy budowie Domu Sokoła, członek
Zarządu „Sokoła”, delegat do Związku i Okręgu,
w okresie 1927-1930 wiceprezes TG „Sokół”
w Sanoku. Naczelnik powołanego w 1921 okręgu II
sanockiego Dzielnicy Małopolskiej TG „Sokół”.

Odbył wiele kursów w zakresie wiedzy
gimnastycznej, również za granicą. W 1899 r. zdał
egzamin na nauczyciela gimnastyki w szkołach
średnich, a w 1900 r. otrzymał patent nauczycielski.
Z jego inicjatywy założono w 1911 r. dwa zastępy
skautowe chłopców w Zagórzcu, działające przy
gnieździe zagórzskim w Domu Sokoła w Zagórzcu.
W 1912 r. został współorganizatorem, a później
komendantem Starej Drużyny Sokolej (później PDS).
31.10/1.11.1918 r. wraz z dh. prezesem Adamem
Pytlem, dh. dr. Wojciechem Ślęczką i innymi, przejęli
koszary i władzę z rąk austriackiego zaborcy.
Wraz z kpt. Franciszkiem Stokiem był
organizatorem polskiej siły zbrojnej, a dowodzone
przez nich pierwsze patrole polskie, rankiem
1 listopada 1918 r. wyruszyły z Domu Sokoła, na
ulicę Sanoka.

Przepracował dla „Sokoła” aż 43 lata.

Dh Bronisław Kielar

mgr inż. mechanik, ur.: 25.12.1945 r. w Bliznem, zamieszkały w Sanoku

Stan rodzinny:

- żona Maria (www.mariakielar.pl) oraz dzieci mieszkające w Krakowie:
- syn Tomasz z żoną Joanną, wnuczki Ola i Ala,
- syn Mirosław z żoną Iwoną, wnuczek Mateusz (www.ePorady24.pl)

Praca:

- 1962–1971 – SFA w Sanoku – blacharz, brakarz, konstruktor, st. konstruktor,
- 1971–1974 – SZPGum „Stomil” w Sanoku – st. konstruktor,
- 1974–1999 – Zespół Szkół Zawodowych w Sanoku:
 - ❖ nauczyciel przedmiotów zawodowych w klasach zawodowych, licealnych i technicznych,
 - ❖ kierownik szkolenia praktycznego – 10 lat,
 - ❖ prowadzenie kół: szachowego, fotograficznego, filatelistycznego,
 - ❖ prowadzenie: wycieczek klasowych (krajowych), wakacyjnych obozów młodzieżowych,
 - ❖ prowadzenie zajęć na kursach organizowanych przez Cech Rzemiosł Różnych dla instruktorów praktycznej nauki zawodu i pracowników młodocianych,
- obecnie emerytowany nauczyciel.

Działalność społeczna i polityczna:

- **1980** – członek NSZZ „Solidarność” – mąż zaufania w ZSZ, członek komisji Zakładowej, delegat na Walny Zjazd Delegatów Regionu,
- **od 1989** – Komitet Obywatelski,
- 4.06.1989 – mąż zaufania w Obwodowej Komisji Wyborczej nr 13 w wyborach do Sejmu PRL (kontraktowego) z ramienia Komitetu Obywatelskiego „Solidarność”,
- 17.03.1990–30.09.1991 – Fundacja Alpy-Karpaty w Sanoku – sekretarz Zarządu,
- **27.05.1990–26.05.1994** – radny Rady Miasta Sanoka z listy Komitetu Obywatelskiego „S” – przewodniczący Komisji Oświaty, Kultury, Sportu i Turystyki R.M., członek Komisji Rewizyjnej i Budownictwa,
- 25.11.1990 i 9.12.1990 – przewodniczący Obwodowej Komisji Wyborczej nr 6 w Sanoku w wyborach Prezydenta RP – z listy KO „Solidarność”,
- 29.11.1990 – współzałożyciel „Tygodnika Sanockiego” i członek Rady Programowej „TS” – sygnałny numer ukazał się 3.05.1991,
- 1992–1996 – członek Społecznej Rady Nadzorczej SP ZOZ w Sanoku,
- **11.10.1998–10.10.2002** – radny Rady Powiatu Sanockiego z listy „AWS” – nieetatowy członek Zarządu Powiatu,
- 16.05.2000–10.10.2002 – członek Społecznej Rady Programowej Inkubatora Przedsiębiorczości przy Regionalnej Izbie Gospodarczej w Sanoku,
- 22.03.2006 do 28.02.2010 – sekretarz, a następnie przewodniczący Koła Emerytów i Rencistów NSZZ „S” w Sanoku,
- **9.06.2000–24.05.2004** – członek PTG „Sokół” w Sanoku – wiceprezes Zarządu,
- 11.07.2004 – członek TG „Sokół” w Sanoku,
- od **22.10.2005** – i nadal (2024), prezes TG „Sokół” w Sanoku,

Odnaczenia:

- a) państwowe: 2017 – Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski,
- b) sokole:
 - 2003 – Dyplom Uznania PTG „SOKÓŁ” w Krakowie za aktywne uczestnictwo w rozwoju sokolstwa na ziemi sanockiej,
 - 2012 – Złoty Znak Sokoła nadany przez PTG „Sokół” w Krakowie – Leg. nr 170/11,
 - 2017 – Złota Honorowa Odznaka „SOKÓŁ” SANOK,
- c) inne:
 - 1986 – Dyplom Uznania ZG SIMP,
 - 1986 – Złota Odznaka Polskiego Związku Filatelistów – ZG PZF w Warszawie–Leg. Nr 194/86,
 - 2010 – Zasłużony dla Regionu Podkarpacie NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” (dyplom + statuetka),
 - 2015 – Honorowa Srebrna Odznaka Zasłużony dla Hufca ZHP Ziemi Sanockiej – Leg. nr 097,
 - 2018 – Medal „30 Lat Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich”.